

+2 CD

CHIP

Videokamery a tipy,
jak správně filmovat 64

počítače • internet • komunikace

5 plných verzí na CD:

Účetnictví EKONOM

- jednoduché a podvojně účetnictví, mzdy a fakturace pro Windows
- speciální verze pro Chip

Sound CD – vše o MP3

- přehrávače, konvertory, editory, utility, ovladače
- hudba v MP3 a MOD

Netscape 7, Opera 7

- konkurenční internetové prohlížeče
- poradí si s Explorerem?

Svátky a výročí

- exkluzivní verze elektronického kalendáře pro Chip 2003

Comdex Fall 2002

- video ze světové výstavy v Las Vegas ve formátu DivX

Máte PC v bezpečí? Ani náhodou!

 120

- hesla, elektronická pošta, on-line konta, aplikace, skrytá data – nic není zcela bezpečné
- jak se chránit nejen proti útokům hackerů

Hudební továrna na vašem počítači

 32

- MP3, CD, LP: nástroje, tipy a triky, jak zkopírovat vše
- nejlepší programy také na Chip CD

Jak zrychlit mechaniky CD-RW

 134

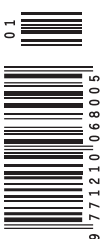
- možnosti ke zvýšení rychlosti zápisu/přepisu nejrozšířenějších vypalovaček, aktualizace firmwaru

Základní desky pro AMD Athlon XP

- Jednoduché a levné řešení pro upgrade počítače 48

Nástroje pro vzdálené ovládání počítače 90

Cena: 155 Kč + 225 Sk

inzerce

Konec roku bývá většinou provázen hodnocením uplynulého období a úvahami, jak dál. Mnohým z vás končí v tuto dobu předplatné a uvažujete o tom, zda ho dále obnovit, jiní jste možná náš časopis pravidelně kupovali ve stáncích a přemýšlíte, zda pokračovat i v příštím roce. Aby vaše rozhodování bylo snazší, ať už pro nás v pozitivním, či negativním smyslu, podívejme se, co nás i vás čeká v roce příštím.

Chip se pozvolna mění. To už jste nakonec mnozí poznali a napsali nám k tomu svůj – ne vždy lichotivý – komentář. V blízké budoucnosti se již nehodláme blíže věnovat úzce specializovaným a velmi odborným tématům, ke kterým patřila např. problematika šifrování. Programových výpisů, které jste mohli nalézt především v rubrice Praxe, už bude také méně – témata související s programováním budeme směřovat spíše na CD, kde bychom je naopak chtěli rozšířit o praktické příklady, které byste si mohli rovnou vyzkoušet. Prostor, který tím v tištěném časopise získáme, chceme věnovat rozšíření o témata, se kterými jste se doposud v Chipu nesetkávali, nicméně která s využíváním počítačů velmi úzce souvisí, i když to tak na první pohled nevypadá. Doba, kdy počítače měnily náš život, už je za námi. Dnes se naopak a konečně našemu životu začaly přizpůsobovat a setkáváme se tak s nimi v různých podobách a při různých činnostech. V Chipu budete tedy nacházet i testy kamer nebo kombinovaných digitálních přehrávačů, výrazně posílíme praktickou část, aby vám Chip více pomohl řešit běžné problémy. O to si často píšete, a tak bychom se rádi přesunuli z oblasti teorie více do praxe. Chceme, aby časopis byl více uživatelský. Co vy na to? Rád si přečtu vaše názory.

Přeji všem klidné Vánoce bez stresů a hodně zdraví v novém roce. ■ ■ ■ Jiří Palyza, jiri.palyza@vogel.cz

OBSAH

AKTUALITY

- 6 **Mailbox**
- 8 **Hardware**
- 12 **Software**
- 18 **Internet**
- 20 **Spektrum**
- 28 **Comdex ex post**
Novinky technologického veletrhu Comdex Fall 2002 Las Vegas.

TÉMA

- 32 **Hudba bez limitu**
Uskutečňte své sny – díky Chipu teď můžete! Udělejte si tu správnou hudební továrnu na vašem PC. Přehrávače, konvertory, utility, editory, ovladače.

HARDWARE

- 42 **Chipové vánoce**
Několik dobrých tipů pro letošní nadílku pro nerozhodné.

- 48 **Athlonova jedenáctka**
Test 11 základních desek pro Athlon XP
- 56 **Krátkodobé testy**
Palm Tungsten T, Acer Tablet PC TravelMate C102T, CoNet Discobolos, Fujitsu-Siemens Lifebook B2610, Umax ActionBook 830T, GPRS USB data modem MT-1803, Zippy Office Keyboard WK-9000.

- 64 **Pozor, točíme!**
Srovnávací test 12 digitálních videokamer.

- 76 **Jak správně filmovat**
Chip přináší několik praktických rad, jak nejlépe s kamerou pracovat.

INTERNET

- 80 **Internet pro hudební fandý**
Zajímáte se o hudbu? Pak je pro vás internet rájem...
- 82 **Internetový portál a PCTuning**
Tentokrát jsme se podívali na web zabývající se internetovým obchodováním a na zpravodajský web z oblasti počítačového tuningu.

- 84 **Kolik řečí znáš...**
Chcete se zdokonalit v cizích jazycích a nechce se vám vstávat od počítače? Pak vám jako obvykle pomůže internet.

- 86 **Vítěz bitvy je znám. „Boj o internet může pokračovat.“**
Monopoly, portály a vyhledávače – kdo s koho?

SOFTWARE

- 90 **Bezplatná řešení pro vzdálený přístup**
Jak ovládat počítač na dálku prostřednictvím nástrojů ve Windows XP, příklady komerčních řešení.

- 94 **Slovníky nejen pro právníky a lékaře**
Překladové slovníky Lingea Lexikon, elektronické verze Dictionary of Law a Dictionary of Medicine.

- 96 **Anglický výkladový slovník na DVD**
Máte-li Chip DVD, zde se ve stručnosti dozvíte o jeho obsahu.

- 98 **Informace**
Tématem Chip CD 1/03 jsou informace a informační systémy.

- 100 **Fascinace mimozemšťany**
Mimozemské civilizace a čeští vývojáři her z firmy ALTAR interactive.

- 102 **Předvánoční nadílka**
Další verzi svého oblíbeného parametrického 3D modeláře uvedla firma SolidWorks ještě před začátkem roku 2003, jehož číslem je produkt označen.

- 105 **A nic se neztratí**
Dobrym pomocníkem pro archivaci elektronické pošty je Ixos eCONserver.

- 106 **Krátké testy**
Teleport Pro 1.29, DeKnop 3.6.1, WinISO 5.3, Fineprint 2000, GSpot 1.1, AllNetic Working Time Tracer, Hlídací pes 2002, MWSnap 3.00, SMS GateKeeper 1.5.

LINUX

- 110 **Je Linux na prodej?**
Produkt UnitedLinux, jehož verze 1.0 byla nedávno uvedena, je výsledkem snahy čtyř renomovaných výrobců linuxových distribucí o potlačení fragmentace Linuxu a prosazení tohoto operačního systému a principu open source do oblasti náročných podnikových řešení.

32

Hudba bez limitu

Se zvukem uloženým na audio CD můžete provádět spoustu věcí – zkušené uživatele PC už tak primitivní věc, jako je přehrávání v CD přehrávači, nenadchne, a proto jejich choutky vystihují spíše hesla typu ripovat, editovat, konvertovat a vypalovat. V této oblasti jsme hledali snadno ovladatelné nástroje, které všechny tyto funkce ovládají. Náš test mimo jiné ukáže, že volba optimálního MP3 programu vůbec nemusí být otázkou peněz.

48

Athlonova jedenáctka

Procesory firmy AMD jsou v našich krajích tradičně dosti oblíbené, a to především díky svému příznivému poměru cena/výkon. Vyvíjejí se nejen tyto procesory, ale také prostředí pro ně. Poté, co se objevila řada desek s novou čipovou sadou VIA Apollo KT400, jsme se tedy rozhodli udělat jejich menší srovnávací test. Snad pomůže při rozhodování těm, kteří si chtějí postavit nový počítač nebo chtějí svůj stávající upgradovat.

Pozor, točíme!

Starším, analogovým kamerám už pomalu odzvonilo. Do popředí se stále razantněji dere technika digitální, jež každého oslní především svou miniaturizací. Zda tomu tak je i v případě technických parametrů a výbavy kamer, se podíváme v našem srovnávacím testu. Třeba vám jeho výsledky poskytnou i doposud chybějící inspiraci na dárek pod stromeček.

Nebezpečí na počítači

Váš počítač není před hackery chráněn, ani když zrovna není připojen k internetu. Jak závistiví kolegové, tak třeba jen „šikovné“ děti na něm mohou způsobit velkou spoušť. Chip vám poradí, jak zamezit nejhoršímu, nebo alespoň minimalizovat škody...

112 **Instalujeme Mandrake bez CD**

Instalace Linuxu ze sítě je v některých případech vhodná nebo i nezbytná. Jak ji provést popisujeme na konkrétním případě Mandrake Linuxu 9.0.

114 **Základní uživatelské nastavení**

Ve druhé části článku o přechodu od Windows k Linuxu Red Hat 7.3 poradíme se základním nastavením linuxového systému.

KOMUNIKACE

118 **Až do ulice**

Chip vás seznámí s navigačním systémem ve vozech Škoda Suberb.

PRAXE

120 **Nebezpečí na počítači**

Čhání na vás na každém rohu – ať už brouzdáte internetem nebo necháváte svoje PC bez dozoru ve své kanceláři. Seznámíme vás s možnými riziky a doporučíme vám, jak se alespoň částečně chránit.

129 **Hudební tvořitel**

Recenze hudebního programu Magix Music Maker 7 deLux.

132 **Renesance u Matroxu**

Karta RT.X10 pro real-time střih digitálního i analogového videa je jedním z produktů, jimiž se firma Matrox dostala na výsluní zájmu fanoušků videa.

134 **Lekce rychlého zápisu**

Jak zrychlit starší mechaniku CD-RW výměnou firmwaru. Možnosti zvýšení rychlosti zápisu/přepisu.

139 **A vida Avida!**

Vlastnit Avid Xpress je asi pro většinu videoamatérů pouhým snem – pořízení tohoto výkonného systému je vzhledem ke kulantní ceně opravitelné jen pro skutečně zdatného uživatele, který jej dokáže řádně využít. V článku je srovnáván s blízkou konkurencí, Final Cutem Pro.

142 **Obejdeme se bez tabulek?**

Díky tomu, že skupina vlastností kaskádových stylů, které byly přidány do jejich druhé verze (CSS2), už našla podporu ve většině současných internetových prohlížečů, můžeme konečně při rozmístování prvků na internetových stránkách zapomenout na tabulky.

MAGAZÍN

148 **Jak se kráčí vstříc novému osudu**

Co se stalo na světových trzích IT za uplynulý měsíc.

151 **Hledá se konkurence! Nevíte o někom?**

Názory a komentáře.

152 **Cesta do budoucnosti?**

Názory a komentáře.

SERVIS

153 **Vyhrajte svůj nový ekonomický systém pro Windows**

Praktické dárky čekají na výherce soutěže se společností CIGLER SOFTWARE, s. r. o.

154 **Naučí vás plavat**

Novinky CD-ROM a recenze titulu EuroPlus+REWARD Millennium EXTRA PACK.

155 **Děti si rády hrají**

Recenze CD-ROM pro naše potomky: Malý špión – pokojíček plný hraček.

156 **Universum poradí lépe, Už nejen angličtina**

Recenze CD-ROM Všeobecná encyklopedie Universum, verze 3 a slovníků Lingea Lexicon 2002.

157 **Knihy**

160 **Tiráž**

162 **Co si přečtete přistě**

OBSAH CHIP CD 1/03 NAJDETE NA STRANĚ 98.

Chip Vychází měsíčně ve vydavatelství **Vogel Publishing s. r. o.**

adresa redakce Sokolovská 73, 186 21 Praha 86 poštovní styk P. O. Box 77, 186 21 Praha 86
 telefony sekretariát 225 018 566, 225 018 568, fax 225 018 500 inzercie 225 018 646,
 225 018 648, fax 225 018 600 předplatné 225 018 942

mailbox

HLASUJTE PROSTŘEDNICTVÍM SMS ZPRÁV: JAKÉ TÉMA BY VÁS ZAUJALO V PŘÍŠTÍM CHIP SPECIÁLU?

- A) Vypalování CD/DVD
- B) Návodů pro Word, Excel
- C) Digitální fotografie/zpracování obrázků
- D) Přehrávání a zpracování hudby

Hlasujte od 16. 12. 2002 do 22. 1. 2003.

Své odpovědi nám můžete poslat prostřednictvím SMS zprávy na číslo +420 728 367 037, a to ve tvaru: CHIP písmeno odpovědi. Písmeno odpovědi oddělte od slova CHIP mezerou.

Protože jste mi již jednou dobře poradili, opět se na vás obracím s prosbou. Jelikož opatřuji videosekvence zvuky, chci se zeptat, jak by se mohl zkomprimovat ve videosouboru zvuk. Na video je skvělý kodek DivX 5...., ale neumím si poradit se zvukem, který mi nejde zkomprimovat a snížit tak velikost souboru. Existuje-li takový nástroj, poradte mi, prosím, jaký. Ještě bych chtěl požádat o radu, jak se jmenuje nástroj, který dokáže zjistit, jestli zvuk převedený do MP3 je kvalitní, či nikoliv (zda je dobře enkódován). Víím, že něco takového existuje, ale neznám název.

Josef Dohnal

Na www.cestiny.cz si stáhněte počestný VirtualDub (editor), rozbalte ho a spusťte. Pokud máte Chip CD 12/02, najdete jej také v rubrice Shareware. U filmu můžete převádět buď samostatně zvuk a video, nebo obojí dohromady. Předem musíte mít ale nainstalované kodeky DivX a MP3, např. Lame, <http://www.doomg.org/>.

Pokud si nebudete s VirtualDubem a kodeky rozumět, objednejte si náš Chip Speciál „Vše o digitálním videu“.

Martin Kučera, Chip CD

Vlastním MB M810LMR od PCChips, Rev. 1.6 a chcel by som osadiť rýchlejší procesor. Nevieam ale, či by som tam mohol dať AMD 1600+. Môžete mi poradiť?

Fero

Podle specifikace, kterou najdete na <http://www.pcchips.com.tw/M810LMR.html>, je možné do základní desky osadit až procesor Athlon XP 2000+. Možná ale budete muset upgradovat BIOS.

Pavel Trousil, TestLab

Mnoho z vás se s blížícím koncem roku dotazuje na další osud Encyklopedie Diderot, kterou jste prostřednictvím Chipu mohli získat. Zde je stručné vysvětlení s tipem, kde získat další informace o celé kauze.

ENCYKLOPEDIE DIDEROT

Společně s březnovým Chipem čtenáři obdrželi i první (ze tří) CD Encyklopedie Diderot. Další dva CD mohli obdržet po objednávce časově omezené (do konce roku 2002) nebo časově neomezené verze. Jako bonus byl přislíben CD Svět 2002.

Od počátku provázely celou akci s Encyklopedií Diderot problémy, které vyvrcholily v dubnu vyhlášením konkurzu na společnost Diderot. Následovaly ještě nejrůznější přísliby od jednatele společnosti Matějky, které se ale postupem času ukázaly jako liché. Nastoupil správce konkurzní podstaty, který zastavil zbytek aktivit Diderotu a převzal vyrovnání pohledávek. Rovněž rozesílal všem registrovaným uživatelům encyklopedie dopis, kde oznamuje, že již nebude vyrobeno CD Svět 2002 a že nedisponuje technickými prostředky pro změnu časově omezené verze na neomezenou. Všechny stávající licence tedy končí k 31. 12. 2002.

Od počátku celé kauzy se Chip cítí být poškozen, protože mnoho oprávněných stížností padá bohužel na jeho hlavu. V zájmu čtenářů Chip podnikal všechny možné kroky, aby poškození čtenářů, především majitelů časově neomezených licencí, bylo minimální. V současné době je ovšem výše popsaný stav neměnný a nelze předpokládat, že nejbližší budoucnost bude nadějnější.

Tip: Na adrese www.chip.cz/diderot najdete kromě detailního popisu celé kauzy i čtenářskou diskusi, kde jsou probírány nejrůznější problémy s registrací a fungováním encyklopedie včetně časového omezení.

Martin Kučera, šéfredaktor Chip CD

V Chipu 12/02 jste otiskli článek Internet do každého bytu... Chci se zeptat na význam věty „Nezapomeňte, že k modemu nesmí být telefon připojen paralelně“ (strana 34, část Obecné rady).

My máme tři telefony a jeden modem na jedné lince = 1 tel. číslo a žádný problém s tím není. Samozřejmě že si nezavolám, když je modem připojen. Chtěl jste tou větou říci tohle?

Pavel Minařík

Paralelní zapojení předpokládá rozvojku „sedící“ například na telefonní zásuvce ve zdi, ze které vede jeden kabel k telefonu a druhý k modemu. Správné zapojení by mělo být zásuvka > modem > telefon.

Při paralelním připojení může docházet (a dochází!) ke snižování kvality (rychlosti) přenosu.

Petr Kratochvíl

Potřeboval bych pomoc při nalezení co největšího množství informací o připojení k internetu, a to buď bezdrátově, nebo kabelem, popřípadě i jinak (jednoduše způsobem či prostřednictvím služby, kde nebudu platit za čas ani za MB stažené z netu; takže nějaký „NO LIMIT“ s měsíčním paušálem do 1000 Kč, nebo raději do 500 Kč).

Možná jsem měl požádat, zda byste mi mohli napsat co nejvíce internetových stránek poskytovatelů připojení, popřípadě kontakt na někoho, kdo by mi s tím mohl pomoci.

Telff

Neuvedl jste sice, ze kterého města jste, nicméně určitě vám pomohlo naše „téma“, uveřejněné v minulém čísle. Pokud jste toho svého pravého poskytovatele nenalezl ani v našem rozsáhlém přehledu, pak vám poradíme jinou metodu. Zkuste zvolit technologii, která nejvíce odpovídá vašim požadavkům (WiFi, ISDN apod.), a zkuste položit dobrému vyhledávací složitější dotaz. V dotazu by měla být uvedena požadovaná technologie a město, ve kterém se chcete připojit k internetu.

Ale mám-li k vám být upřímný, moc nadějí bych si na vašem místě nedělal. Do vašich požadavků se může trefit maximálně kabelová TV, ostatní způsoby připojení mají obvykle ceny o něco vyšší. Tedy pokud se bavíme o připojení bez omezení objemu stažených dat.

Petr Kratochvíl

Chtěl bych vás upozornit na malou nepřesnost ohledně programu MySQL-Front. Uvádíte, že poslední verzí je 2.4, ale poslední verzí je ve skutečnosti v 2.6. Program také velmi rychle získal nástupce, jehož autor použil nápady a design z původního programu. Jedná se o myFrontend (www.denkmair.de/myfrontend), aktuální verze je 0.27 beta.

Karloz (Karel Pangl)

inzerce

HP ULTRIUM 2

Druhá generace datových pásek

Společnost HP uvedla na trh datovou pásku HP Ultrium 2 o kapacitě 400 GB. Nová páska má oproti první generaci dvojnásobnou kapacitu (díky zvýšení počtu stop, zvýšení hustoty a rychlosti posunu) a dosahuje dvojnásobné rychlosti přenosu dat, tedy 60 MB/s, takže za hodinu dokážete uložit téměř 216 GB dat. Páska je vhodná pro zákazníky, jimž přestala stačit kapacita stávajících páskových technologií a potřebují zkrátit dobu zálohování či chtějí přejít z technologie DAT/AIT nebo DLT. Páska HP Ultrium 2 400 GB je vhodná pro použití s novými zálohovacími mechanikami HP StorageWorks Ultrium 460. Lze ji rovněž používat se všemi produkty řady HP Ultrium i jiných řad.

MEGAWORKS THX 2.1 250D A 5.1 550

Stereo k počítači

Společnost Creative nabízí dva nové reproduktorové systémy. Výkonný 2.1 stereofonní reproduktorový systém MegaWorks THX 2.1 250D a systém MegaWorks THX 5.1 550, který zajišťuje multi-kanálový poslech v systému Dolby Digital. Sestava MegaWorks THX 2.1 250D je THX certifikovaná a je zkonstruována tak, aby poskytovala maximálně věrný hudební zážitek z digitálního zvuku. Kromě dvou výkonných satelitů je součástí systému dřevěný subwoofer s bikónickým basreflexovým otvorem. Reproduktorový systém poskytuje dynamický výkon 300 W, má odstup signálu od šumu 99 dB a 24bitový/96kHz digitálně-analogový převodník. Systém MegaWorks THX 5.1 550 má šestikanálový zesilovač BASH s výkonem až 500 W. Pět magneticky stíněných a vyladěných satelitních reproduktorů je připraveno pro montáž na stěnu. Dřevěný subwoofer je vybaven basreflexovým otvorem a speciálním osmipalcovým reproduktorem.

IBM eSERVER p650

S POWER4

Společnost IBM uvedla nový osmiprocetorový unixový server střední kategorie. Jde o server IBM eServer p650, ve kterém byl poprvé použit procesor nové generace POWER4 společnosti IBM. 64bitový procesor IBM POWER4+ se vyrábí 0,13mikronovým procesem a obsahuje přes 180 milionů tranzistorů. Procesor pracuje na frekvenci 1,2 a 1,45 GHz.

INTEL XEON

Procesory i sady

Společnost Intel Corporation představila tučt produktů řady Intel Xeon, včetně nových procesorů, čipsetů a platforem pro servery a pracovní stanice architektury Intel. Intel již začal dodávat čtyři nové procesory Intel Xeon (vyrobené 0,13mikronovou technologií), navržené pro dvoucestné servery a pracovní stanice pracující na kmitočtu 2, 2,4, 2,6 a 2,8 GHz s integrovanou vyrovnávací pamětí o velikosti 512 KB. Tyto nové procesory disponují i podporou rychlejší sběrnice FSB 533 MHz. Kromě toho Intel představil tři nové čipové sady, a to Intel E7501 (pro dvoucestné servery), Intel E7505 (pro pracovní stanice) a Intel E7205 (dříve označovanou jako „Granite Bay“, pro jednocestné pracovní stanice s procesory Intel Pentium 4). Čipové sady pro pracovní stanice podporují USB 2.0 a AGP 8X a všechny tři podporují dvoukanálovou paměť DDR („dual-channel dynamic data rate“). Dále Intel představil pět nových serverových platforem, které tyto nové procesory využívají.

InFocus[®]

C O R P O R A T I O N

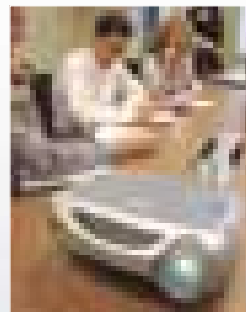
LP 650

Z RUKY DO RUKY

Ráno s ním má prezentaci u klienta kolega Křížek. Dopoledne pak bude promítat obchodní výsledky na poradě kolega Lumír. Po obědě si ho bere kolega Kulich na školení. A večer nám poslouží při projekci sestříhu z firemního víkendu.

Infocus LP 650 je do detailu promyšlen tak, aby jeho předávání mezi kolegy bylo rychlé a jednoduché a použití univerzální: pevná brašna s tvarovanými přihrádkami, barevně rozlišené kabely, pevně vložený ilustrovaný návod a integrované madlo na přenášení.

A samozřejmě je nízká hmotnost, podsvětlené dálkové ovládání, intuitivní menu a skutečně dostatečný výkon 2500 ANSI lm.

Nová koncepce pro více prezentátorů

AV MEDIA

komunikace obrazem

www.avmedia.cz

PROJEKČNÍ A PREZentační TECHNIKA

Praha tel.: 261 260 218, paha@avmedia.cz
Brno tel.: 547 357 080, brno@avmedia.cz
Ostrava tel.: 596 624 505, ostrava@avmedia.cz
Č. Budějovice tel.: 387 747 339, budejovice@avmedia.cz

člen APPT

PLEXTOR PLEXWRITER S2410TU

Malá a přenosná „palička“

Firma PLEXTOR představila novou přenosnou CD-RW mechaniku PlexWriter S2410TU. Jde o velmi malou a lehkou externí mechaniku (váží pouhých 410 g), která je vhodná pro uživatele mobilních počítačů. Jde o nástupce modelu PlexWriter S88TU a dosahuje 24násobné rychlosti zápisu a 10násobnou rychlostí přepisuje. Připojuje se přes rozhraní USB 2.0 a podporuje technologii Buffer Proof a PowerRec. Distributorem Plexтору je společnost Servodata.

FSC BLUETOOTH USB ADAPTÉR

Bluetooth do každé kapsy

Miniaturní Bluetooth USB adaptér uvedla na trh společnost Fujitsu Siemens Computers. Světle šedý obdélníček o rozměrech 36 × 16 × 8 mm a hmotnosti 6 g slouží k bezdrátovému propojení počítače s mobilním telefonem či jiným Bluetooth zařízením, jako je například kapesní počítač Pocket LOOX. Doporučená koncová cena Bluetooth USB adaptéru na českém trhu činí 2232 Kč s DPH.

EPSON STYLUS C42PLUS

Rychlejší tisk

Společnost EPSON představila nástupce tiskárny Stylus C42UX, a to model Stylus C42plus, který je rychlejší než jeho předchůdce (12 černobílých a šest barevných stran za minutu), lépe vypadá a díky rozlišení až 2880 dpi tiskne přesněji. Výřsky jsou díky použití inkoustu EPSON QuickDry ihned suché. Tiskárna se připojuje pomocí rozhraní USB. Součástí dodávky je až do konce roku 2002 Print Studio k letošnímu filmovému hitu „Hvězdné války – klony útočí“. Balík EPSON Stylus C42plus lze zakoupit za cenu 2790 Kč s DPH.

TOSHIBA PORTÉGÉ 3500

Tablet PC od Toshiba

Nový typ přenosného počítače – Tablet PC – dodává i společnost Toshiba. Tablet PC Toshiba Portégé 3500 má nízkou hmotnost (1,85 kg), malé rozměry a může se ovládat elektronickým perem. Displej s tabletem je otočný a z přenosného počítače se může stát elektronický zápisník. Počítač je vybaven procesorem Mobile Pentium III 1,33 GHz, 256 MB paměti, 40GB diskem a k dispozici je rozhraní Bluetooth, FIR a Wireless LAN.

XEROX PHASER 8200B

Akční cena

Společnost Xerox nabízí barevnou tiskárnu na tuhý inkoust za cenu 39 990 Kč bez DPH. Rychlost tisku je 16 stránek za minutu při rozlišení 1200 dpi a tiskárna podporuje i oboustranný tisk (má duplex). Maximální doporučená měsíční zátěž tiskárny je 65 000 stránek. Obsluha tiskárny je jednoduchá a v podstatě se jen doplňují kostky tuhého inkoustu.

APPLE TITANIUM

DVD-R v notebooku!

Notebooky Titanium – počítače Apple PowerBook v titanovém pouzdře – vždy patřily mezi špičku. Nejnovější verze (z listopadu) přináší řadu velmi impresivních služeb, včetně standardně montované slot-loading mechaniky SuperDrive. Nejsilnější model notebooku Titanium nyní dokáže nejen číst cokoli od CD-R až po DVD, ale umí i vypalovat CD-R, CD-RW a především DVD-R. Samozřejmě je standardně vybaven rozhraním FireWire i authoringovým softwarem iDVD, stejně jako stříhovou aplikací iMovie – stačí tedy jen připojit kameru a máme plně vybavený stříhový a authoringový systém kdekoli a kdykoli s sebou. Mezi další novinky patří 1GHz procesor PowerPC G4 se 128bitovou jednotkou Altivec a 1MB paměti L3 cache. Díky tomu nabízí Titanium výpočetní výkon 7,5 gigaflops. Mezi další novinky patří silnější grafická karta ATI Mobility Radeon 9000, standardně zabudovaná bezdrátová síť AirPort, výstup S-video pro prezentace i možnost přímého připojení všech LCD panelů přes digitální rozhraní DVI. To vše je k dispozici za necelé tři tisíce USD (cca 107 000 Kč); pro ty, kdo mají hlouběji do kapsy, nabízí Apple i levnější model s trochu chudší výbavou.

AT COMP PREMIO

Nová značka notebooků

Společnost AT Computers rozšířila stávající sortiment stolních počítačů o notebooky a 1. prosince uvedla na trh notebooky Premio. Cílem společnosti je dosáhnout s notebooky podobné pozice, jakou má v současné době na českém trhu v kategorii stolních počítačů. AT Computers bude Premio prodávat prostřednictvím svých obchodních partnerů. Hlavní obchodní devizou notebooků Premio bude zajímavý poměr cena/výkon a kvalitní servisní zázemí. Sortiment notebooků Premio začíná cenově dostupným modelem Premio 1010N v koncové ceně od 35 368 Kč s DPH. Model Premio 5010XN, v koncové ceně od 48 788 Kč s DPH, se může pochlubit konstrukcí odolnou proti pádu, vibračním a politím tekutinou.

USB FLASH DISKY WMG-01 A WMG-02

Až 1 GB na klíčkích

USB Flash disky s kapacitou až 1 GB začala na český trh dodávat společnost Tomorrow Systems, výhradní zástupce tchajwanské společnosti WinMaxGroup pro Českou republiku. Zařízení komunikují s osobním počítačem přes rozhraní USB 1.1, přičemž přenosová rychlost čtení je 800 KB/s a rychlost zápisu více než 450 KB/s. Model WMG-01 se prozatím dodává s kapacitou od 16 MB do 256 MB a model WMG-02 s kapacitou od 16 MB do 1 GB. Uživatel může důležitá data uložená na discích chránit prostřednictvím bezpečnostního softwaru.

AGP8X Serial ATA DDR400

AD77

INFINITY

Overlook Cruise

BitGuard

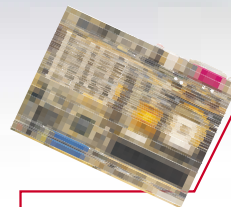
USB

DDR 400

KT400

VIA KT400 Socket A ATX

- AMD Athlon XP, Athlon nebo Duron
- 4 DIMM, podpora DDR400/333/266
- 6-ti kanálový zvuk AC'97 · 10 / 100 Mbit LAN / AGP 8x/4x
- Serial ATA / IDE RAID · USB 2.0 / Firewire
- DFI's BitGuard Hardware Monitoring

NS80-EA

FSB 533MHz

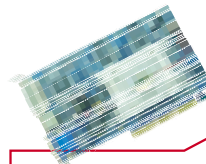
DDR 333

USB

BitGuard

SiS 648/963 chipset / Socket 478 / ATX

- podpora 533/400 FSB procesorů Intel Pentium 4
- podpora 400 FSB procesorů Intel Celeron
- 3x DDR SDRAM DIMM pro DDR333/266/200
- podpora ATA133
- 1 AGP (8x/4x), 6 PCI, 4 USB 2.0/1.1 porty
- 6-ti kanálový zvuk AC'97
- 10 / 100 Mbit LAN
- FireWire IEEE1394
- DFI's BitGuard Hardware Monitoring

Grafická karta DFI XABRE X600-T2

Xabre 600 graphics chip

8x AGP

- paměť 64MB 128-bit DDR onboard
- AGP 8x - AGP 3.0 compliant
- DVI, S-Video, TV-OUT
- dvoumonitorový systém LCD+CRT, CRT+CRT, CRT+TV
- SiS Proprietary "Pixelizer" Engine
- Frictionless Memory Control (FMC) Architecture
- Motionfixing Video Processor

BitGuard je kompletní hardware monitoring speciálně vyvinutý pro desky DFI: diagnostické diody, kontrola stavu procesoru, napětí, teploty a rychlosti chladičů, atd.

RIDEA
distribution

Distributor značek DFI, Videoseven, Genius, Manhattan, Intellinet, Belinea

VELKOOBCHOD VÝPOČETNÍ TECHNIKY
RIDEA distribution s.r.o., Březeneká 4808, 430 04 Chomutov
tel.: +420 474 699 000, fax: +420 474 622 761
gsm: +420 603 928 020, e-mail: prodej@ridea.cz

www.ridea.cz
<http://shop.ridea.cz>

Lokalizace Palm OS 5.0

Společnost RedGrep, výrobce lokalizace Palm OS do českého jazyka, uvedla na trh verzi pro nový Palm OS 5.0. Tuto lokalizaci uvádí jako první na světě.

Lokalizace je základním předpokladem pro plnohodnotné využití PDA, proto byla 11. listopadu uvolněna tzv. malá lokalizace s českými fonty a podporou českého vstupu znaků pro Palm Tungsten T a Sony CLIE NX 70. K dispozici je plná lokalizace tzv. Platform ROM a probíhají úpravy velké lokalizace pro Palm Tungsten T a Sony CLIE řady NX. Plná lokalizace bude registrovaným zákazníkům dodána v podobě bezplatného upgrade, pro Palm Tungsten T by měla být dokončena do konce listopadu. Následovat bude slovenská verze.

Současně s lokalizací bude distribuována nová verze ovládacího programu, která dovolí přepnout na všechny jazykové verze nainstalované v PDA (ROM i RAM). Podporována je i instalace více lokalizací do paměti RAM. Na základě připomínek uživatelů předchozích verzí je přepracován proces instalace a odinstalace lokalizace. Po dokončení verzí pro Palm Tungsten a Sony CLIE bude nové ovládání začleněno i do lokalizací pro Palm OS 4.x. Registrovaní uživatelé obdrží novou verzi jako bezplatný upgrade. V současné době dodává RedGrep lokalizaci pro všechny modely Palm a Sony, které jsou v prodeji na českém trhu.

-lm

CITRIX METAFRAME XP MANAGEMENT PACK PRO MOM 2000

Pružná správa zajištěna

Dostupnost nové technologie pro správu systému integrující monitorování systému Citrix MetaFrame XP serverů a serverových farem do systému Microsoft Operations Manager (MOM) 2000 ohlásila společnost Citrix Systems.

Poskytuje celkový pohled na činnost serverové farmy MetaFrame XP – dovoluje administrátorům pružně spravovat jejich servery MetaFrame XP ze stejné MOM konzole, kterou používají pro monitorování svých sítí založených na OS Windows. Výhodou je úplná správa událostí, proaktivní monitorování, varování a reakce na problematické stavy, výkaznictví, analýza trendů pro serverové farmy.

Varovná hlášení jsou přenášena ze serverů na konzoli MOM s pomocí subsystému MetaFrame XP Provider for WMI (varovné zprávy mohou obsahovat informaci týkající se farmy a dat v dané zóně, serverů, licencí, vyvážení zátěže, aplikací a událostí). Tyto zprávy mu umožňují automaticky reagovat na události nebo problémy s provozem systému (jako je například příliš mnoho rozpojených relací či velký počet serverů v dané zóně). Subsystém MetaFrame XP Provider for WMI mohou získat všichni uživatelé MetaFrame XP stažením z www.citrix.com/download; MetaFrame XP Management Pack for MOM je volně dostupný pro členy programu Citrix Subscription Advantage (lze stáhnout na www.citrix.com/mycitrix).

S digitálem na klasiku

S rozšiřujícím se počtem digitálních fotoaparátů se objevují další zajímavé možnosti zpracování digitálních snímků. Společnost Fotolab poskytuje službu, která umožňuje jednoduchým způsobem pořídit klasické a velmi kvalitní fotografie ze záznamu pořízeného moderním digitálním přístrojem. Snímek se jednoduše přenese z paměťové karty fotoaparátu na CD (karta zůstává i nadále k dispozici); k přenosu se používá moderní zařízení Digi Film Maker, které je zákazníkům k dispozici ve dvaadvaceti vybraných prodejních sítích Fotolab. CD zpracují v centrální laboratoři, vyhotoví klasické fotografie v požadované velikosti a zároveň zákazník dostane DigiFilmCD jako paměťové médium sloužící i k archivaci fotografií.

Tato technologie umožňuje kombinovat moderní systém pořízení snímku s klasickým zhotovením finální fotografie, na kterou je zvyklá především starší generace. Možnost jednoduchého pořizování klasických fotografií přenosem z digitálního média je velmi praktická pro široký okruh uživatelů digitálních fotoaparátů, kteří jsou zároveň vyznačeni „klasiky“.

SYBASE ENTERPRISE PORTAL 5.0

Pro rychlejší a levnější zavádění portálů

Po úspěšném testování uvedla společnost Sybase novou generaci svého podnikového portálu Sybase Enterprise Portal (EP) 5.0. (Technologie společnosti Sybase se již druhý rok za sebou dostala do vedoucí skupiny v hodnocení portálových produktů „magic quadrant“ společnosti Gartner.)

Řešení EP 5.0, nabízené ve třech verzích pro zajištění co nejlepšího poměru ceny a výkonu ve všech segmentech trhu, pomáhá snížit celkové náklady na vlastnictví portálových projektů podporou více aplikačních serverů, snadnější ovladatelností, vyšší úrovní zabezpečení a integrovanými nástroji pro vývoj, nasazení, správu a monitoring.

Snadné používání, otevřenost a bezpečnost dále zvyšuje EP 5.0 Portal Framework. Unikátní patentovaná technologie sběru a extrakce informací dovoluje koncovým uživatelům identifikovat a vybírat obsah z webových zdrojů a připojovat jej k jejich osobním portálovým stránkám. Přepracované, mezinárodně použitelné grafické uživatelské rozhraní je velmi jednoduché a nabízí úpravy vzhledu metodou „táhni-a-pusť“, paralelní načítání portletů a obsáhlé možnosti individualizace. Výsledkem je bohatší a produktivnější prostředí s výkonnějšími funkcemi pro spolupráci uživatelů a prezentaci informací. Portal Framework rovněž přináší podporu pro více databázových a aplikačních serverů, včetně Sybase EAServeru, BEA WebLogicu a IBM Websphery. Portal Framework má také vysokou úroveň zabezpečení včetně podpory adresářových služeb pomocí protokolu lightweight directory access protocol (LDAP), certifikátové autentifikace, hierarchický přístup podle uživatelských rolí, šifrování pomocí protokolu SSL a víceúrovňový auditing a alerty. Tato architektura umožňuje jednoduché škálování výkonu přidáváním portletových serverů, vázáním portletů na konkrétní servery a nasazováním do servetových nebo aplikačních serverů.

Na trhu by měly být od prosince 2002 verze Information Edition pro pracovní skupiny a Application Edition pro malé a středně velké podniky nebo firemní oddělení.

Pythagoras uvedl Tam-Tam

Nový intranetový portál Pythagoras Tam-Tam, který uvedla společnost Pythagoras, je postaven na technologii Microsoft .NET a k jeho provozu na straně klienta je nutný pouze Internet Explorer verze 6.

Představuje účinný vnitřní komunikační nástroj, díky kterému mají uživatelé snadný a kontrolovaný přístup k interním i externím informacím, aplikacím a službám.

Ochrana dat je zajištěna pomocí hesla a přístupových práv. Portál poskytuje uživatelsky přívětivé pracovní prostředí, umožňující snadnou definici jednotlivých obrazovek, které mohou obsahovat běžné webové stránky, aplikace postavené na intranetových technologiích a především moduly, jenž jsou součástí produktu. Mezi ně patří například modul pro správu seznamu zaměstnanců, včetně telefonních čísel, e-mailových adres, aktuální dosažitelnosti, svátků, narozenin, docházky nebo galerie fotografií; organizační schéma firmy; nástroj pro vkládání příspěvků bez zásahu administrátora; systém správy dokumentů; systém pro provoz a správu elektronických časopisů a diskusních fór. Více na www.pythagoras.cz.

inzerce

SYMANTEC ANTI-VIRUS FOR MS ISA SERVER

Ochrana na všech vrstvách sítě

Škálovatelnou a spolehlivou detekci a opravy virů v provozu HTTP, FTP a SMTP, obsluhovaném ISA Serverem, zajistí Symantec AntiVirus for Microsoft Internet Security and Acceleration (ISA) Server. Pomůže odrazit virové infekce, protože zabrání novým hrozbám v průniku do organizace přes ISA Server.

ISA Server je rozšiřitelný firewall a web cache server, který se integruje s Windows 2000. Protože se Symantec AntiVirus for ISA Server integruje s ISA Management Console, umožní administrátorům snadno nakonfigurovat výstrahy a ochranu před zlomyslnými hrozbami ve všech významných typech souborů, včetně komprimovaných formátů souborů. Řešení, navržené specificky k ochraně HTTP, FTP a SMTP provozu obsluhovaného prostřednictvím ISA Serveru, bude používat technologie Symantec (optimalizované pro rychlost, s minimálními nároky na zdroje existujících síťových infrastruktur). Tyto technologie umožní automatickou aktualizaci virových definic a antivirových modulů i detekci dříve neznámých hrozeb, aby zaručily nepřetržitou ochranu a usnadnily práci administrátorům. Symantec rovněž ohlásil **Symantec Security Management System**, komplexní sadu správních aplikací zvyšující efektivitu prostředí informační bezpečnosti. Sada aplikací zlepšuje proces přijímání rozhodnutí, protože nabízí proaktivní kontrolu nad bezpečností infrastrukturou a korelované informace.

MIS 2.60

Špičkové české CRM řešení

Společnost Cheops (<http://www.cheops.cz/>) uvedla na trh český marketingový informační systém MIS 2.60.

Tento CRM systém pro řízení vztahů se zákazníky a pro řízení práce obchodního oddělení firem všech velikostí nabízí propracovaný adresář firem a kontaktů, jenž je zcela provázan se sledováním obchodních případů a sledováním aktivit obchodního oddělení. Volně definovatelné položky umožňují přizpůsobit systém specifickým požadavkům různých typů a velikostí obchodních oddělení. Manažer má k dispozici jak přehled aktivit svých obchodních zástupců, tak i předpověď tržeb pro následující období a celou řadu analytických nástrojů a grafů pro rozhodování o strategii prodeje. Samozřejmostí je automatické generování poštovních nabídek, vytáčení telefonních čísel, kalendář – úkolovník a další prvky, včetně propojení na Microsoft Word, Microsoft Excel a Microsoft Outlook. Jedinečný systém výběrů dovoluje zaměřit se na správné firmy ve správné chvíli pro dosažení nejvyššího efektu prodeje. Systém je neustále vylepšován na základě zpětné vazby od uživatelů všech kategorií. I vzhledem k jednoduchosti ovládní, nízkým nárokům na výpočetní výkon hardwaru a přívětivé ceně je dnes českou štikou v kategorii CRM řešení nové generace.

SUNSYSTEMS COLLECT

Efektivní správa pohledávek

Společnost LLP Group (www.llpgroup.com) uvedla na český trh produkt SunSystems Collect, nový modul softwarového řešení SunSystems určený pro řízení pohledávek a zákaznických účtů, který významným způsobem přispívá ke zlepšení peněžního toku firem (cash flow).

Firmám pomáhá – zefektivněním procesu inkasa pohledávek – zkrátit délku průměrné doby trvání pohledávky, kontrolovat tím náklady a uspořít finanční prostředky. Nový modul obsahuje řadu funkcí, které usnadňují podnikovým ekonomům a finančním ředitelům řízení a vymáhání pohledávek (návratnost investic se pohybuje v řádu několika měsíců). Propojením s výkonnými analytickými nástroji řešení SunSystems mohou uživatelé pomocí standardních i na míru šitých reportů lépe poznat platební morálku klientů a určit tak potenciální problémové oblasti.

Nový modul je plně integrován s účetními knihami řešení SunSystems (umožňuje přímo zpřístupnit relevantní data a získat aktuální a detailní přehled o stavu nesplacených pohledávek).

SunSystems Collect je k dispozici na platformě SQL a Oracle a momentálně je kompatibilní se SunSystems verzí 4.2.6 (lze rozšířit o SunSystems iCollect, nástroj obsahující webové rozhraní pro přístup k firemním a zákaznickým údajům souvisejícím s inkasem pohledávek prostřednictvím internetu).

ABRA G3 START UP

Ekonomický systém pro menší a začínající firmy

Cenově výhodnou nabídku softwaru a služeb ABRA G3 Start Up, určenou začínajícím a menším společnostem, uvedla na trh společnost Aktis (www.aktis.cz). Zákazníci si mohou vybrat z variant „single“ a „malá síť“.

Varianta „single“ s cenou 21 000 korun (60 % běžné ceny ABRY G3) je určena pro provoz na jednom počítači a zahrnuje moduly pro účetnictví, sklad a fakturaci (Podvojně účetnictví, Banka, Fakturace, Pokladna, Sklad, Objednávky, Ceníky a Adresář). Druhá varianta, „malá síť“, nabízí uživatelům uplatnění tři počítačů v síti, stejně jako varianta „single“ využívá třívrstvé klient/server aplikace, obsahuje stejné moduly, ale u modulu Fakturace je navíc povolen dvojnásobný současný přístup. Stojí polovinu plné ceny systému ABRA G3 ve standardní nabídce. K oběma takto zvýhodněným nabídkám je možné dokoupit modul Majetek v hodnotě 6000 Kč. Navíc mohou uživatelé získat garantovanou cenu roční licenční podpory a zahrnutých služeb (po dobu tří let ode dne pořízení). V případě, že uživatel zakoupí v každém ze tří let licenční podporu a službu HOT Line současně, získává bonus v podobě zvýhodněných cen servisních služeb (zahrnují servis, implementaci a programování). Roční licenční podpora je po dobu prvních šesti měsíců od zakoupení produktu ABRA G3 Start Up poskytována zdarma.

Tato zvýhodněná nabídka je cenově garantována po dobu tří let pouze v případě, že počet současně pracujících uživatelů v tomto systému nebude vyšší než čtyři. Pokud by došlo ze strany uživatele k porušení této podmínky, ztrácí tím cenové výhody a musí být postupováno podle standardních podmínek produktu ABRA G3 v plném cenovém zatížení.

V možnosti rozšiřování konfigurace zakoupeného produktu však není uživatel nikterak omezen, naopak jsou mu k dispozici další libovolné moduly a připojení, ovšem opět s podmínkou dodržení maximálně čtyř současně pracujících uživatelů.

TRADEFORCE GLOBALFIX

Přímý přístup na trh Euronext

Evropský burzovní systém Euronext podporuje produkt TradeForce GlobalFIX společnosti Financial Fusion. Toto rozšíření je dostupné jako součást Financial Fusion TradeForce Suite. Díky podpoře burzovního systému Euronext se mohou makléři a obchodníci pomocí produktu TradeForce GlobalFIX for Euronext připojit prostřednictvím protokolu FIX k burze Euronext a úspěšně odesílat příkazy a dostávat potvrzení transakcí v reálném čase. Řešení obsahuje vyhrazenou Euronext/FIX bránu a adaptéry pro protokoly SWIFT, GFTP a OMGEO.

Po sloučení burzy v Amsterdamu, Bruselu a Paříži tak je nyní Euronext prvním zcela integrovaným mezinárodním evropským trhem pro cenné papíry, dluhopisy, deriváty a komodity.

inzerce

AUDITPRO 2.4

Lepší uživatelská podpora a ochrana dat

AuditPro je český profesionální softwarový nástroj pro správu a evidenci softwaru od mladoboleslavské firmy truconneXion. Ta uvolnila k veřejným testům jeho verzi 2.4 „Release Candidate“.

Kromě všech současných auditovacích a evidenčních nástrojů přináší verze 2.4 softwarové profily (šablony typizovaných instalací), klienty na Unix a Linux, zadávání uživatelských požadavků, novou klasifikaci souborů (známé/neznamé/rozhodné), ochranu proti přejmenování souborů a dalších 55 vylepšení. Verze 2.4 je plně zpětně kompatibilní s verzí 2.3, upgrade dat proběhne automaticky při prvním použití nové verze.

Nejnovější verzi pro pět uživatelů lze bezplatně získat na <http://www.AuditPro.cz> (instalační soubor zabírá pouze 1,2 MB; pro správnou funkci AuditPro je třeba mít nainstalovanou databázovou podporu Microsoft SQL serveru nebo MSDE).

Po půlročním působení na trhu používají AuditPro k evidenci licenčního hospodářství téměř všechna ministerstva ČR, Česká správa sociálního zabezpečení, Český statistický úřad, MUZO, Motolská i Vinohradská nemocnice a desítky dalších komerčních i státních organizací.

Řešení SAS Adapters for SAP šetří čas

Dostupnost prvních tří adaptérů pro podnikové řešení SAP oznámil SAS Institute. SAS Financial Management Adapter for SAP R/3, SAS Human Capital Management Adapter for SAP R/3 a SAS IT Management Adapter for SAP automatizují získávání, transformaci a načítání dat potřebných pro Business Intelligence z aplikací SAP do řešení SAS pro řízení financí, lidských zdrojů a správy IT.

K jejich vlastnostem patří rychlá aplikace šablon ETL (získávání dat, transformace a načítání údajů), které předdefinují a automaticky extrahují konkrétní data z řešení SAP R/3 a SAP Business Warehouse, požadovaná pro analýzu.

SAS Solution Adapters for SAP kombinují nové šablony, které umožňují obchodním analytikům získat přímý přístup k datům potřebným pro analýzu v záplavě tisíců tabulek řešení SAP R/3 a BW, se stávajícími nástroji pro extrakci údajů, SAS/ACCESS Interface for SAP R/3 a SAS/ACCESS Interface for SAP BW.

SAS je členem programu SAP Complementary Software Partner a jeho rozhraní Enterprise Guide je certifikováno firmou SAP (www.sas.com).

BEA LIQUID DATA FOR WEBLOGIC

Integrace informací z různých aplikací a zdrojů

S rychlým nárůstem informací v počítačových sítích, distribuovaných databázích a hotových aplikacích vzrostla také složitost shromažďování dat z distribuovaných systémů v reálném čase.

Integrované zobrazení podnikových informací prakticky z jakéhokoli datového zdroje, tedy z databází, souborů XML, webových aplikací, integračních adaptérů a z dalších, poskytuje BEA Liquid Data for WebLogic, jehož všeobecnou dostupnost oznámila společnost BEA Systems. V reálném čase může zajišťovat informace pro aplikace front-office, jako jsou například samoobslužné zákaznické portály. Používá jazyk XML (Extensible Markup Language) a doplňuje aplikační server a integrační a portálové produkty společnosti BEA (snižuje pracnost vlastního vývoje pro přístup k systémům back-office). Distribuované systémy se staly v podstatě proprietárními datovými silami a shromažďování v reálném čase souhrny informací, které jsou v nich obsaženy, je pro firmy těžkopádné a nákladné. Platí to zvláště pro aplikace front-office, v nichž by se nejvíc hodilo úplné, naprosto aktuální zobrazení konkrétních obchodních informací, například o zákazníkovi.

BEA Liquid Data for WebLogic je k dispozici na www.bea.com jako doplněk pro produkty BEA WebLogic Platform 7.0, BEA WebLogic Server 7.0, BEA WebLogic Integration 7.0 a BEA WebLogic Portal 7.0.

AV-HELPEDESK SERVERY.CZ

V centru zájmu zákazníků

První aplikací s využitím Macromedia Communication Serveru představila společnost Globe Internet.

Na základě její spolupráce se společností Digital Media vzniklo řešení AV-Helpdesk Servery.cz, umožňující firemním zákazníkům kontaktovat zákaznickou podporu přímo ze svého prohlížeče.

Aplikace AV-Helpdesk je provozována kompletně prostřednictvím Flash Communication Serveru (FlashCom server) a umožňuje komunikaci se zákazníkem v reálném čase bez nároků na další softwarové vybavení na straně klienta, neboť všechny funkce (audio, video, textový chat) se odehrávají v okně prohlížeče.

Služba je určena pro zákazníky portálu Servery.cz, ale komunikaci prostřednictvím AV-Helpdesku si může každý zájemce otestovat na adrese <http://flashcom.servery.cz>. Podle zájmu vývojářů a zákazníků uvede GI do konce roku 2002 nabídku sdíleného webhostingu na FlashCom serveru.

Zoner Media Explorer 5 na počítačích DELL

Výsledkem spolupráce brněnské společnosti ZONER software s českou pobočkou firmy DELL Computer je ta skutečnost, že DELL přidává ke svým počítačům, dodávaným především domácím uživatelům, nový Zoner Media Explorer 5 PROFESSIONAL a Zoner Callisto 4.

Tyto programy již nyní mohou zákazníci společnosti DELL získat v ceně notebooků DELL Inspiron. Následovat budou i další klientské produkty, u nichž mají být tyto programy zahrnuty v ceně systému.

Zoner Media Explorer 5 je novým pomocníkem pro intenzivní uživatele digitálních fotoaparátů a skenerů. Řeší komplexně prohlížení, vylepšování, editaci, organizaci a publikování digitálních obrázků. Grafický editor Zoner Callisto 4 je určen k tvorbě letáků, vizitek, plánek, cedulek, kombinovaných dokumentů s digitálními fotografiemi a dalších. Obsahuje kolekci českých klip-artů a 111 fontů TrueType (v loňském roce byl v anketě Volba 2001 čtenářů našeho časopisu Chip zvolen jako nejlíbenější český program).

SYMANTEC CLIENT SECURITY

Integrované bezpečnostní řešení

Integrovaným bezpečnostním řešením pro síťové klienty a vzdálené uživatele je Symantec Client Security. Spojuje v sobě technologie antivirové ochrany, osobního firewallu a detekce narušení bezpečnosti, technologie nutné pro efektivní ochranu stolních počítačů před dnešními kombinovanými hrozbami.

Administrátorům informačních technologií nabízí tento produkt schopnost centrálně konfigurovat a nasadit řešení a nastavit každodenně používané funkce pro správu zásad a reportování – zkracuje se tak čas potřebný ke správě, protože administrátoři mohou snadno instalovat Symantec Client Security pomocí jedné ze tří předem připravených instalací (plná instalace, částečně spravovaný a tenký klient). Rovněž mohou použít uzamčení zásad, aby uživatelům zneškodnili měnit bezpečnostní nastavení klienta; pro skupiny uživatelů (například oddělení nebo pracoviště) lze používat přizpůsobené zásady.

Symantec Client Security je integrované bezpečnostní řešení s proaktivním přístupem k zabezpečení před kombinovanými hrozbami. V případě pokusu o narušení bezpečnosti automaticky na 30 minut zablokuje IP adresu, z níž je veden útok. Symantec Security Response zaručuje, že zákazníci jsou chráněni pomocí nejnovějších aktualizací zabezpečení a mají k dispozici neaktuálnější dostupné informace o hrozbách.

inzerce

Pivo teče i na internetu

Skutečný pivař nemá čas vysedávat u internetu, neboť většinu svého volného času tráví ve své oblíbené hospůdce. Jenže vzhledem k tomu, že Česká republika patří mezi země s největší spotřebou piva, které u nás pije téměř každý, se zcela jistě najde mnoho internetových uživatelů, kteří se o pivu rádi něco zajímavého dozví. Právě jim je určen web Pivson (www.pivson.cz), jenž svůj obsah dělí do dvou částí – jednu tvoří databáze údajů o pivovarech a jejich produktech a ve druhé části najdete články zařazené do několika kategorií.

Struktura webu (Kalendář, Reportáže, Recepty apod.) slibuje opravdu zajímavé čtení, ale zatím je situace taková, že na přečtení všech textů vám bude stačit doba nutná k vypití maximálně jednoho piva. Množství informací je totiž slabinou tohoto webu. Nejenže článků je málo, ale ani jejich délka není dle našeho názoru dostatečná. Rezervy jsou i v katalogu pivovarů, čehož si je vědom i manažer webu Jaroslav Franc, který nám však sdělil, že pro rozšíření galerie pivovarů a jejich značek již navazuje kontakty s jednotlivými pivovary. V blízké budoucnosti se dokonce chystá soutěž o padesátilitrový sud piva a další pivní ceny.

Nové webové stránky o nádorové prevenci

Společnost Brain Systems vytvořila v rámci sponzorského projektu webové stránky pro brněnský Masarykův onkologický ústav. Internetové stránky jsou věnovány prevenci nádorových onemocnění, která postihují značnou část populace a patří mezi nejčastější příčiny úmrtí.

Stránky provozuje Masarykův onkologický ústav v Brně na adrese www.prevencenadoru.cz a jejich vznik finančně podpořilo kromě společnosti Brain Systems také Ministerstvo zdravotnictví v rámci projektu podpory zdraví Onkologická prevence na internetu.

Stránky si kladou za cíl seznámit co nejširší spektrum čtenářů se základními principy onkologické prevence, poučít je o možných důsledcích rizikového životního stylu, nabídnout jasnou alternativu a informovat o zákonných právech na onkologickou prohlídku. Informace jsou přehledně členěny do rubrik tak, aby se uživatel co nejrychleji dostal k tomu, co jej zajímá (prevence pro ženy, prevence pro muže, tipy na snížení rizika, preventivní prohlídky apod.). Kromě toho stránky nabízejí praktické kontaktní informace, slovníček odborných výrazů, osvětové materiály ke stažení, anketu apod. Podle Michaely Hanákové se do budoucna počítá i s on-line poradnou a testy. Aktualizace stránek probíhá zhruba jednou týdně.

Nová podoba automagazínu iDnes

Ani konec motoristické sezony nezabránil spuštění inovované podoby motoristického magazínu Auto iDnes (auto.idnes.cz). Kromě změny grafické podoby došlo i na obsah. Hlavní novinkou se staly redakční testy vozů, které by se měly objevovat pravidelně každý týden. Na rozdíl od dosavadních testů přebíraných z deníku MF Dnes se jedná o redakční testy iDnes. Překvapivou výjimkou se však stal hned první test, ze kterého se čtenáři dozvěděli o výborných jízdních vlastnostech Škody 120 LS. Text byl totiž převzat z téměř pětadvacet let starého čísla časopisu Automobil.

Naštěstí v magazínu nechybí ani původní obsah, který pochopitelně staví především na zpravodajství, ale najdete zde i poněkud bulvárnější rubriku Čím jezdí slavní, ve které se dozvíte, v jakých vozech můžete na silnici potkat moderátorku Janu Bobošíkovou, zpěváka Ondřeje Hejmu nebo třeba režiséra Jana Hřebejka. Pod křídla portálu iDnes patří i databáze cen benzínu, díky které máte možnost porovnat cenovou nabídku čerpacích stanic buď podle jednotlivých regionů naší země, nebo podle silničních tahů. Informace o aktuální dopravní situaci v ČR a v Praze (uzavírky, stupně provozu, hraniční přechody apod.) zde leží na bedrech společnosti Autoklub Bohemia Assistance (ABA). Na mapový speciál vás nasměruje odkaz Plánovač cest.

Ochlazení na Tiscali – nová zimní příloha

Zatímco kalendářní zima začíná teprve v těchto dnech, na internetu se citelně ochladilo již v listopadu. První sněhové vločky se objevily v zimní příloze zpravodajského portálu iDnes (zima.idnes.cz), o kterém jsme psali již v minulém čísle. S klesajícími venkovními teplotami narůstá počet podobných speciálů, čehož důkazem jsou zimní stránky portálu Tiscali (zima.tiscali.cz). Ve studené grafické podobě jsou zabaleny informace určené zejména návštěvníkům hor, kteří zde najdou především užitečné údaje o jednotlivých horských střediscích (popis oblasti, počet sjezdových tratí, lanovek a vleků, ceny permanentek apod.). Užitečné jsou odkazy na weby lyžařských škol či půjčoven lyžařského vybavení (pokud tedy nevyužijete některé z nabídek použitého vybavení, které je k dostání ve virtuálním bazaru). K pravidelné návštěvě speciálů by vás měly přilákat virtuální kurzy lyžování a snowboardu a nemalá část odkazů vás nasměruje na další sekce (počasí, doprava, ubytování apod.) portálu Tiscali.

Počítačové zámky – evidentní bezpečí

Precizní zámky na PC, tiskárny, LCD, periferie

Prožijte si virtuální život na internetu

Ještě dnes se většinu lidí při zmínce o virtuální realitě (VR) vybaví člověk zahalený do podivuhodného skafandru, který má na hlavě helmu s obrazovkami místo očí. Ač se počátkem devadesátých let zdálo, že právě toto bude směr, kterým se v horizontu několika let rozšíří VR mezi širokou veřejnost, ta skutečná realita virtuální reality je dnes překvapivě někde úplně jinde. VR dosáhla zatím svého nejmasovějšího rozmachu právě díky internetu. A paradoxně si při jejím využívání uživatelé místo speciálních dotykových rukavic vystačí s obyčejnou myší a místo virtuálních brýlí používají běžný monitor.

Důkazem budiž nový komunitní web Damokles (www.damokles.cz), na kterém po zaregistrování v některém z měst (zatím Praha, Brno, Ostrava, Plzeň) získáte novou identitu a stejně jako v reálném životě se musíte snažit uspět ve společnosti. S ostatními uživateli se můžete poměřit hned v několika ukazatelích – vyhrává ten, kdo je nejbohatší, nejšťastnější a má nejvyšší životní úroveň.

O svoji postavu se musíte starat (zadávat jí kompletně denní činnost, bydlení, práci apod.), můžete obchodovat, podnikat, studovat, bavit se, prostě dělat vše, co vás napadne a co systém dovoluje. Každé z měst je propracováno do posledního domu a žije si svým vlastním životem. Hlavní a jedinou peněžní měnou ve světě Damokles jsou virtuální koruny. Podstatou nového zábavního projektu je komunikace. Všichni uživatelé mohou mezi sebou komunikovat několika způsoby – mohou mezi sebou diskutovat, posílat si osobní zprávy nebo se bavit v osobních rozhovorech.

Vánoce na internetových portálech

Vždy pár týdnů před Vánoci se na významných portálech (snad s výjimkou Seznamu) objeví svátečně oděné přílohy, jejichž úkolem je navodit v internetových uživatelích vánoční atmosféru. Ještě než se dozvíte, komu se to dle našeho názoru povedlo nejlépe, padne zmínka o portálu, na kterém vánoční pohodu nenajdete ani ve vánočním speciálu. Vánoce na portálu Centrum.cz se totiž nesou ve znamení deprese. Ani ne tak kvůli sérii článků na téma Jak přežít vánoční depku, jako spíše kvůli grafické podobě přílohy, jež je prakticky táž jako homepage portálu a s Vánoci tak nemá pranic společného. Na portálu Centrum též bohužel zapomněli na to, že internet je multimediálním médiem, a kupříkladu vánoční koledy jsou tu pouze v textové podobě.

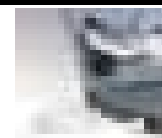
Mnohem zodpovědněji k tvorbě grafiky a obsahu vánočního speciálu přistoupili na iDnes (vanoce.idnes.cz). Kromě povinné výbavy (vánoční zpravodajství, zvyky a tradice, recepty apod.) tu konečně najdete i ozvučené koledy či ukázky z filmových pohádek (např. Honza málem králem, Lotrando a Zubejda, Mrázik apod.). Pokud jste si aktuální číslo našeho časopisu zakoupili včas, ještě možná stihnete zapsat své vánoční přání do formuláře ukrytého pod odkazem Splněné přání. Nebudete-li až příliš neskromní, může být vaše přání splněno. Poslední pátek před Štědrým dnem totiž bude vylosován šťastlivec, kterému se jeho přání vyplní. V tuto chvíli byste již měli mít nakoupeny vánoční dárky. Necháváte-li si však jejich nákup na poslední chvíli, bude se vám hodit rubrika Tipy na dárek, nabízející náměty na vhodné dárky pro školáka, teenagera, maminku, tatínka, přítele, přítelkyni, dědečka či babičku.

První jarní měsíc bude opět měsícem internetu

Pokud zima nepatří mezi vaše oblíbené roční období a navíc vás baví internet, máte nyní o důvod víc se těšit na jaro. První jarní měsíc totiž bude již poněkoličkáte měsícem internetu. Jednou z připravovaných akcí je dětská konference Junior internet, která se uskuteční 8. března 2003. Konferenci Junior internet vymyslely samy děti a dětský internetový časopis eZavináč (www.ezavinac.cz) ji spolu s BMI sdružením (www.brezen.cz) poprvé zorganizoval v roce 2000. Až do třetího ročníku byla určena dětem do 15 let. Letos je novinkou prodloužení věkové hranice pro účast na konferenci do 18 let. Samotné konferenci předchází každoročně nominační soutěže, ve kterých děti (a nyní nově i mládež) musí předvést svoje internetové dovednosti. Nejlepší účastníci těchto soutěží jsou poté pozváni na konferenci. Kromě toho vybere porota vítěze jednotlivých soutěží, kteří kromě hodnotných cen dostanou rovněž možnost předvést své práce a projekty na konferenci.

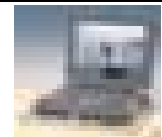
Pro 4. ročník byly vyhlášeny celkem tři nominační soutěže: JuniorText – soutěž o nejlepší slohovou práci na téma internetu (například co se mi na internetu líbí/nelíbí, internet v naší škole, internet a rodina, moje oblíbené internetové stránky, povídky o internetu) – tato soutěž je určena dětem do 14 let; JuniorWeb – soutěž, do které se děti mohou hlásit se svými webovými stránkami (osobní stránky, třídní stránky, internetové časopisy apod.) – věková hranice této soutěže je 14 let; a konečně JuniorProject – nová soutěž, do které se mohou hlásit starší zájemci s rozsáhlejšími webovými stránkami a internetovými projekty (například webové časopisy, různé webové systémy, ale i newbové projekty týkající se internetu) – věková hranice je 18 let. Uzávěrka všech soutěží je 10. února 2003 a přihlásit se můžete na webových stránkách Junior internet (www.juniorinternet.cz), které navíc před pár týdny dostaly nový slušivý kabát.

SecuSaver - ochrana notebooku 1 100,- Kč

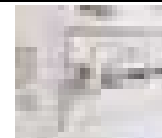
Lankový systém se zámkem chrání notebook před krádeží. Snadné a rychlé uzamknutí jedním pohybem. Využívá standardizovaný bezpečnostní otvor notebooku. Kvalitní vinylový potah lanka. Také více zámků na lanku.

SecuDock Pro dle typu a rozměru

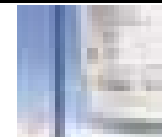
Vysoce odolný profesionální systém zabezpečení - robustní ocelová deska, upevňovací prvky pro uchycení notebooku a spolehlivý zámek. Vhodný pro obchody, výstavní plochy i průmyslový provoz.

CompuLock - proti odkrytí PC 750,- Kč

Zamezí odkrytí počítače a zcizení pamětí, disků, karet, procesoru. Zároveň zabezpečí klávesnici, myš a jiné periférie. Pomocí ocelového lanka uzamkne více počítačů navzájem.

UniKit - proti odcizení i odkrytí 750,- Kč

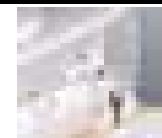
Zamezí odkrytí počítače včetně jeho zcizení. Celý počítač je zamknut ocelovým lankem např. ke stolu. Snadná montáž – využívá se otvorů připevňovacích šroubů krytu počítače, nebo zadní strany monitoru.

SecuKit XL - pro PC i periferie 1 130,- Kč

Elegantní systém s ocelovým lankem zamkne PC, monitor, tiskárnu a další periférie. Libovolný počet ukotvení, uchycení bezpečným lepením. Pevnost spoje více než 500 kg!

Diskey IV - pro výměnná média 940,- Kč

Multifunkční zámek CD-ROM, DAT, DVD, FDD a ostatních mechanik. Chrání nežádoucí přístup k těmto mechanikám a také zamezí vyjmutí již vloženého média. To je užitečné i při zálohování dat.

SecuPad - kovový štít dle typu

Představuje nejvyšší bezpečí, neboť celý počítač je uzamčen v kovovém krytu a je tak chráněn před odcizením i zničením. Kryt dokáže odolat zátěži přes 3 tuny.

Systémy klíčů, řešení pro velké organizace

Všechny zabezpečovací prvky je možné dodat jako: **KD** - každý zámek má vlastní a jedinečný klíč. **MK** - zámky lze otevřít navíc jedním MASTER klíčem. **KA** - jednotný klíč pro celou skupinu zámků. Zámky je možno dodat v různých vzájemných kombinacích, s různým počtem ukotvení, **různou délkou lanka**, s mnoha počítači na jednom lanku apod.

Výhradní distributor pro ČR a SR - hledáme dealery

Ceny bez DPH pro koncového uživatele v provedení KD

COMPELSON Trade s.r.o.
Oddělení počítačových zámků,
Drahobějova 54, Praha 9, 190 00

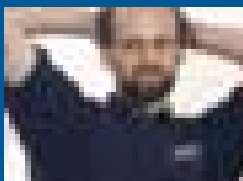
info@compelson.cz tel. 266 316 773

www.bezpeci.cz

Chip: antivirový koutek

V minulém dílu našeho seriálu jsme si povídali o teoretických superčervech, schopných napadnout obrovské množství počítačů ve velice krátkém čase: wormu Warhol by to trvalo přibližně patnáct minut, wormu Flash dokonce jenom třicet sekund. Taková rychlost je už za hranicí možné reakce na takové nebezpečí. Dnes si ukážeme, jaké další možnosti při podobných teoretických wormech měl a jak by mohl ovlivňovat dění na internetu.

Pavel Baudiš,
ALWIL Software

Klasické wormy, jak je známe dnes, neobsahují žádnou komunikaci mezi jednotlivými instancemi – jednotlivé wormy o sobě nevědí, nespolupracují spolu a nekoordinují svoji činnost. Přitom taková spolupráce může mít zásadní vliv jak na efektivitu jejich šíření, tak na další činnost, kterou může takový worm provádět.

Z hlediska superčerva je ale důležité, aby taková komunikace byla efektivní a aby nevedla k totálnímu zahlcení sítě. K tomu by mohlo snadno dojít, kdyby chtěl každý worm komunikovat se všemi ostatními aktivními instancemi. Je zajímavé, že zcela stejný problém dnes musí řešit sítě typu peer-to-peer a že poměrně jednoduché a elegantní řešení již existuje. Jedná se o distribuované hash tabulky a jejich implementace například v systému Chord. Ten má zajímavé vlastnosti: každý uzel musí udržovat informace jen o $O(\log N)$ dalších uzlech a cesta mezi libovolnými dvěma uzly je maximálně $O(\log N)$ dlouhá. Pro vysvětlení: $O(\log N)$ je lineární funkce logaritmu N , která pro velká N stoupá velice pomalu. Například pro síť s jedním milionem uzlů je nutno udržovat informaci o 20 dalších uzlech a nejdelší cesta je dlouhá 20 skoků, při deseti milionech uzlů stoupne toto číslo na 23. Existuje i varianta Anonymous Chord, při které je velmi těžké odhalit identitu ostatních uzlů v síti. Tento koncept by byl velmi snadno zneužitelný při návrhu nového superčerva.

KOORDINOVANÍ ČERVÍČCI

Brandon Wiley nedávno zveřejnil svoji studii červa s názvem Curious Yellow, který právě podobný koncept využívá. Jako svůj identifikátor používají jednotlivé instance wormu hash své IP adresy. Znájí také IP adresu dvou svých nejbližších sousedů, a když najdou nějaký nový nenapadený cíl, jsou schopny rozhodnout, zda jej mají infikovat samy, či jej „předat“ někomu jinému a dále se o něj nestarat. Výhody koordinovaného červa se ani tak neprojeví v počáteční fázi (tam fungují výhody předem připravených seznamů, o kterých jsme mluvili minule), ale až později – například při hledání dalších cílů s bezpečnostní dírou či počítačů, z nichž byl worm odstraněn. Výhodou je mnohem menší zátěž sítě a také mnohem méně nápadné šíření.

Zcela nové možnosti přináší tento koncept i pro aktualizace samotného wormu, protože nový kód s novými vlastnostmi (využití nové díry, vylepšená ochrana proti detekci) může být distribuován dokonce rychleji než původní červ!

Náš teoretický superčerv, který již napadl velkou část počítačů na síti, představuje velké nebezpečí pro samotnou podstatu internetu. Umožňuje velmi rychlou změnu chování a může být zneužit i k dalším destruktivním akcím: k cílenému útoku či odpojení části sítě, k filtrování, monitorování a modifikaci informací cestou, k využití paměti, procesorů či disků, nebo dokonce k ovládnutí sítě či její části. A pokud by všechny instance postupovaly koordinovaně, je velmi obtížné takové činnosti zabránit. Navíc podobného červa je takřka nemožné odstranit. Může sám sebe velmi rychle měnit, může reagovat na způsoby detekce, může odříznout výrobce antivirových programů od uživatelů (distribuce antivirů by pak musela probíhat mimo internet). Docela lákavá je představa nasadit proti superčervu antivirový program s podobnými vlastnostmi, ale jak takové střetnutí dopadne? Kolik takových antivirových wormů bude? Rozdělí se svět internetu na několik částí, z nichž každá bude pod vlivem nějakého superčerva (ať už hodného, nebo zlého)? Nebude pak celý internet připomínat známou hru Othello? Dnes jsme zabrousili do žánru science fiction, nicméně jsem sám zvědav, jestli se podobný scénář zanedlouho nestane smutnou realitou...

NOVINKY

Listopad uplynul v poklidném duchu, žádná nová velká virová epidemie se neobjevila, výskyt virů byl celkem v normálu (i když ještě před rokem by nám to až tak normální nepřišlo). Stále vede Klez-H, který již sedm měsíců překonává všechny rekordy a zpomalení jeho výskytu je jen velmi, velmi pozvolné. Pro řadu uživatelů je i nadále nepřijemným překvapením virus Opas, který se nešíří elektronickou poštou, ale přes špatně nastavené sdílené disky.

Pavel Baudiš, ALWIL Software

Pětina teraflops v NASA

Skupina Applied Cluster Computing v Jet Propulsion Laboratories využila sestavu třiatřiceti serverů Apple XServe, pracujících pod operačním systémem Mac OS X, pro dosažení extrémně vysokého výpočetního výkonu.

Paralelní práce počítačů XServe byla řízena programovým vybavením Pooch a na fraktálových výpočtech dosáhla efektivního výkonu 217 gigaflops. Přitom jde o efektivní výkon, zahrnující kompletní výpočet včetně komunikace mezi jednotlivými počítači a prezentaci výsledků. (Více viz <http://daugerrresearch.com/pr/JPLXServeCluster.html>.)

Ondřej Čada

Multimediální služby v pásmu 40 GHz

Český telekomunikační úřad zpřístupnil kmitočtové pásmo 40,5 – 43,5 GHz pro komerční provoz multimediálních rádiových systémů, tzv. MWS – Multimedia Wireless Systems. Toto rozhodnutí představuje novou příležitost pro poskytovatele telekomunikačních služeb. Otevírá totiž důležitou cestu k zajištění širokopásmového přístupu domácností k interaktivním multimediálním službám včetně širokopásmového internetu.

Šíře pásma v rozsahu 3 GHz je historicky vůbec největší částí kmitočtového spektra, která je přidělována k využití jedním určitým typem rádiových systémů, a je porovnatelná s kapacitou satelitního a kabelového přenosu informací. Česká republika je jednou z prvních evropských zemí, které provoz MWS umožňují. Prostřednictvím MWS bude možno šířit pro širokou veřejnost televizní a rozhlasové vysílání, protože kmitočtové pásmo je určeno mimo jiné i pro tzv. rozhlasovou službu. Kromě toho lze MWS plně využít k realizaci velmi kvalitních bezdrátových telekomunikačních sítí z kategorie pevné služby a nabízet tak vysokorychlostní připojení k internetu, datové přenosy či alternativní telefonní služby.

MWS jsou vhodné zejména pro oblasti, kde nejsou dostupné služby dodávané prostřednictvím kabelových systémů – např. v nových rezidenčních čtvrtích, malých městech, či dokonce ve vesnicích. (Samozřejmě o poskytování služeb prostřednictvím MWS rozhoduje ekonomická návratnost vložených investic, které jsou však v porovnání s pokládáním nových kabelových systémů menší, a technické podmínky v konkrétním území.) Mezi hlavní nevýhody MWS patří zejména citlivost na povětrnostní vlivy, které mohou způsobovat omezení dosahu systému a další poruchy šíření rádiového signálu.

Microsoft proti softwarovým pirátům

Další krok v pokračujícím boji proti softwarovým pirátům udělala společnost Microsoft.

Holdlá změnit způsob, jak upozornit své zákazníky na chyby obsažené ve svých produktech, a zjednodušit tak varování koncových zákazníků, aby bylo srozumitelné i pro tzv. „netechnické“ zákazníky. K dispozici budou dvě verze upozornění odesílané elektronickou cestou – pro techniky a programátory a dále pro laiky. Do konce roku plánuje vytvořit novou službu **End User Security Notification Service**, která bude upozorňovat na chyby a bezpečnostní rizika obsažená v produktech pro koncové zákazníky.

Největší česká elektronická encyklopedie

Koncem listopadu byly v knihovně AV ČR slavnostně spuštěny internetové stránky **WWW.COTO.JE**. Projekt přináší českým uživatelům internetu možnost vyhledávat ve třech největších česky psaných encyklopediích – Ottově slovníku naučném, Malé československé encyklopedii a encyklopedii Universum (dohromady obsahují více než 500 000 popisů českých hesel a přes 30 000 unikátních obrázků). Díky vyspělým technologiím lze získat požadovanou informaci během několika vteřin.

Tento projekt od roku 2000 realizuje zlínská společnost Aion (známá kompletní digitalizací Ottova slovníku naučného) a pražská Globe Internet (GI); partnery projektu jsou společnosti Microsoft, Euromedia Group, Empryem. Záštitu nad ním převzala Knihovna Akademie věd České republiky.

Unikátnost řešení vyplývá z možnosti získat k jednomu konkrétnímu heslu názory autorů různých encyklopedií. Heslo je zároveň vyhledáno v celém českém internetu fulltextovým vyhledávačem a tak je možné na jednom místě získat zcela vyčerpávající informace. Přípravě databází v případě Ottova slovníku a Malé československé encyklopedie předcházely tři roky scannování a indexování tištěných předloh. Vyhledávání v COTO.JE pracuje s českým tvaroslovím a dokáže slova skloňovat a časovat. Základní služby portálu (zobrazování hesel do délky 25 slov a náhledů obrázků) jsou bezplatné; komplexní služby (zobrazení celé textace dlouhých hesel a obrázků ve vysokém rozlišení, ukládání hesel do rešerše a jejich tisk) jsou zpoplatněny a jsou dostupné registrovaným uživatelům.

Protože stránky COTO.JE jsou založeny na nekomerční bázi, není jejich součástí žádná reklama a jsou určeny každému, kdo potřebuje informace z libovolného oboru. Autoři věří, že náklady spojené s provozem tohoto projektu se podaří pokrýt z příspěvků registrovaných uživatelů, případně z prostředků sponzorů a fondů EU na vzdělání a vědu.

V rámci slavnostního zpřístupnění encyklopedického portálu darovala firma Globe Internet a Aion prostřednictvím MŠMT 30ti školám celoroční neomezený přístup v hodnotě téměř půl milionu korun.

Prodej Telecomu zastaven

Vláda definitivně rozhodla o zastavení prodeje 51,1 procentního podílu státu v Českém Telecomu konsorciu Deutsche Bank a TDC. Ministři tak rozhodli na doporučení privatizačního poradce JP Morgan poté, co se kupec nedohodl na podmínkách odkupu akcií minoritního akcionáře TelSource.

Do konce ledna 2003 má být předložen nový návrh prodeje Telecomu (příprava nového prodeje si podle ministra financí Sobotky vyžádá delší období než jeden rok). Vláda zároveň pověřila Fond národního majetku, aby ukončil spolupráci s privatizačním poradcem.

Prodej ztroskotal na požadavku vlastníka 27 procent akcií TelSource získat za svůj podíl cenu srovnatelnou s 55 miliardami Kč za 51 procent státu. Deutsche Bank na vyplacení konsorcia neměla dostatek peněz a nabídla cenu nižší. (Stát a TelSource přitom mají od poloviny roku 2001 tříletou dohodu o společném postupu při prodeji, jež garantuje srovnatelnou cenu či participaci jedné strany při prodeji akcií druhé.)

Česká a slovenská NEXTRA se spojily

S platností od prvního ledna příštího roku dojde ke sloučení společností společností NEXTRA ČR a NEXTRA SK.

Od tohoto kroku se očekává zefektivnění organizačních a administrativních procesů a snížení provozních nákladů. Pro zákazníky to bude znamenat kromě dostupnosti stejné nabídky produktů NEXTRA v obou zemích také jednotnou kvalitu služeb a větší možnost vyhovět jejich individuálním požadavkům.

Ve zkratce

Členství v Asociaci provozovatelů veřejných telekomunikačních sítí (APVTS) potvrdil další alternativní operátor, společnost InWay. Na telekomunikačním trhu působí jako poskytovatel služeb a obsahu internetu od roku 1997.

Společnost APC ohlašuje zavedení nové služby pro svá řešení Symmetra UPS a jejich baterie. Nové řešení Symmetra Tune – UPS společnosti APC poskytuje koncovým uživatelům možnost zrenovat existující APC Symmetra UPS do stavu „jako nové“.

Personální agentura Job Shop si vybrala jako svoji full service agenturu společnost PRAM. Ta bude mít na starosti kompletní služby spojené s dalším zviditelňováním jednotlivých produktů společnosti Job Shop.

Jste-li zákazníkem České spořitelny můžete od prosince ovládat své peníze i pomocí mobilního telefonu – pohodlně, rychle a beze front. Potřebujete pouze mobil od Oskara s jeho novou chytrou funkcí M-Banka.

Společnost Lucent Technologies podle zprávy firmy Dell'Oro Group získala ve třetím čtvrtletí 2002 nejvyšší podíl na trhu optických zařízení sítí SONET/SDH, a to 16,1 %, což představuje 1,04 mld. USD. Společnost Dell'Oro zjistila, že zařízení pro síť SONET/SDH tvořila ve třetím čtvrtletí 67 % veškerých optických zařízení.

e-Business divize společnosti Sybase představila svou iniciativu pro vývojáře portálů (Portlet Developer Initiative – PDI) – rozšíření svého vysoce úspěšného programu aliancí pro podniková řešení (Business Solutions Alliance – BSA). Iniciativa PDI poskytuje nezávislým dodavatelům softwaru a systémovým integrátorům nástroje potřebné k úpravě aplikací tak, aby byly přístupné přes portál bez časové i finančně náročného programování. Po registraci uživatel obdrží zdarma software pro vývoj portálů a získají přístup k zákaznickým prospektům a hodnotným prodejním a marketingovým nástrojům.

Firma Renault Europe Automobiles (REA) nasazuje komunikační síť Avaya pro svých 126 míst ve Francii, včetně některých center automobilky Nissan. Celková hodnota této investice, kterou REA vynaloží, má dosáhnout 2,2 milionu EUR.

Siemens Business Services a SMS úspěšně dokončili zavedení systému mySAP.com v Masarykově nemocnici v Ústí nad Labem. Implementací systému mySAP.com nahradila Masarykova nemocnice dvanáct separátních IT řešení.

Společnost Microsoft podepsala dohodu pro podporu doručování stávajících služeb Hotmail a Messenger na přenosná zařízení s 13 evropskými mobilními operátory. Ve většině případů se jedná o mobilní telefony. Spolupracující operátoři mají celkem 56 milionů mobilních předplatitelů; služby poskytované prostřednictvím Hotmailu a Messengeru (e-mail nebo zaslání krátkých zpráv) se dostanou prostřednictvím SMS zpráv na mobilní telefony a přenosná zařízení uživatelů. Příjemci zpráv mají možnost odpovídat přímo z mobilního telefonu zpět odesílateli; plátcem služby bude její příjemce. (Nejnovejší verze MSN Messengeru pro PC rovněž umožňuje doručovat zprávy na mobilní telefony; spuštěna má být nejpozději v únoru 2003).

Společnost Alcatel navrhla, vyrobila a dodala pro firmu Telstra šestnáctikanálový systém Dense Wavelength Division Multiplexing (2,5 Gb/s DWDM) o rychlosti 2,5 Gb/s. Systém je jedním z pěti projektů, které společnost Alcatel realizovala v průběhu posledních 12 měsíců. Pozemní systémy nyní spojují australský Darwin a Adelaide, South Headland a Darwin, Threeways a Mount Isa, Brisbane a Cairns a konečně Melbourne a Launceston.

Od začátku listopadu nabízí společnost AutoCont CZ svoje služby v nově otevřeném prodejním a servisním středisku v Opavě. Ve spolupráci s regionálním cent-

rem v Ostravě se zaměřuje i na velké firmy opavského regionu; zákazníci mohou využít i nové školící středisko s moderně vybavenou učebnou.

Společnost **eTel Group**, alternativní poskytovatel telekomunikačních služeb ve střední Evropě, se v žebříčku **Technology Fast 50** umístila na prvním místě. Do seznamu firem podnikajících v oblasti technologií a komunikací, které zaznamenaly nejrychlejší růst, se společnost eTel Group dostala třetí rok za sebou (minulý rok byla sedmá). Program Technology Fast 50 vyhodnocuje a zařazuje nejdynamičtěji rostoucí společnosti v Severním Irsku a Irské republice. Společnost Deloitte & Touche tento seznam sestavila na základě procentuálního růstu obrátu od roku 1999 do roku 2001. Za toto období zaznamenala eTel Group celkový růst tržeb ve výši 1173 %.

Společnost **ProCA** se stala distributorem grafických adaptérů značky **PowerColor** pro Českou republiku. Tyto adaptéry pocházejí od předního světového výrobce grafických karet s čipy ATI, firmy CP Technology. Produkty značky PowerColor rozšiřují současné portfolio nabízených grafických karet ve střední kvalitativní třídě. Na grafické adaptéry PowerColor je poskytována záruka 24 měsíců.

Společnost **APC** snížila ceny nejžádanějších produktů, **UPS řady Back**, až o 10 %. Za první tři čtvrtletí roku 2002 zaznamenala v ČR téměř třetinový nárůst prodeje. Tento velmi pozitivní vývoj tržeb je způsoben především novou, aktivní a vstřícnější marketingovou strategií, zaměřenou na cílové zákazníky.

Počátkem listopadu došlo k výraznému rozšíření aktivit akciové společnosti **WEBCOM**. Nyní ji najdeme nejen v Ostravě, ale nově také v Praze a v Brně. Na více než dvojnásobek byl posílen tým obchodních poradců, konzultantů a vývojářů a bylo také výrazně rozšířeno portfolio služeb a produktů. Dodávky informačních systémů z rodiny Navision (dnes součást Microsoft Business Solutions), řešení na platformě Microsoft .NET a na míru vytvářených e-business aplikací tak vhodně doplňuje tvorba informačních strategií, informačních auditů a konzultací v oblasti informačního managementu.

Aliatel se jako partner společností **SOFTEX NCP** v Mostě a **SOFTEX GROUP** v Praze stal dodavatelem telefonních služeb a internetového připojení v rámci projektu budování Centrální informační sítě (CIS). Jde o jedinečný projekt metropolitní sítě, jehož cílem je zpřístupnit moderní služby informačních a komunikačních technologií širší veřejnosti. CIS je částí metropolitní sítě, do které jsou propojeni účastníci v lokalitě celého města. Všichni účastníci mohou (výhodně) využívat různých služeb – levnějšího telefonování, připojení na rychlý internet, napojení na PCO (pult centralizované ochrany), napojení na mediální a komunikační systém v rámci informování občanů ze strany města i pro možnost šíření rozhlasového nebo televizního signálu.

V říjnu dokončila společnost **IXOS SOFTWARE** dodávku softwarového řešení pro správu dokumentů ve společnosti **Českomoravský cement**. Ta jako jedna z prvních společností koncernu HeidelbergCement již před několika lety realizovala první projekty v oblasti dokument management systému na platformě IXOS. Nyní ukončená etapa byla jen dalším logickým celkem, který rozšířil DMS i mimo oblast SAP R/3. IXOS implementoval systém umožňující správu dokumentů kancelářských aplikací, výrobní a výkresové dokumentace či dalších typů dokumentů.

Asociace provozovatelů veřejných telekomunikačních sítí (APVTS) ustanovila pracovní skupinu **G12**. Ta vznikla na základě potřeby operátorů rádiových sítí/ISP řešit problematiku provozu bezdrátových sítí v pásmu 2,4 a 5,7 GHz pro připojení k internetu. Odhady hovoří o 25 až 30 tisících připojení k internetu bezdrátovou technologií v pásmu 2,4 GHz a tisíci dalších v pásmu 10 GHz. Nová bez-

WiFi se rozšiřuje

Bezdrátovou síť WiFi (wireless fidelity) pro vysokorychlostní připojení k internetu začal po dominantním operátoru mobilních sítí poskytovat i český alternativní telekomunikační operátor pevných sítí, společnost GTS.

Využití technologie WiFi nabízí prostřednictvím služby **GTS Wireless internet**. V pilotním projektu zajišťuje GTS bezdrátové lokální připojení k internetové síti v pražském hotelu Holiday Inn Prague Congress Centre na Pankráci.

Vlastní bezdrátová síť GTS pokrývá zatím pouze vybrané lokality v centru Prahy; GTS Wireless zajišťuje hrubou přenosovou rychlost až 11 Mb/s, vyznačuje se vysokou spolehlivostí, dosahem a bezpečností přenášených dat. Toto řešení podporují všechny operační systémy (Novell Client 3.x a 4.x, Windows 95/98 a Windows NT; Apple; Linux; Windows CE, Windows 2000, Windows XP, FreeBSD). Rovněž společnost Eurotel začala využívat technologii WiFi i ve dvou pražských a jednom českobudějovickém hotelu nabízí službu **Eurotel WiFi Jet** (do budoucna počítá s rozšířením lokality).

Grand Prix pro fanoušky rychlých kol

Více než 4500 závodníků si vyzkoušelo virtuální simulaci automobilových závodů Grand Prix.

Tento nesporně zajímavý projekt **Intel Pentium 4 Grand Prix Show** společností Intel a Comfor proběhl v říjnu a listopadu v Brně (Invex), Mladé Boleslavi (Olympia), Ostravě (Hypernova) a Praze Průhonických (Hypernova).

Ve dvou speciálních kokpitech F1 napojených na výkonný počítač COMFOR Diablo GP s procesorem Intel Pentium 4 si mohli účastníci otestovat svou zručnost. Před každým trenážerem F1 bylo umístěno velké projekční plátno simulující výhled z kokpitu F1. Nejlepší závodníci se utkali v sobotu 30. listopadu 2002 v Hypernově v Průhonících; vítěz si odnesl počítač COMFOR Diablo GP s procesorem Intel Pentium 4 na frekvenci 2 GHz; každý z účastníků soutěže obdržel vlastní fotografii (společnost Hewlett-Packard byla dodavatelem všech periferií k počítačům) a vítěz každého jednotlivého závodu navíc dostal tričko limitované série COMFOR Intel Pentium 4 Grand Prix Show.

Vánoční inspirace

Hledáte praktický vánoční dárek? Pořídte svým blízkým předplacené tarify Oskaru – pokud si předplatíte jeden z „Tarifů nové generace“, budete moci o víkendech volat do sítě Oskar bezplatně. Stačí si objednat si jeden z „Tarifů nové generace“ – Řekni mi, Povídej a Nezavěšuj. Pokud předem zaplatíte paušál na šest měsíců (tj. u Řekni mi 1500 Kč, u Povídej 3600 a u Nezavěšuj 6000 Kč bez DPH), budete pak moci volat o víkendech do sítě Oskar zdarma. U nejnižšího ze zmíněných tarifů platí víkendová sleva půl roku, u tarifu Povídej devět měsíců a v případě tarifu Nezavěšuj si váš mobil o víkendech užije po celý rok.

Nulová cena platí nejen o víkendech, ale též o státních svátcích. Volání o víkendu vám samozřejmě neodčerpává z volných minut, které máte v tarifu obsaženy. Navíc zákazník nemusí nejdříve využít volné minuty. Výhodou je i to, že v případě předplacení šesti paušálů neskládáte volací zálohu tisíc korun. Nabídku můžete dokonce kombinovat i se zvýhodněnými telefony Oskaru, takže třeba takovou Nokii 3110 můžete s tarifem dostat za 2577 korun (včetně DPH).

Regionální fórum společnosti BEA Systems

Více než 200 účastníků, převážně IT manažerů a vývojářů, navštívilo druhé výroční regionální fórum, jež uspořádala v listopadu v Praze společnost BEA Systems, přední světový dodavatel softwaru aplikační infrastruktury.

Během dvou dnů měli účastníci možnost vyslechnout prezentace věnované otázkám vývoje softwaru a uplatnění unifikované aplikační infrastruktury založené na BEA WebLogic Platform v obchodních a technických strategiích. Mezi přednášejícími byli významní evropští odborníci v této oblasti. Konferenci zahájil Bill Coleman, jeden ze zakladatelů a manažer strategického rozvoje BEA Systems (hovořil o integraci podnikových procesů na základě BEA aplikační infrastruktury a o implementaci otevřených standardů); Martha Bennett, viceprezidentka výzkumu Giga Information Group, předvedla na konkrétních případech, jak co neefektivněji investovat do obchodních a technologických infrastruktur. O vhodnosti J2EE platformy pro EAI a B2B integraci hovořil ve své technické prezentaci Matjaz B. Juric, profesor na univerzitě v Mariboru.

Podle Jiřího Bíby z pobočky BEA Systems pro Českou a Slovenskou republiku jsou informační technologie v dnešní době nutností a firma, která dokáže kvalitně a smysluplně využít informační technologie tak, aby se odlišila od své konkurence, se dostává do vedení ve svém oboru.

V části konference věnované případovým studiím zákazníků společnosti BEA Systems vystoupili zástupci z řad klientů. Byli mezi nimi i klienti BEA Systems z České republiky, kteří seznámili účastníky fóra s integrací produktů BEA Systems ve svých společnostech (P. Jendrejčík z Českého Telecomu, A. Mamica z České spořitelny).

Přes milion hráčů v Nokia Game

Předposlední listopadový den skončila interaktivní dobrodružná hra organizovaná společností Nokia, která probíhala od 11. do 29. listopadu v devíti jazycích v 25 zemích.

Tématem letošní Nokia Game 2002 (s více než milionem zaregistrovaných hráčů) byly vzestupy a propady v hudebním průmyslu. Hráči v úloze začínající hudební skupiny se pokoušeli stát slavnou a vydat svůj první singl jako multimediální zprávu (MMS) pro mobilní telefon. Pomocí „famů,“ měny Nokia Game, si hráči mohli kupovat potřebná aktiva (například studia, skladatele nebo PR agentury), která jim umožnila stát se slavnými. Kromě toho v několika on-line hrách měli možnost předvést své schopnosti a získat cenné zkušenosti pro finále. Na prvních deset až 100 hráčů v každé zemi čeká nový telefon Nokia 3650 s integrovanou kamerou, přehrávačem videa a videokamerou (www.nokia.com).

Cleverlance zakládá divizi .NET

Z důvodu stále většího zájmu zákazníků z malých a středně velkých firem o technologii .NET se rozhodl přední dodavatel vícevrstevných řešení ve střední Evropě – společnost Cleverlance – založit .NET divizi.

Doplňuje tak stávající divize – J2EE (Enterprise Java), J2ME (Mobile Java), Databázovou a Testovací – a jejím vedením byl pověřen Leoš Bílek. Technologie .NET nabízí dostatečný výkon, bezpečnost a stabilitu pro intra- i extranetová řešení; je důležitá také kvůli podpoře webových služeb. Firma plánuje do tří měsíců start prvního významnějšího projektu na platformě .NET.

Video i na mobilních telefonech

Jako jedna z prvních na světě a první v České republice uvedla akciová společnost U-Turn službu streamového videa na mobilní telefony GSM.

Jak tato služba funguje? Uživatel si v menu telefonu vybere požadovaný obsah (spustí se po klepnutí na ikonu služby Videozóna); systém před stažením vybraného klipu oznámí uživateli cenu, kterou za službu zaplatí, a po výběru videoprogramu se spustí Real Player, upravený na míru službě Videozóna (k dispozici na www.videozona.cz včetně podrobného návodu k instalaci a zavedení služby). Na něm se dodáváný program streamuje a nevznikají tak žádné nároky na paměť telefonu. V současné době lze použít pouze telefon Nokia 7650, ale podle zástupců společnosti U-Turn by se v brzké době trh s finančně dostupnými telefony měl rozšířit.

Videozóna nabízí dvě hlavní části – zpravodajskou (domácí a zahraniční zpravodajství, přehled počasí, v krátké době by měly být i sportovní správy) a zábavnou (animované seriály do jedné minuty, bulvární informace, homevideo, extrémní sporty). V příštím roce by mělo dojít k uvedení videoklipů, filmových ukázek či „live“ streamů. Zpravodajství z domova poskytuje Česká televize a zahraniční zpravodajství agentura Reuters (projekt je otevřený, takže můžeme očekávat i další partnerství). Prvním operátorem vstupujícím do projektu je Eurotel. Svoji službu Eurotel Video Servis uvádí jako první mobilní operátor v Evropě. Nabízí ji ve spolupráci s partnery, kterými jsou kromě výše zmiňované České televize, Reuters a U-Turn, společnosti AS-Film, ATS Praha, Warner Bros, Falcon, iComVision, Techno Publishing a Mondial Bohemia. Zákazník potřebuje mobilní telefon podporující tuto službu, přehrávač videosekvencí Oplayer a aktivovanou službu. Cena za tuto službu se skládá z částky za přehrání vybraného videa a částky za datové připojení (0,015 Kč za kB). Například za dvouminutové zpravodajství České televize zaplatí zákazník 12,90 Kč za přehrání vybraného videa a poplatek za datový přenos (přibližně čtyři koruny). Aktuální ceny a podrobnější informace najdete na www.eurotel.cz nebo na Eurotel lince *11 nebo na Go lince *88.

POHODA 2003

**Komplexní ekonomický systém,
který používá více než 15000 firem**

Podvojně účetnictví

od 6980 Kč

Jednoduché účetnictví

od 1980 Kč

Domácí účetnictví

980 Kč

WINLEX 2003

Komfortní právní systém s aktuálními předpisy České republiky

Více než 820 předpisů

od 1990 Kč*

*roční předplatné pro uživatele Pohody

TAX 2002

Software pro pohodové zpracování daňových příznání

Daň z příjmů FO

Daň z příjmů PO

Silniční daň

od 980 Kč

PRODIGT 2002

Rozsáhlé překladové slovníky obecné, technické, ekonomické

Anglicko-české slovníky

od 1400 Kč

Německo-české slovníky

1900 Kč

**Volejte 800-1START
a objednejte si
DEMO CD ZDARMA**

Jihlava, 567 309 953

info@stormware.cz

Praha, 224 941 057

paha@stw.cz

Brno, 541 242 048

brno@stw.cz

Bratislava, 02 54793647 info@stormware.sk

www.stormware.cz

licenční pásma 5,7 GHz nemohou být pro připojení k internetu použita vzhledem k povoleným parametrům provozu a výkonu použité technologie. S rostoucím počtem připojení se proto projevil základní problém rádiového provozu v bezlicenčních pásmech a významně narostlo rušení při podstatném snížení objemu přenesených dat.

Intel, největší světový výrobce polovodičů, zvýší od 1. ledna ceny některých výrobků o 20 až 40 procent. Jde převážně o paměťové polovodiče typu flash a firma ke zvýšení jejich ceny sahá z důvodu vyšší poptávky, především ze strany výrobců mobilních telefonů příští generace. Vedení **AMD** se ještě nerozhodlo, zda ceny zvýší, ale vzhledem k tomu, že bere v úvahu situaci na trhu a celkovou poptávku, je pravděpodobné, že tak učiní.

Na základě výsledků průzkumu společnosti Frost & Sullivan oznámila firma **Sun Microsystems**, že nasazení produktů **Java Card** vzrostlo za poslední rok v řešených pro digitální identitu o 400 %. Kromě již tradiční zákaznické základny, tedy segmentů finančních služeb a bezdrátových technologií, se „chytré“ karty prosadily po celém světě ve vládních organizacích, armádách, zdravotnictví a velkých korporacích.

Záměr urychlit vývoj produktů založených na tzv. sběrnici pro podnikové služby **ESB** (Enterprise Service Bus) zveřejnila firma **Sonic Software**. Jde o výsledek převzetí firmy **eXcelon Corporation** společností **Progress Software Corporation**. **Sonic**, vedoucí dodavatel standardizovaných produktů pro integraci celopodnikových systémů, oznámil, že akvizice technologií **Stylus Studio**, **eXtensible Information Server (XIS)** a **BPM** urychlí realizaci firemní strategie založené na řešení **ESB** doplněním současné platformy **SonicXQ** o špičkové komponenty.

Kupon k bezplatnému odběru druhé lampy v průběhu záruky projektoru **Umax** získají všichni zákazníci, kteří si zakoupí projektor **Umax**. Podmínkou pro získání lampy zdarma je ukončení technického života (2000 hodin) původně dodané lampy projektoru (www.umax.cz).

Společnost **Fujitsu Siemens Computers** se rozhodla ukončit vývoj vlastního přídavného **GSM/GPRS** modulu ke kapesnímu počítači **Pocket LOOX**. Pozměnění strategie, vedené v zájmu zajištění konkurenceschopnosti přístroje, spočívá v podpoře existujících hardwarových řešení hlasové a datové komunikace. Koncept mobilní konektivity **Pocket LOOX** zůstává zachován, jak prostřednictvím vestavěného modulu **Bluetooth**, tak pomocí rozšiřující **GPRS** karty typu **Compact Flash**.

Zákazníci **Oskara** mohou využívat pro plný platební styk 518 bankomatů. **Oskar** nabízí svým zákazníkům možnost dobít **Oskarty** (vlastní nebo jiného zákazníka), platby faktury, platby za služby předem, navýšení volací zálohy, aktivaci roamingu a služby **Volání do zahraničí** v nejhustší síti bankomatů v České republice.

Před časem proběhla doposud nejrozsáhlejší policejní akce zaměřená na odhalení nelegálního užívání softwaru v České republice. Sídlu tradičního českého výrobce strojů a zařízení s několika sty zaměstnanců se stalo terčem akce téměř 50 policistů z několika regionů, včetně odborníků z pražského Policejního prezidia a Kriminalistického ústavu. Při prohlídce bylo provedeno téměř 70 počítačů.

První propojení služeb **MMS** (Multimedia Messaging Service) na světě bylo zprovozněno ve Finsku mezi operátory **Sonera** a **Radiolinja** s použitím síťových zařízení společností **Nokia** a **Tecomen**. Řešení **MMS** umožňují zákazníkům posílat a přijímat multimediální zprávy obsahující text, fotografie, obrázky, hlasové záznamy a zvukové klipy. Nová možnost propojení umožní zákazníkům obou operátorů transparentně posílat multimediální zprávy mezi sítěmi **Sonera** a **Radiolinja**.

Projekt IBM pro mateřinky

Projekt KidSmart Early Learning Program zahájila ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v České republice společnost **IBM**. Zaveden bude od školního roku **2002/2003**, ve kterém **IBM** věnuje do **45 mateřských škol** přibližně **90 počítačových center**.

Rozdělení počítačů do mateřských škol připravuje ministerstvo, pro první etapu bude vybráno 15 mateřských škol, a pokud se projekt úspěšně rozběhne, do konce školního roku získá vybavení dalších 30 mateřinek a v implementaci se bude pokračovat zhruba ve stejném rozsahu i v dalších letech. Speciální počítačové pracoviště je uzpůsobeno dětským možnostem věku pěti až sedmi let. Pracoviště je vybaveno výkonným počítačem, monitorem, speciální klávesnicí, myší uzpůsobenou dětským ručičkám a inkoustovou barevnou tiskárnou. Nainstalovaný software, vyvinutý společností **Riverdeep**, rozvíjí představivost a schopnost komunikace, práci s příběhem, podporuje výuku geometrických tvarů, číslic, písmenek, směrů, porovnávání, informovanost dětí. Pracuje se s kalendářem, ročními obdobími, počasím... Součástí projektu je i školení učitelů, na kterém bude ministerstvo spolupracovat se společností **IBM** a využije zkušeností z ostatních zemí. V současné době projekt funguje ve 30 zemích a celkově bylo nainstalováno přes 2000 pracovišť, která využívá více než jeden milion dětí na celém světě. Více na www.kidsmartearlylearning.org.

Projekt oficiálně zahájila ministryně školství, mládeže a tělovýchovy Petra Buzková a generální ředitel IBM Česká republika a Slovensko Miroslav Majoroš.

Sbírka zákonů na CD

Společnost eprava.cz vydala aplikaci **Sbírka zákonů na CD-ROM**, která umožňuje každodenní aktualizaci prostřednictvím internetu.

Výhodou je rychlost aktualizace dat, ve srovnání s obvyklým zasíláním aktualizací disků v měsíčních intervalech umožňuje aplikace **Sbírka zákonů na CD-ROM** denní nebo týdenní aktualizaci. Spoluprací přímo s tiskárnou Ministerstva vnitra ČR je zajištěna shoda dat s oficiální Sbírkou zákonů (uživatelům aplikace tak odpadá nutnost pořizovat tištěnou podobu SZ). **Sbírka zákonů na CD-ROM** obsahuje také aktualizovaná úplná znění přibližně 180 nejdůležitějších právních předpisů, daňových zákonů a judikatury. K doplňkovým službám, které jsou součástí aplikace, patří například pravidelné týdenní zasílání elektronického „newsletteru“ se seznamem nově prohlášených konkurzů. Specialitou je služba **Legislativa na přání** – na e-mailový dotaz uživatele je zdarma v pracovní dny do 60 minut zasláno znění požadovaných platných i zrušených právních předpisů (www.eprava.cz).

Tipujte s Oskarem

OskarZóna, partnerský program **Oskaru pro vývojáře a dodavatele obsahu**, představila další **WAP** služby.

Služba **Sportovní tipování** jako první na českém mobilním trhu umožňuje přístup ke hře kurzového sázení. Sázení je zdarma, soutěží se o body a na hráče s nejvyšším počtem bodů čekají každý měsíc čtené věcné ceny nebo až 3000 Kč v hotovosti. K účasti je nutná pouze registrace na stránkách www.eurotip.cz, tj. u společností, která je jako partner projektu **OskarZóna** plně zodpovědná za provozování služby. Aktuální a podrobné informace o programech pražských podniků dá druhá služba, **Kluby a disko-téky**. Jednotlivá zařízení je možno vyhledávat na základě polohy, názvu, hudebního žánru či jména konkrétního interpreta. Rozšíření o další města České republiky se připravuje. **Sportovní tipování i Kluby a disko-téky** si můžete vyzkoušet na **WAP Oskaru** v sekci **OskarZóna**.

Firma **ecommerce.cz** navázala partnerství se severoamerickou společností **Accounting Systems Consulting**, předním poskytovatelem služeb a produktů pro finanční a informační společnosti. Ta nyní reprezentuje aplikace společnosti **ecommerce.cz** ve Spojených státech a nabízí jejich prodej a veškerý servis pro místní zákazníky.

Jako první ve střední a východní Evropě a jako druhá v Evropě vůbec se společnost **AutoCont CZ** začlenila mezi 27 světových partnerů společnosti Microsoft. Stala se členem **Microsoft Partner Advisory Council (PAC)** pro oblast infrastruktury. Microsoft ji nominoval na základě úspěšných projektů, které realizovala divize **SAI** (Systémová a aplikační infrastruktura) a širokého spektra certifikovaných specialistů na platformu Microsoft.

Společnost **Oracle** společně s **Fujitsu Siemens Computers** dokončila plán uvedení řešení **Oracle Collaboration Suite** na trh. Obě firmy již zahájily společné prodejní a marketingové aktivity. Po červencovém představení se Oracle zavázal dodat ho svým zákazníkům do konce roku a díky těsné spolupráci s FSC k tomu došlo ještě dříve. Kombinace serverů společnosti **Fujitsu Siemens Computers**, **Primergy** s procesory **Intel** a **Primepower** s architekturou **Solaris/SPARC**, představuje ideální hardwarovou platformu pro provoz **Oracle Collaboration Suite**.

Smlouvu o implementaci nového systému **B@FIR** pro zpracování finančních transakcí (pre- a postprocessing) uzavřely firmy **Logica** a finanční skupina **ING** v České republice. Do provozu má být uveden na začátku příštího roku. Systém **B@FIR** byl vyvinut speciálně pro potřeby finančních ústavů ve střední Evropě. Tato aplikace zajišťuje zpracování všech transakcí procházejících bankou. Systém se vyznačuje vysokou průchodností (potenciálně až stovky tisíc operací denně), přehledností a konzistentností zpracování transakcí. V současné době pracuje za jeho podpory pražská pobočka **Deutsche Bank AG**.

Jeden z nejširších a nejspolehlivějších souborů interaktivních komunikačních služeb, které jsou pro automobily v současné době k dispozici, vyvíjejí společnosti **Hyundai Motor Co.** a **IBM**. Nové služby, založené na otevřených standardech, by se měly poprvé objevit ve vozích pro korejský trh v červnu příštího roku. Budou představovat velký krok vpřed ve vývoji automobilové telematiky čili interaktivní bezdrátové komunikace pro doručování informací do aut a jejich posílání ven. Podmínky dohody nebyly zveřejněny.

Na základě závazku vytvořit na standardech založené bezpečnostní produkty a řešení oznámily **Sun Microsystems** a **Check Point** dostupnost nového zařízení **Sun LX50 VPN/Firewall** s nálepkou „Secured by Check Point“. Toto na Linuxu založené zařízení je dodáváno partnery z distribučních kanálů **Sunu** a **Check Pointu**, kteří také poskytují příslušnou podporu. Podnikům umožňuje utajení obchodní komunikace na internetu a zabezpečení kritických síťových zdrojů vůči neautorizovanému přístupu.

Nárůst obrátu na 0,75 miliardy Kč očekává v roce 2002 společnost **Fotolab**. Firma zaznamenala meziroční zpracovatelský nárůst zakázek o 25 % (zpracování 80 milionů fotografií); disponuje 27% podílem zákazníků na trhu zpracovatelů a 25% podílem na trhu prodejců fototechniky. **Fotolab** má vybudovanou síť 2000 sběren a 100 vlastních prodejen, z nichž 22 je osazeno technologií **Digi Film Maker** pro pořízení klasických fotografií z digitálního záznamového média.

Portál **Centrum.cz** přesunul své serverové vybavení do nového moderního telehousu společnosti **Aliatel** v lokalitě **Nagano** na Žižkově a připojil se k jeho páteční síti. Uživatelé by měli poznat rozdíl při rychlosti načítání stránek (v ČR i v zahraničí). Portál je nyní i daleko lépe zabezpečen proti možným výpadkům připojení.

Logica získala **Great Lakes Technologies Group (GLTC)**, michiganskou IT firmu zaměřenou na služby americkým automobilkám. Cena akvizice činí maximálně

Další smlouvy o dodávkách PIS OKinfo

Společnost **OKsystem** uzavřela další tři smlouvy o dodávkách svého personálního informačního systému (**PIS**) **OKinfo**. Toto původní české řešení si v uplynulých týdnech vybrala **Správa státních hmotných rezerv**, **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** a **Česká školní inspekce**.

PIS OKinfo je založen na výkonném a spolehlivém databázovém systému **Oracle9i**; skládá se z Platového modulu a Personálního modulu, jako volitelné rozšíření je k dispozici také Samoobslužný modul. Platový modul řeší s vysokým komfortem obsluhu všechny náležitosti odměňování zaměstnanců státní správy podle tarifních platů, příplatků a odměn, evidenci důchodového pojištění, nemocenského pojištění, penzijního připojištění, výplaty včetně náhrad a dávek nemocenského pojištění, zúčtování daně, provádění srážek, potvrzování příjmů, vazby na peněžní ústavu a na účetnictví. Personální modul vedle evidence osobních údajů plně podporuje systemizaci, organizační uspořádání, docházku, vzdělávání, výběrová řízení, hodnocení, služební cesty, správu číselníků a mnoho dalších funkcí (<http://www.oksystem.cz/cp1250/f3-pro.htm>).

Zájem podniků o integrační řešení roste

Odborná konference „**Business Process Integration – Integrace procesů v podniku**“, jejíž uspořádání iniciovala společnost **Sybase**, se setkala s velkým zájmem.

Navštívilo ji celkem 138 účastníků z 90 firem; 77 % z nich označilo podnikovou integraci za velmi aktuální problematiku ve svých firmách a 44 % uvedlo, že v současné době pracují na konkrétním projektu. Program konference byl rozdělen do tří bloků. Po úvodním teoretickém nastínění problému (VŠE Praha) a souhrnu několika analytických studií (Gartner) následoval příspěvek **Deloitte & Touche** a ukázky integračních řešení z pohledu společností **Sybase**, **IBM** a **Sun Microsystems**. Třetí část programu tvořily ukázky řešení z praxe v podání České pošty, České správy letišť, firem **ICZ** a **Plaut Slovensko**. Závěrem proběhla zajímavá panelová diskuse za účasti většiny přednášejících.

EuroWeb posiluje v Čechách

Vytvoření nového manažerského týmu v pražské pobočce oznámila společnost **EuroWeb Czech Republic**, člen skupiny **EuroWeb International Group**, jednoho z největších internetových poskytovatelů ve střední Evropě.

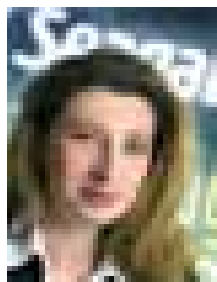
Společnost posiluje své aktivity v České republice vzhledem k možnostem, které na tomto trhu vidí. Současné firemní portfolio služeb zahrnuje služby připojení k internetu (řada Small, Medium a Enterprise Business - každá z nich nabízí řešení Bronze, Silver a Gold), a doplňkové služby (VPN, VoIP a mezinárodní propojení).

Funkci regionálního ředitele vykonává stávající ředitel **EuroWeb Slovakia** Sean R. Bourgeois a stejně jako **Ján Jaš**, ředitel prodeje a marketingu, řídí aktivity firmy na slovenském i českém trhu.

Personální změny

Do funkce personálního ředitele společnosti **IBM** byl jmenován **Petr Draxler** (32).

Představenstvo Českého Telecomu odvolalo z funkce generálního ředitele **Přemysla Klímu**. Funkci má dočasně zastávat předseda představenstva **Ondřej Felix**. Klíma zatím zůstává členem představenstva, z něhož jej může odvolat až valná hromada. Podle neoficiálních informací souvisí Klímovo odvolání s problémy při privatizaci firmy.

Regina Israel

Společnost **Seagate Technology** jmenovala **Reginu Israel** (30) do funkce výkonného pracovníka pro podnikové komunikace pro oblast Evropy, Středního východu a Afriky. Konkrétně bude zodpovědná za PR v Německu, Polsku, Rusku a v České republice. Její sídlo je v pobočce společnosti **Seagate** v Mnichově. Před svým příchodem ke společnosti **Seagate** pracovala v mnichovské kanceláři **Edelman Public Relations**, tedy v jedné z největších PR agentur na světě.

Novým generálním ředitelem společnosti **eTel** Česká republika se stal **Stefan Lager** (42). Dříve pracoval pro **Tele2**, **Cable & Wireless**, **Tele-Denmark International** a **Contactel**, kde zastával funkce v oblasti prodeje, marketingu a řízení. **Ivan Pilný**, předchozí generální ředitel **eTelu** Česká republika, se stal neexecutivním ředitelem společnosti.

Compaq a Doba ledová

Na vytváření animací pro celovečerní animovaný film *Doba ledová (Ice age)*, který nedávno přišel do českých kin, se úspěšně podílela společnost **Compaq Computer (nyní HP)**.

Při výrobě filmu byly použity vysoce výkonné systémy AlphaServer a produkty StorageWorks.

Příběh animovaného filmu sleduje osudy pravěké rodiny v dobách, kdy celou Zemi pokrývaly ledovce. Pro jeho vytvoření se používaly výhradně počítačem generované snímky (*computer generated images – CGI*) spolu se sofistikovanou technologií reprodukce obrazu, která zajistila nevídanou realnost krajiny i postav.

Patentovaná technologie reprodukce obrazu CGI Studio společnosti **Blue Sky Studios** kladla vysoké nároky na výkonost počítačů – například vytvoření jediného okénka filmu trvalo mezi osmi až 30 hodinami a každá minuta filmu vyžadovala 1440 těchto okének.

Sun a iniciativa iForce

Díky dalším investicím do komunity **iForce** posiluje společnost **Sun Microsystems** svůj vliv na trhu středně velkých podniků. V příštích 15 až 18 měsících plánuje významně investovat a posílit spolupráci s partnery **iForce**.

Cílem je pomoci středně velkým podnikům optimalizovat jejich existující architektury a snížit celkové náklady na vlastnictví pomocí předem vyzkoušených vertikálních a horizontálních řešení, která lze snadno integrovat a implementovat, a nabídnout taková, která vyhovují specifickým potřebám různých oblastí podnikání. Tato řešení budou stavět na zkušenostech společnosti Sun a jejích partnerů s kritickými podnikovými požadavky, jako je bezpečnost, škálovatelnost, výkon, služby a podpora.

Sun plánuje vytvořit radu tvořenou koncovými uživateli z řad středně velkých podniků a nabídnout těmto podnikům na svém webu portál (<http://sun.com/force>). Rada **Midsize Enterprise Customer Advisory Board** společnosti Sun, jež bude tvořena klíčovými zákazníky z různých odvětví po celém světě, bude nabízet vstupy a rady k probíhajícím a chystaným programům a strategiím společnosti Sun Microsystems.

První e-mail odeslaný z letadla

Členové projektového týmu společnosti **Lufthansa a Connexion by Boeing** úspěšně odeslali první e-mail na světě přes širokopásmové internetové připojení z letadla na pravidelné lince. **Boeing 747-400** společnosti **Lufthansa** letěl na trase z Frankfurtu do Washingtonu.

Standardní laptop se k intranetu společnosti **Lufthansa** připojil přes bezpečnostní internetové připojení (**Virtual Private Network**). Mezitím **FlyNet**, což je pracovní název nové služby společnosti **Lufthansa**, úspěšně prošel první sérií interních testů. Všechny funkce systému – odesílání, přijímání e-mailů s textovými přílohami a fotografiemi – fungovaly. Prvním kolem testů úspěšně prošel i portál vytvořený společně se společností **Tomorrow Focus AG**, nabízející zpravodajství, burzovní zprávy, informace o počasí a cestování. Aby bylo možno garantovat naprosto spolehlivý provoz, plánují se v příštích týdnech série dalších, náročnějších testů. Testy, jichž se budou moci zúčastnit cestující přímo na palubě letadla **Sachsen-Anhalt**, začnou 15. ledna příštího roku. Po dobu tří měsíců mohou všichni pasažéři využít služby **FlyNet** zdarma, a to s vlastním nebo na palubě zapůjčeným vybavením. (Zkušební **Boeing 747-400** létá na trase Frankfurt – Washington a zpět pod čísly **LH 418** a **LH 419**).

Prosincové novinky v síti T-Mobile

Ještě před vánočními svátky připravil **T-Mobile** pro své zákazníky několik novinek.

Díky novému **MMS klientovi** je nyní možné přehrávat multimediální zprávy přímo na displeji **MDA**. Prohlížení multimediálních zpráv na **PDA** přístroji nabízí **T-Mobile** jako jediný domácí operátor a jeden z prvních na světě. Především pro firemní zákazníky je určena služba **T-Mobile SMS Connect**, která umožňuje přijímat a odesílat velké množství SMS zpráv, a je proto vhodným nástrojem například pro pořádání soutěží a hlasování. Přijímané zprávy lze s pomocí nového softwaru **T-Mobile SMS Analyser** okamžitě třdit a statisticky vyhodnocovat. Ještě větší uživatelský komfort než doposud nabídnou díky řadě nových funkcí služby **MobileBox** a **MobileBox Easy**.

Od poloviny listopadu nabízí **T-Mobile** svým zákazníkům službu **Video MMS**, umožňující zaslání videozáznamů z mobilního telefonu. Pro její využívání je nutná instalace softwaru (ten zdarma nainstalují ve značkových prodejnách **T-Mobile**, či jej lze stáhnout z internetu: www.t-mobile.cz). Rozšířil počet zemí, v nichž lze využít výhod služby **GPRS roaming**: v současné době je zákazníkům k dispozici v sítích 15 operátorů 14 zemí světa, nejnověji ve Francii v síti **ORANGE**. Ve všech těchto zemích je rovněž možné využívat službu **GPRSpeed**.

21,5 milionu USD a bude uhrazena z finančních rezerv společnosti **Logica**. Vypacení přibližně 10 % z této částky je vázáno na výsledky, kterých má kupovaná firma dosáhnout v příštích 12 měsících.

Počet registrací do programu **IBM PartnerWorld** dramaticky vzrostl od června, kdy do něj byli zařazeni obchodní partneři **IBM** pro počítače **PC** a servery s procesory **Intel**. Tento komplexní program podpory obchodních partnerů zaznamenal v České republice 76 registrací a přes 3370 nových členů napříč Evropou.

Společnost **Et netera** se stala součástí mezinárodního konsorcia osmi organizací, jejichž společný projekt **Alterne** byl vybrán k financování z pátého rámcového programu Evropské unie. Hlavním cílem tohoto tříletého výzkumného projektu je navrhnout a vytvořit na bázi moderních informačních technologií novou technologickou platformu a nástroje pro tvorbu, šíření a výuku digitálního umění. Úkolem společnosti **Et netera** (www.etnetera.cz) je především návrh systému, výzkum, výběr a implementace potřebných technologií a technická podpora uměleckým partnerům v projektu.

Podle odhadů společnosti **HP** a analytické společnosti **IDC** byla **HP** ve třetím čtvrtletí roku 2002 největším dodavatelem produktů s procesory **Intel** v České republice. Tržní podíl společnosti se v souhrnných statistikách (desktopech, notebooky, servery) odhaduje na 25,6 % a více než dvakrát tak přesáhl podíl nejbližšího konkurenta. Počet prodaných jednotek oproti stejnému období předchozího roku vzrostl o 24,7 %. V desktopech si společnost **HP** udržela prvenství s 23,3 % trhu; dominantní pozici pak **HP** zaujímá na trhu intelovských serverů, kde se jeho tržní podíl odhaduje na 58,7 %. V notebookech činil podíl společnosti na českém trhu 28,4 %.

Mezi další významné zákazníky z oblasti bankovních a finančních služeb společnosti **Aliatel** se zařadila společnost **CREDIT SUISSE LIFE & PENSIONS**, která je jedním z největších penzijních fondů v České republice. Využívá telefonní služby s přímým i nepřímým připojením (**Business Call Direct** a **Business Call Smart**) a službu pronájem digitálních okruhů.

Americké **Ministerstvo energetiky (DOE)** uzavřelo s **IBM** smlouvu v hodnotě 290 milionů dolarů na dodávku dvou nejrychlejších superpočítačů na světě, jejichž kombinovaný maximální výkon bude 460 bilionů výpočtů za sekundu (tera-flopů). První superpočítač se bude používat pro simulace a modelování při výzkumu nukleárních zbraní Spojených států. Druhý systém bude zaměřen na výzkum řady důležitých vědeckých oblastí, například na předpovídání globálních změn klimatu a na studium vztahů mezi chemickými pochody v atmosféře a znečištěním.

Tyto dva systémy budou mít více než jedenapůlnásobek kombinovaného výpočetního výkonu všech 500 počítačů na nedávno zveřejněném seznamu 500 nejvýkonnějších superpočítačů.

Společnost **Et netera** dokončila novou webovou prezentaci pro firemní a tarifní zákazníky mobilního operátora **Eurotel Praha, s. r. o.** Projekt navazuje na redesign webových stránek www.eurotel.cz. Hlavní předností nových stránek (<http://ma.eurotel.cz>) je sdílení obsahu mezi jednotlivými prezentacemi. Corporate stránky byly implementovány do publikačního systému **NetPublish** stejně jako další prezentace společnosti **Eurotel**.

Nextenso, divize internetového softwaru společnosti **Alcatel**, dodá lokalizační platformu pro podnikové zákazníky francouzské společnosti **Bouygues Telecom**. Technologie umožní podnikovým zákazníkům propojit jejich klíčové obchodní aplikace s informacemi založenými na lokalizaci.

COMDEX 2002, LAS VEGAS

Comdex ex post

Na výstavu Comdex čeká většina počítačového světa s tím, že se na ní objeví řada novinek a bude naznačen směr, kterým se bude průmysl ubírat. Navíc nejde jen o vlastní výstavu; snad ještě důležitější jsou přednášky, které se během Comdexu konají, a doprovodné programy. Pojďme se podívat, co přinesl letošní Comdex, který se konal v Las Vegas v USA.

VYSTOUPENÍ

Se zájmem bylo očekáváno vystoupení Carly Fiorinové, šéfky společnosti Hewlett-Packard. Ta se ve své přednášce soustředila především na prezentaci úspěšného sloučení firem HP a Compaq, což je však pro IT průmysl také důležité téma. Mluvila také o tom, kdo všechno používá produkty HP a jaký to přináší efekt. Tradičně se na Comdexu objevuje i Bill Gates. Zajímavé bylo, že si tentokrát trochu dělal legraci z vlastní firmy. Pak mluvil především o technologiích, jako je Tablet PC, Smart Display (mobilní displej, na kterém neprobíhá zpracování), a o produktech Windows XP Media Center a Open Note.

Pozornost vzbudila i velmi optimistická prezentace šéfa firmy National Semiconductor Briana L. Halla (mimo jiné pracoval 14 let i ve firmě Intel). Je totiž přesvědčen, že

Las Vegas Convention Center

pokles trhu IT je za námi a před námi že je naopak nová vlna růstu odvětví, pochopitelně větší než ty předchozí. První podle něj začala s nástupem počítačů typu mainframe a vrcholila v roce 1974. Následoval pokles

Výstavní prostory nebyly nijak velké. Comdex se v podstatě odehrál ve dvou sálech.

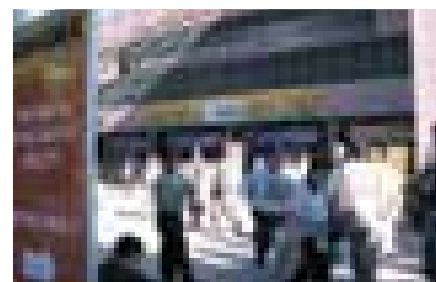
a poté oživení způsobené nástupem osobních počítačů a vrcholící v roce 1984. Po následném poklesu se zvedla další vlna, spojená s prodejem počítačů připojených k síti, tedy především k internetu. Vrcholem této vlny byl rok 2000 a od té doby zažívá odvětví pokles. Nyní jsou však podle Briana L. Halla všechny předpoklady k dalšímu růstu – počítače jsou levnější, objevily se nové typy klientských zařízení, zvýšila se bezpečnost, rychlost a podobně.

„...com boom“ nás podle něj také teprve čeká. Po prvním nadšení z nové technologie totiž zákonitě nastává i vystřízlivění a pokles zájmu. Pokud je ale technologie životaschopná, znovu se prosadí a vylepší, a toto období máme právě před sebou. Uvidíme.

Hector de J. Ruiz, prezident a ředitel firmy AMD, ve své přednášce představil procesory z rodiny Hammer a společně s partnery (například NVIDIA) vysvětloval, na co vlastně tak výkonné počítače budeme potřebovat. Na závěr prezentace měl dokonce hudební vystoupení. V rámci jeho přednášky byly ale také demonstrovány vlastnosti databáze IBM

DB2 na 64bitovém systému SuSE Linux a procesoru Opteron. Na Comdexu bylo představeno i oficiální jméno 64bitového procesoru pro osobní počítače a notebooky (jeho kódové jméno bylo Clawhammer). Bude se jmenovat AMD Athlon 64. Dostupný by měl být na konci prvního čtvrtletí nebo na začátku druhého.

Když už jsme u procesorových novinek, na Comdexu byl ohlášeno i procesor Transmeta Astro firmy Transmeta (má mít nižší spotřebu a frekvenci 1,4 GHz a vyšší) a grafický čip GeForce FX (NV30) a GeForce 4 Ti4800.

Kromě samotné výstavy je důležitý i doprovodný program.

Takhle nějak si představují ideální pracoviště na Comdexu.

VÝSTAVA

Vlastní výstava nebyla zvlášť veliká. Konala se vlastně v rámci jednoho hotelu, ve dvou ne příliš velkých halách, a na okolní život Las Vegas měla jen velmi malý vliv. Stánky jednotlivých firem, a to i těch hodně známých, nebyly přehnaně velké, některé velké firmy (například IBM, Oracle) dokonce vlastní stánek ani neměly. Hodně viditelné byly značky Microsoft, Samsung, HP, Palm nebo Toshiba.

Větší oddělení měly i některé země, například Tchaj-wan, Švédsko nebo Kanada. Co se týká prezentace České republiky, navštívili jsme stánek Czechinvest Ministerstva obchodu a průmyslu ČR, jehož smyslem bylo upozornit na možnosti investic v ČR a umožnit navazování kontaktů s českými firmami. A nakonec snad ještě uvedme, že dokonce ani Comdexu se nevyhýbají stánky s recyklovanými kartridžemi, svítícími chladiči, masážními prostředky nebo dokonalými lepidly – v tomto směru tu podobnost s Invexem určitě je.

Pokud se dá mluvit o nějakém trendu nebo produktech, které poutaly největší pozornost, jde bezesporu o přenosná zařízení. Prezentována zde byla většina nových zařízení typu PDA a MDA, například nový PDA firmy HP. Nováčkem v této oblasti je

Dell se svým modelem Axim X5. Také Palm měl co ukazovat – s Tungstenem se můžete seznámit v krátkodobých testech a na levný Palm Zire se podíváme také brzy. K zajímavým produktům patřilo i PDA zařízení v podobě hodinek – Fossil Wrist PDA s operačním systémem Palm OS 4.1, 2 MB paměti

iPaq posloužil i jako kapesní mapa a průvodce.

a displejem s rozlišením 160 × 160 bodů. Opravdu pozoruhodné zařízení.

Mezi další zařízení, která budila pozornost, patřily Tablet PC (jeden opět představujeme v hardwarových testech). Jde vlastně o notebook spojený s tabletem a dnes ho nabízí HP (Compaq Tablet PC TC1000), Fujitsu Siemens Computer (Stylistic ST4000), Acer (TravelMate C100), Toshiba (Portégé 3500 Tablet PC) a další firmy. Tolik tedy k hlavním trendům.

Své vlastní oddělení měly technologie WiFi (přípojnost je už v USA celá řada a prosazuje se již i standard 802.11g), produkty z oblasti biometrie a zabezpečení a USB 2.0. Nových zařízení s USB 2.0 už je dost; jde například o externí pevné disky, vypalovací mechaniky, skenery, čtečky paměťových karet apod. K vidění byl i řadič Serial ATA a disk Baracuda Serial ATA V.

K dalším zajímavostem patřil třeba výkonný notebook Toshiba s grafickou kartou GeForce4 4600. Prezentován byl s připojeným volantem, což mělo demonstrovat jeho sílu v 3D, tedy i v hraní náročných počítačových her. Dále mne zaujal 46" LCD monitor firmy Samsung (patrně největší na světě). Když už jsme u zobrazovacích zařízení, zajímavým řešením je i Samsung DLP TV. Jde o projekční panel založený na technologii DLP, která je známá z projektorů. Obraz sice není tak dokonalý a tloušťka tak malá jako u LCD displejů nebo u plazmových displejů, ale kvalita obrazu je mnohem lepší než u běžných televizorů se zpětnou projekcí.

Ve stánku firmy Iomega mne zajímalo především to, co tato firma nyní vůbec nabízí – „zipky“ ani „jazky“ už totiž netáhnou. Firma se nyní věnuje výrobě externích pevných disků (Iomega

HP iPaq h1910 má menší rozměry než jeho předchůdce.

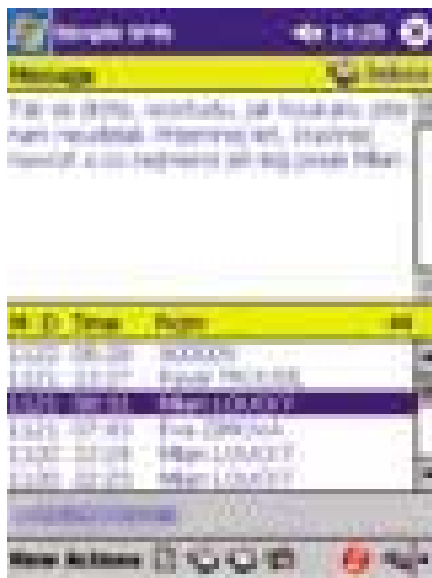
Table PC - hit letošního Comdexu.

HDD), NAS zařízení a USB Flash diskům (pod označením lomega Mini). Projekt Click (malé disketky s kapacitou 40 GB) skončil.

Tolik tedy k přednáškám a k výstavě letošního Comdexu, který ale nijak přelomový ani zásadní nebyl. Výstava byla spíše zklamáním a ani USA se nevyhýbá pokles zájmu o tento typ prezentace.

COMDEXOVÉ SETKÁNÍ BRATRŮ...

Při přípravě na Comdex jsme s sebou na cestu přibalili malého pomocníka, nejvýkonnější a jistě poslední kapesní počítač s napsím COMPAQ - iPAQ Pocket PC h3970, který nám pomáhal udržet kontakt s redakcí.

Během Comdexu jsme udržovali spojení s domovem pomocí SMS zpráv.

Rozměry je to sice drobeček, jeho síla však spočívá ve výkonu „čtyřistamegahertzového“ procesoru Intel PXA250.

Ani na paměti výrobce nešetřil – 64 MB RAM a 48 MB flash ROM, ve které zbývá více než 20 MB pro iPAQ File Store, tedy trvalé a bezpečné uložení nejdůležitějších dat. Brilliantní LCD dotykový displej zobrazuje v rozlišení 240 × 320 při 65 536 barvách velmi ostře (technologie Transflective TFT s kontrastem 70 : 1) a i při malé energetické náročnosti je dobře čitelný i za velmi rozdílných světelných podmínek. Vybaven je bezdrátovou technologií Bluetooth, infračerveným portem (IrDA 115 Kbps) a tzv. „customer IR“ – infračerveným portem pro ovládání domácí elektroniky (TV, tuneru, videa, ale i světel, větráků nebo žaluzií), rozšiřitelnost zajišťuje SD Card slot.

Operačním systémem je MS Pocket PC 2002, který se ovládá perem na dotykovém displeji s rozpoznáváním znaků a ručně psaného písma nebo softwarovou klávesnicí. Do základní softwarové výbavy patří ActiveSync, program pro synchronizaci s „velkým PC“ a pro konverzi formátů, Terminal Services Client, iPAQ Backup, iPAQ Image Viewer, Pocket IE, Pocket Media Player 8 (mp3, wma, wmv...), Pocket Word, Pocket Excel, Pocket Outlook (POP3, IMAP), MSN Messenger, MS Reader, Nevo (univerzální dálkové infračervené ovládání elektroniky) a některé další programky a utility.

Pro naše komunikační a testovací potřeby jsme hardware doplnili košílkou s PC Card slotem (vlastní Li-Ion baterie) a s WiFi kartou Compaq WL110 (802.11b kompatibilní) pro bezdrátové síťové připojení a třípásmo-

vým telefonem Nokia 6310i (Bluetooth, GPRS, HSCSD). Software jsme rozšířili o program MS Pocket Street na zobrazování map a souvisejících informací s chytrým vyhledáváním (součástí velkého MS Map Point, ze kterého lze exportovat mapy pro Pocket Street), HP Wireless Connection Manager (správa bezdrátových profilů), Visual IT Simple SMS (SMS přes mobilní telefon s Bluetooth) a některé šikovné programky – Pocket CMD, Pocket PC IP Configuration, Pocket Ping, JS Landscape, Remote Display Control...

A praktické zkušenosti? Zapomeňme na veřejné WiFi sítě, natož s přístupem zdarma! Žádné veřejné sítě na letištích, žádné v hotelích - jediné opravdové místo, kde jsme narazili na veřejnou síť, jež bez složitého zjišťování SSID a hesel fungovala, byl prostor Convention Center, kde se Comdex konal. Tady naopak pro změnu bylo sítí tolik, že byl malinko problém v některých místech „přeskočit“ z jedné na druhou; napočítali jsme jich kolem patnácti! Bez rozumné správy profilů musel leckdo zažít zmatek při hledání dostupné sítě – brrrr...

Můžeme se ale určitě těšit, protože jsme prozkoumali mladší bratříčky (už pod označením HP) a vypadají velmi zajímavě: menší rozměry i výkonem HP iPAQ Pocket PC h1910 (postavený evidentně „na cenu“) a druhý, už narostlejší HP iPAQ Pocket PC h5450, který již má zabudovanou WiFi a čtečku otisků prstů i odnímací baterii.

Navzdory nejmodernějším technologiím byly nakonec nejpoužívanějším komunikačním kanálem mimo prostor Comdexu staré a dobré SMS zprávy. Program Simple SMS nám jejich použití značně zpříjemnil, protože umí komunikovat přes Bluetooth, rozesílat z adresáře i na skupiny a podle telefonních čísel došlých SMS zpráv automaticky dohledává v adresáři jména odesílatelů. V záloze samozřejmě vždy bylo pro případ nutnosti modemové spojení přes mobilní síť a roaming, ale to už je jiná cenová kategorie.

Takže neplaťte nad svým kapesním miláčkem, ta správná doba pro bezdrátovou komunikaci a trvalé připojení možná právě přichází – Globe Internet, Eurotel, GTS, WIA. Ale tuto „story“ už asi znáte, každý start je těžký... WiFi si nás musí najít, nemůžeme hledat my ji! ■ ■ ■ Pavel Trousil a Pavel Zima

INFOTIPY

<http://www.hp.com/country/us/eng/prodserv/handheld.html>

<http://www.microsoft.com/mobile>

<http://www.visualit.co.uk/simplesms.htm>

inzerce

Hudba bez limitu

Se zvukem uloženým na audio CD můžete provádět spoustu věcí – zkušené uživatele PC už tak primitivní věc, jako je přehrávání v CD přehrávači, nenadchne, a proto jejich choutky vystihují spíše hesla typu **ripovat, editovat, konvertovat a vypalovat**. V této oblasti jsme hledali snadno ovladatelné nástroje, které všechny tyto funkce ovládají. Náš test mimo jiné ukáže, že volba optimálního MP3 programu vůbec nemusí být otázkou peněz.

Audio CD disky s hudbou jsou drahé, příliš drahé pro přehrávání jen na domácím přehrávači. Pokud chcete poslouchat své oblíbené skladby např. také v autě, na procházce, na mobilu nebo na PC, potřebujete jen správný formát a příslušný software. Z velkého počtu hudebních formátů se k tomu nejvíce hodí MP3, který je dnes masově podporovaný.

Se správným programem nemusíte v podstatě udělat nic jiného než založit audio CD disk do mechaniky a několikrát klepnout myší. Je na disku ochrana proti kopírování? Pokud neprotestuje hardware, udělá s ním software krátký proces. Své oblíbené skladby můžete pak přehrávat i na počítači nebo v autě.

SOFTWARE NA CHIP CD

Musicmatch Jukebox 7.5 Basic freeware
CDex 1.50 Beta 7 freeware
Magix MP3 Maker Platinum Light
Jet Audio 5.0
Exact Audio Copy 0.9 beta 4 freeware

Chcete upravit hudbu pro externí MP3 přehrávač? I to programy zvládnou. Dobré nástroje používá LAME, dá se říci nejlepší MP3 kodek, který je dokonce zadarmo. Tento open source kódér na přání optimalizuje výstupní soubor pomocí variabilního datového toku (bitrate). Možné jsou ale i jiné kodeky. Pokud požaduje jiný audioformát, např. Ogg Vorbis, není to problém. Většina programů už podporu pro Ogg má nebo nabízí možnost přidání externích kodeků.

Jestliže chcete hudební kousek ještě zušlechtit filtry a efekty pomocí editoru a také ho vypálit, opět žádný problém. Otestovali jsme nástroje, které nevypalují jen běžné CD disky, ale dokonce i DVD. Od testovaných nástrojů jsme vyžadovali dobrý zvuk, jednoduché ovládání, optimální vybavu a inteligentní správu souborů. Že se těmto požadavkům nejvíce přiblížil freeware, nás samotné překvapilo.

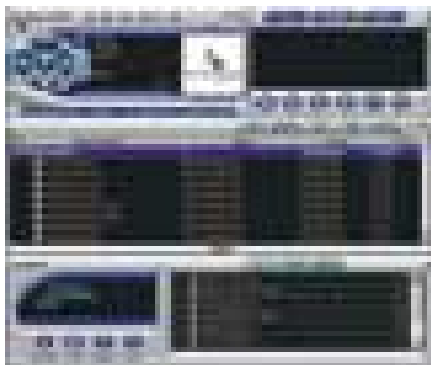
Kromě toho jsme odhalili všechny černé ovce, které pod Windows XP vypovídají službu. Nyní však již k hodnocení jednotlivých programů.

MUSICMATCH JUKEBOX 7.2 PLUS

Jukebox je ideální pro nahrávání hudby z CD, konvertování a katalogizaci. Čisté konvertování však zvládají nástroje jako např. CDex lépe, protože spolupracují s více kodeky. I placená varianta Plus disponuje pouze Fraunhofer MP3 kodekem, LAME nepodporuje. Bonusem je MP3pro kodek, který pracuje s variabilním bitrate (VBR) až do 128 kb/s. Základní varianta programu Musicmatch, která je nabízena jako freeware, je ovšem funkčně velmi redukována.

Opravdu vzorová je archivační funkce. Její ovládání je intuitivní a umožňuje také vkládání rozsáhlých informací. Fyzické přesuny audio-souborů na pevném disku nečiní nástroji problémy a nezpůsobují chybová hlášení, chybné cesty jsou opraveny jedním klepnutím. Především pro hudební maniačky, kteří na pevném disku ukládají tisíce titulů, je určena paralelní správa více hudebních knihoven najednou.

Co se týče vypalování, nemá se Musicmatch za co stydět. Software ovládá rozdělení dat na více CD disků, umí ale také zapisovat na DVD nebo mini CD. Pokud vyrábíte MP3 CD disky, můžete pro jednotlivé písně použít předvolby ekvalizéru nebo DSP efekty. Musicmatch podporuje u DSP jen plug-in od DFX (www.fxsound.com). Ten je sice velmi dobrý a poskytuje virtuální 3D efekt, musíte ale připlatit 20 eur.

Musicmatch koncentruje mnoho funkcí na malém prostoru.

■ myMP3pro 3.0

Pro zpracování, úpravu a konvertování hudby poskytují myMP3pro kompletní servis. Díky Ogg Vorbisu, LAME a Fraunhofer MP3 obsahuje software všechny důležité kodéry. Skvostem mezi nimi je ale MP3pro kodek, který umožňuje kompresi dat s bitrate mezi 40 a 128 kb/s. Na druhou stranu háček vězí v LAME kodéru – verze 3.88 Beta je zastaralá a na variabilní bitrate myMP3pro nestačí, ačkoli je uživateli tato funkce nabízena.

Podobné problémy jsou i u Ogg Vorbisu – programová knihovna je téměř rok stará. Pokud vyžadujete aktuální stav, musíte sami stáhnout z internetu DLL soubory Ogg Vorbisu a LAME a nakopírovat je do adresáře programu myMP3pro. U Ogg Vorbisu to ale moc nepomůže, protože uživatel může nastavit pro Ogg Vorbis nejnižší bitrate 128 kb/s, přičemž ale nový Vorbis kodek vyprodukuje i při 64 kb/s dobrou kvalitu.

Pro úpravu a správu hudebních souborů nabízí myMP3pro velké množství voleb. Uživatel může pomocí MP3 editoru stříhat nebo plynule měnit hlasitost na začátku a na konci skladby. Wave úpravy jsou ještě komfortnější, a umožňují dokonce použití velmi dobrých audioefektů.

Databanka má své mouchy. Zápis titulů do seznamu interpretů, alb, žánrů a skladeb je plně automatický. Uživatel může nechat prohledat jen pevný disk nebo adresáře, manuální zásahy nástroj nepřipouští. Výsledkem prvního skenování poté bývají zápisy, jako je např. „Titul 1, neznámý interpret, neznámé album“.

Steinberg již ale pracuje na verzi 4.0, která by měla být k dispozici v nejbližší době. Pokud v této nové verzi vyřeší problémy se zastaralým kodekem, je myMP3pro dobrým tipem pro všechny, kteří hledají komplexní nástroj pro úpravu a vypalování hudebních souborů.

CDex 1.50 BETA 7

Hledáte-li snadno ovladatelný freeware, který disponuje dobrými předvolbami pro kodeky,

a přesto poskytuje prostor pro puntičkáře a ladiče, měli byste věnovat pozornost programu CDex. Už při ripování jde program rychle k věci. Jednoduše určíte soubor, nastavíte cestu a už to běží. Software konvertuje soubor přímo do požadovaného formátu, např. do MP3, Ogg Vorbisu, WMA nebo jiného, podle integrovaného kodeku. Pro MP3 používá CDex skvělý LAME kodér v nejnovější verzi, to samé platí pro Ogg Vorbis.

Ke konfiguraci kodéru: CDex je především u LAME prvotřídní. Můžete libovolně konfigurovat a kvalitu tak dle libosti vylepšovat. Soubory lze kódovat volitelně s konstantním, variabilním nebo průměrným bitrate, se šíří pásma mezi 32 a 320 kb/s. Můžete ale také zvolit předvolby, které nabízejí optimální rozdělení bitrate při co nejmenší potřebě místa.

U Ogg Vorbisu je nabídka omezenější. Uživatel může buď vybrat z deseti nabízených úrovní kvality, nebo nastavit manuální bitrate. Může vybírat z rozmezí 32 až 350 kb/s u minimálního, průměrného a maximálního bitrate. Dále je možno integrovat externí kodéry, jako např. AAC nebo VQF. Také pro ně jsou k dispozici profily s odpovídajícími nastaveními.

Co potěší? Pomocí tohoto nástroje lze aktivovat Jitter-Correction a snížit čtecí rychlost. To působí příznivě na kvalitu ripovaných souborů. S ovládaním by nikdo problémy mít neměl. Nahlédnutí do nápovědy je nutné pouze v případě, chcete-li se dozvědět něco více o určitém nastavení. S tímto nástrojem

Playlist modul u myMP3pro zaštiťuje mnoho funkcí.

můžete převést do MP3 formátu dokonce i staré vinylové gramofonové desky.

CDex by se velmi přiblížil komplexním MP3 nástrojům, kdyby vlastnil vypalovací modul. Co ještě chybí, jsou archivační funkce pro audiosoubory uložené na pevném disku a úprava zvuku. Nebyt těchto malých nedostatků, byl by program CDex žhavým kandidátem na vítěze testu.

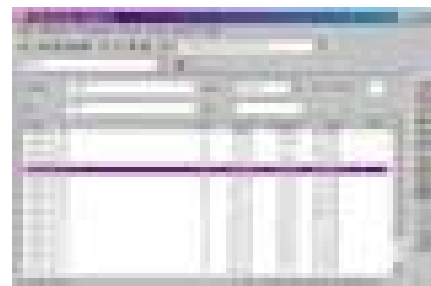
MAGIX MP3 MAKER PLATINUM

Charakteristickou vlastností produktů Magixu je bohatá výbava. MP3 Maker Platinum nabízí prostě všechno – od ripování, konvertování

a vypalování až po správu MP3 souborů a editor popisků CD. Luxusní výbava jde ale na vrub výkonu systému. Měli byste vlastnit přinejmenším Pentium III s 800 MHz, abyste mohli současně pracovat na něčem jiném.

Ovládání lze hodnotit jako průměrné. Některé funkce, např. přehrávání hudby, jsou uživateli lehce srozumitelné, jiné, jako např. ripování, vyžadují prostudování dobré a podrobné příručky. S implementovanými kodéry to vůbec nevypadá špatně. Program ovládá MP3, WMA, Ogg Vorbis, u téměř všech kodeků může být pohodlně konfigurován bitrate. Ten, kdo se těší na MP3 kodek, bude ale zklamán. Magix ho omezil na 20 použití. Pokud chcete kodek neomezený, musíte platit. Za 20 eur ale získáte mnoho možností nastavení. Jako jediný nástroj v testu umožňuje Magix u MP3pro bitrate až do 320 kb/s.

Při ripování CD disků vybavených ochranou proti kopírování Cactus Data Shield 200 jsme došli (podobně jako i u ostatních placených programů) k pozoruhodným výsledkům. S mechanikou Toshiba bylo možno vyripovat bezvadně všech 20 stop, vyjma té první. Tato stopa měla podle hlášení 340 minut. Po 15 minutách vyčítání se sice na pevném disku objevil MP3 soubor, ale jeho velikost byla několik set MB. Záhadu rozluštil až WinAmp: titul obsahoval celý CD a ještě – patrně jako bonus pro piráty – 200 minut ticha. S vypalovačkou Plexor bylo naproti tomu možné kopírovat pouze prvních 12 tracků. Poté nástroj od Magixu vypověděl službu.

S programem CDex jde vše snadno, jen pár kliknutí myši a skladby z CD přistanou na pevném disku.

MUSIC CD RECORDER 3.0

Nástroj od firmy Data Becker není nic pro Windows XP. Při testu se zdráhal spolupracovat s vypalovačkou nebo DVD mechanikami. Ale i uživatelé Windows 98 nebo ME zažijí překvapení. Když spustí MP3 kodér, obdrží sdělení, že za ostrou verzi si musí připlatit, jinak kodér po 20 použitích přestane pracovat. Pokud zaplatíte zhruba 10 eur (přepočteno z 20 DM), získáte kodér, ve kterém můžete snadno konfigurovat variabilní bitrate.

■ Integrovaný dekodér je oproti MP3 kodéru použitelný bez omezení. Nepracuje ale bez chyb. Když jsme chtěli převést MP3 soubory komprimované pomocí Fraunhofer kodeku zpět do WAV, výsledkem bylo chybové hlášení. To, co softwaru u MP3 schází, vynahradí u audio úprav. Vypalovačka hudebních CD nabízí všechny potřebné filtry, jako např. Denoiser, Declicker a Decrackler, pro zeslech-tění nahrávek z LP nebo MC. Další předností je vypalovací modul. Ten umožňuje všechna důležitá nastavení od Burn-Proof přes velikost prázdného disku až po rychlost vypalování.

Ani přes tyto přednosti nemůžeme software od firmy Data Becker doporučit ke konvertování. Kodér není zadarmo a nic jiného než MP3 uživatel nezíská. Navíc se musí smířit s tím, že software je náročný a silně zatěžuje systém.

EJAY MP3 PRO

Slovo PRO v názvu nástroje od firmy eJay nemá nic společného s kodekem MP3pro. Software disponuje pouze MP3 kodérem a ten není zrovna nejnovější. Je založen na Patch GoGo – staré verzi LAME, která se vyznačuje především rychlostí. Jinak toho kodek moc nenabízí – uživatel může zvolit pouze konstantní bitrate. Potom také nepřekvapí, že vytížení systému při konverzi je relativně nízké. Přehrávač disponuje desetikanálovým ekvalizérem s připravenými profily a filtry. Při úpravách je možno vedle fade-in a fade-out také trimovat MP3 soubory, stříhat, normalizovat a vkládat

ticho. Pokud ale v editoru nenastavíte hlasitost na maximum, čeká vás po uložení souboru překvapení ve formě velmi tichého zvuku.

Překvapení mohou být za určitých okolností také uživatelé Windows XP. V závislosti na hardwaru vyrukuje eJay s hlášením vyžadujícím vložení prázdného disku, ačkoli ten je již drahnou dobou ve vypalovačce k dispozici. Hlavním problémem softwaru je skutečnost, že již není aktuální a neumí zacházet ani s novými kodeky, jako např. s Ogg Vorbis, ani s variabilním bitrate. Výrobce ale na vylepšování produktu nezapomněl a na své domovské stránce nabízí aktualizaci. K tomu patří nové ASPI ovladače, se kterými může MP3 PRO oslovit také hardware pod Windows XP.

S updatem to ale nedopadne vždy dobře – podle eJay se do prodeje dostaly také vadné výlisky, které update přeruší chybovým hlášením. eJay našťastí nabízí výměnu této verze.

Po funkci rádia přes internet zůstalo pouze prázdné okénko, protože firma eJay projekt RadioNET nedokončila. Za cenu téměř 50 eur je to opravdu málo. Dojem nezachrání ani pěkná modrá ovládací plocha s prolínacími efekty. Podle eJay by ale (možná už v době uzávěrky tohoto čísla) měl přijít na trh následovník MP3 PRO. Uvidíme, jestli bude lepší než námi testovaný nástroj.

JET AUDIO 5.0 BETA 3

Pokud chcete pro svoji hudební sbírku použít Jet Audio, potřebujete hlavně pevné

nervy. Nástroj sice přehraje velké množství audioformátů, i s videoformáty si poradí, ale tvůrci dali bohužel přednost vzhledu před snadností obsluhy. Pro každou oblast použití existuje zvláštní modul, ale všechny vypadají stejně. Tlačítka jsou příliš malá a jen těžko se na ně trefíte. Než najdete nahrávací tlačítko, pomocí kterého ripujete skladby CD disku, nějakou chvíli to trvá, předpokladem však je, že víte, o který modul se jedná – totální chaos. Pro útěchu – v podrobné příručce je většina bodů velmi dobře vysvětlena.

Jestliže i při konvertování kladete důraz na volbu různých formátů, budete zklamáni. Nabídka při enkódování je slabá. Uživatel má k dispozici WAV, MP3, Real Media a WMA, a kromě datových toků zde nemůže téměř nic nastavit. Pokud chcete konvertovat do MP3 s variabilním bitrate, máte na to jen několik stupňů.

Program ale disponuje celkem zdařilou funkcí tvorby alb. Opravdu velmi zdařilý je grafický ekvalizér se šesti různými přednastaveními. Efekty Hall, 3D a Wide umožňují skvělé zvukové „vychytávky“. Praktická je také ikona na liště. Klepnutím myši lze snadno vyvolat jednotlivé moduly – zvukové efekty, mixér, CD, Digital Audio, MIDI a Digital Video – a jednoduše provést základní nastavení programu. ■ ■ ■

M. Mandau, T. Baur, P. Zákostelný

Pojmy

BITRATE

Datový tok neboli informace měřená v bitech, kterou věnuje kodér na jednu sekundu komprimovaného záznamu. Bitrate může kodér produkovat s konstantní hodnotou (CBR) nebo ji přizpůsobí požadavkům skladby – v tom případě pracuje s tzv. variabilní bitrate (VBR).

CD-DA

Zkratka pro CD Digital Audio, standard audio CD disků, který určuje organizaci audiodat na CD.

CDDB/FREEDB

Databanky na internetu, které poskytují informace o interpretech a audio CD discích.

CLIPPING

Přebuzení při digitálním nahrávání, pokud nastavení REC LEVEL (síla nahrávání) pře-

kročí maximální hodnotu analogově-digitálního převodníku. Signál poté zní zkresleně.

DAE

Digital Audio Extracting, odpovídá hovorovým zažitým pojmům „ripování“ nebo „grabování“, tedy vyčítání audiostop z CD.

DSP EFEKTY

Digital Signals Processing zlepšuje přehrávací kvalitu pomocí efektů, které simulují např. určitý prostorový zvuk nebo Surround-Sound.

FADE-IN/FADE-OUT

Ztlumení audiosignálů na začátku (fade-in) a na konci (fade-out) skladeb.

ID3-TAG V1 A V2

Části MP3 souborů, v nichž jsou uloženy informace o interpretovi, titulu, žánru, albu,

roku a podobně. V2 poskytuje více informací než V1.

JITTER CORRECTION

Především starší mechaniky mají problémy při digitální audioextrakci (DAE). Takto utvořené chyby čtení se projevují rušivými praskavicími zvuky ve WAV souboru. Jitter correction při načítání dat zajišťuje, aby se každý sektor překrýval se sektorem následujícím a tím se zachoval synchronní proud dat a opravy se případné chyby.

NORMALIZACE

Cílem je sjednotit úroveň hlasitosti všech titulů. Při tomto procesu je rozhodující nejhlasitější místo některého z titulů. Provést normalizaci je záhodno především v tom případě, že tituly ve sbírce pocházejí z různých zdrojů.

inzerce

Exact Audio Copy 0.9 beta 4 – vítěz testu

CHIP tip
leden 2003

Pokud sáhnete po programu Exact Audio Copy, dostane se vám do rukou výborný ripovací a konverzní nástroj. V porovnání s dalším freewarem v testu, programem CDex, nástroji EAC nic nechybí – integrován je dokonce WAV editor a vypalovací modul.

Program toho sice umí hodně, ale vyžaduje také určitý čas pro zpracování. Pro

Za jednoduchou ovládací plochou EAC se ukrývá opravdový mistr konfigurace.

začátečníky má EAC připraveného asistenta. Ten automaticky konfiguruje hardware a LAME kodér. Uživatel musí nastavit pouze bitrate pro LAME, všechno ostatní jde samo.

Program vyniká schopností integrovat externí kodéry, předpokladem ale je, že jsou k dispozici jako EXE soubor, případně jako soubor DLL. EAC poskytuje předlohy pro všechny důležité formáty, jako je AAC nebo Ogg Vorbis, a dokonce pro bezztrátové komprimační programy, jako je např. APE (viz rámeček). Do těchto předloh může odborník zapisovat povely příkazového řádku, což umožňuje plné využití možností kodéru.

S audio CD disky chráněnými ochranou proti kopírování si EAC poradí nejlépe ze všech. Jen tento nástroj totiž nabízí chytrá nastavení, která může uživatel použít proti trikům Key2Audio a ostatním. EAC je obzvláště dobrý při kopírování tracků 1 : 1.

EXACT AUDIO COPY 0.9 BETA 4 – VÍTEZ TESTU

CELKOVÉ HODNOCENÍ	4/5
CENA/VÝKON	velmi dobrý
CENA	freeware
INFORMACE	www.exactaudiocopy.de

- + spolupráce s hardwarem
- + integrace externích kodeků
- + kodeky jsou skvěle konfigurovatelné
- + prolomí ochranu proti kopírování
- komplikované ovládání

V „Secure Mode“ EAC ještě jednou otestuje všechna audiodata, která pocházejí z CD. Úmyslně zanesené chyby čtení, jako např. u ochrany proti kopírování Cactus Data Shield, již nemají šanci. Má to ale jeden háček – ripování kvůli tomuto postupu trvá déle než u jiných MP3 nástrojů.

PRÁCE S VÍTEZEM TESTU

Jak dostat maximum z Exact Audio Copy

Vítěz testu, freeware Exact Audio Copy (EAC), má v záloze spoustu překvapení. Pokusme se nyní nastínit, co všechno můžete s EAC provádět.

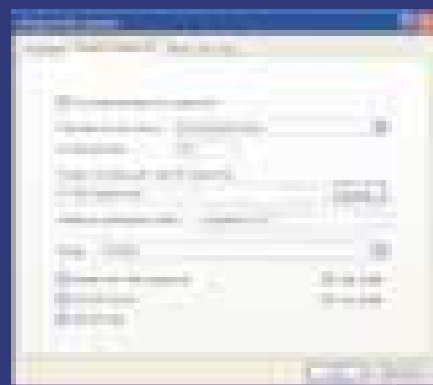
PŘÍPRAVA LAME KODÉRU

Stáhněte si LAME na z <http://mitiok.cjb.net> či Chip CD a uložte ho. V EAC zadejte pod *Compression Options | External Compression* pomocí tlačítka *Browse* cestu k *lame.exe*. V *Parameter passing scheme* vyberte *LAME MP3 Encoder*. EAC může prostřednictvím pří-

kazového řádku vyvolat kodér a použít presets (předvolby). Tyto předvolby zaručují maximální využití bitrate při optimálním zvuku. Zadejte příkaz pod *Additional command line options*, např. „*-alt-preset standard*“. Nejdůležitější předvolby najdete v uvedené tabulce, „xxx“ představuje libovolnou hodnotu:

KODÉRY DEFINOVANÉ UŽIVATELEM

EAC nedisponuje předlohami pro všechny kodéry. To platí např. pro Musepack (MPC). Pokud chcete tento kodér použít, musíte

EAC umožní plné nastavení parametrů externího kodéru.

v nabídce *Compression Options | External Compression* pod *Parameter passing scheme* vybrat volbu *User Defined Encoder*. V *Use file extension* zadejte „*mpc*“ a pomocí *Browse* nastavte cestu k souboru *mppenc.exe*, který si můžete stáhnout na adrese www.uni-jena.de/~pfk/MPP.

PRESET	PRŮMĚRNÝ BITRATE
--ALT-PRESET STANDARD	VBR 170 - 220 kb/s
--ALT-PRESET STANDARD FAST	VBR 170 - 220 kb/s
--ALT-PRESET EXTREME	VBR 220 - 270 kb/s
--ALT-PRESET EXTREME FAST	VBR 220 - 270 kb/s
--ALT-PRESET INSAME	CBR 320 kb/s
--ALT-PRESET „xxx“	požadované „xxx“
--ALT-PRESET CBR „xxx“	CBR „xxx“

Alternativní audioformáty

Chcete-li archivovat své oblíbené skladby v počítači, nejste odkázáni pouze na formát MP3. Existují alternativy, které lépe komprimují a také lépe znějí.

MP3PRO

Kodek od Coding Technologies je následovníkem formátu MP3 a je kompatibilní s originálem od Fraunhofer. Měl by znít i při nízkých bitrate od 64 kb/s tak dobře jako MP3 při 128 kb/s. Nevýhoda: MP3pro není freeware, kodér podléhá licenčnímu zpoplatnění.

Informace: www.mp3prozone.com

AAC/MP4

Kodek je součástí standardu MPEG-4 a nabízí vícekanálový zvuk. Kvalita AAC je opravdu dobrá až od 96 kb/s. Při bitrate nad 100 kb/s poskytuje AAC kvalitu zvuku, kterou jen tak něco nepřekoná. AAC formát je rovněž zatížen licenčními poplatky, proto také uživatele přijde na pěkné peníze.

Informace: www.audiocoding.com

OGG VORBIS

Ve verzi 1.0 je open source kodek v porovnání s MP3 konkurenceschopný také při nižších bitrates (64 kb/s). Při bitrate nad 96 kb/s je Ogg Vorbis prvotřídní a může se směle měřit s kvalitou AAC, navíc je zadarmo. Také při kompresi je Ogg Vorbis špičkový. Pokud pracujete s bitrate od 64 kb/s až do 320 kb/s, je pro většinu uživatelů Ogg Vorbis ideálním nástrojem.

Informace: www.vorbis.com

MPC

Musepack je tzv. subband kodek, což znamená, že vstupní signál je rozložen do celkem 32 dílčích pásem. Každé z těchto pásem může kodek jednotlivě upravovat a optimalizovat. Předností je, že při vyšších datových tocích od 160 kb/s docílí MPC slyšitelně lepších výsledků než AAC nebo MP3. MPC je proto ideální pro archivaci hudby. Nedostatkem jsou špatné výsledky při nízkých bitrates.

Informace: www.musepack.org

WMA8

Kodek od Microsoftu disponuje přednostmi především při nízkých datových tocích od 64 kb/s a v této oblasti poskytuje přijatelnou kvalitu. U vyšších bitrates je tomu ale jinak. Zde zní kodek tlumeně a krok s AAC a Ogg Vorbisem nemůže udržet. Dalším nedostatkem je chybějící VBR (variabilní bitrate). Nastupující WMA9 již VBR umí a nabízí také volbu bezztrátové komprimace.

Informace: www.microsoft.com

APE

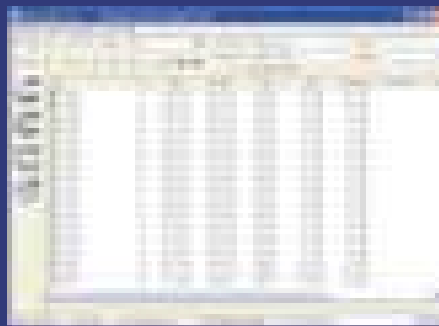
Chcete-li uchovávat originály skladeb a současně šetřit místem, sáhněte po bezztrátovém kodeku, jakým je Monkeys Audio. APE pracuje způsobem, který se používá také při komprimaci dat, jako je např. Huffmanova komprimace. APE komprimuje WAV soubory až o 55 %.

Informace: www.monkeysaudio.com

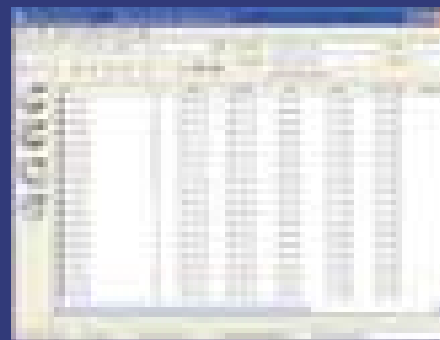
Pomocí *Additional command line options* nepředáte pouze preset příkaz kodéru, ale také parametry pro vstupní a výstupní data, např. „-standard %s %d“. Nyní Musepack kóduje WAV soubor a vytvoří MPC soubor ve stejném adresáři. Pro MPC můžete použít parametry uvedené v tabulce vpravo dole.

VYŘAZENÍ AUDIOOCHRANY PROTI KOPÍROVÁNÍ

EAC má vlastní pomocné prostředky, jak prolomit ochranu CD, které na první pokus nebyly správně načteny. Nejprve vyberte pod *EAC | Drive Options | Extraction Method* volbu *Secure Mode*. Pod *Action | Detect Gaps* můžete dát hledat EAC pauzy mezi stopami. Aby program rozpoznal zdánlivé datové stopy jako audiostopy, vyberte *Action | Detect TOC manually*. Poté EAC prověří, co se skrývá za TOC zápisy, a případně je opraví. Po obou akcích by měl EAC zobrazit všechny audiostopy s jejich délkou.

EAC: Nalezené skladby před...

... a po vyřazení ochrany proti kopírování

PRESET	PRŮMĚRNÝ BITRATE
--BRAINDO	nad 280 kb/s
--INSAME	nad 220 kb/s
--XTREME	170 - 220 kb/s
--STANDARD	140 - 185 kb/s
--RADIO	110 - 150 kb/s
--THUMB	55 - 90 kb/s

CHIP tip
leden 2003

PRODUKT	EXACT AUDIO COPY 0.9 BETA 4	MUSICMATCH JUKEBOX 7.2 PLUS	MP3PRO 3.0	CDEx 1.50 BETA 7
VÝROBCE	Andre Wiethoff	Musicmatch	Steinberg	Albert L Faber
INTERNET	www.exactaudiocopy.de	www.musicmatch.com	www.steinberg.net	cdexos.sourceforge.net
CENA (CCA)	freeware	20 eur	50 eur	freeware
CELKOVÉ HODNOCENÍ	81	80	79	77
FUNKČNOST (40 %)	85	67	76	66
ERGONOMIE (30 %)	73	90	74	84
INSTALACE/PROVOZ (20 %)	95	90	87	95
SPECIÁL (10 %)	65	82	85	65
CENA / VÝKON	velmi dobrý	dobrý	uspokojivý	velmi dobrý
SHRNUTÍ	Nejlepší ripper a konvertor, komplikované ovládání.	Dobrý především ve správě skladeb a vypalování, ani LAME, ani Ogg Vorbis.	Dobrý komplexní nástroj, méně bodů kvůli složitému ovládání.	Ideální pro ripování a konverzi, ale bez vypalování.
FUNKČNOST				
ČTEČÍ SCHOPNOST: RIPOVÁNÍ / NASTAVITELNÁ RYCHLOST ČTENÍ / JITTER CORRECTION	•/•/•	•/•/•	•/•/-	•/•/•
OCHRANA PROTI KOPÍROVÁNÍ: CDS 200 (BMG, UNIVERSAL, WARNER) / KEY2AUDIO (SONY MUSIC, ZOMBA RECORDS)	CDS 200: všechno vyřipováno / Key2Audio: všechno vyřipováno	CDS 200: částečně / Key2Audio: částečně	CDS 200: částečně / Key2Audio: částečně	CDS 200: částečně / Key2Audio: částečně
VYPALOVACÍ SCHOPNOST	Burn-Proof, CD-Text, test prázdného disku	velikost prázdného disku, CD-Text, CD-Splitting, DVD	rychlost, CD-Text, Burn-Proof	chybí
VYPALOVÁNÍ: MP3 / AUDIO / ON-THE-FLY	•/•/•	•/•/•	•/•/•	-/-/•
NORMALIZACE / WAV EDITOR / MP3 EDITOR	•/•/-	•/-/-	•/•/•	•/-/-
INTEGROVATELNÉ EXTERNÍ KODEKY	•	-	-	•
MP3 (LAME, FRAUENHOFER) / KONFIGUROVATELNÉ	LAME / optimálně konfigurovatelné	Frauenhofer / dobře konfigurovatelné	LAME, Frauenhofer / uspokojivě konfigurovatelné	LAME / optimálně konfigurovatelné
WMA / OGG VORBIS / MP3PRO	•/•/-	•/-/•	•/•/•	•/•/-
PŘEHRAVAČE (MP3, WAV)	integrované	ano, plus vizualizace, používá playlisty (seznamy skladeb)	ano, plus vizualizace, používá playlisty	ano, konfigurovatelné přes plug-iny WinAmpu
ERGONOMIE				
OVLÁDÁNÍ VŠEOBECNĚ	mnoho funkcí, vyžaduje určitý čas pro zapracování	intuitivní, mnoho funkcí, Drag and Drop	obtížné, pracuje jen přes play-listy (seznamy skladeb)	snadné a intuitivní ovládání
POMOC	podrobná pop-up pomoc	podrobná informativní	dobrá příručka	vysvětleny všechny volby
WIZARDS (POMOCNÍCI)	setup asistent	k dispozici	chybí	chybí
PŘEDKONFIGURACE KODÉRU	Při instalaci je určeno MP3	MP3 128 kbit/s, MP3 64 kbit/s	Ogg Vorbis a MP3 128 kbit/s	MP3 128 kbit/s
INSTALACE/PROVOZ				
BĚŽÍ POD WINDOWS XP	•	•	•	•
PROVOZ VŠEOBECNĚ	spolehlivý	náročný	náročný	spolehlivý
IDENTIFIKACE HARDWARU	podrobná diagnóza hardwaru	přizpůsobení hardwaru před prvním ripováním	kompletní analýza vypalovacího zařízení	hardware správně identifikován
STABILITA	stabilní	stabilní	stabilní	stabilní
SPECIÁL				
PLAYLISTY (SEZNAMY SKLADEB): M3U FORMÁT / ID3 V1 / ID3 V2	•/•/•	•/•/•	•/•/•	•/•/•
ARCHIVAČNÍ FUNKCE	integrovaná jednoduchá databanka	playlisty, databanka dobře konfigurovatelná	playlisty, vlastní modul správy	chybí
CDDB/FREEDB	-/•	vlastní databanka na webu	•/-	•/•
LABEL EDITOR	-	•	•	-

PRODUKT	MP3 MAKER PLATINUM	MUSIC CD RECORDER 3.0	MP3 PRO	JETAUDIO
VÝROBCE	Magix	Data Becker	eJay	Cowon System Inc.
INTERNET	www.magix.com	www.databecker.com	www.ejay.com	www.jetaudio.com
CENA (cca)	40 eur	36 eur	46 eur	40 eur
CELKOVÉ HODNOCENÍ	71	63	62	61
FUNKČNOST (40 %)	67	39	45	41
ERGONOMIE (30 %)	64	88	69	62
INSTALACE/PROVOZ (20 %)	80	70	74	100
SPECIÁL (10 %)	85	65	80	62
CENA / VÝKON	uspokojivý	uspokojivý	dostatečný	dostatečný
SHRNUTÍ	Mnoho funkcí, neumí integrovat externí kodeky.	Přednosti při nahrávání z „vinylu“, omezený MP3 kódér.	Zastaralý všeučel, opravdu dobrý je pouze přehrávač.	Nemá k dispozici důležité kodeky, nevypaluje, špatné ovládání.
FUNKČNOST				
ČTECÍ SCHOPNOST: RIPOVÁNÍ / NASTAVITELNÁ RYCHLOST ČTENÍ / JITTER CORRECTION	•/•/-	•/-/-	•/-/-	•/•/-
OCHRANA PROTI KOPÍROVÁNÍ: CDS 200 (BMG, UNIVERSAL, WARNER) / KEY2AUDIO (SONY MUSIC, ZOMBA RECORDS)	CDS 200: částečně / Key2Audio: částečně	CDS 200: částečně / Key2Audio: částečně	CDS 200: částečně / Key2Audio: částečně	CDS 200: částečně / Key2Audio: částečně
VYPALOVACÍ SCHOPNOST	žádné zvláštní schopnosti	Burn-Proof, velikost prázdného disku	rychlost, kopie CD on-the-fly	chybí
VYPALOVÁNÍ: MP3 / AUDIO / ON-THE-FLY	•/•/•	•/•/•	•/•/•	-/-/•
NORMALIZACE / WAV EDITOR / MP3 EDITOR	-/•/•	•/•/•	•/•/•	-/-/-
INTEGROVATELNÉ EXTERNÍ KODEKY	-	-	-	-
MP3 (LAME, FRAUENHOFER) / KONFIGUROVATELNÉ WMA / OGG VORBIS / MP3PRO	Fraunhofer / optimálně konfigurovatelné	vlastní MP3 kódér / omezeně, CBR, VBR	LAME (GoGo) / jen CBR od 32 do 320 Kbit/s	Fraunhofer / dostatečně konfigurovatelné
PŘEHŘÁVAČE (MP3, WAV)	•/•/omezeně ano	-/-/- integrované	-/-/- integrované	•/-/- ano, podporuje také videoformáty
ERGONOMIE				
OVLÁDÁNÍ VŠEOBECNĚ	složitě, příliš malé buttons (tlačítka), přetížené	dobry přehled všech funkcí	pouze jedna ovládací plocha s prolínacími efekty	nepřehledná malá buttons (tlačítka)
POMOC	dobrá příručka	dobrá příručka	stručná pomoc	dobrá příručka
WIZARDS (POMOCNÍCI)	chybí	spouštěcí asistent	chybí	chybí
PŘEDKONFIGURACE KODÉRU	MP3 128 kbit/s	MP3 128 kbit/s	MP3 128 kbit/s	MP3 128 kbit/s
INSTALACE/PROVOZ				
BĚŽÍ POD WINDOWS XP	•	-	po updatu	•
PROVOZ VŠEOBECNĚ	náročný	pracuje pomalu	s updatem spolehlivý	bezproblémový provoz
IDENTIFIKACE HARDWARU	hardware správně identifikován	diagnóza hardwaru při instalaci	bez diagnózy, problémy s vypalováním	mechanika Toshiba neidentifikována jako Toshiba
STABILITA	problémy s proxy připojeními	problémy u MP3 dekodéru	vypalování bez updatu problematické	stabilní
SPECIÁL				
PLAYLISTY (SEZNAMY SKLADEB): M3U FORMÁT / ID3 V1 / ID3 V2	•/•/•	•/•/•	•/•/•	•/•/-
ARCHIVAČNÍ FUNKCE	databanka, playlisty, detailní informace o skladbě	integrována databanka, jednoduché ovládání	databanka, playlisty, jednoduchá struktura	správa CD alb
CDDB/FREEDB	-/•	-/-	•/-	•/•
LABEL EDITOR	•	•	•	-

CLEANPLUS 4.0

Jak dostanete hudbu z LP na PC

Digitalizovat hudbu z dlouhohrajících desek není složité. Vše, co potřebujete, je gramofon, PC, zesilovač a příslušný software. Na příkladu Cleanplusu 4.0 od firmy Steinberg (cca 100 eur, www.steinberg.de) si ukážeme, jak propojit počítač s gramofonem a jak s tímto nástrojem pracovat. Cleanplus má k dispozici vlastní předzesilovač. Můžete ale použít také normální hi-fi zesilovač a poté sáhnout po levnější verzi Cleanplus 3.0 (cca 40 eur).

1. Z LP DO POČÍTAČE

NAHRÁVÁNÍ POMOCÍ PŘEDZESILOVAČE

Prvním krokem je propojení PC s gramofonem. Vezměte předzesilovač od Cleanplusu 4.0 a napojte ho pomocí cinch kabelů na gramofon. Předzesilovač je nutno použít proto, že užitečný signál vydávaný gramofonem je velmi slabý. Zemnicí vodič gramofonu přidělejte na kryt počítače. Tím zabráníte nežádoucímu šumu. Dále musíte propojit line-in vstup zvukové karty s předzesilovačem – použijte dodávaný propojovací kabel s konektorem jack.

Abyste byl zajištěn přívod proudu pro předzesilovač, připojte ho pomocí USB kabelu k počítači. Oba dva regulátory na přední straně předzesilovače nastavte na *Mid*. Tím regulujete vstupní

a výstupní citlivost. Můžete také vybrat nastavení *Hi* nebo *Low*, určující je kvalita výstupu.

NAHRÁVÁNÍ POMOCÍ HI-FI ZESILOVAČE

Chcete-li připojit gramofon přes běžný audiozesilovač, postupujte takto: Spojte pomocí cinch kabelů gramofon s phono vstupem hi-fi zesilovače. Pomocí dalšího cinch kabelu, který je ukončen konektorem jack 3,5 mm, propojte tape-out výstup zesilovače s line-in vstupem na zvukové kartě. Nic víc již není třeba, stačí pod Windows ve vlastnostech zvukové karty (mixeru) aktivovat line-in vstup (položku zatrhněte). Posuvný regulátor poté nastavte přibližně na polovinu.

OPTIMALIZACE NAHRÁVKY POMOCÍ SOFTWARE

A nyní přichází ke slovu Clean. Proveďte zkušební nahrávku, abyste si ověřili, jestli je vše správně nastaveno. Pokud zaznamenáte nějaká zkreslení, pohněte v Cleanu posuvným regulátor pro vstup dolů. Zkreslení zmizí, ale signál bude slabší. Pokuste se nastavit regulátor do optimální polohy. Pokud je signál přijatelný, spusťte nahrávání. Klepněte v Cleanu na tlačítko pro nahrávání. Pro optimalizaci nahrávek z LP nabízí Clean spoustu restauračních funkcí.

Každou si můžete před nahráním vyzkoušet a tak zjistit, která je pro vaši nahrávku nejlepší. Jednotlivé funkce jsou popsány níže.

Takto pracuje Clean.

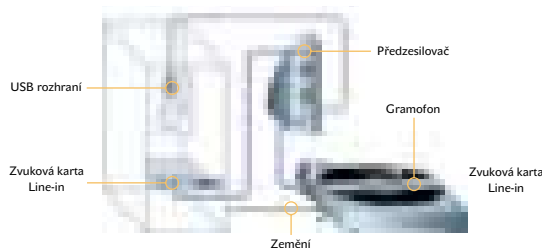
AutoClean: Steinberg Cleanplus 3.0 pomáhá uživateli při analýze jednotlivých audiotitulů. Tak mohou i laici najít optimální nastavení pro svoji nahrávku. Po analýze provede Cleanplus automaticky doporučená nastavení následujících čtyř voleb (Declicker, Decracker, Denoiser a Derumbler). Můžete je ale kdykoli manuálně změnit, budete-li chtít. Záleží také na konkrétní skladbě.

Declicker: Tato funkce odstraňuje krátké pomlky, které se na LP deskách často vyskytují. Bývají způsobeny elektrickými přístroji, které se během nahrávání hlučně spouští, např. lednice nebo osvětlení.

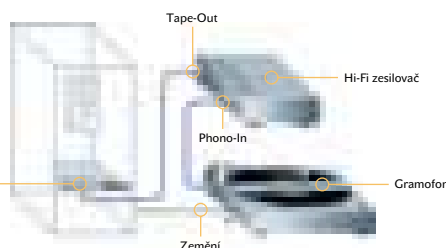
Decracker: Koncentruje se na permanentní šelest na pozadí a spolehlivě ho odstraňuje.

Denoiser: Odstraňuje rovnoměrný šum na pozadí, který je u starších nahrávek patrný a působí rušivě. Tento šum způsobují také mixážní pulty a efektové přístroje.

Derumbler: Tento filtr ořezává všechny frekvence pod 20 Hz a odstraňuje šum vzniklý mezi snímačem zvuku a drážkou.

Nahrávání pomocí předzesilovače

Nahrávání pomocí hi-fi zesilovače

Jak jsme testovali

Pro test jsme použili Pentium III 800 MHz a AMD Athlon s taktovací frekvencí 1,4 GHz včetně 40× vypalovačky Plextor a DVD mechaniky Toshiba. Každý program jsme testovali pod Windows XP a ME.

FUNKČNOST

Kolika kodeky program disponuje, mohou být použity externí kodeky? Jsou konfigurovatelné uživatelem? Při vypalování musí programy podporovat Burn-Proof stejně tak jako upravovat rychlost čtení a zapisování. Body navíc jsou také za editor pro úpravu skladeb. Důležitá je i skutečnost,

zda se program vypořádá s ochranou proti kopírování.

ERGONOMIE

Nástroje mají mnoho funkcí. O to důležitější je jednoduché ovládání. Docílí uživatel optimálních výsledků, aniž by musel neustále listovat v příručce? Jak dobře jsou jednotlivé kroky vysvětleny?

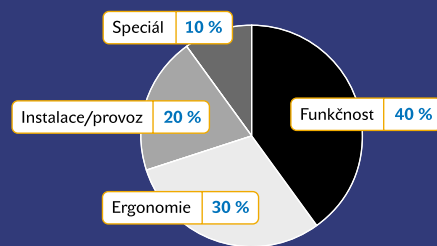
INSTALACE/PROVOZ

Důležité především je, aby programy šly s dobou. Musí identifikovat a podporovat nový hardware. Provoz pod Windows XP nesmí být problémem.

SPECIÁL

Malé přídavné funkce, jako např. databanky a editory obalů, usnadňují správu hudební sbírky.

JAK CHIP SROVNÁVÁ

inzerce

TIPY NA VÁNOČNÍ DÁRKY

Chipová nadílka

Rok si pomalu podává ruce s tím nastávajícím a většinu z nás opět čeká – pro někoho radostné, pro někoho však i bolestné – vymýšlení a shánění vánočních dáreků. Porozhlédli jsme se proto, co užitečného či zajímavého by se pod vánoční stromek dalo pořídit pro počítačové nadšence.

Nemůže to být samozřejmě přehled vyčerpávající, doufáme ale, že vás inspiruje, hlavně když je třeba zajistit dárek na poslední chvíli a nápadů se jako obvykle nedo-

stává. S příslušenstvím k počítači ostatně ani chybu udělat nelze. Výkonnější, modernější a lepší díly vznikají každých pár měsíců, a i kdybyste například každé Vánoce darovali jednomu

a tomu samému člověku skener, vždy by dostal o třídu lepší zařízení. To je samozřejmě extrémní pohled, ale ukazuje fakt, že v „našem“ oboru se stále něco děje a stále něco nového objevuje.

Na tomto místě však zanechme opakování známých pravd a raději se už vydejme k výkladním skříním počítačových obchodů – je totiž z čeho vybírat. Tak šťastné a veselé!

Digitální fotoaparát

Digitální fotografie je dynamicky se měnící obor. Pro letošní zimu se dostupným standardem staly již 3,3megapixelové přístroje. Zajímavým fotoaparátem je například **Canon Digital IXUS V3** (17 990 Kč včetně DPH), který kombinuje solidní obrazové parametry, tj. 3,3megapixelový snímač a dvojnásobný optický zoom, s miniaturními rozměry. Fotoaparát je necelých devět centimetrů široký a jeho tloušťka nedosahuje ani tří centimetrů. I díky ocelovému pouzdru je to tedy vhodný společník pro trvalé nošení v kapse.

Samozřejmě i jiné značky mají co nabídnout. Firma Olympus nabízí přístroj **Camedia C-50ZOOM** (25 990 Kč včetně DPH), s podobným designem, ovšem hned s 5megapixelovým snímačem a trojnásobným optickým zoomem! Fotoaparát je o maličko větší a poněkud dražší než předchozí model, ovšem o jeho parametrech jsme si donedávna mohli nechat zdát pouze u podstatně větších a ještě dražších přístrojů.

Jestliže hlavním ukazatelem pro pořízení fotoaparátu je skladnost a „stylovost“ přístroje, jasnou volbou bude **Minolta DiMAGE Xi** (17 990 Kč včetně DPH). Velmi tenký fotoaparát, zajímavý svou vertikálně umístěnou optikou, má v modernizované verzi Xi již třímegapixelový snímač. I přes malé rozměry se na ploché hladké tělo přístroje vešel plnohodnotný barevný LCD hledáček.

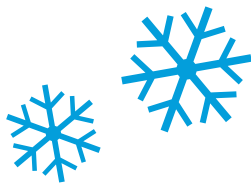
Z další široké nabídky přístrojů můžeme například zmínit levnější, ale velmi zajímavý přístroj **Pentax Optio 330GS** (15 990 Kč včetně DPH), také s rozlišením 3,3 megapixelu a s trojnásobným transfokátorem. Přímou s fotoaparátem dostane uživatel zajímavé příslušenství, zahrnující kromě baterie i 16MB paměťovou kartu, NiMH nabíječ, 4 ks rezervních akumulátorů, a dokonce i pouzdro.

LCD monitor

Vhodným dárkem, který ocení snad každý s prostorem bojující domácí uživatel, je bezesporu LCD monitor. V nejlépejší třídě 15palcových monitorů musíme zmínit již starší, ale přesto výborný **Fujitsu Siemens 38B1**, který postupně zlevnil až na velmi příjemných 12 187 Kč včetně DPH. Zobrazuje v nativním rozlišení 1024 × 768 bodů, nižší rozlišení je možné zobrazit přepočtem. Jeho pozorovací úhel (120 stupňů horizontálně a 90 stupňů vertikálně) je na dostatečné úrovni. Malé rozměry, hmotnost i spotřeba, vlastní všem LCD panelům, jej předurčují do stísněných prostorových podmínek.

Druhým LCD panelem, zobrazeným na ilustrační fotografii, je **Acer AL532** (15 238 Kč včetně DPH). Panel s výrazným designem v metalickém provedení zaujme nadprůměrnou svítivostí 300 cd/m², integrovanými reproduktory, ale hlavně úzkými okraji kolem pracovní plochy displeje. I přes standardní úhlopříčku 15" palců proto panel vypadá menší a tenčí. Rozlišení panelu je standardně 1024 × 768 bodů, obraz je čitelný v rozmezí až 140 stupňů horizontálně a 120 stupňů vertikálně.

Kapesní počítač

Moderní doba od uživatele vyžaduje, aby byl mobilní, ale zároveň aby měl stále přístup ke svým kontaktům, firemním dokumentům a nejlépe rovnou internetu, k mailu a k archivu korespondence. V tu chvíli si málokdo dokáže vystačit s bločkem a tužkou; ke slovu musí přijít osobní digitální asistent – PDA, jinak též kapesní počítač.

Nejznámější, v současné době na trhu dostupné přístroje jsou prodávány pod značkou iPAQ. Vlajkovou lodí řady je model **iPAQ H3970-SDBT** (29 255 Kč s DPH) vybavený 400MHz procesorem. Zabudovaný obvod bezdrátové komunikace Bluetooth a pozice pro paměťové karty SD obohacují možnosti přístroje. Přístroj se ovládá dotykovým TFT LCD displejem s rozlišením 240 × 320 bodů a pro data a aplikace nabízí 64 MB paměti RAM a 48 MB paměti flash ROM. Do 184 gramů hmotnosti se podařilo vměstnat počítač spolupracující s programy a dokumenty kancelářského balíku MS Office, samozřejmě i s rozpoznáváním písma a práce se zvukem.

Svého zástupce nabízí také společnost **Fujitsu-Siemens. Pocket LOOX 600** (21 948 Kč včetně DPH), jak se tento přístroj jmenuje, nabízí za svou cenu velmi mnoho funkcí. Na 400megahertzovém procesoru Intel XScale PXA250 je provozován operační systém Microsoft Pocket PC 2002 s „kapesní“ edicí známých aplikací Office. Rozhraní Bluetooth najdeme stejně jako pozici pro SD kartu v základní výbavě, navíc přístroj nabízí rozhraní CompactFlash typ II pro populární paměťové a rozšiřující karty tohoto formátu.

Jako varianta bez operačního systému firmy Microsoft je součástí našeho přehledu zatím poslední model firmy **Palm Computing**, přístroj **Palm m550 TUNGSTEN-T** (19 508 Kč včetně

DPH). Populární přístroje této značky byly vždy známy svou úsporností a nižší cenou. Tak je tomu i u tohoto modelu, nyní však osazeného aktivním barevným TFT displejem s rozlišením 320 × 320 bodů, 144megahertzovým procesorem a novou verzí operačního systému PalmOS 5.0. Jak velí trend, i na těle tohoto 157gramového „drobečka“ nalezneme slot pro MMC/SD kartu, uvnitř pak komunikační čip Bluetooth.

Inkoustová tiskárna

Mezi počítačové periferie vhodné k darování bezesporu patří i inkoustová tiskárna. Nebývá totiž příliš nákladná a je to zařízení využitelné pro práci i pro zábavu.

Velmi populárním tématem je domácí tisk fotografií. Přímo do názvu si tuto funkci vzala tiskárna **Canon Bubble Jet S330 Photo** (3590 Kč včetně DPH). S rozlišením 2400 × 1200 dpi tiskne až do okrajů fotopapíru formátu A4 nebo 4 × 6 palců (fotografie 10 × 15 cm). Tiskárna je zajímavá i standardně poskytovanou dvouletou zárukou.

Z podobné kategorie je také tiskárna **Hewlett-Packard Deskjet 3820c** (3845 Kč včetně DPH). Nabízí podobnou rychlost tisku a rozlišení až 4800 × 1200 dpi s řízenou velikostí inkoustové kapky. Technologie PhotoREt III, známá z tiskáren řady DJ 9xx, zjemňuje tisk polotónů a dává dobré výsledky při tisku i na běžný papír. Podavač na 50 listů je sklopný, takže v době nečinnosti tiskárna nezabírá tolik místa, což může být v domácnosti obzvláště důležité.

Vhodnou tiskárnu vyrábí také firma **Epson**, a to pod názvem **Stylus C42 Plus** (2790 Kč včetně DPH). Není sice v první řadě určena pro tisk fotografií, tiskne však ve velmi slušné kvalitě a je oproti dvěma předchozím tiskárnám levnější. S příslušným papírem umožňuje tisk až v rozlišení 2880 × 720 dpi. Z oblého těla tiskárny vyčnívají pouze dvě podpěry papíru, sloužící jako vstupní a výstupní podavač.

Optická mechanika

V zakoupeném počítači většinou bývá instalována CD-ROM nebo DVD-ROM mechanika. Vánoce tak dávají příležitost k doplnění sestavy o **CD-RW** (vypalovací) mechaniku – data se v počítači postupně hromadí, takže není na škodu mu čas od času odlehčit, navíc tak můžete uchovat důležité soubory na spolehlivém záložním médiu.

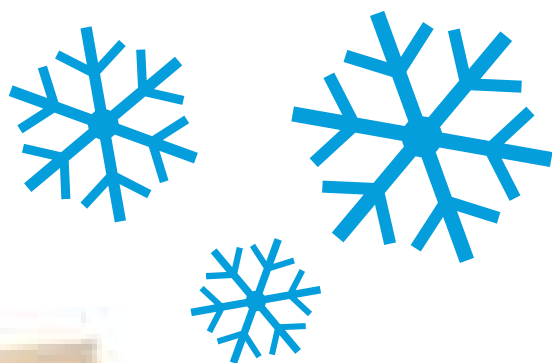
V nabídce českých firem se posledních několik měsíců setkáváme s velkou popularitou CD-RW jednotek firmy **Lite-On**. Aktuálně nerychlejší je jednotka **Lite-On CD-RW 52x/24x/52x**

(2878 Kč včetně DPH). Za tuto příjemnou cenu se můžete těšit na plné, tedy krabicové balení jednotky včetně programu Nero Burning ROM. Jestliže se obdarovaný spokojí s OEM verzí mechaniky (bez krabice a příslušenství) a pouze s vypalovacím programem, seženeme již starší jednotku **Lite-On CD-RW 48x/12x/48x** za 2255 Kč včetně DPH.

Kdo je ochoten připlatit si za osvědčenou kvalitu a dlouhodobou spolehlivost, sáhne po mechanice firmy **Teac**, například po modelu **CD-W 548E 48x/16x/48x** (3215 Kč včetně DPH). Mechaniky se značkou Teac jsou dlouhodobě dobře hodnoceny a doporučovány snad všemi, kdo alespoň občas oblast CD-RW jednotek sledují.

Jestliže snad přece jen není součástí vaší počítačové sestavy ani DVD jednotka, je to další vhodný tip k vánočnímu nákupu. Různých značek a výrobců je na trhu opravdu mnoho, pouze telegraficky jmenujme některé z nich, ve všech případech s 16rychlostním čtením DVD disků. DVD-ROM jednotka **NEC DV5800A** je k dostání za 1920 Kč včetně DPH, **Pioneer 117M** za 2390 Kč a také 16rychlostní mechanika **Sony DDU 1621** za 2282 Kč.

Reproduktorová soustava

Počítač je jasně multimediální zařízení, takže co by v dobách DVD disků a MP3 souborů byla domácí sestava bez kvalitních reproduktorů?

Jako první v abecedě narazíme na reprosoustavu firmy **Creative Labs, Inspire 5.1 5300** (3040 Kč včetně DPH). Tato šestikanálová sestava pro domácí kino nabízí subwoofer s hudebním výkonem 18 wattů a pět 6wattových satelitních reproduktorů. Součástí dodávky je také dálkový ovladač se systémovým vypínačem a ovládáním hlasitosti na kabelu. Sestava je optimalizována pro dobrou spolupráci se zvukovými kartami Creative Labs Sound Blaster Audigy a Live!.

Do vyšší hudební třídy míří vyobrazená reprosoustava **Genius SW-5.1 Home Theater** (4854 Kč s DPH). Všechny reproduktory s celkovým součtem hudebního výkonu 120 wattů (subwoofer 45 wattů) jsou pro lepší zvukový přednes zabudovány do dřevěných skříní. Na těle subwooferu nalezneme kromě ovladače hlasitosti ještě přepínání vstupů, šestikanálového vstupu z PC a tři stereovstupy pro další zařízení. Podle toho, jak jsme měli možnost v případě této soustavy posoudit, hrají dřevěné reproduktory opravdu dobře.

Další v cenících často vídanou reprosoustavou je **Hercules XPS 510** (2938 Kč včetně DPH). Soustava určená pro domácí kino má tradičně šest kanálů a pouze analogové vstupy, ovládací prvky jsou tentokrát umístěny přímo na přední stěně subwooferu.

Jako další řešení můžeme doporučit některé z reprosoustav firmy **UMAX**, například opět šestikanálovou **B-515** (3038 Kč včetně DPH). Hudební výkon sestavy je 15 wattů + 18 wattů subwoofer, sestava má analogové vstupy a všechny ovládací prvky jsou soustředěny na kabelem připojené řídicí skříňce.

Stolní skener

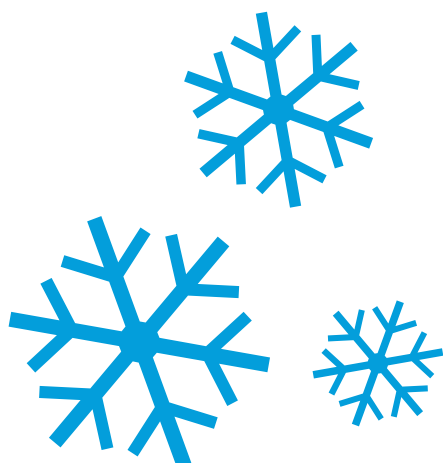
Pro práci s obrázky se jistě bude hodit i plochý stolní skener. Barevné skenování je dnes již standardem a co do kvality není u třídy domácích skenerů rozdíl mezi CCD a CIS technologií, která díky své jednoduchosti a ceně postupně získává převahu.

V nedávném testu jsme představili několik dostupných skenerů, mezi nimi například **Genius ColorPage Vivid4** (2118 Kč včetně DPH). Skener pracuje s optickým rozlišením 600 × 1200 dpi a 36bitovou barevnou hloubkou, maximálním formátem snímání je strana A4. Běžně používané rozhraní standardu USB 1.1 slouží k jeho komunikaci s počítačem, pětice ovládacích tlačítek spouští skenování do některého ze zajímavých programů, které se ke skeneru dodávají.

Nemůžeme samozřejmě zapomenout na skener **Hewlett-Packard ScanJet 3500c** (2879 Kč včetně DPH). V hladkém a oblém těle je zabudován skener s rozlišením 1200 × 1200 dpi a 48bitovou barevnou hloubkou snímače, jeho plochý design jen nepatrně narušují tři ovlá-

dací tlačítka na přední straně. Formát skenování opět odpovídá stránce formátu A4, kterou skener dokáže v plných barvách nasnímat za 45 sekund, a to ve slušném rozlišení 600 dpi. Programová výbava skeneru jej nicméně řadí spíše k průměru.

Často se v testech setkáváme se skenery Astra, takže ani v tomto přehledu nemůže skener této značky chybět. Z nabídky firmy **Umax** jsme vybrali skener **Astra 4500** (4136 Kč včetně DPH) se zajímavými parametry. Konkrétně jde o rozlišení 1200 × 2400 dpi a 48bitovou barevnou hloubku snímače. Kromě příjemné rychlosti skener nabízí také úplný balík programových nástrojů a zaujmout by mohl i dvoletou zárukou.

inzerce

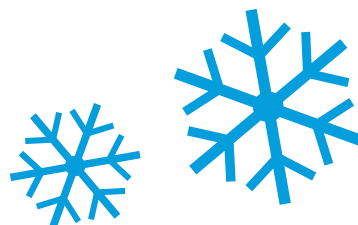
MP3 přehrávač

Vzít si svou oblíbenou hudbu s sebou na cesty je možné již dlouho pomocí walkmanů a CD přehrávačů. Pro digitální hudbu však potřebujeme příslušný digitální, nejlépe MP3 přehrávač. I v této oblasti je však z čeho vybírat, k dispozici jsou MP3 přehrávače miniaturní, velkokapacitní, i ty, které přehrávají běžné CD – záleží pouze na preferenci uživatele.

Mezi nejmenší MP3 přehrávače bezpochyby patří **Creative Labs MuVo** (4990 Kč včetně DPH), který do své 64MB paměti umožňuje uložit a přehrát MP3 a WMA soubory, současně však dovoluje i přenášet libovolná data. Miniaturních rozměrů bylo dosaženo rozkládacím provedením – paměťová část s ovládacími prvky a přímo integrovaným USB konektorem se nasazuje do napájecí části s jednou AAA mikro-tužkovou baterií. Vzniklý přehrávač vydrží až 12 hodin na jednu baterii. Součástí dodávky jsou i stereosluchátka do uší.

Větší kapacitu a univerzální použití, bohužel také větší rozměry a nižší mechanickou odolnost mají takzvané CD-MP3 přehrávače. Typickým příkladem je v nedávném srovnávacím testu velmi úspěšný **IRIVER IMP-350 SlimX** (6940 Kč včetně DPH). Jako paměťové médium používá CD-R nebo CD-RW disky, umožňuje přehrávat zvukové CD a datové disky se skladbami v MP3, WMA a ASF formátu. Data jsou načítána do vyrovnávací paměti až na 16 minut hudby, plynulost přehrávání za chůze je tak zajištěna. Přehrávač má vestavěný FM radiopřijímač.

Poslední kategorií je MP3 přehrávač s vestavěným harddiskem, který má největší kapacitu, je však také nejcitlivější na mechanické poškození. **Creative D.A.P. Jukebox 3** (13 340 Kč včetně DPH) je ukázkovým příkladem takového přehrávače. Obsahuje vestavěný 20GB harddisk pro celou kolekci skladeb, napájecí akumulátor a FireWire rozhraní sloužící pro spojení s počítačem. Příložené programy se jednou postarají o naplnění přehrávače hudbou, kterou díky kapacitě paměti není třeba obměňovat – pouze doplňovat.

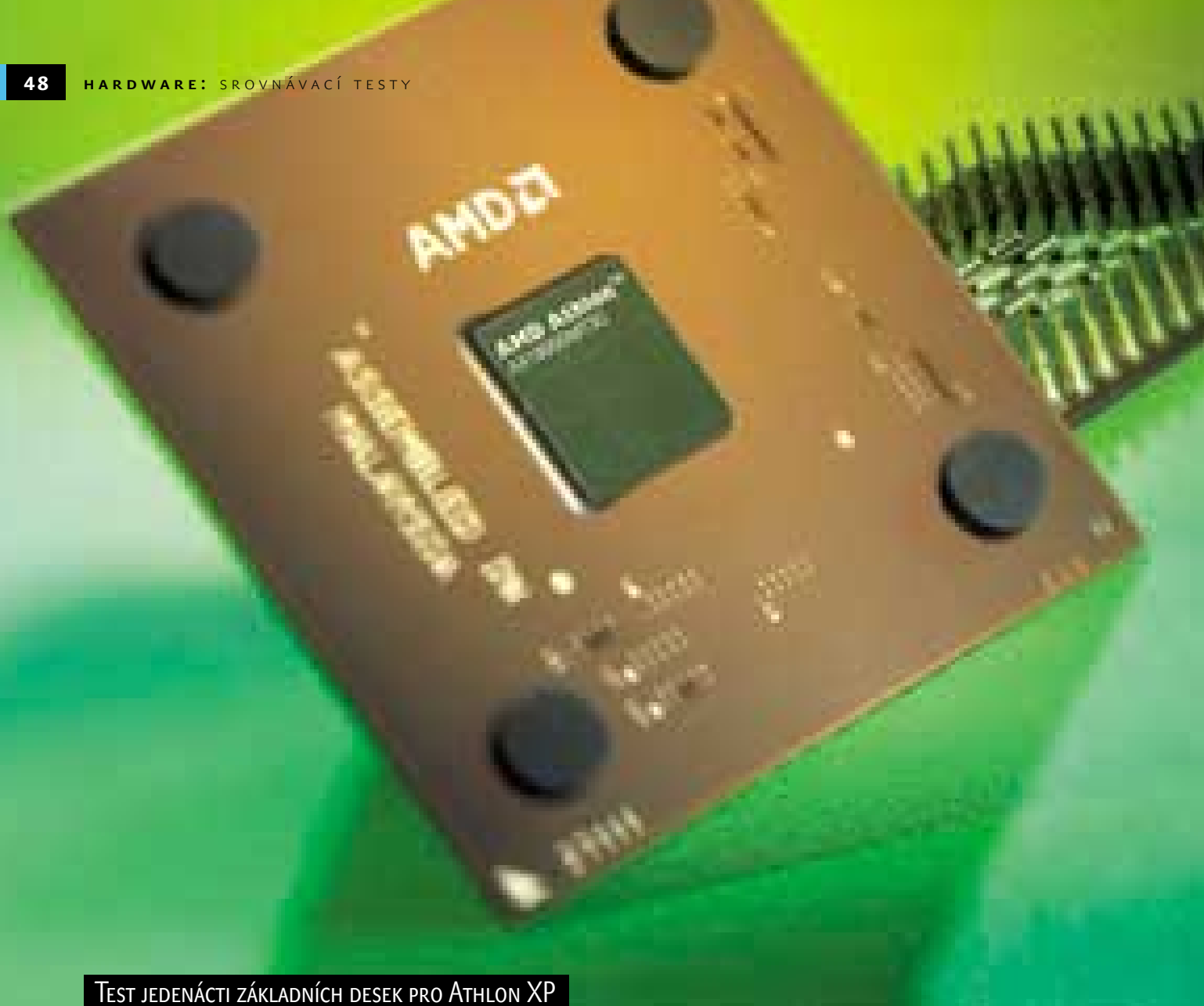
Zajímavosti

Kdo potřebuje přenášet opravdu velké množství dat, na které nestačí ani v minulém Chipu testované flash paměťové disky, mohl by pod vánočním stromečkem ocenit externí přenosný pevný disk. Právě v prosinci by měla společnost **Fujitsu Siemens Computers** uvést na trh 20GB externí disk **StorageBird** (5673 Kč včetně DPH) s rozhraním USB 2.0. Jakákoli i poměrně rozsáhlá data tak bude možné pohodlně, rychle a poměrně bezpečně přenášet mezi různými, i vzdálenými počítači.

Počítač lze docela levně proměnit i na televizní přijímač – stačí k tomu karta interního TV tuneru. Z nedávno testovaných zařízení se nám líbil tuner **Leadtek WinFast TV2000XP Deluxe** (2296 Kč včetně DPH), který na slušné úrovni zastane nejen funkci televizoru, ale i videorekordéru a FM radiopřijímače. Celé televizní pořady i hudební klipy si můžete nechat v nastavené době zkomprimovat a uložit na pevný disk počítače, stačí k tomu mít alespoň průměrně výkonný počítač. Komfortu není při práci s PC nikdy dostatek, proto by jako vhodný dárek mohla posloužit i sada **Genius TwinTouch Wireless 2,4 GHz** (2494 Kč včetně DPH). Jde o soupravu bezdrátové multimediální klávesnice a optické myši s rádiovým spojením, které uživatelé dovolí větší volnost. Stačí vložit baterie do klávesnice a myši, snadno se pak dá pracovat s počítačem z křesla nebo třeba z postele...

inzerce

TEST JEDENÁCTI ZÁKLADNÍCH DESEK PRO ATHLON XP

Athlonova jedenáctka

Procesory firmy AMD jsou v našich krajích tradičně dosti oblíbené, a to především díky svému příznivému poměru cena/výkon. Vyvíjejí se nejen tyto procesory, ale také prostředí pro ně. Poté, co se objevila řada desek s novou čipovou sadou VIA Apollo KT400, jsme se tedy rozhodli udělat jejich menší srovnávací test. Snad pomůže při rozhodování těm, kteří si chtějí postavit nový počítač nebo chtějí svůj stávající upgradovat. Většina desek totiž má co nabídnout.

I když výrobců čipových sad pro procesory AMD je více (například NVIDIA, SiS a ALi), důležité byly vždy sady od firmy VIA Technology. Po dnes již zastaralých sadách KT133, KT133A, KT266 a KT266A přišly sady KT333 a nakonec i KT333A. I to je však již historie –

nedávno byla totiž představena vylepšená sada Apollo KT400.

Co přináší KT400

Nová verze čipové sady VIA Apollo KT400 přinesla především podporu (i když v podstatě neoficiální) rychlejších pamětí DDR SDRAM PC3200 (zkráceně DDR400) s přenosovou rychlostí až 3,2 GB/s. Podpora je sice trochu problematická, protože ani firma VIA Technology u vlastností čipové sady o podpoře DDR400 nepíše (a vlastně ani paměti DDR400 nejsou ještě v podstatě standardní), ale většina výrobců základních desek je podporuje, i když někdy s výhradami. Doporučeny jsou třeba jen některé vyzkoušené modely pamětí nebo jen určité sloty a podobně.

Čipová sada KT400 přinesla také podporu rychlejší grafické sběrnice AGP 8X (přenosová rychlost 2,1 GB/s). I když přínos této sběrnice není zatím nijak výrazný, bude grafických karet s podporou AGP 8X stále více.

Změnila se také rychlost spojové cesty mezi částmi čipové sady (Northbridge a Southbridge), kterou VIA nazývá V-Link, a to z 266 na 533 MB/s. Rychlejší, 333MHz systémovou sběrnici (FSB), kterou používají nejnovější procesory AMD Athlon XP, už podporovala i sada KT333.

A něco navíc

V podstatě standardem se stal 6kanálový zvukový výstup a rozhraní USB 2.0. Tím disponují všechny desky s KT400, protože jako southbridge se používá čip VT8235 s integro-

vanou podporou až 6 USB 2.0 portů a šesti-kanálového zvukového výstupu. Výrobci desek pak často doplňují i externí konektor s rozhraním S/PDIF pro připojení různých externích audiozařízení.

Mnoho výrobců základních desek přidává do svých produktů i další moderní prvky, jako rozhraní Serial ATA (má postupně nahradit rozhraní IDE/ATAPI a jeho přenosová rychlost je 150 MB/s), dále pak přidávají rozhraní FireWire nebo RAID řadič, případně další doplňky.

11 DESEK

Do menšího srovnávacího testu jsme ve finále získali celkem 11 základních desek se sadou VIA Apollo KT400. Pro jejich test posloužil procesor AMD Athlon XP 2200+ (s frekvencí 1,8 GHz, tj. 133 * 13,5). Jako další komponenty testovací sestavy jsme použili grafickou kartu MSI MX440 (AGP 8X), pevný disk IBM Deskstar 60GXP, mechaniku DVD-ROM Pioneer DVD-114 a 256MB paměťový modul Kingmax DDR-400 (CL 2.5). Testy probíhaly v prostředí systému Windows XP Professional a použili jsme jak nízkourovňové, tak aplikační testy.

Kromě výkonostních výsledků jsme si samozřejmě všimli i vybavení, a to nejen vybavení samotné základní desky, ale i různých doplňků, které jsou součástí dodávky. Zajímaly nás i možnosti vlastního nastavení jednotlivých základních desek, které mohou využít hlavně „přetaktovávači“. Podrobné technické parametry základních desek najdete v tabulce.

Základní deska **Albatron KX400-8X** má jen standardní vybavení (kam už ale dnes patří USB 2.0 a AGP 8X), snad jen počet rozšiřujících slotů stojí za pozornost. Možnosti nastavení desky jsou dobré a i její cena je příznivá.

Desce **AOpen AK77-8X Max** nechybí snad vůbec nic a v dodávce najdete patrně vše, na co si vzpomenete. Počet rozšiřujících slotů je velký, možnosti nastavení výborné a i výkon

dobry. Snad jen cena mohla být nižší.

Velmi dobře je vybavena základní deska **Biostar M7VIK**. Má totiž jak řadič diskového pole, tak rozhraní Serial ATA a IEEE-1394 i dostatek rozšiřujících slotů. Výkon byl o málo slabší, cena je vzhledem k vybavě příznivá.

Skvělou výbavu má i základní deska **DFI AD77 INFINITY**. V její vybavě najdete řadič diskového pole, Serial ATA i FireWire rozhraní a nechybí ani integrovaná síťová karta. Možnosti nastavení jsou velmi dobré (měnit můžete dokonce i napětí čipové sady).

Vyzkoušeli jsme i dvě základní desky firmy **EpoX**, a to **8K9A2** a o něco lépe vybavenou **8K9A2+**. Ta má navíc RAID řadič, rozhraní Serial ATA, dodatečné USB porty a umí pomocí číselného displeje zobrazit svůj stav. Obě desky jdou velmi dobře nastavovat a měly i dobré výsledky v testech.

Dva modely svých základních desek nám poskytla i společnost **GigaByte**. Obě desky jsou velmi dobře vybaveny, model **GA-7VAXP Ultra** má pak navíc i rozhraní Serial ATA. Můžete k nim připojit i čtečku paměťových karet, nechybí síťové rozhraní, panel S/PDIF a externí FireWire porty. Možnosti nastavení jsou u obou dobré, výkony výborné. Ceny jsou nicméně o něco vyšší, zvláště v případě desky GA-7VAXP Ultra.

Ke standardu už dnes patří USB 2.0, šestikanálový zvuk a AGP 8X. Řada desek už má i rozhraní Serial ATA.

Základní deska **MSI KT4 Ultra** je příkladem toho, co vůbec může moderní deska mít a co všechno se k ní dá připojit. Je vybavena IDE RAID řadičem Promise PDC20376 Serial ATA s podporou EIDE a Serial ATA, má gigabitovou síťovou kartu, FireWire řadič i porty, podporuje Bluetooth. Na desce jsou 4 USB porty a další lze připojit. Možnosti nastavení jsou dobré a s výkonem jsme byli také spokojeni. Cena je pochopitelně vyšší.

Za velmi zajímavou cenu je dostupná základní deska **QDI KuDoz 7X-6A**, i když její vybava nepatří k nejlepším. Výkonostně neklamala, ale možnosti nastavení jsou u ní slabé.

K doplňkům patří FireWire porty, S/PDIF a kabely Serial ATA.

Společnost ProCA nám zapůjčila desku **Soltek SL-75FRV**. Ta má standardní hardwarovou výbavu a slušnou výbavu softwarovou. V BIOS můžete nastavit prakticky vše. BIOS také podporuje tzv. RedStorm Overclocking jako pomoc při přetaktování. Cena je velmi dobrá.

ZÁVĚR

Výkonostní rozdíly mezi základními deskami nejsou nijak velké, ale přesto se najdou. Podstatnější rozdíly najdete ve vybavení, ale větší vybava je samozřejmě ve většině případů

vykoupena vyšší cenou. Otázkou samozřejmě je, jak dlouho plánujete nově pořízenou základní desku provozovat. Pokud déle, vyplatí se investovat do desky se Serial ATA, FireWire rozhraním a dalšími vymoženostmi. USB 2.0 a AGP 8X už mají všechny testované desky.

Celkově se nám líbila deska MSI KT4 Ultra se skvělou výbavou, s výbornými možnostmi nastavení a s velmi dobrým výkonem a také deska GigaByte GA-7VAXP Ultra. Dostávají Chip tip Profí. Slušnou výbavu a dobrou cenu má pak základní deska DFI AD77 INFINITY. Ta dostala Chip tip za poměr cena/výkon. ■ ■ ■ Pavel Trousil

ALBATRON KX400-8X

ZÁKLADNÍ VLASTNOSTI	KLADY A ZÁPORY	HODNOCENÍ
ČIPOVÁ SADA VIA Apollo KT400	+ počet slotů	VÝKON 8
Typ paměti DDR SDRAM PC3200	+ cena	VYBAVENÍ 6
Sloty AGP / PCI / CRN / ARM 1 / 6 / 1	- vybavení	MOŽNOSTI NASTAVENÍ 9
CENA v Kč s DPH cca 3300		CELKOVÉ HODNOCENÍ 8

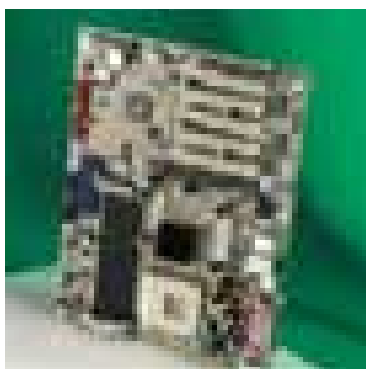
AOPEN AK77-8X Max

ZÁKLADNÍ VLASTNOSTI	KLADY A ZÁPORY	HODNOCENÍ
ČIPOVÁ SADA VIA Apollo KT400	+ Serial ATA	VÝKON 8
TYP PAMĚTI DDR SDRAM PC3200	+ síť. karta	VYBAVENÍ 8
SLOTY AGP / PCI / CRN/ARM 1 / 6 / 1	+ počet slotů	MOŽNOSTI NASTAVENÍ 9
CENA v Kč s DPH 5360	- cena	CELKOVÉ HODNOCENÍ 8

BIOSTAR M7VIK

ZÁKLADNÍ VLASTNOSTI	KLADY A ZÁPORY	HODNOCENÍ
ČIPOVÁ SADA VIA Apollo KT400	+ Serial ATA	VÝKON 8
TYP PAMĚTI DDR SDRAM PC3200	+ SW vybava	VYBAVENÍ 9
SLOTY AGP / PCI / CRN/ARM 1 / 5 / 1	+ slušná cena	MOŽNOSTI NASTAVENÍ 8
CENA v Kč s DPH 4238		CELKOVÉ HODNOCENÍ 8

DFI AD77 INFINITY

CHIP tip
leden 2003
kvalita/rychlost

ZÁKLADNÍ VLASTNOSTI	KLADY A ZÁPORY	HODNOCENÍ
ČIPOVÁ SADA VIA Apollo KT400	+ Serial ATA	VÝKON 8
TYP PAMĚTI DDR SDRAM PC3200	+ síť. karta	VYBAVENÍ 9
SLOTY AGP / PCI / CRN/ARM 1 / 5 / 1		MOŽNOSTI NASTAVENÍ 9
CENA v Kč s DPH 4443		CELKOVÉ HODNOCENÍ 9

EPoX 8K9A2+

ZÁKLADNÍ VLASTNOSTI	KLADY A ZÁPORY	HODNOCENÍ
ČIPOVÁ SADA VIA Apollo KT400	+ Serial ATA	VÝKON 9
TYP PAMĚTI DDR SDRAM PC3200	+ síť. karta	VYBAVENÍ 9
SLOTY AGP / PCI / CRN/ARM 1 / 6 / 0	+ LED indikace stavu	MOŽNOSTI NASTAVENÍ 8
CENA v Kč s DPH 4746		CELKOVÉ HODNOCENÍ 9

EPoX 8K9A2

ZÁKLADNÍ VLASTNOSTI	KLADY A ZÁPORY	HODNOCENÍ
ČIPOVÁ SADA VIA Apollo KT400	+ cena	VÝKON 9
TYP PAMĚTI DDR SDRAM PC3200	- vybavení	VYBAVENÍ 6
SLOTY AGP / PCI / CRN/ARM 1 / 5 / 0		MOŽNOSTI NASTAVENÍ 8
CENA v Kč s DPH 3971		CELKOVÉ HODNOCENÍ 8

inzerce

VÝROBCE	ALBATRON	AOOPEN	BIOSTAR	DFI	EPOX
NÁZEV	KX400-8X	AK77-8X Max	M7VIK	AD77 INFINITY	8K9A2+
POSKYTL	Albatron	AOopen (Levi)	Biostar (Abacus)	RIDEA Distribution	ABI
CENA s DPH k 5. 12. 2002 [Kč]	cca 3300	5360	4238	4443	4746
TECHNICKÉ SPECIFIKACE					
ROZMĚRY (v x š) [mm]	305 x 244	305 x 244	305 x 244	305 x 245	305 x 245
ČÍPOVÁ SADA	VIA Apollo KT400	VIA Apollo KT400	VIA Apollo KT400	VIA Apollo KT400	VIA Apollo KT400
SOUTHBRIDGE	VIA VT8235	VIA VT8235	VIA VT8235	VIA VT8235	VIA VT8235
BIOS	Award	Award	Award	Award	Award
SLOTY AGP / PCI / CNR / ARM	1 / 6 / 1	1 / 6 / 1	1 / 5 / 1	1 / 5 / 1	1 / 6 / 0
FREKVENCE FSB [MHz]	200/266/333	200/266/333	200/266/333	200/266/333	200/266/333
PODPOROVANÝ TYP PAMĚTI	DDR400	DDR400	DDR400	DDR400	DDR400
PAMĚŤOVÉ SLOTSY	3	3	3	4	3
MAX. KAPACITA PAMĚTI [GB]	3	3	3	4	3
VYBAVENÍ					
PORTY ATA/133	2	3	2 + RAID PDC 20376	2 + RAID HPT371	2 + RAID HPT372N
SERIAL ATA	-	ano	ano	ano	ano
AGP 8X	ano	ano	ano	ano	ano
USB	2 + 4	4 + 2	2 + 2	4 + 2	4 + 2
DALŠÍ PORTY	2xPS/2, 2xSP, PP	2xPS/2, 2xSP, PP	2xPS/2, 2xSP, PP	2xPS/2, 2xSP, PP	2xPS/2, 2xSP, PP
ZVUKOVÝ ČIP / MOŽNOST VYPNUTÍ	AC'97 (6) / ano	AC'97 (6) / ano	CM18738 (6) / ano	AC'97 (6) / ano	AC'97 (6) / ano
INTEGROVANÁ SÍŤ. KARTA	-	Realtek RTL8100BL	-	VIA VT6103	VIA VT6103
ZVUKOVÉ KONEKTORY	3 + gameport	3	3 + gameport	3	3
CHLADIČÍ ČÍPOVÉ SADY	aktivní	aktivní	pasivní	pasivní	pasivní
VÝSTUPY NA CHLADIČE	2	3	2	3	3
ÚCHYT AGP KARTY	ano	ano	ano	ano	ano
LED INDIKACE STAVU	-	(volitelně)	-	ano	ano
MEMORY STICK / SD / SMART CARD	-	-	-	-	-
PODPORA SPDIF	ano	ano	-	ano	ano
VNITŘNÍ AUDIOKONEKTORY	CD-IN	CD-IN, AUX-IN	CD-IN	CD-IN, AUX-IN	CD-IN, AUX-IN
WAKE ON LAN	ano	ano	ano	ano	ano
WAKE ON MODEM	-	ano	ano	ano	-
SIGN. OTEVŘENÍ SKŘÍNĚ	ano	ano	-	-	-
PODPORA IRDA PORTU	ano	ano	ano	ano	ano
PODPORA IEEE-1394	-	ano	ano	ano	-
DALŠÍ VYBAVENÍ					
SOFTWARE	PC-cillin 2002	Norton Antivirus 2002, Pro Magic 6.0, E-Color	Norton AntiVirus 2002, Norton Ghost 2002, Norton Personal Firewall 2002	McAfee VirusScan	Norton Ghost 7, PC-cillin 2000, Magic utility
DOPLŇKY	-	S/PDIF panel, Serial ATA kabel	panel s 3x FireWire, 2x Serial ATA kabel	Serial ATA kabel, panel s 2x FireWire, externí gameport	Serial ATA kabel
MOŽNOSTI NASTAVENÍ					
PŘEPÍNAČE					
FREKVENCE FSB	-	100, 133, 166, 200	100, 133, 166	100, 133, 166	100, 133
BIOS					
ZMĚNA NÁSOBIČE CPU	-	5 - 18 po 0,5	-	5 - 12 po 0,5	5 - 23 po 0,5
VOLBA FREKVENCE PAMĚTI	266, 333, 400	266, 333, 400	200, 266, 333, 400	266, 333, 400	266, 333, 400
ZMĚNA NAPĚTÍ JÁDRA CPU [V]	1,2 - 2,1 po 0,025	1,1 - 1,85 po 0,025	-0,1 až +0,075 po 0,025	1,1 - 2 po 0,025	1,4 - 2 po 0,025
ZMĚNA NAPĚTÍ DRAM [V]	2,6 - 2,8 po 0,1	2,5 - 2,65 po 0,025	2,5 - 2,8 po 0,1	2,5, 2,63	+ 0 - 0,7 po 0,1
ZMĚNA NAPĚTÍ AGP [V]	1,6 - 1,8 po 0,1	1,5, 1,52, 1,56, 1,6	1,5 - 1,8 po 0,1	1,5 - 1,8 po 0,1	-
ZMĚNA FREKVENCE FSB / PCI	100-233	100 - 248 po 1	100 - 165 po 1	100 - 165 po 1	100 - 255 po 1
ZMĚNA NAPĚTÍ ČIPSETU [V]	-	-	-	2,5 - 2,8 po 0,1	-
VÝSLEDKY TESTŮ					
NÍZKOUROVNŮVÉ TESTY					
DHRYSTONES	2863298	2883827	2909495	2887070	2917428
WHETSTONES	11823	11807	11874	11770	11861
PAMĚŤ [MB/s]	352698	363035	376447	381818	394558
DISK [KB/s / ms]	19358 / 13,5	19323 / 13,3	18778 / 13,2	19385 / 13,2	19485 / 14
APLIKAČNÍ TESTY					
3DMARK 2001 [32b]	5581	5683	5621	5438	5546
3D STUDIO MAX [m:s]	2:34	2:34	2:31	2:38	2:30
PŘEVOD WAV - MP3 [m:s]	0:26	0:27	0:26	0:26	0:26
PŘEVOD DO DivX [m:s]	3:07	3:08	3:06	3:23	3:03
QUAKE3 ARENA (1024 x 768) [FPS]	185	184	180	175	187
UNREAL TOURNAMENT 2003 [FPS]	76,23 / 44,25	76,28 / 44,32	62,13 / 47,27	76,06 / 42,59	76,24 / 46,13

EPoX	GIGA BYTE	GIGA BYTE	MSI	QDI	SOLTEK
8K9A2	KT Triton 400 (GA-7VAXP Ultra)	GA-7VAXP	KT4 Ultra	KuDoz 7X-6A	SL-75FRV
Monima	GigaByte (ELAP)	GigaByte (ELAP)	MSI (Penta)	100MEGA Distribution	ProCA
3971	4990	4490	6954	3438	3675
305 x 200	304 x 235	304 x 235	305 x 230	305 x 238	305 x 225
VIA Apollo KT400	VIA Apollo KT400	VIA Apollo KT400	VIA Apollo KT400	VIA Apollo KT400	VIA Apollo KT400
VIA VT8235	VIA VT8235	VIA VT8235	VIA VT8235	VIA VT8235	VIA VT8235
Award	Award (Dual)	Award (Dual)	AMI	Award	AMIBIOS
1 / 5 / 0	1 / 5 / 0	1 / 5 / 0	1 / 6 / 0	1 / 6 / 1	1 / 5 / 0
200/266/333	200/266/333	200/266/333	200/266/333	200/266/333	200/266/333
DDR400	DDR400	DDR400	DDR400	DDR400	DDR400
3	3	3	3	3	3
3	3	3	3	3	3
2	2 + RAID PDC20276	2 + RAID PDC20276	2 + RAID PDC20376	2	2
-	ano (RAID)	-	ano	-	-
ano	ano	ano	ano	ano	ano
2	2 + 4	2 + 4	4 + 2	2 + 4	2
2xPS/2, 2xSP, PP	2xPS/2, 2xSP, PP	2xPS/2, 2xSP, PP	2xPS/2, 2xSP, PP	2xPS/2, 2xSP, PP	2xPS/2, 2xSP, PP
AC'97 (6) / ano	AC'97 (6) / ano	AC'97 (6) / ano	CMI-8738MX (6) / ano	AC'97 (6) / ano	AC'97 (6) / ano
-	Realtek 8100BL	Realtek 8100BL	Broadcom NetXtreme 1Gb	-	-
3 + gameport	3 + gameport	3 + gameport	3	3 + gameport	3 + gameport
pasivní	aktivní	aktivní	aktivní	pasivní	pasivní
2	4	4	2	2	5
ano	ano	ano	ano	-	ano
-	-	-	ano	-	-
-	ano / ano / ano	ano / ano / ano	-	-	- / - / ano
ano	ano	ano	ano	ano	-
CD-IN, AUX-IN	CD-IN, AUX-IN	CD-IN, AUX-IN	CD-IN	CD-IN, AUX-IN, modem	CD-IN
ano	ano	ano	-	ano	ano
-	ano	ano	-	ano	-
-	-	-	ano	ano	-
ano	ano	ano	ano	ano	ano
-	ano	ano	ano	-	-
Norton Ghost 7, PC-cillin 2000, Magic utility	Norton Internet Security 2002, Easy Tune 4	Norton Internet Security 2002, Easy Tune 4	PC-cillin 2002, E-color, PC Alert 4, Fuzzy Logic 4	Norton AntiVirus 2002, SpeedEasy II, RecoveryEasy II	PC-cillin 2002, VirtualDrive 7, RestoreIT 3 Lite, PartitionMagic 6.0 SE, Drivelmage 4.0
-	Rozbočovač Serial ATA, 3 kabely Serial ATA, S/PDIF panel, panel s 3x FireWire	S/PDIF panel, panel s 3x FireWire	2x Serial ATA kabel, panel s 2x FireWire, S/PDIF panel	S/PDIF panel	-
100, 133	100, auto	100, 133, 166	-	100, 133, 166	100, 133, 166
5 - 23 po 0,5	5 - 18 po 0,5 (přepínače)	5 - 18 po 0,5 (přepínače)	6 - 15 po 0,5	5 - 12,5 po 0,5 (propojky)	5 - 18 po 0,5
266, 333, 400	200, 266, 333, 400	200, 266, 333, 400	266, 333, 400	200, 266, 333, 400	200, 266, 333, 400
1,4 - 2 po 0,025	+ 5, 7,5, 10 %	+ 5, 7,5, 10 %	1,625 - 1,75 po 0,025	-	1,1 - 1,85 po 0,025
+ 0 - 0,7 po 0,1	+ 0,1, 0,2, 0,3	+ 0,1, 0,2, 0,3	2,6 - 2,8 po 0,1	-	2,5 - 2,7 po 0,1
+ 0 - 0,3 po 0,1	+ 0,1, 0,2, 0,3	+ 0,1, 0,2, 0,3	1,6 - 1,8 po 0,1	-	1,5 - 1,7 po 0,1
100 - 255 po 1	100 - 200 po 1	100 - 200 po 1	100 - 280 po 1	133 - 150 po 2,4	100 - 200 po 1
-	-	-	-	-	-
2903080	2906693	2900751	2882628	2908177	2897304
11837	11880	11920	11826	11802	11992
367532	393014	387712	375524	345682	387812
19451 / 13,2	18794 / 13,4	19438 / 13,2	19242 / 14	19127 / 13,3	19410 / 14,1
5885	5965	5962	5946	5925	5912
2:32	2:32	2:30	2:31	2:31	2:31
0:26	0:26	0:26	0:26	0:26	0:26
3:05	3:03	3:03	3:05	3:06	3:09
184	191	192	182	208	189
76,18 / 45, 34	76,20 / 45,96	76,19 / 45,88	76,104 / 45, 72	75,98 / 45,60	76,258 / 42,797

GIGABYTE K7 TRITON 400

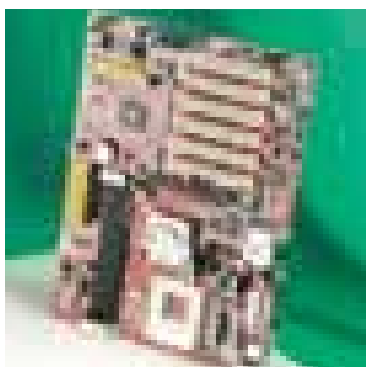
CHIP tip
leden 2003
profi tip

ZÁKLADNÍ VLASTNOSTI	KLADY A ZÁPORY	HODNOCENÍ
ČIPOVÁ SADA VIA Apollo KT400	+ Serial ATA	VÝKON 10
TYP PAMĚTI DDR SDRAM PC3200	+ síf. karta	VYBAVENÍ 10
SLOTY AGP / PCI / CRN/ARM 1 / 5 / 0	+ SW vybava	MOŽNOSTI NASTAVENÍ 8
CENA v Kč s DPH 4990	+ barevné piny - cena	CELKOVÉ HODNOCENÍ 9

GIGABYTE GA-7VXP

ZÁKLADNÍ VLASTNOSTI	KLADY A ZÁPORY	HODNOCENÍ
ČIPOVÁ SADA VIA Apollo KT400	+ síf. karta	VÝKON 10
TYP PAMĚTI DDR SDRAM PC3200	+ SW vybava	VYBAVENÍ 9
SLOTY AGP / PCI / CRN/ARM 1 / 5 / 0		MOŽNOSTI NASTAVENÍ 8
CENA v Kč s DPH 4490		CELKOVÉ HODNOCENÍ 9

MSI KT4 ULTRA

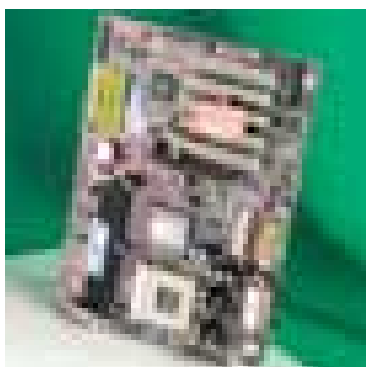
CHIP tip
leden 2003
profi tip

ZÁKLADNÍ VLASTNOSTI	KLADY A ZÁPORY	HODNOCENÍ
ČIPOVÁ SADA VIA Apollo KT400	+ Serial ATA	VÝKON 9
TYP PAMĚTI DDR SDRAM PC3200	+ síf. karta 1 Gb/s	VYBAVENÍ 10
SLOTY AGP / PCI / CRN/ARM	+ možnost bluetooth	MOŽNOSTI NASTAVENÍ 9
CENA v Kč s DPH 6954	- cena	CELKOVÉ HODNOCENÍ 9

QDI KuDoz 7X-6A

ZÁKLADNÍ VLASTNOSTI	KLADY A ZÁPORY	HODNOCENÍ
ČIPOVÁ SADA VIA Apollo KT400	+ cena	VÝKON 10
TYP PAMĚTI DDR SDRAM PC3200	+ počet slotů	VYBAVENÍ 6
SLOTY AGP / PCI / CRN/ARM 1 / 6 / 1	- možnosti nastavení	MOŽNOSTI NASTAVENÍ 6
CENA v Kč s DPH 3438		CELKOVÉ HODNOCENÍ 7

SOLTEK SL-75FRV

ZÁKLADNÍ VLASTNOSTI	KLADY A ZÁPORY	HODNOCENÍ
ČIPOVÁ SADA VIA Apollo KT400	+ SW vybava	VÝKON 9
TYP PAMĚTI DDR SDRAM PC3200	+ cena	VYBAVENÍ 6
SLOTY AGP / PCI / CRN/ARM 1 / 5 / 0	- vybava	MOŽNOSTI NASTAVENÍ 8
CENA v Kč s DPH 3675		CELKOVÉ HODNOCENÍ 8

inzerce

ACER TABLET PC TRAVELMATE C102T

Notebook s perem

Zájemce o snadno přenosný počítač má nyní další možnost volby. Po notebookech, PDA zařízeních a kapesních počítačích se totiž nabídka rozšířila i o tzv. Tablet PC. Jde o nový typ přenosných počítačů, které v podstatě kombinují notebook a tablet. Společnost Acer patří k těm výrobcům, kteří už začali Tablet PC dodávat, a my jsme vyzkoušeli model Tablet PC TravelMate C102T.

Klasický tablet vypadá jako větší podložka pod myš doplněná ovládacím perem, popřípadě myší. Pak se objevilo i další zařízení, a to LCD displej s tabletem na jeho povrchu (dodává ho například firma Wacom), které má výhodu v tom, že na stejné ploše, kam kreslíte, se vše rovnou zobrazuje. A teď si něco takového připojte k notebooku a máte Tablet PC, možná nástupce současných notebooků.

Takhle nějak je vyřešen i Acer Tablet PC TravelMate C102T. Po otevření vypadá jako běžný menší notebook. Displej však můžete po stranách uvolnit a díky kloubu otočit o 180°. Pak může být displej zacvaknutý obráceně na horní straně a zakrývá klávesnici. Z displeje můžete vyndat ovládací pero a „sešít“ na psaní je připraven. Základní roz-

díl mezi notebookem a Tablet PC je tedy v tom, že Tablet PC umožňuje další způsob ovládání a vkládání údajů. Ten se hodí například i tehdy, stojíte-li a klávesnice by šla použít jen stěží. Tento způsob ovládání ale není ideální vždy, a tak alespoň v případě produktu Aceru můžete z Tablet PC udělat v podstatě i běžný plnohodnotný notebook (jsou Tablet PC, které ani klávesnici mít nebudou).

Jako operační systém používají počítače Tablet PC systém MS Windows XP Tablet PC Edition – jde v podstatě o systém Windows XP Professional s určitými změnami a doplněními, a provozovat tedy můžete všechny aplikace pro Windows XP. Microsoft, hlavní tahoun nové platformy Tablet PC, dodává volně i Microsoft Office XP Pack for Tablet PC pro snadnější vkládání textu v aplikacích Office.

Ovládací pero slouží především jako náhrada myši. Na peru je i ovládací tlačítko a simulovat lze i stisk pravého tlačítka a další funkce. Pomocí pera se samozřejmě mnohem snadněji kreslí, ale ovládání kurzoru, abych řekl pravdu, mi příliš nesedlo. Pokud chcete vkládat znaky, můžete použít softwarovou klávesnici (na zobrazené klávesnici vytukáváte znaky) nebo

rozpoznávání znaků. Do plochy nazvané Writing Pad pak píšete perem text, který se podle tvaru písmen a slovníku ihned rozpoznává. Použit lze i aplikaci Windows Journal (je součástí Windows XP Tablet PC Edition), což je jakýsi poznámkový blok, do kterého můžete psát poznámky a v případě potřeby můžete nechat rukou psaný text najednou převést na znaky pro možnost editace. Ovládací pero nemusí být zcela na povrchu displeje, ale „zabírá“ už asi 3 cm nad povrchem. Nevýhodou je, že místo pera nemůžete použít prst ani jiný předmět, i když to k tomu někdy svádí. Výhodou naopak je, že ruku můžete bez problémů položit na povrch a její dotyk se nevyhodnotí jako stisk. Ruka si tak může ulevit.

Tablet PC TravelMate C102T je celkem malinký a lehký. Na jeho zadní straně najdete pod gumovou krytkou VGA konektor, síťovou kartu a modem. Vpravo jsou dva USB porty a port FireWire, konektory zvukové karty, slot PC Card a čtečka karet SmartCard. Vepředu je pak infračervené rozhraní.

Klávesnice je mírně prohnutá, tak jako u některých jiných notebooků Acer. Kromě

ACER TABLET PC TRAVELMATE C102T

Tablet PC.

PROCESOR Ultra Low Voltage Mobile Intel Pentium III Processor – M, 800 MHz, 512 KB L2 cache

ČIPOVÁ SADA Intel 440MX

PAMĚŤ 128 MB SDRAM PC100, max. 512 MB

DISPLEJ TFT, 10,4", 1024 × 768 bodů

GRAFICKÁ KARTA Silicon Motion Lynx3DM+, 8 MB RAM

PEVNÝ DISK IBM TravelStar 40GN, 20 GB

MECHANIKA CD-ROM Acer SC-924U, externí

PORTY IEEE-1394, FIR, VGA, 2× USB, PCMCIA Type II, SmartCard

SÍŤOVÁ KARTA Realtek RTL8139

MODEM Lucent Technologies Soft Modem

POLOHOVACÍ ZAŘÍZENÍ touchpad, tablet na displeji

OPERAČNÍ SYSTÉM MS Windows XP Tablet PC Edition

ROZMĚRY 251 × 208 × 25,4/29,4 mm

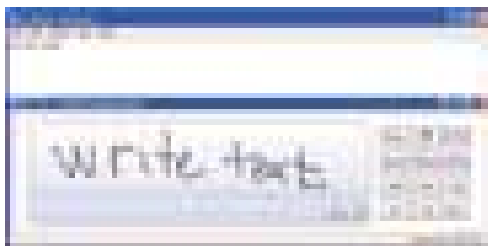
HMOTNOST 1,4 kg

VÝROBCE/POSKYTL Acer

CENA 76 850 Kč s DPH

ZÁRUKA 2 roky

- pera můžete použít k ovládní kurzu i malý touchpad, umístěný pod klávesnicí. Tablet PC TravelMate C102T je tedy opravdu i plnohodnotným notebookem. Nad klávesnicí je pět programovatelných kláves a speciální tlačítka jsou také vedle displeje. Uspodňují ovládní v případě, kdy je displej otočen nahoru a klávesnice není přístupná. Displej je docela dobře čitelný a na jeho povrchu ani není znát, že slouží i jako tablet.

Výkon notebooku není nijak oslnivý. Pohání ho procesor s velmi nízkou spotřebou, ale na dnešní poměry se slabším výkonem. V aplikačním testu SYSmark 2001 jsme naměřili jen 66 bodů. Také grafická část je dost slabá (v Quake III a při rozlišení 1024 × 768 bodů zvládne jen 8,4 fps), ale není to samozřejmě produkt určený k náročným výpočtům nebo pro hraní her. Příjemnou stránkou slabšího procesoru je pak jeho nízká spotřeba a tím i poměrně dlouhý provoz na baterie. Tablet PC vydrží pracovat okolo tří hodin, a to má baterie kapacitu jen 1800 mAh. Otázkou ovšem je, jestli se jeho dlouhodobější použití jako tabletu projeví i na výdrži.

V dodávce je i externí mechanika CD-ROM, která se připojuje k USB portu a má samostatné napájení. K dispozici je i externí disketová mechanika, opět připojitelná přes USB. Disk má kapacitu 20 GB a naměřili jsme u něj přístupovou dobu 22,5 ms a přenosovou rychlost 16 229 KB/s.

Produkt je to určitě zajímavý a rozpoznávání písma, dá se říci, funguje, ovšem, a to je pro nás problém, zatím jen v angličtině (a několika dalších jazycích). S češtinou je problém, a to nejen proto, že znaky s diakritikou nejsou podporovány, ale i proto, že při rozpoznávání se využívá seznam anglických slov. Systém pak spíše české slovo vyhodnotí jako jiné anglické s podobnými písmeny. Otázkou je také to, zda a kdy bude podpora češtiny pracovat a jak. Bude to určitě problematictější než rozpoznávání anglického textu.

Navic mám pocit, že dnešní uživatel počítačů si na klávesnici již dost zvyklí a tento způsob vkládání znaků je pro ně dostatečně pohodlný a také rychlý. Sám mám už s běžným psaním perem trochu problém (odvykl jsem) a nijak a nijak zvlášť rychle rukou nepišu. Použití Tablet PC pro psaní perem by tedy pro mne asi ani rychlejší než klávesnice nebylo a grafických poznámek si moc dělat nepotřebuji. Jsou ale samozřejmě profese, které tablet využijí lépe, a asi se najdou i specializované aplikace, které jeho možnosti lépe využijí.

Tablet PC úplně revoluční není – vždyť něco podobného už se dodává delší dobu. Například v této rubrice si můžete přečíst o notebooku FSC Lifebook B2610 s dotykovou obrazovkou, zajímavý produkt s možností psaní dodává IBM (jde o ThinkPad TransNote) a dotykovou obrazovku má i PaceBlade, který jde úplně oddělit od klávesnice a který jsme vám v našem časopise také představili. Změnou je tu samozřejmě výrazná podpora Tablet PC ze strany Microsoftu. Ještě ale uvidíme, jak se vydaří podpora českého jazyka.

Testovaný model má označení Tablet PC TM C102T, ale v České republice je v prodeji verze Tablet PC TM C102Tci s větší, tedy 256MB pamětí, 30GB diskem, externí mechanikou DVD-CD/RW, bezdrátovou síťovou kartou (802.11b) a s o něco vyšší cenou (85 388 Kč s DPH). Ostatní vybava je stejná. ■ ■ ■ Pavel Trousil

Spolehlivý ochránce vnitřností

Myš
zdarma
ke každé skříni
KME!

Proč skříň KME spolehlivě ochrání vnitřnosti Vašeho počítače?

- tloušťka použitého materiálu je 0,77 mm (!)
- pozinkovaný povrch materiálu
- zaoblené hrany proti pořežání

A navíc:

- kovové záslepky pozic mechanik a karet
- připraveny na montáž interního ventilátoru
- podpora nových trendů (čelní vyvedení I/O portů)
- podpora základních desek pro P4 a AMD K7 (u vybraných modelů)
- kvalitní zdroje pro spolehlivý Wake UP

Autorizovaní prodejci:

100 MEGA s.r.o., tel.: +420 296711671, obchod@100mega.cz, www.100mega.cz • 100 MEGA Distribution s.r.o., tel.: +420 548220077, objedn@100megadistribution.cz, www.100megadistribution.cz • eD system Czech, spol. s r.o., tel.: +420 597444111, info@edcz.cz, www.edcz.cz • ELKO TRADING, s.r.o., tel.: +420 548214912, +420 241443838, info@elko.cz, www.elko.cz • FAN COMPUTER BRNO, s.r.o., tel.: +420 545218881, info@fan.cz, www.fan.cz • SWS a.s., tel.: +420 577640170, rod@sws.cz, www.sws.cz • ASBIS SK s.r.o., tel.: +421 244871007, info@asbis.sk, www.asbis.sk • ELKO COMPUTERS, s.r.o., tel.: +421 46 5430717, elko@elko.sk, www.elko.sk • IM COMPUTER, s.r.o., tel.: +421 2 63810687-8, sekretariat@imc.sk, www.imc.sk

PALM TUNGSTEN T

Palm: Hodně změn

V oblasti PDA zařízení si firma Palm zpočátku ukousla dost velký koláč a na její produkty se vždy čekalo jako na událost. Vrcholem byl podle mne Palm řady V. Pak ale jako by začala tato firma ztrácet dech a s novinkami přicházela spíše konkurence, tedy například Sony se

a nasadil do boje dva nové produkty – jeden levnější s názvem Zire a jeden vyšší model, označený Tungsten T (wolfram). Ten jsme měli možnost vyzkoušet. Tungsten T je vybaven novou verzí systému Palm OS (konkrétně verzí 5) a řadou novinek.

spodní části se objeví plocha pro psaní graffiti. Teprve pak tento přístroj začne vypadat jako Palm. Povytažením spodní části se Tungsten také aktivuje a rozsvítí se jeho barevný displej. Má to výhodu v tom, že rozměrově a designově je na tom Tungsten velmi dobře. Nevýhodou je to, že vysunutí není příliš jednoduché a budete na něj potřebovat obě ruce. Navíc mechanické části mohou časem začít působit problémy.

Barevný displej má konečně vyšší rozlišení, a to 320 x 320 bodů. Podsvícení je zespodu. Škoda je, že nemá virtuální graffiti plochu, která se u některých konkurenčních modelů objevila, a plocha pro psaní graffiti také není podsvícena. Kvalita displeje by se asi dala přirovnat k displeji modelu m505, ovšem ten má samozřejmě jen poloviční rozlišení.

Další zásadní změnou je integrace zvukových funkcí. Do této doby Palmy jen ne moc hlasitě píjaly. Teď je k dispozici reproduktor a výstup na sluchátka. Díky mikrofonu a nahrávacímu tlačítku si uživatel také může pořizovat zvukové nahrávky. V tomto směru

svým Cliem, HandSpring nebo i menší firmy, jako třeba Handera. Nabízely displeje s vyšším rozlišením, podporu zvuků a podobně.

Nyní se konečně opět přidal i Palm

Tungsten překvapí svou malou výškou. Je ale o něco širší a tlustší než Palm řady V nebo m5XX. Malá výška je dána tím, že je tento přístroj rozkládací a po vytažení

GPRS USB DATA MODEM MT-1803

GPRS přes USB

GPRS, tedy General Packet Radio Service, je technologie, která nám umožňuje být neustále připojeni k mobilní síti a platit jen za přenesená data. V případě, že potřebujeme neustálé připojení, například pro časté kontroly své e-mailové schránky, GPRS je ideálním řešením.

GPRS USB DATA MODEM MT-1803

Externí USB GPRS modem.

GSM MODUL Motorola G18 GSM/GPRS (900/1800/1900 MHz GSM Solution)

VÝROBCE Motorola

POSKYTL MobilAudit

CENA 8418 Kč s DPH

Nevýhoda GPRS pak spočívá v přenosových rychlostech. Tedy rychlost může být sice vysoká, ale záleží na tom, kolik timeslotů může GSM buňka, ke které jsme připojeni, poskytnout.

Tato technologie je jistě nejzajímavější pro majitele notebooků, mobilních telefonů a PDA. Lze ji využít i pro desktopy, ale zde je problém se zařízeními, která jsou dostupná a použitelná.

Vlastně jsou k dispozici dva způsoby, které umožňují využít GPRS. Prvním způsobem je využití mobilního telefonu, který GPRS disponuje. Pro notebooky to většinou problém není, port IrDA/FIR má v dnešní době snad každý lepší notebook, Bluetooth je pak řešením nejlepším. K desktopu lze pořídit externí adaptér IrDA i Bluetooth (viz například Chip 12/02). Nevýho-

dou spojení přes IrDA/FIR je pak nutnost udržovat obě zařízení ve viditelném kontaktu. Druhou možností jsou PCMCIA karty, které jsou pro notebook ideálním řešením. PCMCIA karta je uvnitř notebooku, a odpadá tedy většina starostí. Jediné, na co si je nutné dát pozor, je anténka, která z karty vychází a o uražení si přímo říká. Pro desktopy je to však nepoužitelné řešení. Nevýhodou je pak i minimální nabídka na trhu (pouze od společností Nokia a Sony Ericsson).

Společnost Mobil Audit nám však nabídla další možnost, a to USB GSM/GPRS modem.

NEC/MITSUBISHI

NEC-MITSUBISHI ELECTRONICS DISPLAY

17"

Diamond Pro 740SB

- typ obrazovky: SuperBright DIAMONDTRON™ M2
- maximální rozlišení: 1600×1200 při 76 kHz
- velikost obr. bodu 0,25 mm

cena: 8 000,- Kč bez DPH

CHIPtip

22"

Diamond Pro 2070SB

- typ obrazovky: SuperBright DIAMONDTRON™ U2
- maximální rozlišení: 2048 × 1536 při 86 Hz
- velikost bodu: 0,24 mm

Vítěz testu IT CAD

AGORA plus

Bauerova 10, 603 00 Brno, tel. 543 423 411, fax 543 257 952, info@agora.cz, www.agora.cz

ATComputers

Uhlířská 3, 710 00 Ostrava, tel. 596 253 111, fax 596 241 220, obchod@atcomp.cz, www.atcomp.cz

eD'system Czech

Novoveská 1262/95, 709 00 Ostrava, tel. 597 444 111, fax 597 444 305, info@edcz.cz, www.edcz.cz

EXAC

Zbraslavská 27, 159 00 Praha 5, tel. 251 811 717, 251 819 090, 251 818 909, fax 251 818 904, obchod@exac.cz, www.exac.cz

PALM TUNGSTEN T

Elegantní PDA zařízení vyšší třídy.

RYCH PROCESOR ARM - Texas Instruments OMAP 1510, 144 MHz

PAMĚŤ 4 MB ROM, 16 MB RAM

DISPLEJ TFT, 320 × 320 bodů, 65 536 bodů

BATERIE Li-Polymer

ROZHRANÍ MMC/SD, Bluetooth, IrDA, USB

OPERAČNÍ SYSTÉM Palm OS 5

ROZMĚRY 102 (122) × 75 × 15 mm

HMOTNOST 157 g

VÝROBCE Palm

POSKYTL www.kapesni-pocitace.cz

CENA 19 508 Kč s DPH

ZÁRUKA 1 rok

■ tedy Palm konečně dohnal svou konkurenci. MP3 soubory je prý také možné přehrávat, ale softwarový přehrávač není v dodávce.

Změnilo se i ovládání Palmu a novinkou je tzv. D-Pad – něco jako joystick. Podobné ovládací tlačítko má řada PDA zařízení. D-Pad umožňuje poměrně snadné ovládání i v případě, kdy je Tungsten zavaknutý.

Z dalších funkcí je možné zmínit i podporu vibrační a slot pro karty MMC/SD. Podpora rozšiřujících karet SD a vibrační ale už byla zahrnuta i ve starších verzích Palmu.

Co se týká možností komunikace s okolím,

nechybí tradiční infračervené rozhraní, navíc je k dispozici Bluetooth ve verzi 1.1. Při testu jsem Tungsten používal společně s Nokii 6310i a komunikace probíhala bez problémů. SMS zprávy si tedy můžete pohodlně psát na Palmu a telefon ani nemusíte vyndávat z pouzdra. Škoda jen, že na Palmu nepoznáte, kdy je Bluetooth aktivované.

S osobním počítačem může komunikace probíhat prostřednictvím kolíčky, která je součástí dodávky. Konektor Tungstenu je stejný jako u řady m5XX. Co se týká aplikací v paměti a na dodaném CD, jsou zde aplikace Adobe Acrobat Reader, Documents to Go (pro práci s office dokumenty), Dialer (umožňuje vytáčet čísla na telefonu), Palm SMS (jednoduchý program pro psaní a čtení SMS), BlueChat, Palm Dialer, Palm VersaMail, WAP Browser, Web Browser Pro, ArcSoft PhotoBase Palm Edition, PalmReader a nějaké hry. Pro Palm OS 5 už existuje podpora českých znaků i kompletní lokalizace.

Firmě Palm se určitě podařilo vyvinout zajímavé PDA zařízení. Displej s větším rozlišením, Bluetooth a podpora zvuků jsou krokem dopředu. Design Tungstenu je skvělý. Vysouvání je možná trochu diskutabilní, ale díky němu má toto zařízení velmi dobré rozměry. Palm navíc připravuje i další verze, jako například Tungsten W s klávesnicí a s funkcemi telefonu. ■ ■ ■ Pavel Trousil

■ USB modem lze bez problémů připojit jak k notebooku, tak i k desktopu. Toto zařízení se stává také jedinou možností, jak zpřístupnit na notebooku GPRS, když už jsou PCMCIA sloty zaplněné a mobil není k dispozici, což je u modelů s jedním slotem běžné.

Samotné řešení přes USB má svá pro i proti. Výhodou je samozřejmě univerzálnost, která umožňuje široké možnosti použití. Nevýhodou pak je nutnost dávat na zařízení pozor, protože se po připojení stává jakýmsi přívěskem, který omezuje pohyb notebooku.

Modem je založen na GSM modulu Motorola G18, který je umístěn v černé krabičce, z níž vychází jenom USB kabel. Samotné zařízení je tedy odolné už i proto, že anténa je integrována. GSM modul Motorola G18 umožňuje využít pro připojení jak GPRS (3+1 timeslot), tak i běžné CSD s maximální rychlostí 9,6 Kb/s. Modul Motorola G18 podporuje sítě 900/1800/1900 MHz, což zajišťuje celosvětovou funkčnost včetně některých sítí v USA.

O činnosti modemu nás informují dvě diody, které signalizují přijímaná a odesílaná

data. Bohužel tyto diody jsou vším, co o stavu modemu vypovídá. Nijak se nedozvíte poměrně důležitou informaci, jakou síla signálu určitě je. Modem se napájí zcela přes USB kabel; zda je to výhodou, záleží asi na tom, jakou máte kapacitu baterie u notebooku. Další výhradu mám ke vkládání SIM karty. Za prvé doporučuji uposlechnout rady na návodu a přečíst si ho před použitím. Jinak se nedozvíte, že se SIM karta vkládá čipem dolů. Do samotného šuplíčku karta padne bezproblémově, avšak ve chvíli, kdy ji obrátíte, má tendenci vypadávat.

Problémy činí i samotné vložení šuplíčku do modulu. Je nutné najít správný úhel. Nicméně u tohoto zařízení není častá výměna SIM karet asi přepokládána a bude lepší jednu kartu pro tento modem vyčlenit zvlášť. O činnost modemu se stará software, který je stejně jako GSM modul od Motoroly; k uživatelské přívětivosti nemám námitek.

Příznivce si tento modem určitě najde, ale pro každého vhodný asi nebude, například pro nutnost pořízení další SIM karty. ■ ■ ■ Adam Nosek

FUJITSU-SIEMENS LIFEBOOK B2610

Dotkněte se displeje

V rámci honby za výkonem dnešní notebooky, alespoň z hlediska přenositelnosti, degradovaly na přenosné počítače, podobně jako již dávno zapomenuté laptopy. K čemu je platný 2,2GHz procesor Pentium 4, když hmotnost notebooku s brašnou a nutným napájecím adaptérem lehce vyšplhá přes 4 kg. Takové řešení lze opravdu jen stěží nazvat mobilním. Proto jako sympatickou výjimku z trendu vnímáme malý a lehký notebook Lifebook B společnosti Fujitsu-Siemens.

Malý a lehký v případě tohoto notebooku představuje hmotnost 1,35 kg a půdorys menší než list papíru A4, přesněji 252 × 216 mm. Ani tloušťka (výška) zavřeného notebooku nevybočuje z oblasti příjemných údajů – představuje tři centimetry. Technické provedení je opravdu minimalistické, nemůžeme tedy očekávat plnou sestavu, stejnou jako u notebooků „vše v jednom“. Do těla

zvukový výstup je integrována dvojice malých stereoreproduktorů.

Na notebooku je bezpochyby důležitou součástí displej. Ten se výrobcí opravdu podařil. Limitován rozměry notebooku má úhlopříčku pouze 10,4", nejpoužívanější rozlišení 1024 × 768 bodů však zůstalo zachováno. Podsvícení displeje nevykazuje žádné zásadní nerovnoměrnosti, jas je velmi dobrý.

Na levé hraně displeje nalezneme v prohlubni uložené pero s plastovým hrotem, které slouží kromě v klávesnici zabudovaného Touchpointu jako polohovací zařízení. Na displeji je totiž nanášena tlakově citlivá vrstva pro ovládání kurzoru perem. Nevýhodou tohoto jinak pohodlného řešení je nutnost přesné a čas od času opakované kalibrace (ovládací prvky oken jsou ve standardním rozlišení dosti titěrné). V průběhu testu bylo třeba kalibraci několikrát opakovat, protože zanedlouho se poloha kurzoru oproti hrotu pera ztelně lišila.

Podíváme-li se pod kapotu, nalezneme procesor Intel Pentium III-M taktovaný na frekvenci 800 MHz, kterou technologie SpeedStep pro šetření energií volitelně snižuje na 400 MHz. Základní konfigurace obsahuje 256MB paměťový modul SDRAM 100 MHz, skladování dat má na starosti 30GB disk Toshiba MK3018GAS.

Vestavěný grafický čip ATI Rage Mobility M1, podpořený 8 MB vyhrazené videopaměti, v dnešním kontextu špičku nepředstavuje. Dostačuje pro běžný provoz i v režimu zobrazování displeje a monitoru zároveň, na nejnovější akční hry však raději zapomeňte, Lifebook-B pro ně není stavěný. Grafická karta byla také prvkem, který neumožnil provedení některých běžně prováděných herních testů.

Přímo k notebooku je dodáván nevelký port replikátor, který se využije v případech, kdy je třeba PS/2, sériový či paralelní port. Připojený replikátor také zastoupí VGA, síťový a napájecí konektor.

Napájení notebooku zajišťuje nevelká lithioiontová baterie válcového tvaru, umístěná mezi klouby uchycení displeje. Její kapacita je 1800 mAh a v případě našeho dosti intenzivního testu zajistila 1 hodinu a 38 minut provozu. Při skutečné práci by tak provozní čas měl přesahovat hranici dvou hodin. Komu tato doba

nedostačuje, může ji prodloužit přídavnou baterií s kapacitou 3600 mAh.

Co se týká celkového dojmu, Lifebook B působí jako příjemný společník na cesty, i když má samozřejmě několik drobností, které je třeba návrhářům vytknout. Drobné plastové krytky konektorů jsou pouze nastrkací, jejich ztráta je proto dílem okamžiku. Nepříjemná, ale nikoli neobvyklá je nepřítomnost CD nebo DVD mechaniky v dodávce, pochválit naopak musíme nevelký a příjemně lehký napájecí adaptér.

Jako plná náhrada za stolní počítač asi Lifebook B sloužit nemůže, na to má přece jen menší displej a klávesnici, ale v terénu bude úspěšný. Je malý, lehký, ale přesto poměrně odolný, aby každodenní přenášení ve zdraví přestál. ■ ■ ■ Miroslav Stoklasa

notebooku se nevešla dnes již dožívající disketová mechanika, která je připojována externě přes USB sběrnici, bohužel ani žádná optická mechanika. Ta není ani součástí příslušenství, takže je třeba ji dokoupit – notebook bez CD či DVD poněkud ztrácí svou užžitnou hodnotu.

Do tenké základny Lifebooku se naopak podařilo vtěsnat jak modem a síťovou kartu, tak hlavně dva PC Card II sloty, což je neobvyklé, hlavně u přístroje již vybaveného modemem i síťovou kartou. Výčet vstupů a výstupů završíme infračerveným rozhraním FIR, dvojicí USB portů a zvukovými konektory jack pro sluchátka a mikrofon. Pro přímý

FUJITSU-SIEMENS LIFEBOOK B2610

Mininotebook.

PROCESOR/FREKVENCE Intel Pentium III-M ultra low voltage; 512 MB cache/800 MHz

PAMĚŤ 256 MB SDRAM 100 MHz

ČIPOVÁ SADA Intel 440MX

PEVNÝ DISK Toshiba MK3018GAS 30 GB

DISPLEJ dotykový TFT LCD displej 10,4"; 1024 × 768 bodů

GRAFICKÁ KARTA ATI Rage Mobility-M1/8 MB videopaměti

MODEM integrovaný 56 kb, V.90

SÍŤ integrovaná karta 10/100 Mb Ethernet

ZVUK integrovaná karta se stereoreproduktory

OVLÁDACÍ PRVKY TouchPoint, TouchScreen (dotyková obrazovka)

ROZHRANÍ 2× PC Card typ II/1× typ III, 2× USB, VGA, FIR, 2× audio

PORTY NA REPLIKÁTORU PS/2, sériový, paralelní, FDD, VGA, síť RJ-45, napájení

PŘÍSLUŠENSTVÍ napájecí zdroj, port replikátor, USB disketová mechanika, PS/2 rozdvójka

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows XP Professional CZ

ROZMĚRY (Š × V × H) 252 × 29 × 216 mm

HMOTNOST 1,35 kg

VÝROBCE/POSKYTL Fujitsu Siemens Computers

ZÁRUKA 24 měsíců

CENA VČETNĚ DPH 70 065 Kč

ZIPPY OFFICE KEYBOARD WK-9000

Pohodlné datlování

Stále více uživatelů se při práci s počítačem zajímá kromě výkonu i o pohodlí. Větší pozornost se tedy věnuje monitoru, ale i myším a klávesnicím. Některé jsou určeny spíše domácím uživatelům, jiné, ergonomické typy potěší psavce všemi deseti a my jsme vyzkoušeli kancelářskou klávesnici.

ZIPPY OFFICE KEYBOARD WK-9000

Multimediální klávesnice do kanceláře.

ROZHRANÍ PS/2

ROZMĚRY 513 × 240 × 35

VÝROBCE/POSKYTL Zippy technology

DODÁVÁ Umax ČR

CENA 1190 Kč s DPH

Tradiční uspořádání základních kláves (102) u ní není naštěstí změněno. Je širší, a tak se kolem vešla ještě další ovládací tlačítka, pomocí kterých si můžete usnadnit práci – spustit různé aplikace, ovládat internet, hlasitost zvuku a optickou mechaniku. Pomocí speciálních tlačítek můžete také počítač uspat nebo vypnout a provádět typické akce, jako je kopírování, vložení a podobně. Je zde i jakýsi joystick pro ovládání kurzoru. Další akce (uložit, nový soubor atd.) se vyvolávají stiskem kombinace speciální klávesy a funkčních kláves.

Nešikovně umístěné mi připadá tlačítko Close pro uzavření aplikace, protože je příliš blízko tradičních kláves a několikrát jsem ho nechtěně stiskl.

Pokud klávesnici připojíte k počítači s operačním systémem Windows 2000/ME/XP,

řada tlačítek začne pracovat a nemusíte ani instalovat ovladače. Pro systém Windows 98 jsou k dispozici ovladače na přiloženém disku. Pomocí nich můžete také nadefinovat akce k různým klávesám. Díky této klávesnici ušetříte trochu času: nebudete muset tak často sundávat ruce z klávesnice, protože myš budete potřebovat méně. Cena klávesnice je přijatelná, zpracování mohlo být lepší. ■ ■ ■

Pavel Troušil

PLACENÁ INZERCE

ú u w..! “ < x°, Ÿšy %vµ..< %š „ ..<

l < šřt ^..yčš.~“

Ž. CE +...yčš.~“ S...“ ! L' Sè u' ! L') è ' Y%o,y,w| u+ℓ%ox†.CExu†.w|“vŸw'ó'y %CE EUŠ{...}) f u+μ,y-CE44
%CEŠ...Í CE... aei i u ai i i ZS/L f y, úu Š f ušw€...uššCE μř...|“).v'u'ú|f...ššř...|Íw| aē (ōl ...SŃ
..u %š...ř...“Aa y A...E- f...Ń...ššCE NŠ+u CE†...z%o...Ÿ...μ%ayúššCE Ex..f Ÿw...ššō...†...yčš.~“ ! L') è ' y CE NŠ
†uf ° E.CE. €u Š l yf...“ššw€u†y'y...S.CEŠ%α v...“ l jw...%šš!...: y!...).Šřř...f μšš
x)ŠŸ...μz.Š.{ uzŸy...yv...l...“ CEy...€řř“ }vy"†...ššřřy...yv...†...řř...CEw| €uvy.Í ō

+CE NŠy.) uššCE μw...< ūCE%ēřř +%ou yx...x w|...x .v%o|< ūšš...< %o)šš...vu Šřř“†...yčš.~“ !...v,py.Í f x...†...y f
“u%oxuvf μšš...šš€ušš- %o...y...“ššvy”...|yx<...u y+μ(CE)€ššu|CE“x.<†y'y...ššw|...vw|...x...ēřř...u w yššřř ō

flx...y(€āūē“€ %šžy, μ, }w-yx...x &44...ūššřř μ%o†šš|Ÿ%š...u' ' ' ō†yššō...“ōw ū
CE†...ššx...ššřř...μ€u†...yčš.~“xu f u CE“€...x &44

MULTIPROJEKTOR

go create
SONY

UMAX ACTIONBOOK 830T

Přenosný všeueměl

Umax 830T patří do kategorie ultrapřenosných notebooků, které pro mobilní uživatele přináší vše, co si lze na cestách přát. Designem vás notebook asi neohromí, jde spíše cestou nenápadné elegance a potěší konzervativní uživatele, kteří na sebe nepotřebují upozorňovat.

Srdcem je mobilní procesor Pentium III-M na frekvenci 1000 MHz, který vystačí jak pro práci s kancelářskými aplikacemi, tak s multimédií. Disk o kapacitě 20 GB (snadno vyměnitelný) a 256 MB RAM (rozšiřitelných na 1 GB) lze považovat za současný standard. Hmotnost 1,9 kg potěší každého mobilního uživatele. Jediným výraznějším zklamáním je u tohoto notebooku externí kombo mechanika, která spojuje 24x CD-ROM a FDD mechaniku v jedno zařízení. DVD-ROM by

určitě notebooku slušela více a disketová mechanika už je přežitek. Umax ovšem dodává notebook i s DVD mechanikou (je o 2 000 Kč dražší).

Po stránce portů na tom notebook není špatně, nabízí IEEE-1394 (FireWire) port, VGA, 2x USB, PS/2, FIR(400Mb/s) a PCMCIA typ II. Všechny porty jsou navíc zakryté, což nenarušuje elegantní celistvý design. Grafickou část obstarává chipset Intel 830 MG se sdílenou pamětí, který poskytuje dostatečný výkon pro kancelářskou práci. TFT displej o velikosti 12,1" poskytuje pro práci přijatelné rozlišení 1024 x 768 bodů.

Klávesnice je malá, což je vzhledem ke koncepci notebooku pochopitelné. Přesto se na ní píše dobře a ani po delší práci ruce nebolí. Práci však komplikuje nestandardní rozložení kláves, které je ze začátku přičiňnou častých překlepů.

Touchpad je veliký, citlivý a má nad sebou tři programovatelná tlačítka. Nechybí mu náhrada rolovacího kolečka myši.

Vše výše uvedené odpovídá vybavení většiny dnešních notebooků. Co však UMAX nabízí jedinečného? Rozmanité možnosti spojení s okolním světem. Lze využít interního faxmodemu a 10/100Mb síťového adaptéru. Co však činí Umax 830T odlišným od ostatních? Je to vysouvatelná anténka, která vychází z víka displeje a dodává signál integrovanému GSM/GPRS modulu Siemens MC35.

Integraci tohoto modulu se z notebooku stala opravdu mobilní kancelář. Můžete plně využívat všech výhod a nevýhod GPRS – u GPRS není rychlost přenosu dat garantována, záleží na tom, kolika volnými timesloty GSM buňka v danou chvíli disponuje. Platíte však jen za přenesená data, a ne za dobu při-

pojení. Spojení prostřednictvím technologie GPRS je ideální například pro častou kontrolu pošty a samozřejmě lze i brouzdat internetem. Pamatujte však, že platíte za stažená data, a dnešní internet je přesycený obrázky, které zvyšují velikost stahovaných dat, a tedy i váš účet za telefon.

Tolik ke GPRS. Spustíte-li program mobile PhoneTools, který je součástí výbavy notebooku, otevřou se vám další možnosti modulu Siemens. Pokud si jednotlivé možnosti projdete, zjistíte, že svůj mobilní telefon můžete klidně nechat doma. S Umaxem 830T lze totiž uskutečňovat a přijímat hovory prostřednictvím headsetu, který je samozřejmě součástí balení. Dále lze můžete pracovat s e-maily, faxy (možno obohatit firemním logem) a SMS zprávami. U SMS zprávy se vůbec nemusíte omezovat délkou, resp. počtem znaků, protože program ji podle nutnosti rozdělí na více zpráv. Pro komfortní práci je jistě nutné, abyste měli všechny své kontakty v tomto telefonu k dispozici. Není problém, možné je využít importu z Microsoft Outlooku i Outlooku Express.

Přítomnost signálu oznamuje blikající dioda na čele notebooku, přesnou úroveň (v procentech) se pak lze dovědět v mobile PhoneTools. Umístění SIM karty je zajištěno šroubkem, který sice není těžké odšroubovat, ale lepším řešením by jistě byla speciální karta určená jen pro notebook. V případě, že notebook, resp. procesor přepnete na nižší takt, můžete počítat s výdrží zhruba tři hodiny a 10 minut.

Jste-li často na cestách a hledáte-li lehkého a výkonného společníka, který vás spojí s celým světem, Umax 830T by mohl být vážným kandidátem. ■ ■ ■ Adam Nosek

ACTIONBOOK 830T

Notebook s GSM modulem Siemens MC35.

PROCESOR Intel Pentium III-M, 1 GHz, 512 KB cache

PAMĚŤ 256 MB SDRAM, max. 1 GB

DISPLEJ TFT, 12,1", 1024 x 768 bodů

PEVNÝ DISK 30 GB

MECHANIKA CD-ROM externí

ROZHRANÍ FireWire (IEEE-1394), 1x P, 2x USB, infraport, PS/2

MODEM interní faxmodem 56k (homologovaný)

SÍŤOVÁ KARTA interní 10/100 Mbps LAN

POLOHOVACÍ ZAŘÍZENÍ touchpad

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows XP Professional

ROZMĚRY 274 x 230 x 31 mm

HMOTNOST 1,9 kg

VÝROBCE/POSKYTL Umax

CENA 73 188 Kč s DPH

ZÁRUKA 2 roky

BÝT VPŘEDU

FRONTX

VAHAL s.r.o.
VRAHOVICKÁ 56
PROSTĚJOV
798 11
tel: 582 360 280

WWW.FRONTX.CZ

PLACENÁ INZERCE

SROVNÁVACÍ TEST 12 DIGITÁLNÍCH VIDEOKAMER

Pozor, točíme!

Starším, analogovým kamerám už pomalu odzvonilo. Do popředí se stále razantněji dere technika digitální, jež každého oslní především svou miniaturizací. Zda tomu tak je i v případě technických parametrů a výbavy kamer, se podíváme v našem srovnávacím testu. Třeba vám jeho výsledky poskytnou i doposud chybějící inspiraci na dárek pod stromeček.

Všechno mluví ve prospěch digitálního videa (DV). Digitální kamkordéry jsou dnes levné jako nikdy předtím a mohou prostřednictvím CCD s vysokým rozlišením částečně konkurovat digitálním fotoaparátům. Problémem pro filmaře již není ani připojení k PC. Zatímco v minulosti sázely na rozhraní FireWire jen firmy Sony a Apple, v současné době je toto rozhraní u nových počítačů kvazi-standardem a také jako dodatečná výbava stojí asi jen něco kolem 1000 až

1500 Kč. Tím to ale nekončí: každý uživatel Windows XP má k dispozici Microsoft Movie Maker. Tento střihací program sice na výstupu umožňuje pouze NTSC video (ne PAL), ale pro první experimenty na PC to v každém případě stačí.

Digitální video (DV) je, stejně jako DVD, charakterizováno horizontálním rozlišením 500 řádků. Běžná VHS technika přitom zobrazí pouze 240 řádků. Dobrou indicií uživatelské hodnoty DV kamer je nový film slavného německého režiséra Dominika Grafa. Film *Skála* byl natočen jednou třičipovou a dvěma jednočipovými kamerami. Pokud se někdo odváží s PAL rozlišením na promítací plátno, má k tomu spíše umělecké důvody, než že by se snažil nabídnout, technicky vzato, tu nejlepší kvalitu. Tento počín ale něco vypovídá o potenciálu této techniky.

U sotva které skupiny výrobků se požadavky uživatelů na vybraný přístroj rozcházejí tak jako u kamkordérů. Tuto situaci Chip ve svém srovnávacím testu zohlednil. Jednotlivé dílčí disciplíny jsou hodnoceny vyváženě, neexistuje žádné vyložení hlavní kritérium. Např. ergonomické vlastnosti testovaného přístroje ovlivňují celkové hodnocení z 25 procent. Poté následují kvalita obrazu, výbava a výdrž akumulátoru – po 20 procentech. Mikrofon jsme ohodnotili 10 procenty, zbývajících 5 procent patří servisu a dokumentaci.

Pod pojmem ergonomie rozumíme především dobrou možnost ovládnutí. Jen pokud kameru mohou pohodlně držet a současně

Rozdělení trhu s kamkordéry

SONY NA TRHU DOMINUJE

Podle neoficiálních informací se nejvíce prodávají kamery s logem Sony. Panasonic, Canon a JVC si mezi sebe dělí zbytek trhu téměř rovnoměrně. Výsledky našeho testu potvrzují dobrý cit kupujících.

snadno ovládat malé i velké ruce, hodí se kamera pro praktické použití. A tak malá neznamená bezpodmínečně lepší. Ovládání jednotlivých funkcí nesmí být problematické. Těžce nastavitelný zoom, např. kvůli rychlosti posuvu, je zřetelný při spuštění, a proto nemůže bodovat. Nízká hmotnost je sice předností při cestování, ale nízká setrvačnost je příčinou kývání a trhavých pohybů. Na druhé straně dobrá kamera nemůže být ani příliš těžká.

ZPŮSOB TESTOVÁNÍ: TICHO VÁM TOHO ŘEKNE VÍC NEŽ PĚT MINUT VIDEA

I v oblasti obrazové a zvukové kvality jsme se zaměřili na každodenní používání. Namísto posuzování obrazu kamery podle úrovně signálu a barevného prostoru jsme provedli důkladná hodnocení nahrávek (záznamů) ticha. U fotosnímek předvedla optika a CCD čip, jaké rezervy jsou ještě v záloze. DV komprimování vyvinulo Sony; čipy vyrobené v licenci jinými výrobci jsou v podstatě identické. Protože je komprimace u kamkordérů téměř stejná, jsou jakákoli překvapení

Obsah

STR.	69	VÍTEZ TESTU: Sony DCR-TRV50E
STR.	69	CENOVÝ TIP: Panasonic NV-DS30EG
STR.	66	KNOW-HOW: Mikrofony kamkordérů
STR.	72	PŘÍSLUŠENSTVÍ KAMKORDÉRŮ: Něco navíc pro specialisty
STR.	70	SONY DCR-TRV240E: Kamkordér pro přechod (přestup)
STR.	74	ZÁVĚR A TABULKA: Test s mnoha vítězi
STR.	72	JAK JSME KAMKORDÉRY TESTOVALI: Od každého něco

- u pohybujících se obrazů předem vyloučena. Protože oko marginální artefakty neregistruje, nebylo ani třeba je hodnotit. Prostě jsme nevytvářeli vyumělkované rozdíly tam, kde vlastně žádné nejsou.

Ani teoretický barevný prostor u „high-end“ CCD není zárukou přirozeného zobrazení barev. Na kalibrovaném studiovém monitoru typu JVC TM-H1700G jsme hodnotili věrnost zobrazení, kontrast a jas snímků, které byly pořízeny za různých světelných podmínek.

Kromě toho jsme měřili důležité hodnoty, jako např. dobu, kterou kamera potřebuje pro uvedení do pohotovostního režimu, nebo jak dlouho trvá autofokusu, než zaostří slabě osvětlený objekt. Tyto v praxi důležité vlastnosti jsou opomíjeny dokonce i odbornými videočasopisy.

Všechny testované přístroje jsou vybaveny digitálními stabilizátory obrazu. Všechny pracují na stejném principu. Snímaná plocha na CCD čipu je o trochu větší, než je nutné. Pokud se obraz kvůli nechtěnému zakývání (trhnutí) pohne, přichází ke slovu inteligentní elektronika a dochází ke kompenzaci. Z mnoha obrazových informací CCD jsou vybrány jen takové, které daný motiv zobrazují staticky. To funguje přirozeně jen v úzkém rozsahu a rychlé změny musí být jako takové rozpoznány. V nejhrošším případě jsou výsledkem práce stabilizátoru rychlé pohyby i s cukáním a trháním.

SNÍMÁNÍ ZVUKU: HLEDÁNÍ „JEDNOUCHÉHO“ MEZI HLUCHÝMI

Kamkordér a zvuk – to nejsou ideální partneři. Vývojoví inženýři dodnes nepochopili, že by bylo rozumné implementovat dobrou techniku pro nahrávání zvuku. Kvalita mikrofonů je spíše z oblasti telefonů než hi-fi zařízení. Neúnavně jsme testovali vedle kmitočtové

charakteristiky a odstupu šumu (odstupu signálu od šumu) také směrové vlastnosti. Uživatel chce zpravidla slyšet to, co se odehrává před kamerou, a ne různé zvuky, jejichž zdroj se nachází za kamkordérem – to ale není u DV kamer ani zdaleka samozřejmostí. Příležitostní filmaři a nakonec i testeři Chipu ochotně oželi vlastní provozní hluk kamkordéru. Více k tomuto tématu se dočtete na str. 66. Tam také najdete naše profitypy.

Ne všechny kamkordéry v našem testu nahrávaly na MiniDV média. Vedle těchto velmi rozšířených médií sází výrobci také na MicroMV, nebo dokonce na DVD-RAM. Ukládají digitální proud dat ve formátu MPEG-2. Předností proti DV technice je větší komprese při zachování téměř stejné kvality – média jsou menší. Obsah MicroMV kazety kamery Sony IP7 umí ale v současné době do počítače importovat pouze dva videostříhací programy (Sony MovieShaker a Pinnacle Studio 8). U DVD médií kamery Hitachi je to ještě komplikovanější. Bez příslušného USB kitu je připojení k počítači nemožné. Namísto toho potřebujete DVD mechaniku, která umí číst RAM média. V testu to dokázaly pouze DVD ROM Panasonic a Toshiba 16/12. Většina jednotek umí číst pouze DVD-R média, což se ale docela prodraží, protože tato média nejsou prepisovatelná.

Důraz jsme také kladli na možnosti připojení a přídatná rozšíření. Některé kamkordéry tak mohou nahrávat i z analogových zdrojů. Potom už digitalizaci starých videonahrávek nestojí nic v cestě. A to je asi vše ke specifikaci způsobu našeho testování.

Nyní si už přečtěte všechno o přednostech a slabinách jednotlivých účastníků testu.

SONY DRC-TRV50E

Vítěz testu se blýsknul širokou výbavou a velmi dobrým obrazem. Více se dočtete v rámečku nahoře na straně 69.

Ať DVD-RAM, Digital-8, MiniDV, nebo malá MicroMV – digitální nahrávky slibují nejvyšší kvalitu i u sestříhaného filmu na konci celého procesu.

SONY DRC-PC120E

Tento kamkordér je technicky téměř identický s vítězem testu. Také u něj se o použitelnost obrázku stará CCD čip s 1,5 megapixelu, nedostatkem vstupů a výstupů také zrovna netrpí a stejně jako TRV50E disponuje rozhraním Bluetooth, s nímž je posílání obrázků a filmů přes mobilní telefon hračkou. Někjaké rozdíly ale přece jen objevíte: Na PC120 není pro ovládání použit dotykový displej a mikrofon je nasměrován nahoru. Dotykový displej byl pro nás opomenutelným luxusem, ale umístění mikrofonu na horní straně kamery se ukázalo ne zrovna nejlepším řešením. Nasměrování mikrofonu dochází totiž k míchání zvuku a veškerého hluku, výsledkem čehož je chaotická směsice zvuků. Každý Sony kamkordér disponuje tlačítkem backlight. Tato užitečná funkce upravuje jas u nahrávek proti světlu. Fóliové klávesy zabraňují stejně jako u modelu TRV50 pronikání nečistot a vlhkosti do přístroje. Pro stisknutí je ale třeba vyvinout větší tlak a obsluha takzvaně „naslepo“ nepřipadá v úvahu. Nejnápadnějším rozdílem v porovnání s vítězem testu je jiný tvar. Velikost se zmenšuje, ale cena stoupá. Uživatelům, kteří často používají digitální fotografickou funkci, bude malý rovný tvar velmi vyhovovat.

PANASONIC NV-GX7EG

Kamkordér překvapil třetím místem, a co víc – je o 15 000 Kč levnější než přístroje Sony, které se umístily před ním. Klasický tvar je otázkou vkusu, nám se líbí. Všechny důležité části jsou v dosahu palců a ukazováčků. NV-GX7EG se při hodnocení zvuku a mikrofonu umístil na druhém místě, v ostatních kategoriích byly jeho výsledky vyvážené. Tak např. při zapínání je k dispozici za jednu a půl sekundy – a to je velmi slušný čas. Výdrž akumulátoru by ale mohla být lepší – 77 minut se zapnutým displejem je opravdu velmi málo. Pokud během nahrávání převijíte zpět, ■

Otázka tvaru: Klasický, nebo moderní?

TRADIČNÍ: Klasický tvar kamkordéru má stále ještě mnoho příznivců a je podle našeho názoru ergonomičtější.

TRENDY: Kamkordéry nového typu vynikají vzpřímeným tvarem. Jde o technický trend – jejich obsluha ale každému nevyhovuje.

HRAČIČKA: U kamkordéru MV550i si uživatel může vybrat barvu čtyř velkých ovládacích tlačítek.

TĚSNÝ: Fóliová klávesnice PC120 chrání před vlivou prostředí.

- nevystačí vám akumulátor ani na nahrání jedné DV kazety. Panasonic má SD Card slot, který je přes USB připojován k počítači. Na médiu mohou být vedle obrázků ukládána také krátká videa. V principu je možné také zaslání obrázků a filmů přes Bluetooth. Za Bluetooth modul (VW-BTC1) ale musíte pořádně připlatit – bude vás stát cca 25 000 Kč.

Šikovným detailem je ve standardní výbavě dodávané dálkové kabelové ovládání se třemi tlačítky pro start/stop, foto a zoom. Toto ovládání umožňuje např. filmovat při koncertech nad hlavou, a přesto pohodlně ovládat zoom a pauzu. Dodáváno je vedle dálkového kabelového ovládání také infračervené dálkové ovládání pro přehrávání. Za pochvalu stojí i ušlechtilý design tohoto kamkordéru od Panasonicu – leštěný kov a sym-

patický tvar. I takovéto věci leckdy ovlivňují rozhodování při koupi.

CANON MV550i

Yellow Submarine – tento obraz se nám vybavil, když jsme MV550i vybalili. Skutečně, ucelené kulaté tvary tohoto kamkordéru silně připomínají Comic-U-Boot Beatles. Když kameru uchopíte, určitě vás překvapí, s jakou samozřejmostí splývá s rukou filmaře. Všechna tlačítka jsou přesně tam, kde by je člověk intuitivně hledal.

Ale nejen na pohled je Canon šikovnou věcíčkou. Díky 22násobnému optickému zoomu a nejvyšší světelnosti objektivu mezi testovanými přístroji neuniknou oku videopozorovatele ani velmi vzdálené objekty. Výdrž akumulátoru nemá v testu konkurenci. Přes tři hodiny

filmování přes hledáček. S otevřeným displejem běží pořad ještě minimálně dvě hodiny.

Žádný přístroj není bez chyb a není tomu jinak ani v tomto případě. Od zapnutí po připravenost k provozu uplyne dlouhých 7 sekund. Za tuto dobu už je byk v aréně dávno zapíchnut a velryba, která právě vypustila sloupec vody, dlouhou dobu pod hladinou. Mikrofon u Canonu MV550i také není lepší než u ostatních, disponuje ale přinejmenším dobrým orientačním smyslem.

CANON MV5i MC

Zatímco předchodí MV550i je opravdový vytrvalec, lze Canon MV5i MC doporučit spíše na krátké tratě. Bez záložního akumulátoru byste neměli opouštět dům, snad jen v případě, že máte rádi krátké filmy a nepotřebujete natáčet déle než jednu hodinu. Útěchou může být snad jen skutečnost, že výměna akumulátoru je nenáročná a nezabere více než pár sekund.

Pokud opomeneme tento nedostatek, je Canon MV5i skvělou kamerou. Obsluha je vzorová, struktura menu jedna z nejlepších v testu. Tahle maličká se připojí opravdu všude; umožňuje dokonce nahrávání z analogových videozdrojů. To je obzvláště praktické, pokud chcete digitalizovat a šířit analogový videomateriál.

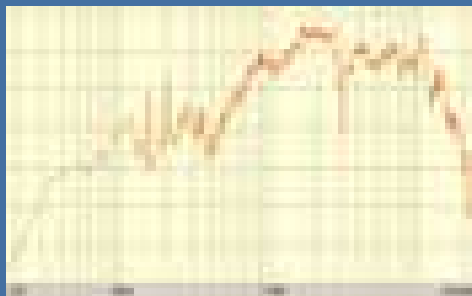
PANASONIC NV-DS30EG

Panasonic nabízí slušnou výbavu a dobrou kvalitu za relativně nízkou cenu. Více o cenovém typu Chipu se dočtete na str. 69.

KNOW-HOW: MIKROFONY KAMKORDÉRŮ

Zvukové nahrávky neoslňní

Reklama na obalech kamkordérů vyjmenovává všechny možné vlastnosti: 25násobný optický zoom, 200násobný digitální zoom, 0 lux nahrávání, infračervený Nightshot. A zvuk? O tom se nic nedočtete. Tento smut-

ZVUKOVÝ OBRAZ: Rozeklané a extrémně nerovnoměrné – tato kmitočtová charakteristika je typická pro testované kamkordéry.

ný osud kamkordérových mikrofonů je obzvláště patrný u superkompaktních přístrojů; za všechny uvedme miniaturní MicroMV camcorder IP7 od Sony. Umístění mikrofonu na horní straně krytu je podmíněno minikonstrukcí, jinak by hrozilo nebezpečí, že kameraman zakryje mikrofon rukou. S mikrofonem natočeným směrem nahoru je ale nemožné dosáhnout směrovosti dopředu. U některých přístrojů to může vést dokonce k tomu, že zvukové vlny, které přicházejí z opačného směru (zezadu), dominují nahrávce. To může být dobré v tom případě, že filmař chce připojit současně i svůj komentář, ale ve většině případů je to vysloveně obtěžující (nevhodné) – třeba když ruch z ulice zvukové stopě zcela dominuje. Dalším problémem, se kterým integrované mikrofony bojují, je provozní hluk kamery, tedy vibrace, které vycházejí

z mechaniky a pohonu autofokusu, případně zoomu. I přes částečně volně zavěšení mikrofonu nelze tyto vlivy zcela eliminovat a to se negativně projeví na odstupu signálu od šumu: při promítání filmu z reproduktorů vychází bručení.

Celkově jsme kvalitě zvuku museli vystavit špatné vysvědčení. Většina mikrofonů je tak mizerná, že zdánlivě horší audiomodus s 12 bity a 32kHz smplovací frekvencí se zcela vyrovná lepšímu modu s 13 bity/48 kHz. U kamer, jejichž mikrofon je umístěn na přední straně krytu, to není až tak hrozné. U těchto přístrojů je zezadu přicházející zvuk utlumen až o 16 dB, je tedy nahráván s poloviční hlasitostí.

Závěr: Pokud vyžadujete kvalitní zvuk, vybírejte pouze přístroje se vstupem pro externí mikrofon.

Z vrcholu
je vždycky vidět dál

SIEMENS

Global network of innovation

HiPath datové síť

HiPath je nová datová síť, která vám umožní efektivně komunikovat, ať už jste v práci nebo doma. Díky HiPath můžete efektivně komunikovat a spolupracovat s kolegy, ať už jste v práci nebo doma. Díky HiPath můžete efektivně komunikovat a spolupracovat s kolegy, ať už jste v práci nebo doma.

HiPath je nová datová síť, která vám umožní efektivně komunikovat, ať už jste v práci nebo doma. Díky HiPath můžete efektivně komunikovat a spolupracovat s kolegy, ať už jste v práci nebo doma. Díky HiPath můžete efektivně komunikovat a spolupracovat s kolegy, ať už jste v práci nebo doma.

Další informace: www.hipath.cz

HiPath

HiPath datové síť

HiPath

HiPath

■ SAMSUNG VP-D590i

Velké ruce koupěchtivých Evropanů a stále se zmenšující kamery z Dálného východu – to není zrovna ideální kombinace. Samsung si byl při tvorbě přístroje této skutečnosti vědom a obdařil VP-D590i takovým držadlem, se kterým je ovládání zábavou. S touto kamerou máte všechno pod kontrolou.

I jinak působí kamera dojmem, že tvůrci šli na věc inteligentně, a to i tam, kde ostatní jen bezmyšlenkovitě konstruují. Příkladem je funkčnost webkamery. V podstatě nic zvláštního – Panasonic a Sony to umí také.

V porovnání s konkurencí ale Samsung dodává navíc software, který umožňuje okamžité použití kamkordéru jako webové kamery.

Když už mluvíme o softwaru, s MGI pakem VideoWave 4.1 SE se můžete hned pustit do střihání. Namísto používání multimédií nebo SD Card pro ukládání fotografií – jako u většiny ostatních výrobců – se Samsung rozhodl pro licencování Memory Sticku od Sony. Spolupráce obou firem je patrně užšího charakteru, protože transflektivní displej u D590i je stavěný stejně jako u Sony DCR-IP7E. Tento vynález Sony je úplná špička, umožňuje čistě reflektivní použití bez podsvícení pozadí. Všechno tak rozpoznáte bez problémů, dokonce i při plném přímém slunečním svitu. Běžné displeje vypadají v tomto případě jen jako černá díra. Vypínač je u Samsungu schován v – dodejme, že výborném – menu, což je stejně tak nešikovné jako nepochopitelné.

SONY DCR-TRV240E

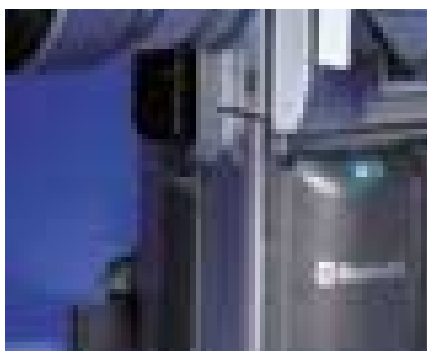
Tento Sony kamkordér je se svojí digitální technikou koncipován pro přestup z analogové „říše“. Našemu outsiderovi v tomto testu jsme věnovali vlastní rámeček str. 70.

HITACHI DZ-MV230E

Nahrávat přímo na DVD – to vám umožní Hitachi DZ-MV230E. Kamkordér spolupracu-

SECURE-DIGITAL: Sharp ukládá fotografie na SD Card.

BEZDRÁTOVĚ: Prostřednictvím Bluetooth je možno odesílat obrázky a videa přímo z kamkordéru.

je s DVD RAM a DVD-R médii v menším, osmicentimetrovém formátu. Prázdné disky jsou téměř všude dostupné a stojí mezi 200 a 540 Kč. V porovnání s DV pásky jsou DVD média necitlivá na magnetická pole, která se nacházejí např. v blízkosti reproduktorů.

Další předností je to, že prostřednictvím vhodné mechaniky si můžete film na DVD RAM prohlížet rovnou na počítači a upravovat ho. Pokud použijete drahá (kvůli nemožnosti přepisování) DVD-R média, je dokonce i mnoho stolních přehrávačů schopno přehrát nafilmovaný materiál bez jakékoli přípravy.

Pokud se domníváte, že se vám na malý DVD podaří vmést spoustu záběrů, tak se mýlíte. Dostanete na něj za normálních okolností asi 19 minut záznamu. Pro prodloužení doby nahrávky je k dispozici modus s inteligentní kompresí – s tou můžete na DVD nahrát díky variabilní bitrate asi 30 minut. Rozdíl v kvalitě okem nezaznamenate. Aby bylo možno upravovat video na počítači, musíte film – podobně jako při koupi DVD – ripovat.

Volitelný USB software kit promění kameru na externí vypalovačku. Jestli to pro osmicentimetrový formát má nějaký smysl, je otázkou – v každém případě je to možné. Přemíru efektů rozhodně nelze MV230 vyčítat – ani prolínání, ani jiné speciální efekty nejsou integrovány. Výdrž akumulátoru s otevřeným displejem je asi 2 hodiny. DVD vypalovačka při formátování a vypalování „spolyká“ také hodně energie. Displej je o něco horší než u konkurence. Obrázek vytváří pouze 60 000 pixelů – o polovinu méně než u ostatních.

SHARP VL-NZ100S

Design Sharpu vás zarazí – bohužel v negativním slova smyslu. Není ani inovativní, ani příruční, ani hezký. Naměřenými výkonnostními hodnotami Sharp také neoslňuje: technicky je kamkordér spíše jednodušší, nehledě na

NOBLESNÍ: Objektiv Leica propůjčuje Panasonicu GX7 nádech luxusu.

to, že jako jediný účastník testu nemá hledáček a chybí mu možnost zesvětlení při protisvětle. Kamera sice disponuje stabilizátorem obrazu, při nahrávání si toho ale téměř nevšimnete. Velké problémy u měřeného rozlišení přinesly Sharpu poslední místo v kategorii kvality obrazu.

Ale dost už bylo kritiky – i tato levná kamera má jisté přednosti. Autofokus je v porovnání s ostatními nejrychlejší. Testovací, těžko zaostřitelný motiv byl zaostřen za 1,3 sekundy. Také ovládání vyrovnaní bílé je dobře vyřešeno: může být provedeno automaticky, nebo ručně. V druhém případě vede menu k cíli bleskurychle. S definovanými zaostřovacími poli pro rychlý výběr oblasti, která má být v obraze zaostřena, se podařilo zachytit portréty téměř okamžitě.

JVC GR-DVX 507EG

Společnost JVC, zkušený starý mistr digitálních kamer, se s DVX 507EG nedostala výše než na jedenáctou příčku. Malá hranatá krabička přitom ukrývá solidní techniku. Strukturu menu každý pochopí, nejdůležitější funkce jsou hned na začátku menu. Navíc při ovládání pomáhá praktické jog kolečko.

Na druhé kolečko si ale musíte zvyknout. Ovládá se jím zoom a je umístěno na zadní straně přístroje. Jeho malý průměr způsobuje nepřesné pohyby a nechtěné cukání je téměř nevyhnutelné – nehledě na to, že je prstem opravdu těžko ovladatelné.

Positivně překvapí digitální efekty překrývání na sebe navazujících scén. Pokud toto nechcete později provádět na počítači, máte k tomu na JVC mnoho možností.

Autofokusu někdy trvá i více než 3 sekundy, než máte vybraný objekt „na mušce“. To je jednoznačně příliš dlouhá doba, když si uvědomíte, že celá nahrávka často trvá jen asi 10 sekund. Černobílý hledáček při koupi snadno odradí – ale na druhé straně máte

SONY DCR-TRV50E – VÍTEŽ TESTU

Kamkordér – Digicam – Combo

Jednička ve výbavě, nejlepší kvalita obrazu a silný akumulátor: TRV50E točí skvělé filmy a dělá velmi dobré fotografie.

Vlajková loď jednočipové kamkordérové řady Sony okouzlí snadnou obsluhou a kompletní výbavou. Vedle všech myslitelných audio- a videovstupů/výstupů nabízí přístroj také

INOVATIVNÍ: Dotykový displej TRV50E umožňuje jednoduchým způsobem nastavení vyrovnání bílé a zaostření.

Bluetooth Connectivity, který ve spojení s odpovídajícím mobilním telefonem umožňuje přímé zasílání obrázků a malých videosekvencí. Surfování na internetu a zasílání e-mailů jsou rovněž možné. Malý LCD displej na vnější straně TFT monitoru informuje přesně o stavu akumulátoru a MiniDV kazety.

Pochválit musíme také TFT monitor: V provedení dotykového displeje umožňuje komfortní přístup k funkcím, jako je vyrovnání bílé nebo zaostřování na určitý objekt. Uživatel se musí jen pomoci speciální tužky nebo prstu dotknout příslušného místa na dotykovém displeji – a hotovo. Za vítězství v testu kamera vděčí především velmi dobré kvalitě obrazu. Memory Sticku dodává CCD až 1,5 megapixelů na jedno foto. Ve spojení s desetinásobným zoomem potom získáte odpovídající, jednoduše řečeno vydařené fotografie.

Vestavěný mikrofon je lepším průměrem. Odstup signálu od šumu a kmitočtová charakteristika jsou pro záznam hudby z večírku nebo řeči dostatečné – ale na víc nestačí.

Mikrofon je ale umístěn vpředu na kameře, což mu propůjčuje dobré směrové vlastnosti – a jistou výhodu oproti do značné míry stejnému Sony PC120. Vítěz testu může být mimo jiné používán také jako videorekordér, a tak můžete i digitalizovat své VHS záznamy.

SONY DCR-TRV50E

CELKOVÉ HODNOCENÍ	***
CENA/VÝKON	dostatečný
CENA	cca 59 990 Kč
INFORMACE	www.sony.cz

- + vynikající kvalita obrazu
- + inovativní dotykový displej
- + skvělá výbava včetně Bluetooth
- + velmi dobrý servis
- + bezvadné ovládání

PANASONIC NV-DS30EG – CENOVÝ TIP

Trochu jiný kamkordér

Neobvyklá výbava za nízkou cenu: Panasonic DS30 ukrývá pod pokličkou množství zajímavých rozšíření.

NV-DS30EG působí mohutným a masivním dojmem – téměř jako kamkordér z dob ana-

BODOVÉ SVĚTLO: DS30EG má jako jediný kamkordér v testu k dispozici praktický videorefektor.

logových „dinosaurů“. Designu vévodí plast: žádný magneziový kryt, žádná ušlechtilá chromovaná tlačítka – přístroj je sice dobře ovladatelný, působí ale poněkud laciným dojmem. Kamera disponuje všemi důležitými funkcemi. Vedle Night-View, umožňujícího dobré nahrávání i v temných hospodách, najdete také praktické věci, jako je zoom mikrofon s funkcí Windcut. Jedná se v podstatě o elektronické trickování: u vzdálených zdrojů zvuku se krátkovlnné a nízkenergetické výšky ztrácejí. Tento fyzikální jev Panasonic kompenzuje následujícím způsobem: umělym zvýšením výšek se elektronika mikrofonu pokouší u velmi vzdálených zdrojů zvuku o pokud možno hodnověrný záznam.

Podobně funguje i Windcut. Pokud vítr naráží do krytu mikrofonu, vznikají nepříjemné zvuky. Elektronika v tomto případě odfiltruje odpovídající frekvence. Implementace těchto elektronických pomocníků je ale někdy na škodu. Především Windcut nezná míru, a pokud se již aktivuje, odfiltruje nekompromisně i to, co nemá. Dobrou funkcí je Pro-

gressiv Photoshot. Protože kamera nedisponuje speciálním ukládacím médiem pro fotografie, musí být fotky ukládány na DV páse. Zde jsou obrázky uchovávány většinou jako půlsnímky v PAL formátu. Funkce Progressive Photoshot se stará o to, aby byl uložen celý snímek – výsledek je podstatně lepší.

PANASONIC NV-DS30EG

CELKOVÉ HODNOCENÍ	***
CENA/VÝKON	velmi dobrý
CENA	cca 22 995 Kč
INFORMACE	www.panasonic.cz

- + Night-View a video reflektor
- + zoom mikrofon
- + foto funkce „plný obraz“
- žádná speciální paměť pro uložení fotografií
- žádný analogový videovstup

SEDÍ JAKO ULITÝ: Díky otočnému držadlu sedí Samsung v ruce v každé situaci velmi dobře.

- lepší možnost posoudit ostrost; barvu vám ale samozřejmě poskytne jen TFT displej. Zoom pracuje pomalu, lze ale poměrně přesně „dávkovat“.

SONY DCR-IP7E

S touto, jak Sony uvádí, nejmenší kamerou vykročila firma několika novými cestami najednou. Malý transflektivní displej, nová MicroMV kazeta, zapínání s bohatým funkčním rozsahem – to všechno našlo na kam-

ZÁVĚREM

Test s mnoha vítězi

Náročné testy Chipu nás přesvědčily o jednom – kamkordér, který by vyhověl všem, neexistuje. Myslíte, že je to škoda? Ale kdepak, každý filmař si tu svoji ideální kameru najde – musí jen vědět, co chce.

Pro mladé a úspěšné se hodí kamera Sony IP7 – je drahá, plná moderní techniky a vzhledově skvělá. To, že si při obsluze téměř vykloubíte prsty, je přece vedlejší. Excentrik, který se svým bratrancem letí jednou za rok do Států, dostane přidělen Panasonic DS30EG. Ničemu se nepodobá, moc nestojí

(cenový tip!), má ale Night View, a dokonce reflektor pro ta nejtemnější zákoutí. Pro manažera Sony TRV50E. Vítěz testu je technicky na nejvyšší úrovni a nabízí také tolik vychytávek jako manažerovo nejnovější BMW řady 7 – možná že se s ním i domluví přes Bluetooth. Favoritem Chipu je Canon MV550i. V ruce sedí tato kamera jako ulitá, výdrž akumulátoru je solidní a její obsluha je intuitivní. Test nám ukázal, že všechny kamery mají své přednosti, dokonce i ty, které se umístily na posledních místech.

kordéru své místo. A právě to je ten problém. Z důvodu minimálních rozměrů není mnoho věcí dotaženo do konce. Akumulátor nevydrží déle než jednu a půl hodiny, a to jen v případě, že filmujete s displejem s vypnutým podsvícením (reflektivní provoz). Při všech ostatních způsobech provozu má kamkordér co dělat, aby vydržel filmovat alespoň jednu hodinu.

Při filmování se opravdu musíte činit, abyste prsty poskládali tam, kde jsou potřeba. Také

na zoomování je třeba si zvykat: trackpoint, známý z notebooků, se téměř nepohybuje. O plynulém zoomování nemůže být ani řeči.

Ovládání menu se provádí prostřednictvím joysticku podobnému kříži, který je nešťastně umístěn na krytu za displejem. Nešikovná a nepohodlná, tak lze ohodnotit konstrukci. V konečném součtu lze IP7 označit za zázrak techniky – tento zázrak je ale velmi vzdálen od přístroje, který by odpovídal potřebám uživatele byt i jen náznakem. ■ ■ ■ –sm

SONY DCR-TRV240E

Kamera pro přestup: Z Hi-8 na Digital-8

Sony, vedoucí výrobce na trhu s kamkordéry, se nezaměřuje jen na nejnovější technologie. Spokojení budou i zákazníci, kteří léta filmovali „analogově“ a nyní chtějí přejít na digitální systém.

RECYKLACE À LA SONY

Máte doma plnou skříň kazet formátů Video 8 a Hi 8? Na jednu stranu byste chtěli filmovat digitálně, na druhou stranu je vám líto

nechat staré nahrávky zahálet. Sony má pro vás řešení v podobě Digital 8. S kamkordérem DCR-TRV240E můžete přehrávat staré pásky formátu Video 8 a Hi 8. Současně je možno tyto pásky nahrát v DV formátu.

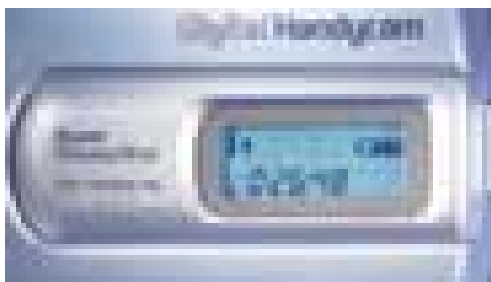
Pokud si myslíte, že tato kamera je něco jako ani ryba ani rak, mýlíte se. V porovnání s ostatními digitálními kamkordéry na tom DCR-TRV240E není vůbec špatně: při hodnocení mikrofonu je jedna z nejlepších. To jsme si před začátkem testu nemysleli ani náhodou, protože provozní hluk tohoto kamkordéru je poměrně velký. Ale na záznamu po hluku není opravdu ani památky.

SPOLEHLIVÉ: Měření stavu akumulátoru a zbývajícího času pásku je u Sony opravdu velmi přesné.

Naopak, tato hybridní kamera má nejlepší odstup od šumu, nejslušnější (nejvýraznější) kmitočtovou charakteristiku a nejvyhraněnější směrovou charakteristiku mikrofonu.

Také s digitálními efekty vytváří kamera od Sony dobrý obraz. Technicky není hůře vybavena než ostatní kamery v testu. Samostatný článek jsme jí věnovali proto, že její výchozí pozice není nejlepší, a to díky obrovské kazetě. Ta je také příčinou celkově velkých rozměrů kamery a hodně snižuje hodnocení u ergonomie. Pokud by nebylo této konstrukční nevýhody, bylo by její umístění určitě podstatně lepší než konečné 8. místo. Jestliže tedy přecházíte od analogového filmování na digitální, můžeme vám Sony DCR-TRV240E opravdu doporučit. Cena cca 24 990 Kč je navíc opravdu velmi příznivá.

inzerce

PŘÍSLUŠENSTVÍ KAMKORDÉRŮ

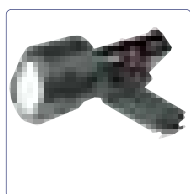
Něco extra pro specialisty

– a všechny, kteří jimi chtějí být

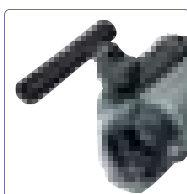
Kamkordéry se s každodenními podmínkami při používání vyrovnávají velmi dobře. Mimořádné situace vyžadují ale speciální doplňky, které kamkordéry vyzbrojí pro

zvláštní případy. Jak daleko můžete při nakupování příslušenství zajít, je v neposlední řadě otázkou peněz. Kdo ale hodně filmuje, náhradní akumulátor a externí nabí-

ječku si pořídit musí. Na základě výsledků našeho testu, s ohledem na vestavěné mikrofony, doporučujeme také uvažovat o zoom mikrofonu.

VIDEOREFLEKTOR: Zlepšují kvalitu obrazu a vytváří atmosférické efekty.
WWW.HAMA.CZ
CENA: od 1200 Kč

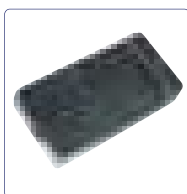
ZOOM MIKROFON: Pomocí něj lze získat k obrazu „náležící“ zvuk.
WWW.SONY.CZ
CENA: od 6000 Kč

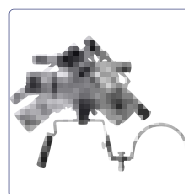
STATIV: Má smysl použít u panoramatických nahrávek a u nahrávek relativně nepohyblivých objektů.
WWW.HAMA.CZ
CENA: od 1800 Kč

ČOČKY A FILTRY: Zajistí při špatných světelných podmínkách dobré nahrávky.
WWW.HAMA.CZ
CENA: od 300 Kč

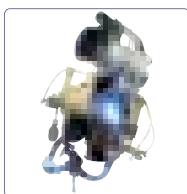
AKUMULÁTOR A NABÍJECÍ ZAŘÍZENÍ: Pokud hodně filmuje, neobejdete se bez nich.
WWW.CONRAD.COM
CENA: od 1800 Kč

RAMENNÍ OPĚRKA: Při filmování se neunavíte a nahrávky budou bez trhání a kývání – jako od profesionála.
WWW.DIVICOM.DE
CENA: od 4500 Kč

BRAŠNA NA KAMERU: Chrání kameru při cestách a místo zde najde i příslušenství.
WWW.CULLMANN.COM
CENA: od 1200 Kč

KAMEROVÁ PŘILBA (PŘILBA PRO UPEVNĚNÍ KAMERY): Pro provozovatele extrémních sportů a hobby filmaře, kteří chtějí mít při filmování volné ruce.
WWW.R-ACTION.DE
CENA: od 18 000 Kč

OCHRANNÝ VODOTĚSNÝ OBAL (VAK): Abyste mohli filmovat třeba mlouky a morény.
WWW.FOTO-VIDEO.CZ
CENA: od 3000 Kč

Jak jsme testovali

OD KAŽDÉHO NĚCO

U digitálních kamkordérů jsme hodnotili ergonomii, kvalitu obrazu, výbavu, provozní dobu, mikrofon, servis a dokumentaci. Jednotlivá dílčí hodnocení jsme násobili faktorem pro porovnání a získali jsme tak celkový počet bodů.

ERGONOMIE

Kamkordér by měl dobře sedět v ruce. Tvar přístroje a pozice držadla (úchytu) jsou rozhodující. Důležité součásti obsluhy musí být prsty lehce dosažitelné. Zoomování by mělo spouštět bez cukání a mělo by být plynulé (dobře dávkovatelné). U hmotnosti kamery jsme upřednostňovali zlatý střed: musí být tak těžká, aby dobře seděla v ruce, a tak lehká, aby filmování nebylo současně posilováním. Přednost jsme dávali menu s menším počtem úrovní. Dále jsme hodnotili rychlost autofokusu a dobu, kterou kamera potřebuje pro přípravu do pohotovostní pozice.

KVALITA OBRAZU

Protože u nepohyblivých obrazů se objeví takové rozdíly, které při pohyblivých se obrazech okem nepostřehnete, testovali jsme nepohyblivé obrazy. U nahrávek byly testovány následující vlastnosti: rozlišení, věrnost barev, kontrast, jas, moaré.

VÝBAVA

Testovali jsme možnosti připojení, kabeláž a software. Kamery, které mohou pracovat i jako videorekordéry, získávají body navíc. V hodnocení výbavy se počítají také speciální efekty, např. prolínání při přechodu scén.

PROVOZNÍ DOBA

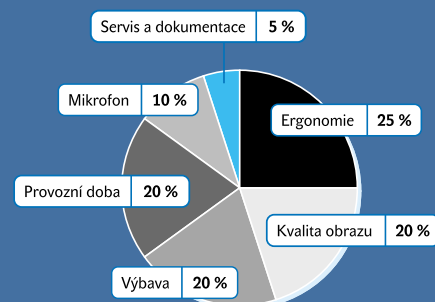
Testovali jsme dobu nahrávání s displejem a s hledáčkem. V určitých časových odstupech jsme pásek převíjeli zpět, abychom tak simulovali běžné použití v praxi.

MIKROFON

Abychom mohli nahrávku ohodnotit, testovali jsme kmitočtovou charakteristiku, odstup signálu od šumu a směrovou závislost mikrofonů.

SERVIS/DOKUMENTACE

Příručka, hotline a záruka ovlivnily celkové hodnocení z pěti procent.

inzerce

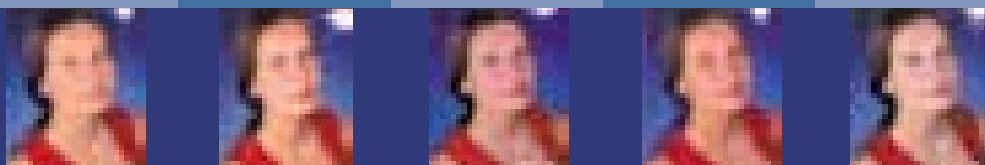

PRODUKT	SONYDCR-TRV50E	SONYDCR-PC120E	PANASONICNV-GX7EG	CANONMV550i	CANONMV5i MC
CENA (CCA)	59 990 Kč	59 990 Kč	44 995 Kč	35 000 Kč	39 990 Kč
INTERNET (WWW)	sony.cz	sony.cz	panasonic.cz	canon.cz	canon.cz
CELKOVÉ HODNOCENÍ	89	86	84	79	77
ERGONOMIE (25 %)	70	81	95	69	100
KVALITA OBRAZU (20 %)	100	94	93	82	79
VÝBAVA (20 %)	100	98	81	65	82
PROVOZNÍ DOBA (20 %)	92	89	59	100	47
MIKROFON (10 %)	84	47	91	77	53
SERVIS/DOKUMENTACE (5 %)	88	92	81	94	94
CENA/VÝKON	dostatečný	dostatečný	uspokojivý	uspokojivý	uspokojivý
SHRNUTÍ	Má všechno, co by měl mít, ale cena je poměrně hodně vysoká.	Jiný tvar, horší zvuk a vyšší cena než TRV50E.	Ušlechtilý design, relativně dobrý zvuk a slušná kvalita obrazu.	Sedí dobře v ruce, velmi dobrá výdrž akumulátoru, 22násobný optický zoom.	Superkompaktní, příjemné ovládání, krátká provozní doba akumulátoru.

TECHNICKÁ DATA					
TYP KAZETY	MiniDV	MiniDV	MiniDV	MiniDV	MiniDV
PROVOZNÍ HMOTNOST	800 g	690 g	630 g	530 g	400 g
ROZMĚRY (Š × V × H)	72 × 91 × 168 mm	54 × 118 × 113 mm	71 × 93 × 139 mm	58 × 99 × 144 mm	55 × 111 × 89 mm
ZOOM OPTICKÝ/DIGITÁLNÍ	12násobný/120násobný	10násobný/120násobný	10násobný/500násobný	22násobný/440násobný	10násobný/200násobný
SVĚTELNOST OBJEKTIVU	clona 1,8	clona 1,8	clona 1,8	clona 1,6	clona 1,8
OHNISKOVÁ VZDÁLENOST OBJEKTIVU	4,2 - 42 mm	4,2 - 42 mm	3,55 - 35,5 mm	2,8 - 61,6 mm	2,5 - 25 mm
OHNISKOVÁ VZDÁLENOST U FORMÁTU 35 MM	48 - 480 mm	48 - 480 mm	-	48 - 1056 mm	-
ZÁVIT FILTRU	37 mm	37 mm	37 mm	30,5 mm	28 mm
MIKROSTOPA, SVĚTELNÁ STOPA	•	•	•	•	-
INFRACERVENÝ SNÍMEK, ZÁZNAM (ZA TMY)	•	•	-	-	-
ČIP; ROZLIŠENÍ (EFEKTIVNÍ)	1/4 palce; 1,39 Mpixelu	1/4 palce; 1,39 Mpixelu	1/4 palce; 1,23 Mpixelu	1/4 palce; 1,387 Mpixelu	1/4 palce; 0,8 Mpixelu
TYP HLEDÁČKU (BAREVNÝ, ČERNOBÍLÝ)	barevný	barevný	barevný	barevný	barevný
ÚHLOPŘÍČKA DISPLEJE/ROZLIŠENÍ (PIXEL)	8,8 cm/146 400	6,2 cm/211 200	6,2 cm/112 200	6,2 cm/112 200	6,2 cm/130 000
VÝKON AKUMULÁTORU	1180 mAh	1180 mAh	800 mAh	1100 mAh	570 mAh
NÁHRADNÍ AKUMULÁTOR/CENA	1250 mAh/2100 Kč	1180 mAh/2400 Kč	800 mAh/1500 Kč	1200 mAh/2600 Kč	1200 mAh/2700 Kč
NABÍJEČKA (NABÍJECÍ ZAŘÍZENÍ)	interní	interní	externí	interní	externí
PAMĚŤOVÁ KARTA/VELIKOST (MB)	Memory Stick/8	Memory Stick/8	SD Card/8	SD Card/8	SD Card/8
USB/IEEE 1394 OUT/IN	1/1/1	1/1/1	1/1/1	1/1/1	1/1/1
AUDIO/VIDEO/MIC/PHONE-IN	1/1/1/1	1/1/1/1	1/1/1/1	1/1/1/1	1/1/1/1
NAMĚŘENÉ HODNOTY					
CHARAKTERISTIKA FREKVENCE	500 - 12 000 Hz	600 - 10 500 Hz	700 - 12 000 Hz	700 - 11 000 Hz	600 - 11 500 Hz
IZOLACE HLUKU ZE ZADNÍ STRANY	9 dB	-1 dB	11 dB	8 dB	8 dB
DOBA ZAOSTŘOVÁNÍ	1,5 s	1,9 s	1,4 s	1,4 s	1,7 s
DOBA PROVOZU DISPLEJ/HLEDÁČEK	116/155 min	110/152 min	77/93 min	117/185 min	60/78 min
DOBA SPOUŠTĚNÍ	4,7 s	6,2 s	1,5 s	7,6 s	7 s

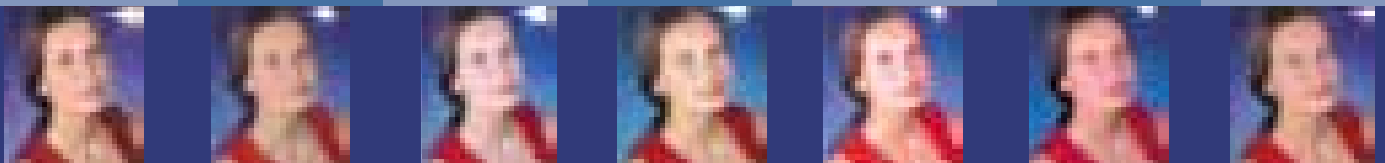
TESTOVACÍ SNÍMEK

VELKÉ ROZDÍLY JSOU PŘEDEVŠÍM U BARVY PLETI

• = ano
- = ne

PANASONIC NV-DS30EG	SAMSUNG VP-D590i	SONY DCR-TRV240E	HITACHI DZ-MV230E	SHARP VL-NZ100S	JVC GR-DVX 507EG	SONY DCR-IP7E
22 995 Kč	39 900 Kč	24 990 Kč	54 990 Kč	30 000 Kč	39 990 Kč	49 990 Kč
panasonic.cz	samsung.cz	sony.cz	hitachi.cz	sharp.com	jvc.cz	sony.cz
74	72	68	67	66	65	62
93	95	56	70	85	76	51
66	68	78	70	59	62	72
69	80	68	35	46	77	73
67	47	54	92	65	53	49
67	57	100	69	74	42	59
77	67	86	70	66	73	91
velmi dobrý	uspokojivý	dobrý	uspokojivý	dobrý	uspokojivý	nedostatečný
Laciný design, dobré naměřené hodnoty, integrovaný videoreflector.	Inovativní úchyt (držadlo), excelentní reflektivní displej, krátká provozní doba akumulátoru.	Velká, neohrabaná kamera se všemi přednostmi a nedostatky. Ideální pro přechod z analogového záznamu na digitální.	DVD paměťové médium, dlouhá provozní doba akumulátoru, průměrný displej.	Nemá hledáček, charakteristický tvar, dobré menu s chytrými funkcemi.	Klasický kompaktní tvar, solidní technika, krátká provozní doba akumulátoru	Příliš malá, aby byla dobře ovladatelná, slabý akumulátor, prvotřídní displej.
MiniDV	MiniDV	Digital 8, Video 8, Hi 8	DVD-RAM, DVD-R	MiniDV	MiniDV	MicroDV
570 g	355 g	1000 g	830 g	500 g	490 g	370 g
74 × 89 × 188 mm	46 × 95 × 93 mm	85 × 102 × 205 mm	82 × 101 × 143 mm	141 × 85 × 58 mm	54 × 113,5 × 96 mm	47 × 103 × 80 mm
10násobný/500násobný	25násobný/700násobný	12násobný/240násobný	12násobný/240násobný	10násobný/300násobný	10násobný/200násobný	10násobný/120násobný
clona 1,8	clona 1,8	clona 2,4	clona 2	clona 1,8	clona 1,8	clona 1,7
3,6 - 36 mm	2,7 - 27 mm	2,4 - 60 mm	4,1 - 49,2 mm	3,6 - 36 mm	3,6 - 36 mm	2,3 - 230 mm
46 - 460 mm	-	-	-	46 - 460 mm	46 - 460 mm	44 - 440 mm
43 mm	30 mm	37 mm	37 mm	27 mm	27 mm	30 mm
-	•	•	•	-	-	-
•	•	•	-	-	-	-
1/4 palce; 0,4 Mpixelu	1/6 palce; 0,3 Mpixelu	1/4 palce; 0,4 Mpixelu	1/4 palce; 1,06 Mpixelu	1/4 palce; 0,3 Mpixelu	1/4 palce; 1,2 Mpixelu	1/6 palce; 0,3 Mpixelu
černobílý	barevný	černobílý	černobílý	nemá hledáček	černobílý	barevný
6,5 cm/112 000	6,2 cm/211 000	6,2 cm/123 200	5,9 cm/60 000	7,5 cm/113 000	6,2 cm/112 000	6,2 cm/211 200
800 mAh	700 mAh	695 mAh	1400 mAh	940 mAh	630 mAh	670 mAh
800 mAh/1500 Kč	-	-	-	-	-	1350 mAh/3900 Kč
externí	interní	interní	interní	interní	interní	interní
-	Memory Stick/8	-	DVD-R, -RAM	SD Card/8	SD Card/8	Memory Stick/8
0/1/1	1/1/1	1/1/1	1/0/0	1/1/1	1/1/1	1/1/0
1/0/1/0	1/0/1/1	0/0/1/0	1/0/1/0	1/1/1/0	1/0/0/0	1/0/0/0
700 - 12 000 Hz	700 - 10 500 Hz	300 - 13 000 Hz	650 - 10 500 Hz	800 - 13 000 Hz	600 - 10 000 Hz	200 - 17 000 Hz
3 dB	6 dB	3 dB	9 dB	8 dB	-1 dB	1 dB
2,4 s	2,2 s	1,4 s	2,2 s	1,3 s	2,9 s	2,2 s
80/120 min	60/77 min	70/86 min	117/150 min	91/- min	73/75 min	66/74 min
6 s	5,3 s	6 s	7,1 s	6,5 s	5,5 s	5,8 s

PRAKTICKÉ TIPY A RADY, JAK NEJLÉPE PRACOVAT S VIDEOKAMEROU

Jak správně filmovat

S dobrou výbavou to amatérští filmaři dotáhnou daleko; se správným know-how ještě mnohem dále. Chip vám poradí nejlepší profesionální triky, které každému amatérskému filmaři pomohou ke skvělým výsledkům.

Film zpravidla není tak dobrý jako výbava, se kterou byl natočen. Teprve „oko“ filmaře, správné posouzení světelných podmínek a citlivé zacházení se zvukem dávají scénám potřebnou uhlazenost a vybroušenost. Rady, jak postupovat v problematických případech, určitě nejsou na škodu. Na základě šesti typických situací, ve kterých se každý amatérský filmař může ocitnout, se vám Chip pokusí ukázat, jak na to.

1. SLAVNOSTI, OSLAVY:

ČTYŘI SVATBY A JEDEN TÝM KAMERAMANŮ FILMOVÁNÍ: Při filmování slavnostních okamžiků dávejte vždy dobrý pozor na to, aby

kamkordér běžel vždy o chvíli dříve, než dojde např. k předávání dárků nebo k výměně snubních prstýnků. I po skončení nechte ještě kameru chvíli nahrávat. Tak budete mít dostatek materiálu, abyste mohli scény začít nebo ukončit prolnáním, aniž byste přitom ztratili některé klíčové scény.

MATERIÁL: Pokud nahrává současně více osob, nahrávky shromážděte. Tím získáte jeden jediný hrubý sestřih, který později předáte i s originály svým „kolegům“.

STŘIH: Různé nahrávky se liší v barvách a zvuku. Proto nahrajte pásy ve videoeditoru do oddělených stop. Přes nastavení efektů pro barvu, sytost a hlasitost se vám podaří největší rozdíly vyrovnat. Teprve poté se pusťte do střihání jednotlivých scén a do montáže.

DRAMATURGIE: Nezatěžujte diváky nudnými detaily. Například u záznamu svateb rozdělte nahrávku na jednotlivé dílčí úseky,

jako radnice, kostel apod. Authoringové nástroje pro VCD a DVD (např. Unlead DVD MovieFactory) každý oddělený videosoubor opatří značkou. Na přehrávači poté můžete různá místa přeskakovat. Některé nástroje nabízejí také diashows, které můžete kombinovat s videem.

Pokud chcete vše nahrát na jeden pásek, nahrajte materiál do videoeditoru. Seřadte ho do jedné stopy a poté ho bez mezer exportujte na pásek. Pokud scény pouze řadíte za sebe, přenešete je většina editorů bez nového propočítání.

2. HUDEBNÍ VIDEO: KLIPY JAKO NA MTV

Koncerty nebo školní sbory jsou dobrou příležitostí pro filmování prvních hudebních klipů.

ZVUK: Abyste docílili dobrého výsledku, potřebujete druhý kamkordér, popřípadě DAT nebo DVD rekordér. Tento druhý přístroj nahrává zvuk. Tak zabráníte tomu, aby při změně místa kamery docházelo ke kolísání a zkreslení hlasitosti a kvality zvuku – např. v blízkosti reproduktorů. Přístroj pro nahrávání zvuku si připravte pokud možno již při zkoušce. Můžete poté vypnout automatické vyrovnání zvuku a hlasitost nastavit na nejhlasitějším místě skladby. Tak budou tišší pasáže nahrány odpovídajícím způsobem a nebudou dodatečně zesilovány.

VÝBĚR SCÉN: Optimální je stav, kdy pracujete s jednou kamerou v ruce, zatímco druhá snímá zvuk a panoráma pódia. Při případných problémech s ruční kamerou – cukání apod. – můžete pomoci střihem na druhou kameru problémové místo upravit.

PRO PROFESIONÁLY: Pokud často nahráváte koncerty, vyplatí se vám DAT-rekordér, který nahrává zvuk.

- Můžete tak vykrývat i výpadky vzniklé při přesunech. Důležité: Ruční kameru nesmíte nikdy vypnout a musí snímat zvuk.

STŘIH: Nejprve všechny nahrávky přehrajte v plné délce na pevný disk. Videoprogram by měl při nahrávání do počítače po překročení velikosti souboru 2 MB založit soubor nový, aby bylo možné plynulé přehrávání více než osm minut. To umí např. Virtual Dub (www.virtualdub.org).

Pokud jste nahrávali zvuk přes DAT pásek, přehrajte nahrávku pomocí Wave editoru. Poté seřadte ve videoeditoru všechny video- a audioinformace tak, aby byla data z jednoho přístroje umístěna v jedné stopě.

SYNCHRONIZACE: V hlavním zvukovém záznamu vyhledejte markantní místo – kašlání nebo úder na buben. Označte si toto místo a najděte ve druhé stopě místo stejné. Obsahy poté posuňte tak, aby se značky překrývaly.

Pak už můžete začít materiál stříhat. Všechny ostatní zvukové stopy kromě té hlavní vypněte, abyste vyloučili ozvěnu a jiné nežádoucí zvuky.

3. FILMOVÁNÍ PREZENTACÍ:

PŘEDNÁŠKA Z PŘEDNÁŠKY

Při téměř všech firemních přednáškách a prezentacích přichází ke slovu multimediální podpora – ať už se jedná o videoprojektor, flip-chart nebo zpětný projektor. Tyto přístroje jsou zajímavé pro posluchače, ale ne pro kameru.

SVĚTLO: Při používání zpětného projektoru nebo videoprojektoru je v místnosti většinou přítomná (šero). Použití videoreflektořů není zrovna to nejlepší řešení, protože byste tím negativně ovlivňovali průběh přednášky. Kamera by proto měla být vybavena Gain funkcí – tedy elektronickým světelným zesilovačem. Nastavit můžete faktory od +6 do +12. Ale pozor. Zatímco při faktoru +6 nepozorujete zhoršení, u vyšších hodnot vznikají obrazové šумы. Kamery Sony mají k dispozici tzv. Backlight funkci, která při přednáškách tento problém se světlem odstraňuje.

ZÁKLADNÍ PRAVIDLA

Malá abeceda filmaře

- Používejte stativy, zabráníte tím cukání obrazu. Nemusí to být zrovna trojnožka. Většinou stačí jednonohý stativ, který se snadněji přenáší.
- Otáčejte kamerou uvážlivě, časté otáčení způsobuje neklid. Používejte tento prostředek pouze v případě, že chcete vytvořit přehled, následovat objekt, u statických motivů (např. v muzeu) nebo pro ukázání směru pohledu určité osoby.
- Změna perspektivy. Aby se divák nenudil, měňte často místo, zoomovací vzdálenost a výšku kamery.
- Dynamický střih. Namísto otáčení lze doporučit dynamický střih. Příklad: Nechte chodce přicházet ke kameře, dokud

nejsou nalevo ze záběru. Poté zprava opět přijdou do záběru – tentokrát se ale osoby vzdalují.

- Popředí dodá hloubku. Vzdálené objekty působí zajímavěji, když je v popředí vidět ještě nějaký objekt, např. větev.
- Plynulé (dávkované) zoomování. Zoomování – tedy přibližování scény – diváky irituje. Před scénou zoom pevně nastavte. Pokud již zoomovat musíte, platí, že zoomování směrem od objektu je lepší než přibližování.
- Pozor, osový skok. Zabraňte změně úhlu pohledu, třeba při fotbalovém utkání. Jedno družstvo nemůže útočit „v obou směrech“. To diváka mate.

POZICE: Problémy nastávají především při rychlých přechodech mezi přednášejícím a promítacím plátnem. Zde pomůže stativ s tlumenou videohlavou. Tak můžete moderátora následovat bez cukání. Pokoušejte se pokud možno nenahrávat projekční plochu. Nafilmuje raději později fólie zvlášť nebo si nechte předložit přímo prezentaci v Power Pointu. Fólie můžete exportovat jako JPEG soubory.

STŘIH: Při střihu můžete zařadit (přidat, vsunout) zobrazení, kterým se přednášející obzvláště intenzivně zaobírá. Originální zvuk videonahrávky ale zachovejte.

Mnoho programů pro střih videa umožňuje zoom funkci. Tak můžete právě projednávanou část prezentace zmenšit a zobrazit ve stoprocentní velikosti, čímž sledujete právě popisovanou část prezentace.

Můžete také používat zamlouání určitých dílčích oblastí. Nahrajte obraz z prezentace

do grafického programu, vyberte černobílou pozadí a průběh barev na obrázku nastavte tak, aby byly zvýrazněny důležité oblasti. Když soubor uložíte jako BMP soubor, můžete ho použít jako masku ve videoeditoru.

U transparency ve videoeditoru Premiere přiřadte typ „Obrazová maska“ a vyberte předtím založený soubor. V bílé označené části bude poté vsunut hlavní film ze stopy 1. Přes volbu „Pohyb“ může být film posouván tak, že se přednášející objeví v označené části.

4. ZRYCHLENÍ:

JAK NAUČÍTE OBRÁZKY BĚHAT

Zrychlení se u videofilmů používá ze dvou důvodů – kvůli zasmání se nebo kvůli zviditelnění pro lidské oko pomalého procesu.

SLAPSTICK: Nastavte rychlost přehrávání scény na vyšší úroveň – hotovo. Pokud se lidé mají pohybovat hekticky, jako ve sta-

Každý den používá 497 ICT odborníků v našem týmu nejlepší technologické postupy. Víme, že váš úspěch závisí na kvalitě naší dodaných softwarových řešení. Tvoříme proto software tak, abychom již dnes znali odpovědi na otázky budoucnosti.

software
www.unicorn.cz

ZJEMNĚNO: O věrnost barev pod vodou při umělém osvětlení se postará manuální vyrovnání bílé.

- rych groteskách, je tato technika ta správná. Když nastavíte rychlost na co „nejsměšnější“ hodnotu, asi na 163 procent, vznikne směšné trhání, protože editor při zvýšení rychlosti vynechává celé obrázky, a to u hodnot, které nejsou dělitelné 25, a ne zcela pravidelně.

DOKUMENTARISTICKY: Pokud chcete nahrávat různé věci nebo děje po delší časový úsek – např. kvetoucí květinu – a poté je zrychleně přehrávat, potřebujete kamkordér s funkcí Webcam (např. modely Sony) nebo

normální digitální kameru. Kamkordér připojte k počítači. Pokud používáte kamkordér Sony, vyjměte kazetu, aby ochranná funkce pásku přístroj po pěti minutách nevypnula. Kromě toho potřebujete capture software, který umožňuje automatické nahrávání jednotlivých snímků v intervalech, např. Thief Jailer. Najdete ho na webové stránce <http://acm198.net.ttu.edu/> pod »Files« v adresáři »webware/Windows/Network and Internet Tools/WebCam/«. Thief Jailer vytváří číslované JPEG soubory.

Abyste z takového materiálu vyrobili film, potřebujete videoeditor, který importuje sériové obrázky, např. Premiere. Pokud Premiere rozpozná více číslovaných jmen souborů, nabídne v dialogu „Otevřít soubor“ odpovídající výběr.

EXPORT: Po importování neodpovídá rychlost přehrávání, protože Premiere nastaví čas každého obrázku na jednu sekundu. Zvyšte odpovídajícím způsobem rychlost přehrávání. Rozhodující je v tomto případě médium. Pokud je výsledek určen pro video nebo DVD, je třeba nastavit 25 obrázků za sekundu. Zvyšte tedy nastavení o 2500 procent. Pokud je určen pro CD, stačí 12 až 15 obrázků za sekundu. Vynásobte údaj tisícem a získáte faktor zrychlení.

5. FILMOVÁNÍ POD VODOU:

PO STOPÁCH DOBRODRUHA COUSTEAUA

Pro diváka jsou nahrávky z vodního světa okouzlující. Ale jen v případě, že vidí pestré ryby a syté barvy, a ne kalnou břechku. Drahý kryt na kameru pro podvodní filmování představuje pro většinu filmařů nespílitelný sen. Pokud chcete udělat z nouze ctnost, můžete nafilmovat vlastní akvárium nebo pořídit pár snímků ze zoo. Pomocí následující techniky můžete filmovat i předměty vystavené ve vitrínách.

SVĚTLO: Při zvláštních světelných podmínkách je nutné také přijmout speciální opatření. Na jedné straně je intenzita světla nižší než u venkovních nahrávek, na druhé straně je přítomno většinou umělé osvětlení. I voda má díky vznášejícím se částicám vlastní zabarvení. Automatické vyrovnávání bílé je kvůli těmto podmínkám většinou přetíženo. ■

TRIKOVÉ FILMY

S legem jako Steven Spielberg

S figurkami z léga a s deskou z dětské stavebnice natočíte velice snadno celovečerní trikový film. Nejprve si na volně stojícím stole postavte scénu. Váš kamkordér by měl mít určitě makrofunkci a také stativ. K nasvícení použijte stavební reflektory, které nasměrujte ke stropu.

POZOR: Stavební reflektory (lampy) produkují velké množství tepla, a je proto nutné dodržovat bezpečnou vzdálenost od hořlavých povrchů.

Pro animaci posadte jednu figurku na vozík, který pomocí perlonové šňůrky protáhnete scénou. Zaberte horní část těla figurky,

čímž zakryjete nepohybující se část dolní, kolíbaní vozíku figurku „oživí“.

Potřebujete-li kompletní pohyb – houpající se ruce, otáčející se hlavy –, postavte si mini Bluebox, nahrajte několik scén se vždy trochu pozměněnými polohami těla, nahrajte do videoeditoru a zkrátte dobu přehrávání. Tak vznikne z více statických scén pohyb a technika Bluebox umožňuje montáž figurky na potřebné pozadí.

Lego ostatně nabízí na <http://shop.lego.com> filmové scény, např. „Lego & Steven Spielberg Moviemaker Set“.

ANIMOVANÉ: Pokud budete šikovně stříhat a tahat figurky na tenoučkých vláčkách, ožijí.

- Pomůže tento trik: Vezměte bílou lepenku formátu A4. Tu poté umístíte s úhlem 45 stupňů vedle skleněné tabule akvária a kameru nasměrujete paralelně s přední stěnou, tak aby zabírala lepenku osvětlovanou vystupujícím světlem. Nyní proveďte manuální vyrovnání bílé. U většiny kamkordérů je třeba stisknout na několik sekund k tomu určené tlačítko. Videokamera poté barvy zaznamená v jejich skutečné podobě.

POZICE KAMERY: Pokud kameru při natáčení držíte přímo proti sklu, vzniká plochý nepřirozený vjem. Když je ale nasměrována trochu šikmo, zachytí i hloubku prostoru. Pěkný efekt vznikne, filmujete-li směrem odspoda nahoru lesknoucí a vlnící se hladinu.

POZOR: Pokud točíte hladinu zespoda, reaguje kamera na seshora dopadající světlo. Menší ryby poté vypadají jako pohyblivé stíny. Přepněte kameru do manuálního modu, nastavte expoziční dobu (shutter) na 1/25 sekundy a clonu snižte o tolik, až je vodní hladina jasně ozářena a ryby mají opět správné barvy. Výsledek vypadá, jako byste byli s kamerou potopeni pod vodou.

6. MONTÁŽ BLUEBOXU:

ELEGANTNÍ PŘED MODROU ZDÍ

Toužíte filmovat meteorologa před předpovědní mapou? To je ale možné jen pomocí Bluebox techniky. K tomu potřebujete modré pozadí – osvědčil se rub modrého koberec – a jako zdroj světla poslouží 250wattové stavební reflektory.

OUTFIT: Uvádějící nesmí mít oblečeny modré džíny, jinak mu bude „chybět“ část těla od pasu dolů. Tabu jsou také stříbrné motivy, kára a jiné výrazné vzory. Ožehavé jsou i bílé části oděvu, protože jejich hrany lze jen těžko oddělit od pozadí. Vhodné barvy jsou béžová, červená nebo žlutá.

KAMERA: Nejlepší jsou DV kamkordéry s třičipovou technikou. U nich snímá barevnou informaci vždy jeden senzor pro červenou, jeden pro zelenou a jeden pro modrou. Rozpoznávání modré barvy pozadí je tak přesnější.

NAHRÁVKA: Pokud je to možné, neměli byste filmovat na pásek, ale připojit kamkordér přímo k počítači. Většina nahrávacích nástrojů podporuje přímé nahrávání. Tak si můžete po každé scéně přehrát nahrávku a provést potřebné změny

a úpravy. Odpadá také kopírování z pásku na pevný disk.

Pokud musíte nahrávat na pásku, nepřevíjejte ji během série natáčení sem a tam. Když chcete scénu opakovat, natočte ji za tu nepovedenou a zaznamenejte si konečný stav počítadla u povedené nahrávky. Většina capture programů umožňuje tzv. rozpoznávání scén, které je ale rušeno překrytými nebo neúplnými Timecode informacemi. Nahrávejte scény za sebou a zaznamenávejte si pouze časové údaje na konci úryvku. Poté při prohlížení vyberte ten záznam, jehož časový údaj souhlasí s vámi zaznamenaným, a přeneste ho na pevný disk.

STŘIH: Scény seřadíte ve správném pořadí ve videoeditoru, např. v Premiere, v jedné ze stop s číslem vyšším než 3. Přes transparenční efekty přidělíte podle softwaru buď efekt Bluebox, nebo Color-Keyer. Color-Keyer umí zprůhlednit nejen modrou, ale i ostatní barvy. Ovladač tolerance nastavte velkoryse, aby se barvy lehce rozplývaly. Kombinujte to celé s efektem „bílá předsádka objektivu“ a vzniknou přirozené přechody na okrajích. Nové pozadí umístíte ve stopách 1 a 2. Hotovo. ■ ■ ■ –srm

PLACENÁ INZERCE

CO BUDETE POTŘEBOVAT

Devět nástrojů videofilmaře

1. Modrý koberec: Výborně se hodí pro Bluebox efekty. Pokud má silný podklad, nedělá tak snadno záhyby (ohyby, nemačká se tak snadno) jako obyčejná látka.
2. Stavební reflektory: Seženete je v obchodních domech se stavebními potřebami a za 250W až 500W zaplatíte od 100 do 300 Kč. Stavební reflektory vydrží déle než videorelektory. Optimální jsou zářiče s podstavcem nebo stativem, které jsou k dostání do 750 Kč.
3. Rádiový spínač: Slouží jako dálkové ovládání pro zapínání a vypínání. Pomocí něho můžete lépe ovládat světlo.
4. Plastická guma (plastelína): Lze ji využít jako tvarovatelný úchyt objektů.
5. Lepenka: Bílá lepenka formátu A4 pomůže při vyrovnávání bílé.
6. Spouštěcí zařízení: Pro autostart představují přenosná spouštěcí zařízení ideální zdroj proudu pro kameru a světlo – příslušný kabel si sletujete sami. Nejlepší jsou přístroje, které dávají 6, 9 a 12 voltů výstupního napětí.
7. Kryt na dort: Pokud je z průhledného plastu, poslouží jako difuzor.
8. Květinový stolek/kolečkové křeslo: Ideální pro pohyb kamery. Buď na něj připevníte předmět, nebo ho využijte jako „dopravní prostředek“.
9. Pojízdný stojan na oblečení s příčnou tyčí. Slouží pro odkládání rekvizit, a když přes něj přehodíte sedlo, můžete natáčet „pojíždky“ na koni.

... pekelný dárek!

Nejlepší dárek je dárek... Ten můžete získat...

844 11 12 13

Obchodní portál a PCtuning

Internetový portál pro podporu internetového obchodování a zpravodajský web ze světa počítačů jsou dalšími servery, se kterými vás seznámíme ve volném seriálu o zajímavých webech na českém internetu.

OBCHODNÍ PORTÁL

| WWW.OBCHODNIPORTAL.CZ

OBSAH

Základním úkolem Obchodního portálu je podpořit internetové obchody a napomoci v orientaci potenciálnímu zájemci o nakupování v elektronických obchodech. Web má tři části, z nichž každá běží na vlastní doméně. Na adrese www.obchodniportal.cz najdete obecné informace o problematice internetových obchodů (naprostým začátečníkům doporučuji Průvodce internetovým nakupováním) a zajímavé jsou též recenze internetových obchodů a konkrétní zkušenosti zákazníků virtuálních obchodů.

Další částí portálu je Katalog zboží (www.katalogzbozi.cz), obsahující databázi

bezmála dvou set tisíc položek zboží, zařazených do široké škály kategorií – hardware, elektro, nábytek, drogerie, sklo, zahradnictví apod. (perličkou je, že tento rozsáhlý projekt vznikl z původní myšlenky nabízet zboží pouze z oboru lesnictví). Ještě je nutné zdůraznit, že Obchodní portál je pouze vyhledávač, který zboží v některém z internetových obchodů nalezne (a náležitě na něj odkáže), avšak případný nákup již probíhá plně v režii konkrétního elektronického obchodu.

V Katalogu obchodů (www.katalogobchodu.cz) se místo seznamu zboží v jednotlivých sekcích zobrazí seznam obchodů nabízejících zboží zařazené do vybrané kategorie.

NAVIGACE

K nalezení hledaného zboží nebo obchodu můžete použít buď připravenou stromovou strukturu (procházení jednotlivých kategorií), nebo fulltextové vyhledávání. V případě Katalogu zboží lze využít i další způsoby hledání. Vyhledávat lze v tomto případě navíc pomocí podrobného formuláře, umožňujícího upřesnit vyhledávání podle mnoha kritérií (dle

ceny zboží, dle možnosti platby v obchodě a dopravy zboží k zákazníkovi apod.). Novou funkcí je Hledání podle parametrů, ale v tomto případě se již musíte nacházet ve vybrané sekci. Poté by se vám měl zobrazit formulář s možností zadání hodnot právě těch parametrů, podle kterých má vyhledávání v dané sekci smysl (např. velikost úhlopříčky u televizorů, počet otáček u praček

RODNÝ LIST WEBU

TVŮRCE: AOW

PROVOZOVATEL: PTL, s. r. o. (dříve Lesnictví.cz)

POUŽITÉ TECHNOLOGIE: aplikační server ZOPE, Python, XML

DOBA REALIZACE: 12 měsíců

DATUM SPUŠTĚNÍ: verze 1.0 v listopadu 2001, verze 2.0 v říjnu 2002

HOSTING: GTS

atd.). Poněkud mě však zarazilo, že kupříkladu u videopřehrávačů je možné přístroje sice vyhledávat podle jejich šířky, výšky a hloubky, ale zcela chybí možnost zadat maximální cenu, což je pro mnoho zákazníků ten nejdůležitější parametr. Možnost vyhledávat zboží podle ceny je tedy pouze v Rozšířeném vyhledávání, kde ale naopak chybí možnost hledat podle parametrů.

GRAFIKA

I když je nutno ocenit snahu v maximální možné míře informovat návštěvníka o možnostech, které portál nabízí, zvolená forma není příliš vhodná. Návštěvník je totiž doslova zahlcen spoustou textu (velikost fontu je navíc poměrně malá a nedá se v prohlížeči zvětšit), což je spolu s mdlými barvami a nevýraznými grafickými prvky možná až smrtící kombinace. Prakticky totožná grafika všech tří sekcí portálu (jemné rozdíly jsou pouze v jejich nenápadném podbarvení) nutí uživatele k občasnému pátrání po tom, kde se právě nachází.

TEMATICKY PODOBNÝ WEB

Centrum.cz Obchody (obchody.centrum.cz) Kromě možnosti procházet katalog obchodů podle obvyklých kategorií (foto-kino, papírnictví, květiny apod.) je tu k dispozici i vyhle-

- dávací formulář, umožňující vyhledat konkrétní zboží dle jeho názvu a minimální (maximální) ceny. Vyhledané zboží lze nechat seřadit abecedně, podle obchodů nebo podle ceny. Podobný katalog zboží a obchodů najdete také na adrese obchody.atlas.cz. Pokud potřebujete vyhledat pouze konkrétní obchod, můžete se obrátit na katalogy Shopfinder (www.shopfinder.cz), Internetové obchody (www.internetoveobchody.cz) nebo České obchody (www.obchody.cz).

PCTUNING | WWW.PCTUNING.CZ

OBSAH

Historie magazínu o počítačích a digitálních technologiích Pctuning sahá až do roku 1998, kdy vznikl, jako tehdy většina podobných projektů, z čirého nadšení počítačového fandy. Po dvou letech provozu magazín přešel pod křídla vydavatelství Computer Press a stal se součástí internetového magazínu Živě. Prostor rubriky Pctuning však postupem doby začal být pro její autory těsný. Vše vyvrcholilo letos v listopadu odtrhnutím od magazínu Živě a následným znovuoobením provozu na původní adrese www.pctuning.cz.

Nosným tématem staronového magazínu je samozřejmě i nadále počítačová technika. V praxi to znamená, že obsah webzínu tvoří informace o novinkách v sektoru jednotlivých počítačových komponent, vzájemné srovnávání produktů a jejich testování. Na své si zde přijdou i zájemci z řad domácích počítačových

čových kutilů. Kromě informací obsažených v článkách redakčního týmu (Jiří Kwolek, Jan Dudek, Petr Orel a další) skýtá magazín nemalé informační bohatství i v několika desítkách živých diskusních fór.

NAVIGACE

Vzhledem k nedávnému startu magazínu nemusíte mít obavy, že byste se zde ztratili. Články přibývají tempem jeden až dva denně (aktuální články najdete v prostředním sloupci), a tak spousta rubrik ještě zeje prázdnotou. Menu na levé straně stránky obsahuje prakticky pouhé tři odkazy (Hardware, Tipy a triky, Tuning PC) a do

další úrovně se ponoříte klepnutím na znaménko plus, umístěné před každým z výše uvedených odkazů. Vaší pozornosti by nemělo ujít ani menu v záhlaví stránky, ze kterého vede cesta do diskusních fór. Zamčené dveře jsou ale zatím do prostoru, kde by měla být databáze ovladačů, katalog výrobků nebo testy PC. Podle vyjádření šéfa projektu Jiřího Kwoleka by ale měly být všechny odkazy v horním menu aktivní do konce letošního roku.

GRAFIKA

Vzhledem ke zkušenostem autorů Pctuning s jinými zpravodajskými servery je pochopitelné, že velmi dobře znají nároky čtenářů na grafickou podobu webzínů. Grafika je tedy čistá, bez zbytečných kudrlinek

a vhodně napomáhá k orientaci v magazínu. Za obzvláště zdařilou lze považovat grafickou podobu diskusních fór.

TEMATICKY PODOBNÝ WEB

Svět hardware (www.svethardware.cz)

Textové odkazy v menu v levé části stránky (disky, grafické karty, chladiče, klávesnice, paměti tiskárny apod.) směřují na monotematicky zaměřené stránky naplněné publicistickými články, recenzemi produktů, srovnávacími testy a krátkými zprávami. Kromě seznamu hardwarových komponent ve zmíněném menu jsou zde i odkazy Download, Kapesní PC, MP3 nebo Software. Prakticky ke každé počítačové komponentě na zmíněném serveru také najdete vlastní diskusní fórum. V diskusích je již několik tisíc příspěvků, přičemž mezi nejdiskutovanější komponenty patří základní desky, procesory a grafické karty. ■ ■ ■

Ladislav Bittner, autor@chip.cz

NÁZOR PROFESIONÁLNÍHO WEBDESIGNÉRA

Design recenzovaného webu, lépe řečeno rodiny webů, www.obchodniportal.cz, je na první pohled „šedivý“. Šedivý a podprůměrný v pravém slova smyslu. Nebyť úvodního textu, který málokdo čte, návštěvník vůbec nepozná, kde se právě ocitl. Navigace splývá s obsahem, členění stránky je nepřehledné logické, novinky osamoceny scrollují v úzkém pravém pruhu několik stránek dolů. Na www.katalogzbozi.cz jsem přešel vypsáním URL do address baru, odkazy na sesterské weby jsou totiž důmyslně „ukryty“ vpravo nahoře a objevil jsem je až při další návštěvě. Tento web má být podle slov autorů orientován na koncového zákazníka, ale po vizuální stránce se mu to nějak nedaří. Z nepřehledné smršti informací mírně vystupuje navigace v kategoriích zboží, zpestřena barevnými obrázky, které by chtěly být ikonami. Nepochopitelné je celá tato robustní navigace umístěna dvakrát (duplicitně) hned vedle sebe. Možná to působí až zaujatě, ale opravdu tady nelze po grafické stránce mnoho pochválit. Ani barevné odlišení jednotli-

vých webů, protože barevný kontrast mezi katalogem zboží a hlavním portálem je jen málo zřetelný.

Druhý z recenzovaných webů, www.pctuning.cz, stejně jako výše uvedená rodina webů staví na ověřené „třísloupcové“ portálové koncepci. Ovšem tento web je po grafické stránce na jiné úrovni. Design je jednoduchý, bez zbytečných efektů, jednotlivé funkční bloky jsou uzavřeny obdélníky a střizlivě jsou využívány i doplňkové barvy. Dominují nadpisy jednotlivých článků, vhodně zvolený prostor pro reklamu, snad jen světlešedý text na tmavošedém pozadí hlavní navigace se poněkud utápí. Zkrátka po vizuální stránce zvládnutý web, který ale nijak nevybočuje ze standardu.

Michal Oppitz (monkey), isolate.cz
Referenční weby: www.csa.cz, www.lynx.cz,
www.altarinteractive.com
Domovská stránka: www.monkey.cz

RODNÝ LIST WEBU

TVŮRCE: Jiří Kwolek
PROVOZOVATEL: Globalnet CZ, s. r. o.
POUŽITÉ TECHNOLOGIE: .NET, HTML, CSS
DOBA REALIZACE: 1 – 2 měsíce
DATUM SPUŠTĚNÍ: listopad 2002
HOSTING: Casablanca

INTERNET PRO HUDEBNÍ FANDY

Kde hledat zajímavé WWW stránky o hudbě

V dnešní době plné zvuků nás hudba doprovází na každém kroku, line se k našim uším z rozhlasu, televize, a dokonce i z reproduktorů na toaletách. Pokud však chcete poslouchat hudbu podle svého gusta nebo sháníte informace o hudebním interpretovi, internet vás na holičkách nenechá.

HUDEBNÍ MAGAZÍNY

Možná si ještě někteří z vás vzpomenou, jak bylo za bolševika obtížné sehnat informace o hudebních novinkách. Po pádu komunistické diktatury se na vyhladovělém trhu objevila spousta hudebních časopisů, jenže v současnosti se zájemci o hudební informace obracují především na internet. A je skutečně z čeho vybírat.

Patříte-li mezi většinového posluchače, nemajícího žaludeční problémy při poslechu komerčních rozhlasových stanic, bude pro vás nejlepší volbou návštěva hudebního magazínu **MusicServer** (www.musicserver.cz). Každý den zde najdete tři až čtyři novinky ze světa hudby, recenze hudebních alb a čas od času se zde objeví i recenze titulu na DVD. Jelikož server přináší hudbu mnoha žánrů, nabízí hudebně vyhraněným čtenářům možnost odfiltrování informací ze žánrů, které jsou mimo jejich vnímání. Stačí v záhlaví stránky klepnout na odkazy Rock, Pop, Dance nebo České.

Za magazínem **Muzikus** (www.muzikus.cz) stojí stejnojmenné vydavatelství, pravidelně zásobující trafiky měsíčníky &MusicQ (dříve Rock&Pop), Muzikus a Harmonie. Obsah internetových stránek je tedy v režii renomovaných tvůrců zmíněných časopisů. Neméně kva-

litním hudebním magazínem je zhruba rok starý projekt **Musiczone** (musiczone.objektivne.cz). Jakmile se zorientujete v záplavě textu na úvodní stránce, zjistíte, že je zde uvedeno vše podstatné – anotace nejčerstvějších článků, nové recenze, hudební ukázky nebo profily interpretů. V „hudební zóně“ by se mohli potkávat příznivci kvalitní rockové a taneční hudby, své místo však na stránkách mají i informace o tom nejlepším z hudby populární.

Mezi internetovými uživateli je nemalé množství příznivců taneční hudby, čemuž odpovídá i bohatá nabídka webzínů věnovaných tomuto hudebnímu žánru. Mezi nejznámější weby věnované elektronické a taneční hudbě patří **Techno** (www.techno.cz), **Rave** (www.rave.cz) nebo **Clubber** (www.clubber.cz). Najdete tu především informace o novinkách na taneční scéně, pozvánky na chystané akce nebo naopak reporty a fotografie z již proběhlých party. Zatímco taneční hudba se řadí k nejprogressivnějším hudebním směrům, tramská a folková hudba se již desítky let prakticky nemění. Mezi nejoblíbenější weby přátel táborových ohňů patří magazín **Folk&Country** (www.folkcountrry.cz).

Internet je ideálním místem pro fanoušky okrajových hudebních žánrů. K internetovému prohlížeči tak mohou zasednout i příznivci řízné dechovky, kteří na webu **Dechová hudba** (www.dechovka.cz) kromě aktuálního hudebního kalendáře najdou mimo jiné i rozsáhlý katalog hudebních nosičů. Místem, kde si můžete být snad stoprocentně jisti, že žádného občana důchodového věku nenajdete, je metalový koncert. Nejen o setkáních příz-

nivců tvrdé hudby přináší informace pravidelně aktualizovaný internetový metalový magazín **AllMetal** (www.allmetal.cz). Kromě recenzí desek, které těžko najdete na pultech mezi nejprodávanějšími tituly, jsou připraveny i rozhovory s tvrdými hochy.

HUDEBNÍ INTERPRETI

Že je internet vhodný i k prezentaci více či méně populárních zpěváků, zpěvaček či hudebních skupin, věděli již v roce 1998 provozovatelé serveru **MusicHall** (www.musichall.cz) a od té doby zde dostalo prostor několik desítek hudebních seskupení. Jedním z nejpovedenějších (a v současné době asi nejnavštěvovanějších) je web skupiny **Chinaski** (chinaski.music-hall.cz), jejíž rodokmen sahá až do roku 1987, kdy dva spolužáci ze základní školy Pavel Grohman a Michal Novotný (později Malátný) založili kapelu Starý hadry. Na webu populární hudební partičky najdete nejen podrobně zpracovaný hudební životopis, ale také videoklipy kapely, šetřiče nebo tapety na plochu.

Ještě starší skupinou je **Lucie** (www.lucie.cz), která si též na nedostatek popularity nemůže stěžovat. Přímo na titulní stránce jejího webu najdete odkazy na zhruba dvacetisekundové ukázky všech písní z aktuální desky. Kromě pečlivě zpracovaného popisu sedmnáctiletého vývoje skupiny na jejím webu ještě najdete diskografii, fotogalerii členů kapely či záběry z posledního koncertního turné. Podobnou nabídku najdete také na stránkách oblíbené ostravské kapely **Kryštof** (www.krystof.net).

Srovnatelnou popularitou jako výše uvedené skupiny se též může pochlubit kapela **Mig21** (www.mig21.cz). Čím se však toto hudební seskupení výrazně odlišuje, jsou mimo jiné i její internetové stránky, které jsou stejně hravé jako samotná tvorba Mig21. K textům, fotografiím a ukázkám hudební tvorby se dostanete skrze kreslený obrázek netradičního letadla, jen vzdáleně připomínajícího legendární tryskáč. Naopak velmi minimalisticky je řešena internetová prezentace podobně hravé partičky **Tata Bojs** (www.noise.cz/tatabojs).

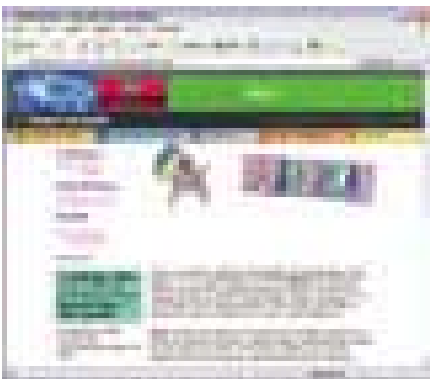

- Spousta webových prezentací hudebních umělců byla vytvořena jejich zapálenými fanoušky. Přesvědčit se o tom můžete kupříkladu na webu zpěvačky **Madonny** (www.madonna.cz), na obsahově i graficky nápadité prezentaci zpěváka **Petra Muka** (www.petrnak.com), na webu věnovaném metalové legendě **Metallica** (metallica.music-hall.cz) nebo na serveru tria **Depeche Mode** (www.depechemode.cz), které má u nás stále dostatek věrných fanoušků.

HUDEBNÍ OBCHODY

Hudba tu ovšem není pouze kvůli tomu, aby se o ní četlo, ale především proto, aby se poslouchala. Jenže vzhledem k vysokým cenám hudebních nahrávek si hudební fanoušek musí rozmyslet, jakým způsobem si hudební nosič opatří. Pokud se nechcete zařadit mezi piráty, a přesto byste rádi ušetřili, je pro vás šancí nákup hudby v internetových obchodech.

Nejznámějším tuzemským internetovým obchodem s hudbou je **Vltava** (www.vltava.cz). Hudbu zde nakoupíte nejen na kompaktních discích či kazetách, ale také v podobě souborů ve formátu MP3. Po zaplacení příslušné částky si tak můžete vychutnávat hudbu ihned po jejím stažení do počítače. Ceny nahrávek na CD na Vltavě pořídíte v průměru přibližně o patnáct procent levněji než v kamenných obchodech, ale pokud nenakoupíte za více než 1000 Kč, musíte počítat s poštovním ve výši několika desítek korun.

Kromě Vltavy provozuje firma Internet Shops ještě **MusicKatalog** (www.musiccatalog.cz), ve kterém najdete hudební nosiče pocházející především ze zahraničí. Více než půl milionu titulů prakticky z celého světa je sice lákavá nabídka, ale bohužel počítejte s delšími dodacími lhůtami a s vyšší cenou. Do obchodu **e-store** (www.e-store.cz) byste měli zabrousit v případě, nejste-li ještě definitivně rozhodnutí pro nákup konkrétního titulu. Abyste nekupovali zajíce v pytli, jsou vám zde totiž k dispozici půlminutové ukázky z každé skladby.

Obchod **igo** (www.igo.com) je přímým následovníkem kdysi velmi úspěšného obchodu s hudebními nosiči Albumcity, který se dokonce v roce 2000 stal vítězem soutěže Český zavináč jako nejlepší internetový obchod. Jeho sláva však neměla dlouhého trvání a v létě roku 2001 obchod na několik měsíců dokonce stáhl virtuální rolety, aby se letos objevil pod zmíněným názvem igo. Změna názvu však není změnou jedinou. Nejedná se již o klasický internetový obchod, ale o elektronické tržiště umožňující velkému počtu prodejců prodávat své zboží přímo zákazníkům prostřednictvím internetu.

Ve výše uvedených obchodech najdete hudbu mnoha žánrů, ale existují i virtuální obchody specializované na určitý druh hudby. Příkladem budiž internetový obchod s country, folkovou a trampskou hudbou **Country Claim** (www.countryclaim.cz) nebo obchod **Musica Bona** (www.musicabona.com), nabízející vážnou hudbu.

HUDEBNÍ KONCERTY

Opravdovému hudebnímu fandovi však pouze poslech hudby zakonzervované na hudebním nosiči nestačí a čas od času zatouží vidět své oblíbené interprety „naživo“. I když k nám již nezajíždí tolik zahraničních interpretů, jako tomu bylo v polovině devadesátých let, kdy vrcholila koncertní horečka v Česku, přesto se čas od času dá najít v nabídce koncertních agentur zajímavá akce.

Přesvědčit se o tom můžete na stránkách agentury **Interkoncerts** (www.interkoncerts.cz), která k nám v minulosti dovezla například Depeche Mode, Pearl Jam nebo Metallicu. Ještě větší zkušenosti než výše uvedená společnost má koncertní agentura **10:15** (www.1015.cz), která se pořádání koncertů věnuje již od roku 1990. Během více než deseti let uspořádala mnoho desítek koncertů umělců, kteří navíc rozhodně nepatří mezi oblíbence komerčních rádií. Za všechny zmíním alespoň Sonic Youth, Laibach, Sepulturu, Lou Reed nebo The Young Gods.

Nechcete-li udělat radost překupníkům se vstupenkami, měli byste si lístky opatřit předem. Na stránkách společnosti **Ticket-**

pro (www.ticketpro.cz) najdete nabídku akcí, na které si lze zakoupit vstupenky distribuované touto společností. Lístky na více než pětistovku aktuálních představení má v nabídce **Ticketportál** (www.ticketportal.cz) a především lokální akce menšího významu najdete v systému **Vstupenky** (www.vstupenky.cz).

HUDEBNÍ HITPARÁDY

Hudební žebříčky bývají sestavovány na základě prodejnosti desek, zatímco o pořadí v hudebních anketách rozhodují posluchači či hudební kritika. Příkladem prvního typu žebříčků je Oficiální česká hitparáda nejprodávanějších desek, kterou spolu s pořadím nejhranějších skladeb českých rádií najdete na webu **IFPI ČR** (www.ifpi.cz). Naopak anketou založenou na hlasování hudebních fanoušků je populární **Český slavík** (www.ceskyslavik.cz), který vznikl pod názvem Zlatý slavík v roce 1962 v redakci časopisu Mladý svět.

Zatímco v anketě Český slavík rozhoduje vkus posluchačů, vítěze jednotlivých kategorií výročních cen **Akademie populární hudby** (www.aph.cz) určují profesionálové z hudební branže. Tato soutěž dlouho hledala svoji tvář a jméno – první české hudební ceny se začaly udělovat v roce 1991 pod názvem Výroční československé hudební ceny a dalších pět let akce probíhala pod názvem Grammy (tento název však podle zaoceánských protestů porušoval copyright americké verze hudebních cen, a tak se v roce 1997 začaly předávat ceny Akademie populární hudby).

Své hudební hitparády mají i naše dvě veřejnoprávní média. Každou středu odpoledne můžete na televizních obrazovkách sledovat oficiální hitparádu České televize **Medúza** (www.czech-tv.cz/porady/meduza/index.php3) a o hitparádu nepřijdou ani posluchači Českého rozhlasu, který každý týden vysílá **Formuli Pop** (www-ext.rozhlas.cz/radiozurnal/formulepop). Nejsledovanější televize v zemi pro své diváky již téměř deset let připravuje hitparádu **Eso** (www.nova.cz/eso). ■

■ ■ Ladislav Bittner, autor@chip.cz

Kolik řečí znáš...

Jazykové vybavení je i dnes, 13 let po revoluci, stále velkým problémem. Úroveň jazykových kurzů je také velmi různá, navíc to dnes již vůbec není levná záležitost.

Jedním z problémů, na které často narazíte, uvažujete-li o přihlášení do nějakého kurzu, bývá nedostatek času na jeho navštěvování. Další překážkou bývá výběr kurzu – jak zvolit ten nejlepší a nejlevnější? My vám nabídneme alternativu, která vám umožní se uvedeným problémům vyhnout. Výuka jazyků se v současné době již provádí i na internetu a vy se jí můžete zúčastnit, kdykoliv chcete.

Jazykové kurzy na internetu probíhají například ve formě e-mailových lekcí, které jsou žákům zasílány. Tak je tomu v případě, že jste si určitý jazykový kurz objednali a zaplatili. V lekcích se dozvíte nová slovíčka, dále je zde podrobně vysvětlena gramatika, kterou si procvičíte ve cvičeních. Výuka je tedy svou strukturou velmi podobná výuce v klasické, „kamenné“ jazykové škole. Nemusíte se bát ani toho, že byste neměli příležitost se naučit správnou výslovnost. Na mnoha stránkách jsou totiž k dispozici i zvukové soubory, které si jednoduše stáhnete a hned přehrajete. U většiny internetových jazykových škol (které jsou často internetovými pobočkami škol „kamenných“) jsou k dispozici kurzy placené, ale skoro vždy zde najdete alespoň několik ukázkových lekcí, cvičení nebo textů zdarma. Podle toho se také můžete rozhodovat, který z kurzů si

zakoupit. Podívejme se tedy, kde výuka jazyků na internetu probíhá.

Anglictina.com

Internetové stránky www.anglictina.com, jedny z nejlepších výukových stránek, které lze na českém internetu najít, se zaměřují pouze na výuku angličtiny. Studenti jsou zde rozděleni do tří úrovní podle znalosti angličtiny. Na stránkách se nabízejí placené kurzy, ale najdete zde i mnoho velmi zajímavých věcí, které vám ve výuce angličtiny pomohou a jsou zcela zdarma. V první řadě je však třeba se zaregistrovat. Registrace je velmi jednoduchá: stačí vyplnit funkční e-mail, zvolit si přihlašovací jméno a heslo. Kurzy jsou vedeny (kromě kurzu pro začátečníky) lektory ze zahraničí. Nejprve si můžete vypracovat zkušební test, abyste věděli, kterému stupni vaše znalost angličtiny odpovídá, a poté si již můžete vybrat některý z kurzů. Pokud ještě nemáte s angličtinou žádné zkušenosti, zkuste kurz Školička – Anglicky za 10 dní, který je

zdarma. K tomuto kurzu se dostanete přes odkaz School v horním řádku. Jinak zde najdete nabídku standardních kurzů a u každého kurzu si můžete zdarma vyzkoušet jednu lekci na ukázkou. Lekce se skládají ze slovíček, frází, gramatiky a textu. Vše si můžete i poslechnout, a to rovnou ve dvojím provedení: můžete zvolit buď angličtinu britskou, nebo angličtinu americkou. Nakonec si znalost probrané látky vyzkoušíte v několika cvičeních, které každá lekce obsahuje. Pokud si zaplatíte některý z kurzů, můžete ve stanovenou dobu také chatovat se svými učiteli i s ostatními nadšenými studenty.

English.aktivnistudium.cz

Stránku <http://english.aktivnistudium.cz> můžeme doporučit hlavně těm, kdo již angličtinu ovládají, ale rádi by se ještě něčemu přiučili a zopakovali si některá slovíčka a gramatiku. Nejprve se přihlaste (stačí si zvolit přihlašovací jméno a heslo, žádné další „intimní“ údaje nejsou vyžadovány), tím se dostanete ke cvičením zdarma. V 15 lekcích zde můžete procvičovat slovíčka: slovíčko vždy přeložíte, vepíšete do políčka a odešlete. Na stránce se vzápětí zobrazí vyhodnocení a také správný výsledek, pokud jste nevěděli. Stejným způsobem si můžete procvičovat i nepravidelná anglická slovesa – pouze musíte vyplnit s infinitivem slovesa i další dva tvary minulého času. Ta, ve kterých jste chybovali, si můžete znovu procvičit v sekci Procvičování chyb, kde jsou vám tak dlouho omílána, dokud je všechny neumíte. Můžete si také zobrazit sta-

tistiku, jak jste byli v jednotlivých lekcích úspěšnější a v čem jste udělali chybu. Pokud odpovíte pětkrát po sobě správně, jste odměněni vtípem; větší odměnou však pro vás jistě bude pocit z dobře odvedené práce.

Aj-online

I když jsou stránky <http://www.volny.cz/aj-online> poněkud staršího data a nevypadá to, že byly v poslední době aktualizovány, určitě se vám budou hodit. Přístup ke všem materiálům (gramatice a cvičením) na internetu je zdarma a nemusíte se ani nijak registrovat a přihlašovat. Studijní materiál je rozdělen do tří stupňů, opět podle úrovně znalosti jazyka. Stránky se, jak už název napovídá, zabývají pouze výukou angličtiny. Cvičení, která zde najdete, se vždy věží na probranou gramatiku a jsou dvojího druhu –

buď je to prostý text, který si musíte např. vytisknout a poté vypracovat, nebo si vybíráte z několika možností v rozbalovacím seznamu a máte možnost si test nechat vyhodnotit a poučit se, kde jste udělali chybu. K rozšíření vaší slovní zásoby vám zde může pomoci ještě několik anglických textů se slovíčky.

Blesková angličtina

Tyto stránky se hodí zejména pro začátečníky. Byly vytvořeny v Německu, ale jsou dostupné kromě němčiny i ve francouzštině a slovenštině. Ovšem nenechte se zmýlit – na internetové adrese <http://www.blitzenglish.com> se slovenská verze stránek skrývá pod českou vlaječkou. Tvůrci stránek měli také zřejmě problémy se zobrazováním slovenské diakritiky, přesto věřím, že se na stránkách vyznáte. Obsahují základní kurz pro začátečníky, slovníček a také část věnovanou anglické výslovnosti. Bohužel zde nemáte možnost si probranou gramatiku a slovíčka vyzkoušet ve cvičeních.

Aj.cz

I stránky na adrese www.aj.cz se zabývají výukou angličtiny. Nutno předem poznamenat, že toho zde najdete skutečně mnoho,

a to zcela zdarma a bez jakékoliv registrace. K veškerému materiálu na stránkách je naprosto volný přístup. Učivo je zde uspořádáno do šesti lekcí, což by se vám mohlo zdát málo, ale každá lekce obsahuje tolik gramatiky, cvičení a slovíček, že ji jistě neproberete na jedno posezení. Ale to zdaleka není všechno. Gramatika je ještě rozvedena v další části a zahrnuje prakticky celou problematiku angličtiny, stejně tak i cvičení a slovníček, který je uspořádán také tematicky (např. jídlo, barvy) a doplněn ještě o slovníček slangových výrazů a slovíčka z oblasti obchodní angličtiny. Bojíte se, že se zde ale nenaučíte správné výslovnosti? Žádný strach – v části Listening vás čeká několik nezapomenutelných dialogů, např. z filmu Pulp Fiction, vždy s doslovným přepisem. Ani nudit se na těchto stránkách nebudete, jelikož zde najdete plno zábavných textů, vtípů (které lze i zaslat přímo ze stránek jako zprávu SMS), kvízů a soutěží. Pokud chcete svoji angličtinu pilovat při konverzaci s někým dalším, můžete si zde vybrat z mnoha nabídek na dopisování v tomto jazyce a psát si s lidmi z celého světa. Zkrátka a dobře, nebudu zastírat, že jsem těmito stránkami byla nadšená a určitě se na ně budu často vracet (alespoň je to moje předsevzetí). Totéž doporučuji každému, kdo se o angličtinu jenom trochu zajímá.

Nj.cz

Jestliže se orientujete spíše na němčinu, nezoufejte, podobně skvěle vypracované stránky čekají na internetu i na vás, a to na adrese www.nj.cz. Najdete tu prakticky celý kurz německého jazyka zdarma, který bude zahrnovat probrání všech gramatických jevů a cvičení s nimi spojená. Každý pracovní den v týdnu se zde objeví několik nových slovíček s vysvětlením. Bohužel procvičování gramatiky není možné pomocí interaktivních dotazníků – cvičení si musíte např. vytisknout a potom ručně vyplnit. Pobavit se můžete při zábavných textech a vtipech a i zde se můžete seznámit s ostatními přáteli německého jazyka.

Anglicky s British Council

British Council je britská organizace, která se zabývá anglickým jazykem a kulturou a má mnoho poboček po celém světě. Mimo jiné pořádá jazykové kurzy, a to jak ty klasické, tak na internetu. Kurzy na jejích stránkách se hodí spíše pro pokročilé, ostatně nenajdete zde ani slovo česky. Přístup je tu k několika prvním lekcím, a to i k posledním lekcím, ke kterým budete potřebovat program Real Player. Adresa stránek je www.online-english.britishcouncil.org.

Speak Speak

Zaregistrujete-li se na stránce www.speak-speak.cz, obdržíte na svou e-mailovou adresu každý týden nová slovíčka. Výuka se zde zaměřuje převážně na obchodní angličtinu, takže se naučíte i hodně užitečných frází např. pro obchodní dopis nebo telefonický rozhovor s obchodním partnerem. Gramatika opět obsahuje snad všechny mluvnické jevy v anglickém jazyce a lze ji vyzkoušet v interaktivních cvičeních, ve kterých např. doplňujete do volných políček správné tvary a poté máte možnost si cvičení automaticky zkontrolovat. Stránky jsou dostupné i v češtině, avšak slovíčka ani fráze překládány nejsou – pouze vysvětleny jako ve výkladovém slovníku.

Anglické testy

Na internetové adrese www.pavlatova.cz/testy nenajdete ani vysvětlení gramatických jevů, ani nová slovíčka, zato je zde mnoho různých interaktivních testů, kvízů a doplňovaček. Určitě se nebudete nudit ani při vyplňování různých křížovek. Všechny testy jsou zde rozděleny také podle náročnosti.

Interjazyky.cz

Na stránce www.interjazyky.cz si můžete zakoupit internetový kurz angličtiny a němčiny a pro začátek vyzkoušet první lekci zdarma. Jedna lekce obsahuje slovíčka, gramatiku a cvičení. I zde využijete zvukovou kartu svého počítače, protože jednotlivá slovíčka si můžete i poslechnout.

Jak vidíte, pomocí internetu se lze učít jazyky zábavnou a jednoduchou formou. Asi jste si všimli, že náš výčet poněkud monotónně zahrnoval hlavně výuku angličtiny, a můžete se domnívat, že na příznivce jiných krásných jazyků jsme poněkud zapomněli. Ale není tomu tak. Někdy příště se podíváme na nabídku jazykových kurzů na světovém internetu a budeme pozorně pátrat i po kurzech zaměřených na výuku ostatních jazyků. ■ ■ ■

Michaela Kadlecová, autor@chip.cz

MONOPOLY, PORTÁLY A VYHLEDÁVAČE – KDO S KOHO?

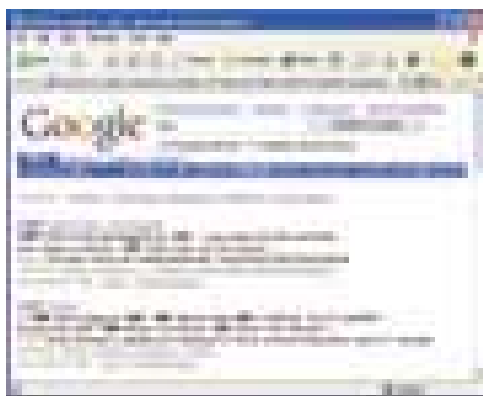
Vítěz bitvy je znám.

„Boj o internet“ může pokračovat

Do nedávné minulosti rozhodovala o atraktivitě stránky především její URL adresa. Dobře si vzpomínáme na vysoké ceny vydražené za domény jako sex.com, altavista.com a další. Dokonce ještě před pouhým rokem proběhla dražba atraktivních domén v doméně „.cz“. To vše je ale již minulostí. Stále méně lidí hledá obsah na internetu prostě tak, že naslepo napíše nějaké slovo a za něj dá „.com“ nebo „.cz“. Stále více lidí používá ke stejnému účelu vyhledávač. A naprostá většina z nich dnes preferuje vyhledávač Google.

Není proto divu, že když toto září pozměnil Google svůj vyhledávací algoritmus, vyvolal v tisku doslova bouři nevole.

Ozvaly se zejména ty firmy, které se najednou z neznámých důvodů posunuly z předních pozic někam dozadu, a které tedy ze dne na den doslova zmizely ze zorného pole zákazníků. Některé firmy si pospíšily i s kvantitativním odhadem způsobených ztrát: odsun ze čtvrté pozice a opuštění první stránky údajně jedné firmě způsobily během jediného měsíce pokles obrátu o 30 %.

Google zvítězil jednoduše díky nejvyšší kvalitě svého vyhledávače.

Stranou této pozornosti zůstal výsledek soudního sporu mezi vládou Spojených států a společností Microsoft, oznámený pár týdnů poté. Dnes si asi již jen málokdo vzpomene na původní příčinu tohoto kdysi slavného sporu. Byl to známý „boj o internet“ druhé poloviny devadesátých let. Přesněji řečeno,

jeho první fáze. Tu zatím závěrečnou a přitom mnohem důležitější fází pak v tichosti a bez pozornosti médií vyhrál někdo jiný. Společnost Google.

PŘÍČINY BITVY PROHLÍZEČŮ

Vraťme se nejprve do doby, kdy byl internet ještě zcela novým nástrojem, se kterým nebyly žádné praktické zkušenosti. V té době nebylo známo, jak by se prostřednictvím tohoto tajemného média daly vydělávat peníze. Zároveň ale nešlo přehlédnout, že se internet obrovským tempem rozrůstá: každým druhým rokem se počet jeho uživatelů přinejmenším zdvojnásoboval. Kombinace těchto dvou skutečností byla pro IT firmy opravdu nepřijemná; nakonec vedla k situaci, kdy rostl tlak na to, aby bylo něco podniknuto, ale nikdo přitom přesně nevěděl, co by to mělo být. A tak byla svedena obrovská bitva o tržní podíl na trhu s internetovými prohlížeči. Co bylo vlastně jejím důvodem?

Prohlížeč měl dvě důležité vlastnosti. Jeho prostřednictvím bylo možné k uživateli „propašovat“ různé preference a doporučení, na co se na internetu podívat. Tím se dal do určité míry ovlivňovat provoz na internetu, ze kterého se v dobách internetové horečky odvozovala (z dnešního pohledu horečnatí) cena jednotlivých internetových projektů. Druhou vlastností prohlížeče pak byla schopnost ovlivňovat komunikační standardy, které se budou na internetu používat, a tím podpořit prodej dalších softwarových produktů mateřské firmy. Důsledky této bitvy mimo-

chodem vidíme dodnes – právě proto se stejná stránka zobrazuje v různých prohlížečích různě. Bitva je ale v podstatě již dobojována. Vlastní standard WWW byl ovládnut výrobcem dominantního prohlížeče – společností Microsoft. Tato skutečnost však firmě nepřinesla nějakou zásadní výhodu na trhu; pozornost se proto přestala soustředit na možnost ovládat WWW standard a přesunula se na snahu dominovat v obsahu.

To byla ale zároveň ona druhá oblast, kde mohly prohlížeče svému výrobcovi pomoci. Tím nejjednodušším trikem bylo přednastavení domovské stránky a případně i uživatelských oblíbených stránek. Počet přednastavených navigačních funkcí postupně rostl. Prohlížečům přibyla tlačítka „Vyhledej“, pomocí kterých bylo možné rychle se dostat na „ten správný“ vyhledávač, a objevily se i pokusy o integraci technologií „push“, tedy o přednastavení a pravidelné stahování nejruznějších informačních zdrojů. Tyto technologie jsou dnes již minulostí; byly však nahrazeny ještě troufalejšími metodami, jak ovlivnit provoz. Zatím posledním krokem bylo potichu zavedené automatické přesměrovávání uživatelů Internet Exploreru na vyhledávací stránky Microsoftu vždy, když není možno danou stránku najít. Uživatel je tímto způsobem odkázán na *msn.com* obvykle několikrát denně – nejen pokud se překlepe při zadávání URL, ale dokonce i když pouze nezadá předponu „www.“ u těch stránek, která tato písmena stále ještě vyžadují. (Bylo by sice možné například zkusit tato tři písmenka nejprve doplnit, jenže to by pak nepříběh provozu na oněch žádoucích místech.)

GOOGLE – NOVÝ MONOPOL INTERNETU

S vědomím těchto skutečností se pak musíme dívat i na statistiky provozu na největších vyhledávačích. Google zde vede i bez ohledu ■

■ na právě zmíněné postupy. Podle zářijového průzkumu Nielsen/Netratings jej k vyhledávání používá 29,48 % uživatelů internetu, jen o málo méně než vedoucí vyhledávač Yahoo! (29,57 %). To však Google nemusí trápit, protože portál Yahoo! je již delší dobu postaven právě na vyhledávací technologii Google, a podle nedávno obnovené smlouvy má dokonce Google ještě větší možnost zasahovat i do jeho redakčního obsahu. Může tedy ovlivňovat i řazení stránek v jednotlivých kategoriích tohoto nejnavštěvovanějšího světového portálu. Z první čtyřky velkých vyhledávačů je na technologii Google postaven ještě jeden – portál AOL s 18,74 % účastníků. (Připomeňme, že pokud jde o české portály, zde používá Google již delší dobu Redbox a nově se k němu přidal i Seznam.) Jediným velkým světovým vyhledávačem, který Google nepoužívá, je tak Microsoft. „Chodí“ na něj 29,42 % uživatelů. Jak jsme si řekli, Internet Explorer přitom plně využívá všech známých triků, které by mohly zúročit jeho dominantní tržní podíl v prohlížečích. Jeho dnešní dvaadvaceti-procentní podíl je jen dalším důkazem toho, jak přečehovaný byl význam prohlížečů v původní fázi „boje o internet“.

FÁZE VÝVOJE „BOJE O INTERNET“

Povšimněme si ještě jedné zajímavé věci: triky, které internetové prohlížeče postupně na své uživatele nasazovaly, věrně kopirovaly jednotlivé fáze „boje o internet“. Jinými slovy, prohlížeče vždy podporovaly provoz těch služeb, které byly v dané chvíli považovány v oblasti „ovládání internetu“ za klíčové. Dnes můžeme tyto fáze zpětně popsat. Součástí „boje o internet“ tedy byla nejprve bitva o prohlížeče, pak následovala bitva o portály a zatím poslední proběhla bitvou byla bitva o vyhledávače. Ne nadarmo tedy směřují naposledy zavedené triky právě do oblasti podpory návštěvnosti vyhledávačů. Před chvílí uvedené výsledky však ukazují, že i v této oblasti je již dobojováno. Rovnou však dodejme, že „boj o internet“ tím ale zdaleka nekončí. Bude mít i další fáze. V té příští se bude vést bitva o personalizační vrstvu.

BITVA PORTÁLŮ

Nyní se ale vraťme do druhého kola „boje o internet“, k bitvě o obsah. V té době už byla bitva prohlížečů rozhodnuta, WWW formát se standardizoval a v oblasti standardů se bojovalo (a dodnes bojuje) již

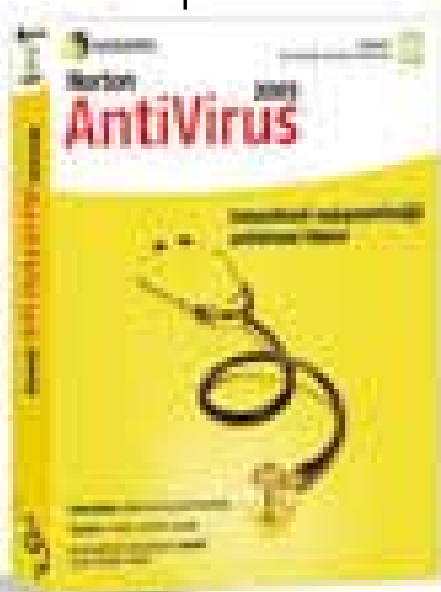
Nemůžete-li najít potřebnou stránku, zpravidla skončíte na msn.com

„pouze“ o oblast formátů pro uložení a streaming médií a formátů pro přenos strukturovaných obchodních dokumentů. Tehdy si firmy uvědomily, že internet je především médiem k doručení obsahu a prohlížeč se stále více stává pouhým oknem, kterým do tohoto obsahu nahlížíme. Stále více uživatelů si prohlížeč roztáhne do podoby celé obrazovky, ve které už není vidět ani název firmy a produktu, ale dokonce ani žádné navigační lišty či připravená tlačítka oblíbených míst či vyhledávačů. Dokonce i slavná

PLACENÁ INZERCE

Nedejte virům šanci!

Norton AntiVirus™ 2003 – česká verze

Aplikace Norton AntiVirus™ 2003 poskytuje účinnou ochranu počítače před viry. Tato aplikace se snadným ovládáním automaticky rozpoznává viry a odstraňuje infekce v e-mailových zprávách i přílohách rychlých zpráv. Navíc se sama aktualizuje proti novým virům.**

- NOVINKA! Rozpoznává a blokuje viry i v přílohách rychlých zpráv (např. ICQ nebo MS Messenger).
- NOVINKA! Exkluzivní technologie blokování virů Worm Blocking rozpozná červy jako například Nimda v odchozím e-mailu a zabrání tak napadení jiných počítačů.
- ROZŠÍŘENO! Automaticky odstraňuje viry, červy a trojské koně.
- Prohledává a čistí příchozí i odchozí e-maily.
- Automaticky stahuje nové definice virů za účelem ochrany proti novým virům.
- Technologie Script Blocking chrání proti rychle se šířícím skriptovým virům jako například ILoveYou a Anna Kournikova.
- Technologie Worm Blocking a Script Blocking mohou rozpoznat nové hrozby ještě předtím, než pro ně budou vytvořeny definice virů.
- Obsahuje podrobné pokyny k instalaci, a to i do již napadeného počítače.
- Norton AntiVirus 2003 je zcela lokalizovaný.

Norton AntiVirus 2003 v prodeji u prodejců společnosti Symantec a ve vybraných obchodních řetězcích. Klimentská 46, 110 02 Praha 1, tel: +420 602 206 348 e-mail: prague@symantec.com, www.symantec.cz

** Při koupi produktu Norton AntiVirus 2003 získají uživatelé službu aktualizace definic virů po dobu jednoho roku; pro následné aktualizace je k dispozici roční předplatné.

Symantec a logo Symantec jsou obchodní známky registrované v USA, Norton AntiVirus je obchodní známka společnosti Symantec Corporation. © 2002 Symantec Corporation. Všechna práva vyhrazena.

Jedna z obětí bitvy portálů – go.com

- tlačítka „Vyhledej“ jsou dnes stále častěji nahrazována lištou našeho preferovaného vyhledávače, kterou si uživatel prostě stáhne z internetu a která již nemá nic společného s výrobcem prohlížeče. K tomu všemu navíc stále přibývá uživatelů, kteří na internet nepřistupují z PC, ale z úplně jiných zařízení z oblasti spotřební elektroniky. Naplno se tak rozběhlo druhé kolo „boje o internet“ – bitva o obsah.

Dnes rozhoduje o popularitě v internetu algoritmus vyhledávače, ovládaného jedinou firmou.

Tuto bitvu můžeme časově zařadit do konce devadesátých let. Firmy tehdy bojovaly o návštěvnost – bylo tedy žádoucí vytvářet weby a skupiny webů, které by přitáhly co nejvíce uživatelů. Zde se přirozeně jako první profilovaly vyhledávače, neboť ty byly automaticky místy s vysokým provozem. K nim však byly přidávány další obsahové stránky a postupně začal převažovat koncept portálů a destinací. S jidlem totiž roste chuť: když už máme návštěvníka na našich stránkách, proč bychom se o něj měli dělit s jinými provozovateli? Jak už sám název „destinace“ vypovídá, cílem těchto projektů byl nejen vysoký provoz a vysoká návštěvnost, ale přímo „odchycení“ většiny provozu na internetu. Destinace se proto snažily pokrýt co největší část požadavků svých návštěvníků. Tím se ne náhodou dostáváme do vrcholných měsíců zlaté horečky internetu, tedy do doby megalomanských projektů. Pokrytí většiny požadavků našich návštěvníků je totiž sisyfovským úkolem srovnatelným s pověstným „bojem proti zbytku světa“ a není zvládnutelné ani pro velké mediální domy.

Bitva portálů neměla vítěze. Ani jej nemohla mít – stejně jako nemá jediného vítěze trh klasických médií. Měla však řadu obětí. Za

všechny jmenujme aspoň nákladný portál *Go.com*, který měl zastřešovat všechny portály firmy Disney a do kterého jeho vlastník svého času investoval velké peníze i naděje.

BITVA VYHLEDÁVAČŮ

Dnes dospěly firmy k třetímu, zatím závěrečnému poznání. Obsah na internetu je natolik nepřeborný, že nemají nejmenší šanci bojovat v něm o dominanci. Nelze bojovat proti všem, tedy proti velkým mediálním domům, světovým vydavatelstvím, globálním mediálním skupinám, ale například ani proti firmám specializujícím se na různé druhy zábavy. Náš klasický, „kamenný“ svět přece také nemá univerzální a dominantní poskytovatele všech informací a služeb. Je proto vhodnější klást si realističtější cíle. Jedním z nich je možnost stát se v tomto světě navigátorem, poradcem. Stát se expertem v obrovském a nepřeborném moři informací.

Tento cíl je skutečně splnitelný. Má-li totiž nějaký odborník reputaci skutečného experta v daném oboru, je jen přirozené, že se na něj obrací stále více lidí. Zároveň tím získává nezanedbatelnou moc, neboť může ovlivňo-

vat úspěch či neúspěch ostatních služeb. Přitom je jen přirozené, že skutečných expertů je málo. Pozice internetového experta je navíc spojena s obrovskou mocí: můžeme ji přirovnat k situaci, kdy by v „kamenném“ světě mohl někdo rozhodovat o tom, které obchody budou ležet na hlavních třídách velkých měst a které budou odsunuty na periferii.

Google je dnes v natolik monopolní situaci, že se občas spekuluje o tom, zda jsou první místa v jeho seznamech důsledkem skutečné popularity zobrazených stránek, nebo zda je popularita těchto stránek naopak důsledkem jejich předního umístění v Google. Jinými slovy, jakékoliv doporučení, které Google dá, je již předem pravdivé. Pokud by se totiž Google rozhodl umístit na přední místa třeba i zcela nové a zcela neznámé stránky, okamžitě by se tyto stránky staly natolik navštěvovanými, že by začaly mít pro daný obor zásadní význam.

DVĚ POUČENÍ A OTEVŘENÝ ZÁVĚR

Tento příběh má dvě poučení. To první je pozitivní a říká, že bitvu o dominantní tržní pozici lze vyhrát i čestnými prostředky. Google zvítězil prostě proto, že jeho technologie byla nejlepší. V džungli stále rostoucího inter-

netu dokázal poskytnout skutečně relevantní výsledky. Měl k tomu ale i tu potřebnou dávku štěstí. V klíčovém okamžiku, v dobách vrcholící bitvy o portály, se mu podařilo uzavřít smlouvu s největším světovým portálem Yahoo!. Tím se vlastně dostal do situace, kdy byl v následující fázi „boje o internet“ podporován vítězem fáze předcházející. O nic jiného se přece nesnažil ani Microsoft, když chtěl své vítězství v oblasti desktopů (s operačním systémem Windows) rozšířit na vítězství v oblasti internetových prohlížečů a poté, kdy se mu to podařilo, se pak snažil nově získanou dominanci v oblasti prohlížečů rozšířit na dominanci v oblasti portálů a vyhledávačů. Protože se však Microsoft v oblasti portálů nikdy jedničkou nestal, Google zde měl silnějšího spojence – Yahoo!.

Takže vlastně i ten „čestný“ postup se paradoxně odehrával podle stejného schématu jako postup „nečestný“, který byl nedávno odsouzen soudem. Jediným rozdílem je, že v případě Google se firma spojila s dominující firmou na trhu, zatímco v případě Microsoftu se firma snažila využít své vlastní dominance v jedné oblasti k dominanci v oblasti další.

Ale přece jen zde najdeme jeden zásadní rozdíl: rozdíl v motivaci. K tomu, aby si největší světový portál vybral vcelku neznámého dodavatele vyhledávání, musel si být opravdu jist tím, že je zvolená technologie lepší než technologie vlastní i než technologie konkurence. Na této kvalitě totiž záviselo jeho vlastní přežití. Firma nově vstupující do této oblasti oproti tomu takové dilema neměla, protože na vyhledávání nebyla životně závislá.

A možná právě to je obecný mechanismus inovace, který i v budoucnu umožní vstup inovativních technologií na trh ovládaný velkými firmami. Díky němu totiž budou čas od času vyhrávat technologické souboje i firmy, které jsou sice malé a neznámé, ale jejichž produkty jsou natolik kvalitní, že si je ty největší firmy dominující současné podobě trhu zvolí jako svoji klíčovou konkurenční výhodu.

Druhé poučení je bohužel negativní. Od internetu, ve kterém se o atraktivitě rozhodovalo prostřednictvím URL adresy, a ta se dala koupit či vydražit v celkem transparentním procesu, jsme se dostali k internetu, ve kterém o popularitě rozhoduje algoritmus ovládaný jedinou soukromou firmou. Tento algoritmus je neveřejný a navíc se může kdykoliv a libovolně měnit. Můžeme tedy jen doufat, že tento nový monopol nebude trvat dlouho. Je totiž otázkou, zda se firmě Google podaří vyhrát i další fázi „boje o internet“ – právě začínající bitvu o personalizační vrstvu.

■ ■ ■ Jiří Donát

inzerce

BEZPLATNÁ ŘEŠENÍ PRO VZDÁLENÝ PŘÍSTUP

Vaše kancelář je tam, kde jste vy

Zatímco pod Unixem je vzdálený přístup k počítači už dávno samozřejmostí, uživatelé Windows používají často až příliš drahá řešení. Chip vám ukáže, jak můžete zdarma na dálku ovládat počítače pomocí standardních prostředků integrovaných ve Windows nebo pomocí freewaru.

Při cestách s mobilem, PDA a notebookem často potřebujete mít prostřednictvím internetu přístup ke svým datům, která „dřímají“ na vzdáleném počítači. Doposud se tohoto tzv. vzdáleného přístupu, který na monitoru lokálního klientského PC vyčaruje vzdálený hostující počítač (host PC), většina uživatelů obávala. Buď pro ně byl potřebný software příliš drahý, nebo celá věc příliš komplikovaná. S novými Windows XP můžete vytvořit vzdálené spojení zdarma pomocí prostředků, které jsou standardně k dispozici – a navíc velice jednoduše.

Vzdálené spojení lze využít dvěma způsoby. Buď se můžete připojit k hostujícímu počítači jiného uživatele, který má poté na svém počítači před očima váš monitor a může tak pomoci při případných problémech, nebo máte sami možnost, např. ze svého domácího počítače jako klientského počítače, připojit se k počítači v kanceláři, jako byste seděli přímo před ním.

Hardwarové požadavky pro vzdálený přístup jsou velmi skromné. V podstatě nemusíte používat klávesnici, myš a monitor na hostujícím PC. Jedinou podmínkou je připojení k síti. Přitom je jedno, jestli jsou oba počítače propojeny ve společné rádiové síti, pomocí LAN, nebo prostřednictvím internetu.

Pro vytvoření spojení potřebujete jméno nebo IP adresu hostujícího počítače. Speciální aplikace vzdáleného přístupu (viz tabulka na str. 92) umožňují navíc přímé vytvoření vzdáleného počítače prostřednictvím ISDN

nebo modemu, tedy samotné připojení prostřednictvím telefonní linky.

U Windows XP Microsoft poprvé integroval Remote Control funkce přímo do operačního systému desktopu. U Home Edition se ale možnosti omezují na společnou diagnózu. Pouze Windows XP Professional nabízí svým uživatelům plnohodnotné vzdálené připojení s přístupem na hostující PC.

Pokud ještě nepoužíváte nejnovějšího „koně“ ze stáje Microsoftu, může pro vás být zajímavou alternativou program Virtual Network Computing (VNC).

Podívejme se tedy na to, co následující tři možnosti, používané při vzdáleném přístupu, umí a na co si musíte dát pozor při konfiguraci.

Pod Windows XP může každý uživatel požádat o vzdálenou podporu jiného uživatele a připojit ho k aktuálnímu přihlášení. Předpokladem je aktivace odpovídajícího checkboxu pod nabídkou *Vlastností systému* na kartě *Vzdálený přístup*.

Toto nastavení najdete pod nabídkou *Start / Ovládací panely / Systém* nebo alternativně také prostřednictvím volby *Vlastnosti* – když klepnete pravým tlačítkem myši na ikonu *Tento počítač*, umístěnou na pracovní ploše.

BEZPEČNOST

Nenechávejte špionům a hackerům pootevřená dvířka

Při spojení Remote Control vydáváte na pospas mnoho informací o svém PC. Jak Windows XP řešení, tak i VNC neumožňují kódování toku dat. Útočník by tedy mohl návštěvu odposlouchávat a zmanipulovat. Proto byste u spojení, která vycházejí přes LAN, měli přijmout některá dodatečná bezpečnostní opatření:

- Telefonní spojení: Možností je přímá provolba na hostující počítač prostřednictvím ISDN nebo modemu.
- VPN software: Speciální VPN software (Virtual Private Network) kóduje tok dat na nejistých cestách spojení.
- Vlastní odpovědnost: Přenášejte hesla pro spojení jistějším způsobem, např. pomocí zakódovaného e-mailu nebo telefonem. Remote Control software na hostujícím počítači by měl být aktivní jen tehdy, pokud má být použit.

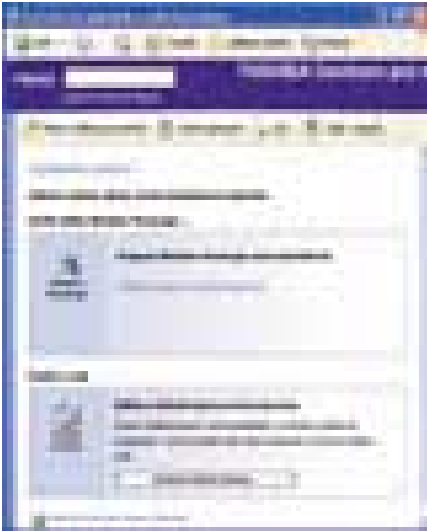
PODPORA VZDÁLENÉHO PŘÍSTUPU POD WINDOWS XP

Co je možné

- dálková diagnóza na požádání (dle požadavku)
- chat a audiospojení
- kontrolované dálkové ovládání

Co potřebujete

- Windows XP na hostujícím i klientském počítači
- připojení prostřednictvím LAN nebo internetu

ZÁCHRANNÝ ASISTENT: V nápovědě Windows XP najdete asistenta pro Žádost remote podpory.

- Z bezpečnostních důvodů byste měli remote podporu aktivovat pouze v případě, že ji opravdu potřebujete, a poté ji ihned vypnout.

Nyní vyberte v nápovědě Windows pod nabídkou *Žádost o pomoc* položku *Požádat přítele...* Windows prověří všechna potřebná nastavení. Poté vyberte *Požádat někoho*

o pomoc. Dále můžete zvolit mezi dvěma možnostmi pozvání. Nejjednodušší je pozvání přes Windows Messenger nebo Outlook. Alternativně můžete soubor, který asistent vytvoří, přenést pomocí downloadu přes web nebo FTP.

Zasíláte-li žádost podpory přímo, zadejte jednoduše adresu pomocníka a pokračujte v asistentu přes *Pozvat tuto osobu dále*. Připojte výmluvný pomocný text. V posledním bodu asistenta určete, kolik času má pomocník k navázání spojení a jakým heslem se musí přihlásit.

Pozor! Heslo musí být jiné než vaše systémová hesla. Toto heslo předejte uživateli bezpečnou cestou, např. telefonem nebo kódovaným e-mailem.

Když pomocník žádost obdrží a otevře připojený soubor (s příponou .MsRcIncident), XP budou vyžadovat heslo a samy poté vytvoří spojení. Zde vás Windows upozorní na navazování spojení. Aby bylo možné spustit „návštěvu“, musíte toto upozornění potvrdit.

Pozor! Přístup na svůj počítač umožníte pouze svým známým. Stejně tak byste měli otvírat přílohy, které vyžadují remote podporu, jen v tom případě, že odesílatel

znáte a e-mail jste předtím zkontrolovali antivirovým programem.

Odeslaný soubor obsahuje vaši IP adresu. U internetových spojení s dynamickým zadáváním IP adresy nesmíte přejít na off-line připojení. Pokud používáte firewall, musíte umožnit příchozí připojení pro TCP-port 3389. V privátní síti s internetovým směrovačem doplňte do souboru také jeho veřejnou IP adresu. Protože se jedná o XML soubor, je možno jej upravovat pomocí textového editoru. Najděte zápis *RCTICK-ET="65538,1,x.x.x.x:3389*. Místo písmen x doplňte IP adresu. Na směrovači musíte přicházející připojení převést na vlastním počítači na port 3389.

Jakmile je spojení navázáno, vidí pomocník monitor vašeho PC. Dorozumívání může probíhat prostřednictvím chat funkce v levém dolním rohu. Pokud jsou oba počítače vybaveny mikrofonem a reproduktory, lze pomocí tlačítka *Mluvit* navázat audiospojení. Pokud má pomocník pracovat na vašem počítači, musí zažádat o povolení k řízení vašeho počítače, které musíte potvrdit. Pomocí klávesy [Esc] můžete povolení kdykoli zrušit. Pokud chcete spojení ukončit, klepněte na *Spojení ukončit*.

PLACENÁ INZERCE

PROČENÍ PRODUKTU

BRAVE Antivirus 210

BRÁVA Antivirus 210 je bezpečný a rychlý antivirový program, který chrání váš počítač před škodlivými programy a soubory. Má širokou škálu funkcí, které vám umožní chránit svůj počítač před viry a malwarem. Je vhodný pro domácí i firemní počítače. Má jednoduché a přehledné rozhraní, které vám umožní snadno nastavit ochranu a aktualizovat definice virů. Má také možnost automatické aktualizace definic virů a programů. Je kompatibilní s Windows XP a Vista. Má také možnost automatické aktualizace definic virů a programů. Je kompatibilní s Windows XP a Vista. Má také možnost automatické aktualizace definic virů a programů.

BRAVE Antivirus 310

BRÁVA Antivirus 310 je bezpečný a rychlý antivirový program, který chrání váš počítač před škodlivými programy a soubory. Má širokou škálu funkcí, které vám umožní chránit svůj počítač před viry a malwarem. Je vhodný pro domácí i firemní počítače. Má jednoduché a přehledné rozhraní, které vám umožní snadno nastavit ochranu a aktualizovat definice virů. Má také možnost automatické aktualizace definic virů a programů. Je kompatibilní s Windows XP a Vista. Má také možnost automatické aktualizace definic virů a programů.

ProCA

ProCA je společnost, která poskytuje antivirové programy a služby. Má sídlo v Praze a nabízí služby v celé České republice. Má také možnost automatické aktualizace definic virů a programů. Je kompatibilní s Windows XP a Vista. Má také možnost automatické aktualizace definic virů a programů.

REMOTE DESKTOP POD WINDOWS XP PROFESSIONAL

Co je možné

- kompletní dálkové ovládání
- výměna dat přes schránku
- přístup na všechny periferie (periferní zařízení)

Co potřebujete

- Windows XP na hostu, 32bitové Windows na klientu
- Připojení prostřednictvím LAN nebo internetu nebo provolby
- Pro přístup pomocí prohlížeče ISS na hostu

■ Žadosti o remote support jsou vedeny v nabídce *Nápověda a odborná pomoc* pod volbou *Vzdálená pomoc* / *Zobrazit stav žádosti*. Tam lze ukončené „návštěvy“ obnovit a nechtěně zrušit.

U Windows XP Professional je dálkové ovládání integrováno do systému pod jménem Remote Desktop a je možné z každého Windows PC. Pro vzdálený přístup musí být vzdálený počítač zapnut. Během „návštěvy“ je monitor automaticky blokován.

Nejprve nakonfigurujte hostující PC – přes práva administrátora. V nabídce *Start* / *Ovládací panely* / *Systém* / *Vzdálený přístup* aktivujte zatrhávací pole (checkbox) *Povolit připojení vzdálených uživatelů k tomuto počítači*. Poté prostřednictvím položky *Vybrat vzdálené uživatele...* určete, kdo může mít na váš počítač přístup. V tomto dialogu můžete zakládat také nové uživatele a pomocí vyhledávací funkce hledat lokální účty a uživatele v Active Directory. Když tento dialog zavřete, je host PC připraven pro navázání spojení.

Vzdálený přístup přes klientský software: Otevřete na klientském počítači remote desktop spojení. Pod Windows XP otevřete cestou *Start* / *Všechny programy* / *Příslušenství* / *Komunikace* položku *Připojení ke vzdálené ploše*. Pro ostatní

32bitové Windows verze najdete na instalačním CD Windows XP pod nabídkou *Dodatečné úkoly* / *Zřízení remote desktop spojení* setup pro klientské aplikace. Možné je také stažení příslušných aplikací zdarma z domovské stránky Microsoftu na adrese www.microsoft.com/windowsxp/pro/downloads/rdclientdl.asp.

Pro spojení s hostujícím PC musíte zadat jeho IP adresu nebo jméno počítače. Na hostujícím PC zjistíte IP adresu nejsnadněji pomocí příkazu *ipconfig*. Klientský PC vytvoří spojení na TCP port 3389 hostitelského počítače. Pokud zde používáte firewall, musíte spojení s portem povolit.

Jakmile je spojení navázáno, musí být zadán login a heslo. Pokud někdo používá hostitelský počítač, můžete „návštěvu“ na dálku ukončit a přihlásit sebe.

Pozor! Veškerá neuložená data se takto ztratí. Pokud je navázáno spojení, není práce na hostitelském PC možná. Toto blokování můžete odstranit pouze tehdy, máte-li administrátorská práva nebo po zadání uživatele a hesla pro vzdálený přístup. Poté je remote desktop spojení automaticky „odseknuť“.

Pomocí vzdáleného připojení můžete na počítači pracovat, jako byste u něj přímo seděli. Před navázáním spojení lze provést některá dodatečná nastavení. V nabídce *Nastavení* nastavíte velikost monitoru, přihlašovací jméno a přístup k pevným diskům a tiskárnám. Optimalizace spojení podle šířek pásem, jež jsou k dispozici, urychlí zobrazení monitoru. To je důležité především pro vytáčená připojení přes modem nebo ISDN.

Návštěvu můžete ukončit pomocí volby *Odhlásit* v menu *Start*. Pokud chcete v práci pokračovat později, vyberte v menu *Start* položku *Odpojit*. Při dalším remote desktop spojení najdete monitor tak, jak jste ho opustili.

UMOŽNĚNÍ SPUŠTĚNÍ: Před použitím musí být aktivován Vzdálený přístup v Ovládacích panelech.

Vzdálený přístup přes prohlížeč: Jako alternativu ke klientu nabízí Windows XP Professional Remote Desktop fungující na webovém principu. Při tomto postupu si ale pod Windows XP musíte nainstalovat Internet Information Server (IIS). Tento webový server přebírá poté přes ASP aplikaci stejně tak jako ActiveX roli zprostředkovatele a vytváří přes prohlížeč přístup na jiný počítač, který musí také pracovat s Windows XP Professional. Tam musí být remote desktop spojení nakonfigurováno tak, jak bylo popsáno výše.

Při instalaci Internet Information Serveru (IIS) založte instalační CD disk Windows a otevřete nastavení *Start* / *Ovládací panely* / *Přidat nebo odebrat programy* / *Přidat nebo odebrat součásti systému* / *Internetová informační služba*. Prostřednictvím tlačítka *Podrobnosti* vyberte volbu *Webová služba* a spusťte v detailních nastaveních komponenty *Webové připojení ke vzdálené ploše*. Nakonec cestou *Start* / *Ovládací panely* / *Nástroje pro správu* / *Internetová informační služba* aktivujte IIS-Administrations-Snap-in a ověřte, zda byl webový server spuštěn. URL pro Remote Desktop je http://jméno_počítače.<doména>.cz/tsweb a tato URL adresa může být vyvolána každým prohlížečem, který podporuje ActiveX. Ve webovém formuláři zadejte URL počítače, ke kterému chcete vytvořit spojení. Na tomto počítači poté můžete pracovat stejně jako s klientským softwarem.

Remote Control spojení mají ale i své stinné stránky. Pootevřete tím totiž vrátka svého bezpečnostního systému. Pravidelné updaty Windows s nejnovějšími bezpečnostními patches jsou proto povinností. Pokud Remote podporu a Remote Desktop nepoužíváte, deaktivujte je. Další

KOMERČNÍ ŘEŠENÍ PRO VZDÁLENÝ PŘÍSTUP

PRODUKT	NetOp Remote Control	Symantec pcAnywhere 10.5
VÝROBCE	Softwareshef	Symantec
INTERNET	www.softwareshef.com	www.sws.cz
CENA (CCA)	7000 Kč	8392 Kč
DODATEČNÁ PŘÍMÁ SPOJENÍ	přes modem, ISDN, sériové rozhraní a infraport	přes modem, sériové a paralelní rozhraní
ZVLÁŠTNÍ FUNKCE	<ul style="list-style-type: none"> ■ přenos souborů se synchronizací a znovuobnovením při přerušení spojení ■ kódované spojení ■ vlastní Security Management se spojením na ODBC databanku 	<ul style="list-style-type: none"> ■ instalace přes internet ■ různé metody autentizace ■ kódované přenosy (možná výměna souborů) ■ konferenční režim na více PC

BEZPLATNÁ ALTERNATIVA PRO WINDOWS A LINUX: VNC

Co je možné

- dálková diagnóza a dálkové ovládání
- výměna dat přes schránku
- přenos souborů přes FTP nebo Okolní počítače

Co potřebujete

- 32bitové Windows nebo Linux 2.x (x86)
- Spojení prostřednictvím LAN, internetu nebo pro volby

adresáře na pevném disku a spusťte setup soubor. Instalace probíhá téměř automaticky. Vedle serverového softwaru se nahraje také VNCViewer, se kterým vytvoříte Remote spojení s hostujícím počítačem. Tento software můžete jednoduše nakopírovat na všechny počítače, které mají sloužit jako klient.

Na závěr musíte už jen spustit aplikaci na hostujícím počítači. V menu *Start* vyberte *RunWinVNC (AppMode)*. Při prvním spuštění se zobrazí VNC konfigurační dialog. V poli *Password* zadejte heslo, kterým se musí klient při navazování spojení identifikovat. Pokud má být hostující počítač během spojení zablokovan pro ostatní manipulaci, aktivujte zaškrtačací pole *Disable Local Keyboard & Pointer*. Poté, co zavřete dialog pomocí *OK*, čeká VNC na příchozí spojení. Přes ikonku VNC na liště lze kdykoli provádět změny nastavení. Pokud na hostujícím PC používáte firewall, musíte potvrdit spojení k TCP portům 5800-5899.

VNC spojuje možnosti Remote podpory a Remote Desktopu Windows. Jako podpůrná řešení nemohou být aktivovány checkboxy pro uzamčení klávesnice a myši. Protože VNC nenabízí ani chat, ani audiospojení, musí být pro tyto účely použity jiné nástroje, jako např. Windows Messenger.

NAVÁZÁNÍ KONTAKTU: Remote Desktop Client patří do standardní výbavy Windows XP Professional.

Pokud má VNC sloužit jako Remote Control řešení, měli byste uzamknout vstupní zařízení hostujícího PC, abyste tak zabránili potížím způsobeným lokálními uživateli.

VNC spojení ukončíte tím, že na klientském počítači ukončíte VNCViewer nebo na hostujícím počítači klepnete na ikonu *Kill All Clients*. Pokud se má na hostujícího počítači VNC spouštět automaticky při spuštění Windows, vyberte v menu *Start* a v podmenu *VNC Administrative Tools* volbu *Install WinVNC Service*.

Freeware VNC nabízí také klienta nezávislého na platformě, a sice jako Java-applet. Přes interní webový server, který je k dispozici pod <http://host-pc:5800>, může být applet spuštěn pomocí každého prohlížeče používajícího software Java. ■ ■ ■ -srn

- tipy pro zajištění bezpečnosti najdete v rámečku na str. 90.

Pokud ještě nepoužíváte Windows XP, a přesto vás Remote Control zajímá, měli byste se blíže seznámit s bezplatným softwarovým paketem Virtual Network Computing (VNC). Program najdete na internetu na adrese www.uk.research.att.com/vnc. V porovnání s Remote Desktop spojením ve Windows chybí VNC jen funkce přístupu na lokální pevný disk a tiskárny. Vedle WinVNC pro všechny verze Windows existují také VNC verze pro jiné operační systémy, jako je Linux; Remote spojení může tedy probíhat i mezi různými systémy. Při instalaci VNC na hostujícího PC rozbalte instalační soubor do

PLACENÁ INZERCE

DISCOBOLOS

DISKOVÁ POLE PRO KAŽDÉHO

Proč větší disky ?
To raději DISCOBOLOS s ochranou dat RAID !
Jen připojit k Ethernetu
za provozu celé firmy - a používat !!!

NOVÉ HOT SWAP 19" RACK AŽ 8 HDDS

www.discobolos.net

- NOVĚ I: 1 Gb/s, ARCHIVACE NA PÁSKU
- OD 20 GB/24 000.- Kč DO 2400 GB/250 900.- Kč!
- I LAIK NAINSTALUJE DO 5 MIN, VŠE V ČEŠTINĚ!
- INSTALACE ZA PROVOZU - ŽÁDNÉ PROSTOJE
- OCHRANA RAID 1 i 5, I "HOT SPARE" DISK!
- NOVĚ AUT. INKREMENTÁLNÍ ARCHIV NA PÁSKU
- INTERNÍ WWW SERVER A E-MAIL - SERVER!
- PŘIPOJENÍ LOKÁLNÍ SÍTĚ DO INTERNETU!
- PODPORA ČEŠTINY I PRO APPLE!! 3 r. ZÁRUKA
- UPGRADY PO INTERNETU, DÁLKOVÁ SPRÁVA.
- >100 REFERENCÍ, LIC. VÝROBA I V ZAHRANIČÍ

05 - 4122 5091, - 4122 6003 www.CoNet.cz

PLACENÁ INZERCE

Výhradní distributor pro ČR

Školská 24, Praha 1
tel.: 222 233 242-4
Po - Pá 9:00 - 18:15, So 9:00 - 12:00 (ve dvoře)

Úvalská 28, Praha 10
tel.: 274 782 156
Po - Pá 9:00 - 17:30, So zavřeno
nová prodejna
Československé Armády 13, Praha 6
tel.: 224 316 705
Po - Pá 9:00 - 17:30, So zavřeno

NOVINKA na trhu
Grafické karty TRIPLEX

TRIPLEX

Základní desky EPOX v našich prodejnách

TICER **SUNTEK**

www.monima.cz obchod@monima.cz

LINGEA LEXICON 2002

Slovníky nejen pro právníky a lékaře

O slovnících *Lingea Lexicon 2002* jsme psali poměrně nedávno (Chip 4/02 a 7/02). Pod stejným uživatelským rozhraním nyní přicházejí na trh další dva slovníky, elektronické verze známých tištěných titulů, *Dictionary of Law* a *Dictionary of Medicine* z nakladatelství Peter Collin Publishing Ltd.

SLOVNÍKY

Struktura hesla je obvyklá jako u všech výkladových slovníků (viz obr. „Hlavní okno slovníku“). Hned na začátku je uváděna výslovnost v klasické transkripci.

DICTIONARY OF LAW (DÁLE JEN DoL)

Rozsah uváděný nakladatelstvem je více než 11 000 hesel. Slovník tematicky pokrývá jak britské, tak americké právní termíny. Podchyteny jsou rovněž termíny běžně používané v mezinárodním právu. Oborově pak slovník zachycuje civilní, trestní i obchodní právo. Jednotlivé pojmy jsou vysvětleny jednoduchou angličtinou a jsou doplněny ukázkami použití a citacemi z nejrůznějších právnických periodik. Vysvětlení jsou psána v uzavřené množině pojmů, nenarazil jsem na slovo, které by zůstalo logicky „viset“, tj. k vysvětlení jsou používány jen pojmy jinde vysvětlené.

Použití MiniLexiconu v MS Wordu

Uživatel, který má nainstalovány i další slovníky Lingea a kterému je některé heslo i po vysvětlení nejasné, si může poklepaním na dané slovo vyvolat v přidavném oknu buď překlad, nebo vysvětlení v angličtině. Pro Čechy, jejichž právní systém je odvozen od římského práva, jsou důležité i komentáře, které u některých hesel ve formě dodatečného textu osvětlují legislativní souvislosti v rámci anglosaského práva. Z hlediska uživatele je důležité, že pod fulltextové prohledávání spadají i tyto obsáhlé komentáře.

Slovník jsem porovnával s následujícími databázemi: tištěný *Black's Law Dictionary* (West Publishing 1990), internetové slovníky *Dictionary of Law* (www.lawgiver.org) a *WWLIA's Legal Dictionary* (<http://www.lia.org>) a *A-Č právní slovník doc. Chromé z PF UK*. *Blackův slovník* je neoddiskutovatelně mnohem obsáhlejší jak co do počtu hesel, tak i co do obsáhlosti vysvětlení. Nicméně všechna stěžejní hesla podchycuje i DoL. Oba internetové slovníky (v době psaní této recenze přístupné zdarma) jsou zaměřeny spíše na odborné uživatele. Hesla, která DoL v porovnání nezachycoval, tvořily většinou latinské citáty, jimiž se anglosaské právo hemží, nebo to byly skutečné speciality, zejména vztahující se k pozemkovému právu. Se slovníkem *doc. Chromé* má DoL značnou část databáze (více než 75 %) společnou, DoL navíc podchycuje některé nové termíny

Hlavní okno slovníku, ukázka použití booleovského hledání

ny (např. „justiciable“, termín specifický pro právo EU). Pro majitele tohoto slovníku je DoL velmi hodnotným doplňkem, protože objasňuje obsah daného právního pojmu v angličtině.

DICTIONARY OF MEDICINE (DÁLE JEN DoM)

Nakladatelství uvádí rozsah více než 16 500 hesel. Slovník podchycuje široké spektrum různých oblastí lékařství a medicíny – počínaje elementárními pojmy z všeobecné medicíny a praktického lékařství až po specializovanou terminologii z chirurgie, ortopedie a dalších oborů. O vlastnostech, respektive výhodách platí totéž co o DoL: jednoduché vysvětlení, ukázky použití, citace a široké možnosti využití fulltextu.

Porovnání s publikací *Paroubková a kol.: A-Č lékařský slovník* vyznělo podobně jako u DoL: značná shoda ve skladbě databáze, podává rozšiřující vysvětlení.

FUNKCE

Tvaroslovné hledání vyhledá podle libovolného tvaru.

Na rozdíl od jiných slovníků, kde se **fulltextové vyhledávání** volá samostatnou funkcí a obvykle je značně pomalejší než hledání běžné, DoL a DoM tímto způsobem prohle-

DALŠÍ SLOVNÍKY NABÍZENÉ POD TÍMTÉŽ ROZHRANÍM

Velký slovník sestávající z titulů:

- **Všeobecný slovník** – rozsah více než 200 000 hesel;
- **Anglicko český slovník zkratek** – celkem 4500 hesel, 7500 významů;
- **Roget's Thesaurus 1911** – thesaurus anglických slov a frází, který v 1000 tematických oblastech zachycuje více než 170 000 hesel;
- **Výkladový slovník Wordnet** – zvláštní typ slovníku. Hesla jsou zde řazena nejen abecedně, ale také na základě vzájemných vztahů;
- **Přehled anglické gramatiky**.

Hospodářský slovník – 30 000 hesel, 45 000 vazeb. Jde o elektronický ekvivalent knižního vydání nakladatelství Fraus.

Technický slovník – elektronická podoba tištěného slovníku autorů Věry Hegerové a Tomáše Zahradníčka.

Collins COBUILD English Dictionary for Advanced Learners

LANGMASTER COLLINS COBUILD STUDENT'S DICTIONARY

Anglický výkladový slovník na DVD

Když jsme před čtyřmi měsíci přiložili k Chipu první DVD kotouč, bylo nám jasné, že hledat zajímavou obsahovou náplň pro tento značně kapacitní datový nosič nebude vůbec jednoduché. Vždyť pomineme-li filmy, kterých na DVD už existují stovky a stovky, dokonce i několik desítek českých, objevují se na DVD, a to možná v ještě trochu větší míře, různá hudební alba. Ale vyložené počítačových DVD titulů je stále spíš jako šafrán.

Přitom prvním počítačovým DVD-ROM titulem na našem trhu a pravděpodobně i v Evropě byl už před pěti lety kompletně ozvučený slovník Collins COBUILD Student's Dictionary z edice LANGMaster Interactive English. Na rozdíl od CD-ROM verze stejného slovníku je na DVD mnohem kvalitněji prezentována zvuková stránka slovníku. Je ozvučeno 40 tisíc hesel a 30 tisíc příkladů, což prezentuje 283 tisíc slov a více než 50 hodin zvukových výstupů! A právě tento titul vám nyní nabízíme pro vaše využití.

Výslovnost všech hesel, včetně gramatických tvarů a příkladů, je namluvena rodilými mluvčími. Vysoká kvalita zvukových nahrávek umožnila zachytit i velmi jemné odstíny ve výslovnosti jednotlivých hesel, což umožňuje snáze se naučit vlastní precizní výslovnost. To ocení především tlumočníci, diplomaté, ale i mnozí další, kteří se učí či už jen zdokonalují svůj anglický

hlasový projev a chtějí mít co nejlepší výslovnost.

Přestože ovládání programu je jednoduché i pro nezkušeného uživatele, zmiňme několik hlavních funkcí a zásad. Po prvním spuštění se nabídne jednoduchá instalace produktu s implicitní cestou, kterou případně můžete podle svých zvyklostí změnit. Poté se na zvolený HD nainstaluje jádro programu, které zabere 14 MB prostoru, a vytvoří se ikony pro spuštění programu.

Po spuštění programu se objeví úvodní obrazovka (při dalším spuštění bude nahrazena obrazovkou, ve které jste program naposledy ukončili). V horní části obrazovky jsou tři záložky ve tvaru knížek, pomocí kterých se přepínají režimy LANGMaster Manager (upoutávky titulů edice MacMillan Heinemann), Collins COBUILD a RE-WISE. Po pravé straně obrazovky jsou umístěny ikony, z nichž jen některé jsou v tomto slovníku aktivní. Mailbox slouží k dalšímu využití tam „zaslaných“ hesel. (Pozor, do mailboxu se nepřesouvají jednotlivá slova textu, ale příslušné číselné značky, které jsou umístěny vlevo před prvním slovem hesla nebo příkladu!) Ikona reproduktoru a mikrofonu, umístěná v levém rohu textového pole, slouží k aktivaci funkcí pro nahrávání a přehrávání vaší výslovnosti. Pro přímé přehrávání originálního namluvení slouží zvukové značky – „kuličky“ před slovem nebo větou, po jejichž aktivaci uslyšíte daný text tak, jak ho namluvili rodilí mluvčí.

Pro vyhledání slova v rozsáhlém slovníku je možno využít rolovací pruh nebo přímý zápis, kde každý zapsaný znak posouvá seznam hesel k požadovanému textu. Můžete také vyhledávat tvary slov, například minulý čas či množná čísla. Stejným způsobem můžete hledat jednotlivá slova či fráze.

Zvláštní zmínku si zaslouží integrovaná metoda udržování a rozšiřování slovní zásoby. V podání firmy LANGMaster se jmenuje RE-WISE a využívá psychologické

kých poznatků o průběhu zapomínání, resp. ožívování v mozku uložených informací řízeným opakováním hesel v závislosti na průběhu individuální „zapomínací křivky“. Je možné si volit velikost denních dávek, způsob opakování a zkoušení stejně jako i nahrávat si vlastní výslovnost a porovnávat ji s originálem. Autoři sami upozorňují na to, že efekt používání systému RE-WISE je nejvyšší, pokud ho používáte denně a seznam zařazených hesel není příliš rozsáhlý. Správa seznamu je jednoduchá a pro první přiblížení jsou v něm zařazeny často používané výrazy typu předložek, zájmen apod.

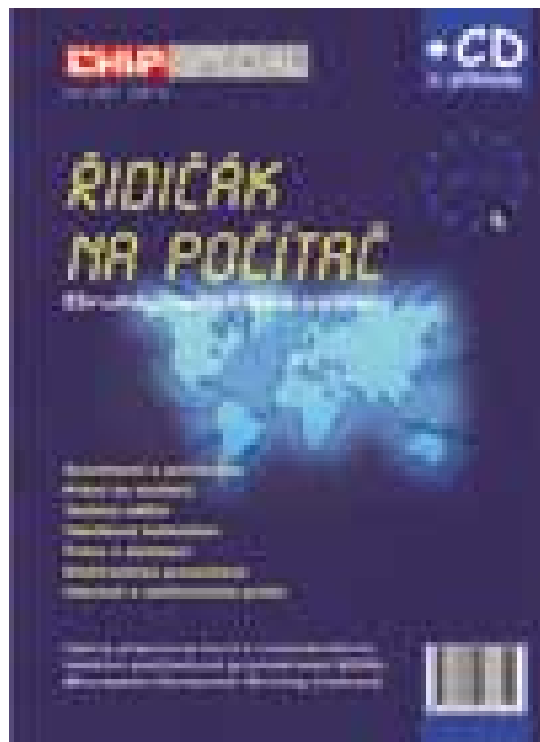
Při instalaci produktu jste si mohli vybrat, v kterém jazyce s vámi má aplikace komunikovat. Na výběr je 25 jazykových verzí a na vhodných místech pracovní plochy je vždy zobrazena malá vlajčička, jež indikuje, v kterém jazyce může být příslušná informace zobrazena (přeložena).

Slovník Collins Cobuild lze snadno využít v celé sérii multimediálních výukových titulů firmy LANGMaster pro výuku angličtiny, jako např. The Heinemann TOEFL, English in Action, MacMillan Heinemann atd. O všech jsme vás na našich stránkách nebo na Chip CD informovali.

Věříme, že zejména zájemci o výuku angličtiny zařazení tohoto špičkového produktu jako přílohy časopisu Chip uvítají. Pro ostatní připravíme nějakou zajímavou aplikaci z jiného soudku zase příště. ■ ■ ■ Milan Pola

Nejprodávanější výuková publikace

248 Kč/320 Sk

Cena pro školy 180 Kč

Cena pro členy Chip klubu

195 Kč/280 Sk

SLEVA

www.vogel.cz/distribuce

Objednejte si:

Chip č. 1/03

Řidičák na počítač kusů cena Kč/Sk

Firma/škola:

Jméno:

Ulice, číslo:

PSČ, obec:

IČO/DIČ:

Telefon:

E-mail:

Přeji si daňový doklad: ANO NE

Datum:

Podpis:

Jsem předplatitelem Chipu nebo PPK: ANO NE

Daňový doklad zasíláme na vyžádání po obdržení platby. Uveďte IČO a DIČ.

Zboží zasíláme pouze na dobírku. Neplatte předem.

K dobírkové zásilce účtujeme poštovné a balné ve výši 70 Kč.

Objednávací kupon odešlete na adresu:

Vogel Publishing s. r. o., DISTRIBUCE, P. O. BOX 77, 186 21 Praha 86,

fax: +420 2 2501 89 00, e-mail: dobirky@vogel.cz.

Na Slovensku objednávejte u společnosti Magnet-Press Slovakia, s. r. o., P. O. Box 169, Teslova 12, 830 00 Bratislava 3, tel.: +421 2 44 45 45 59, fax: +421 2 44 45 06 97, e-mail: magnet@press.sk

VŠE PRO ZPRACOVÁNÍ MP3

sound CD

Mezi kladnými ohlasy na hudební disk musiCD 9/02 se objevily i výtky, že jsme se nevěnovali oblasti MP3. Byl to záměr, protože jsme v té době již připravovali cédéčko zaměřené jen na přípravu domácí hudby.

Na tomto disku na vás čeká řada programů a informací, které mají společného jmenovatele – zpracování audia na počítači. Připravili jsme pro vás několik článků, které se týkají využití softwaru pro zpracování audia a jeho kompresi a využití tohoto softwaru na jednotlivých médiích (rubrika ČLÁNKY), čeká vás velký výběr nejúčinnějších audioeditorů (rubrika EDITORY), konvertorů (rubrika KONVERTORY), přehrávačů (rubrika PŘEHRÁVAČE) a kodérů (rubrika FORMÁTY). Pro inspiraci jsme pro vás nachystali také hotové skladby ve formátech MP3 a IT (rubrika MP3) a několik potřebných programků nejrozsáhlejšího zaměření (rubrika OSTATNÍ).

Při sestavování obsahu jsme se rozhodli pokrýt co nejširší spektrum směrů a tendencí při zpracování audia na osobním počítači a nabídnout vám informace a programy, které vám umožní vyzkoušet si práci s malými, ale i s profesionálními editory. Všechny programy, které naleznete na disku, jsou podle svého určení rozříděny do jednotlivých rubrik. U většiny obrázků je při klepnutí na náhled k dispozici větší obrázek z prostředí programu. Pokud si budete disk prohlížet ze souborového manažeru, naleznete u každého programu soubor _info.txt, který obsahuje základní informace. Pokud není u odkazu na instalaci uvedeno jinak, programy jsou spustitelné pod Windows9x/Me/NT/2k/XP a jsou v anglickém jazyce.

Najdete si na našem disku to, co vás v oblasti audia zajímá, a pak už jen stříhejte, upravujte, konvertujte a exportujte. ■ ■ ■

Za redakci Petr Zákostelný, odpovědný redaktor sound CD

Informace

Jak jste se dozvěděli již na předešlých stránkách, lednový Chip vychází nejen se dvěma CD, ale i v provedení s DVD. Jeho kapacita nám umožnila zařadit na jediný disk jak plnou verzi výukového slovníku LANGMaster, tak i obě cédéčka – redakční a sound CD.

Jako poslední téma v tomto roce (ale už první v novém ročníku) jsme zvolili informace a informační systémy. Je to svým způsobem nejvolnější téma, protože informace se mohou týkat prakticky čehokoliv. Přesto jsme se snažili obsah zaměřit především na ekonomické a informační systémy, které jsou nasazovány v podnicích.

EKONOM

EKONOM je výkonný, lehce ovladatelný a cenově přístupný účetní software, určený pro malé a středně velké firmy. Na disku najdete speciální OEM verzi, kterou po registraci mohou bezplatně používat majitelé originálních Chip CD/DVD 1/03. K dispozici je jednoduché a podvojně účetnictví, mzdy a fakturace.

Rubrika Téma měsíce

CHIP DVD 1/03 OBSAHUJE

- Anglický výkladový slovník Collins COBUILD Student's DICTIONARY
- Chip CD 1/03 (adresář ChipCD)
- sound CD (adresář sounCD)

COMDEX FALL 2002

V listopadu se v Las Vegas konal další ročník výstavy informačních technologií Comdex Fall 2002. Chip samozřejmě nemohl na tomto setkání chybět. I vy se na výstavu můžete podívat prostřednictvím krátkého videa, které jsme po příletu narychlo sestříhali.

Rubrika Bonus Chip CD

OZVUČENÍ TEXTŮ A ROZEZNÁVÁNÍ HLASU

Stále častěji se začínají objevovat volně šířené utility pro rozeznávání a syntézu řeči, které dotahují dostupné komerční produkty. Je bohužel fakt, že tato hlasová řešení jsou většinou nadstavby pro rozhodně ne dokonalé řečové enginy a na profesionální systémy, které se domácím uživatelům do ruky nedostanou, jednoduše nemají. Přesto stojí za to programy vyzkoušet.

Rubrika Zkuste si sami

SPRÁVCI SOUBORŮ – NOVINKY

Tento příklad ukazuje, jak zapeklité jsou osudy srovnávacích testů. V žádném případě není totiž možné, abychom našli všechny kvalitní programy z dané oblasti, které si zaslouží do testů zařadit. Podíváme se proto na dalších šest programů z oblasti souborových manažerů, které dorazily do redakce po zveřejnění jejich testu v zářijovém Chipu.

Rubrika Zkuste si sami

NOVÁ VERZE PC SUITE 602

Koncem listopadu byla uvolněna nová verze PC SUITE. Potřebujete-li, například v domácnosti nebo jako student, využívat služeb kancelářského balíku, pomoci vám může právě PC SUITE. Sadu MS Office pro běžné použití z větší části nahradí, a je navíc zdarma.

Rubrika Zkuste si sami

SVÁTKY A VÝROČÍ 2003

Program Svátky a výročí vychází na CD už po několikáté a patří mezi ty, které zůstávají na počítačích uživatelů nainstalovány trvale. Exkluzivní nová verze elektronického kalendáře pro Chip.

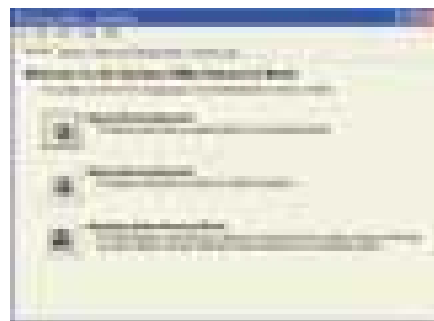
Rubrika Zkuste si sami

NETSCAPE 7, OPERA 7

Dva poměrně oblíbené internetové prohlížeče se dočkaly nových vylepšení. Obě nové verze nesou číslo sedm, obě jsou vybaveny podpůrnými programy – poštovními klienty, plug-iny, HTML editory a dalšími vylepšeními. Mají šanci ohrozit pozici Internet Exploreru?

Rubrika Servis

SERIÁL: ZÁCHRANNÁ DISKETA

Také jste už zažili pád svého systému? Pokud ano, tak nám jistě dáte za pravdu, že v těchto situacích každý ocení přítomnost záchranné diskety. Ve třetím dílu seriálu si ukážeme, jak při její tvorbě postupovat v systému Windows XP.

Rubrika Chip plus

Ovladače

OTÁZKA: Během instalace Windows jsem ztratil kontakt s grafickou kartou a nemám ovladač na CD nebo disketě. Dovedete mi poradit? Jde o kartu Diamond Multimedia – Stealth video 2500 PCI 1+. Boris Hnilovec

ODPOVĚĎ: Předně neuvádíte, pro kterou verzi Windows ovladače postrádáte. Ale vzhledem ke sběrnici PCI usuzuji, že jde o Windows 9x. Ovladače najdete na adrese: http://www.diamondmm.com/support/diamond/default.asp?menu=support&submenu=Legacy_Graphics&item=rivers&product=Stealth_Video_2500

OTÁZKA: Koupil jsem na inzerát mechaniku CD-RW Yamaha CRW 8824 E, bohužel však přišla bez ovladačů. Hledal jsem na internetu, ale ani oficiální stránky podporu nenabízejí. Neporadili byste mi? Jirka Ranostaj

ODPOVĚĎ: Ovladač pro uvedenou CD-RW mechaniku jste nemohl na žádných stránkách nalézt, a to z důvodu, že žádný není potřeba. Tato mechanika je standardu EIDE (ATAPI), což má za důsledek, že si ji všechny operační systémy Windows nainstalují automaticky do systému pomocí svých univerzálních ATAPI ovladačů. Samozřejmě budete potřebovat nějaký vypalovací program. Vhodný je i v testovací verzi Nero Burning ROM, najdete jej na adrese <http://www.ahead.de>. K mechanice můžete ještě získat poslední firmware: <http://www.yamaha.co.jp/english/product/computer/fw-05.html>.

OTÁZKA: Mám problém s Windows XP a ATX skříní. Při vypínání se počítač nevyne, ale vypíše se mi hláška, abych počítač vypnul ručně. Ve Windows 98 se počítač vypínal sám. Michal Janovský

ODPOVĚĎ: Pokuste se v Ovládacích panelech aktivovat podporu APM, to samé zkuste aktivovat v BIOS. Pokud máte ATX zdroj, mělo by vše fungovat.

Miroslav Koukola – Suma

Své dotazy zasílejte na adresu chipcd@vogel.cz.

BECHERŮV SEN

Příjemná adventurka plná barevných lokací, vtipných dialogů a zajímavých akcí. V poměrně rozsáhlém příběhu si můžete vyzkoušet, jaké by to bylo, kdybyste na místě Jana Bechera byli před více než sto lety vy. Horký kandidát na vítězství v Becher Game 2002! *Rubrika Pro chvíle oddechu*

V dalším čísle se můžete těšit na geografické informační systémy. Rovněž přidáme něco o elektronických mapách a satelitní navigaci. Podobně jako v minulých letech se již můžete těšit na plnou verzi jízdních řádů autobusů,

AVG 6.0 Special Edition for Chip

Inicializační kód, který prodlužuje životnost antiviru do 15. 2. 2003 a umožňuje jeho plnohodnotné funkce, je:

60-WITAXY-2639-CHP

Bližší informace hledejte na CD v rubrice Servis

vlaků, městských hromadných doprav a vnitrostátních leteckých linek. Protože právě končí rok 2002, rozhodli jsme se, že druhý CD věnujeme elektronické podobě Chipu a Chip CD. Obsah sestavuje Milan Pola, bývalý šéfredaktor Chip CD a fulltextový specialista, což je jistě zárukou kvality.

Čeká nás nový rok. Na Silvestra střelíte opatrně a slibujete s mírou. Předsevzetí není radno rušit, zvláště slyší-li je někdo blízký. Tak vám držíme palce a těšíme se na shledanou v roce 2003. ■ ■ ■ Za redakci Chip CD Vlastimil Bret a Martin Kučera

Chip CD

Informace

CHIP CD 1/03

INFORMACE

Spustit: je-li aktivní funkce autorun, spustí se automaticky, jinak spusťte program chip.exe. Další informace naleznete v souboru cti_mne.txt.

PLNĚ TEXTY

Chip 12/02 (PDF, RTF, TXT),
Chip 11/02 (fulltext).

TÉMA MĚSÍCE

Abra C3, Accomware,
Epass, Ekonom, Grand,
IT-CallCentrum,
Leda, Incote, Karat,
Pražská infolouže,
Vítkovice Informatika,
Elektronické knihy.

ZKUSTE SI SAMI

Rozpoznávání řeči,
Správci souborů,
PC Suite 602,
Svátky a výročí 2003,
Windows MakeUp, PHP,
C/C++ Visual Basic, Linux,
Flash, Delphi, Mac OS.

SOFTWAREVÉ NOVINKY

DeKnop 3.6.1, GSpot 1.1,
Fineprint 2000 (Win9x),
Fineprint 2000 (WinNT),
Hládky pes 02, MWSnap 3.0,
SMS GateKeeper 1.5.1,
Teleport Pro 1.29, WinISO 3-3,
Working Time Tracker.

SLUNEČNICE

Autorun Maker 1.0,
Bulánci 2.0, Czech 1.3,
Control Sound Pro 3.0,
DiskChecker95 4.237b,
GOLDEN WINSETUP 3.0,
Hide In Picture 2.1,
I Forgot, ELLY 1.2,
KaZaA Preview Extractor 1.0,
Matka 2.1, MyCPU 1.13g,
Off 1.0, Remote PC 1.39,
TXTCollector 1.0.0.6,
WinSCP - ENG 2.0,
WMPRecorder 4.1.

PREZENTACE FIREM

Jimaz, Microton,
Suma CZ, Web4U.

CHIP PLUS

Excel 2002, Iterafory,
Matrox RT X.10,
Prostor pro jména,
Serál Caché Studio 4,
Třída a její rozhraní,
WinSock 3, Záchraná disketa 3.

Programy od našich čtenářů,
Ze světa internetu,
Becher Game 2002.

SHAREWARE

Color Pilot 4.50, CyberBuddy 2.12,
Commander Light 3.33,
Genie Media Center 1.0,
GraphicsGale 1.39, Moho 3.5,
Gyuláš's Navigator 1.28,
Chedek Navigator 1.40,
Jasc Image Robot 1.21,
JoyMouse 1.1, Light Alloy 1.7,
MBM 5.2.0.0, MixFX 1.0.4,
Necromancer's DOS Navigator 2.11,
Notes Organizer 2.4.5,
Offline Commander 1.8,
PhotoMeister 1.0, Repligator,
Power Strip 3.00, StartStop 1.1,
ScreenGrab 1.0, ShowSize 3.2,
SlowView 0.9.9.4, SmartDraw 6.08,
TaskInfo2002 4.0.0.51,
TEST SCREENS 2.5,
UltraSnap 1.8, Speakonia 1.03,
Voice Navigator 1.01,
Worksoft Navigator 0.95.

SERVIS

Blaze MediaConvert,
BSPlayer 0.85, Čestiny,
MS Office Update,
MSIE Cumulative Update,
Netscape 7.0, Opera 7 beta1,
Ovladače nVidia Detonator.

Vogel Publishing, s. r. o., Na Florenci 19, 110 00 Praha 1, tel.: 225 018 566, chipcd@vogel.cz

MIMOZEMSKÉ CIVILIZACE A ČEŠTÍ HERNÍ VÝVOJÁŘI Z FIRMY ALTAR INTERACTIVE

Fascinace mimozemšťany

Před nedávnem, na vůbec prvním Chip DVD (Chip 10/02), jsme vám ve spolupráci s firmou ALTAR interactive nabídli plnou verzi logické hry Fish Fillets. Zajímalo nás, co se v brněnském herním studiu kutí nyní, a tak vám dnes můžeme představit UFO: Aftermath.

V logické hře Fish Fillets, jak dnes ví spousta našich čtenářů, spadlo na domeček dvou tajných agentů UFO a vypudilo je tak na nedobrovolný výlet za odhalení nejednoho tajemství. Zápletka druhého titulu z dílny firmy ALTAR interactive – strategie Original War (<http://www.original-war.com>) – se točí kolem záhadného siberitu, nerostu zjevně mimozemského původu. A do třetice aktuální titul nese všeříkající název UFO: Aftermath.

„Na orbitu naší planety se objevila gigantická vesmírná loď. Tiše kroužila vesmírem a sveřepě odmítala všechny pokusy o komunikaci. Nedlouho poté do atmosféry vypustila oblaka spor, které se začaly množit neuvěřitelnou rychlostí, až zakryly slu-

neční světlo. Toto období později lidé nazvali „Soumrak“. Po nekonečných dnech obav se spory snesly na Zemi, zaplavily ulice, přehradily vodní toky a zahubily téměř vše živé. Nikdo se nestačil připravit na tak rychlý zánik naší civilizace a jen několika málo lidem se podařilo přežít v podzemí. Po několika týdnech se spory rozpadly a zničený svět se opět zdá bezpečný. Alespoň na chvíli...“

Mix planetární strategie a taktických misí

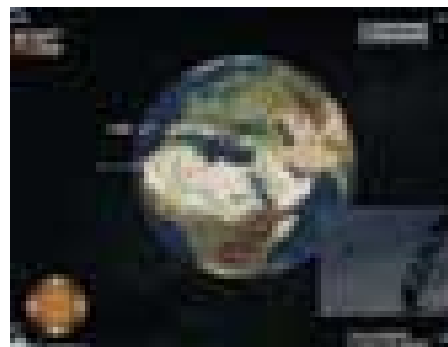
UFO: Aftermath spojuje globální strategickou hru s taktickými souboji hrstky přeživších vojáků, čelících mimozemské invazi. Na celoplanetární úrovni je třeba rozhodovat o směru a rychlosti výzkumu, plánovat výrobu, obsazovat nové základny a volit způsoby eliminace nepřátelských aktivit. Taktické mise vyžadují zkušené bojovníky pro přímý boj s vetřelci a mutanty, kteří se na Zemi objevili po rozpadu spor. Úkolem hráče je zjistit, kdo nebo co za devastujícím útokem vězí, a samozřejmě nad onou hrozbou zvítězit.

Tahový systém se současnými tahy

UFO bude používat zcela nový systém boje, který podle jeho tvůrců kombinuje to nejlepší z real-time a turn-based strategií. Stejně jako v tahových hrách má hráč plnou kontrolu nad tím, co jeho jednotky dělají. V klidu naplánuje svým vojákům akce a pak v reálném čase sleduje boj proti mimozemšťanům a mutantům. Nemusí se přitom bát, že něco nestihně: jakmile se stane něco neočekávaného, hra se zastaví a nechá jej pozměnit plán akce podle nové situace. Není to závod v klepání myši, rozhoduje pouze taktická zkušenost a bojová intuice!

Jaký bude příští titul?

Plánovaným časem vydání hry UFO: Aftermath je léto roku 2003, ale už nyní firma ALTAR interactive připravuje další titul, o kte-

rém zatím nechce prozradit nic víc, než že půjde o fantasy RPG.

Pokud máte zájem o další informace o vývoji her nebo byste se chtěli na vývoji sami podílet, navštivte oficiální stránky na adrese <http://www.altarinteractive.com/>; dočtete se tam nejen o hrách, ale i o lidech, kteří je vytvářejí.

UFO: AFTERMATH V KOSTCE

- kompletně trojrozměrné prostředí;
- nekonečné množství náhodně generovaných misí;
- rozdílné objekty dle geografické polohy mise;
- dvě desítky zákeřných nepřátel;
- šest desítek lidských i mimozemských zbraní;
- desítky artefaktů a technologií k prozkoumání;
- tři stupně obtížnosti;
- další informace <http://www.ufo-aftermath.com>

inzerce

SOLIDWORKS 2003

Předvánoční nadílka

Již dnes se mohou uživatelé CAD systému SolidWorks těšit z nového roku 2003. Poslední verze tohoto užitečného konstrukčního programu totiž o několik týdnů předběhla aktuální letopočet.

SolidWorks je 3D parametrický modelář, používaný kromě oblasti strojírenství v široké míře i v návrhářských kancelářích. Umožňuje modelování libovolně složitých konstrukčních dílů a sestav se strukturovanou hierarchií a pohodlné vytváření asociativní výkresové dokumenta-

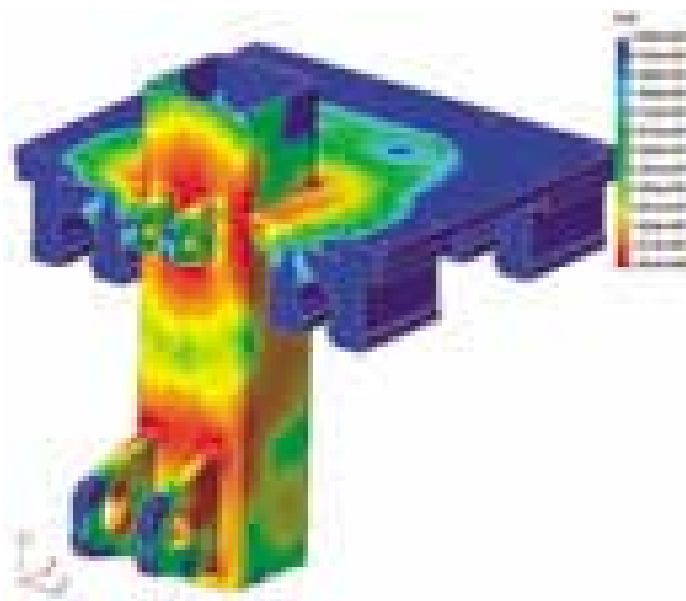
ce. Pokud se v některé konstrukční fázi cokoli upraví, promítnou se změny automaticky do celé výrobní dokumentace, výkresů, rozpisek apod. Program při konstruování sám zajišťuje tvorbu dokumentace a hlídá její aktuálnost. Stejně jako v předchozích verzích se novinky objevily ve všech oblastech programu.

PROSTŘEDÍ

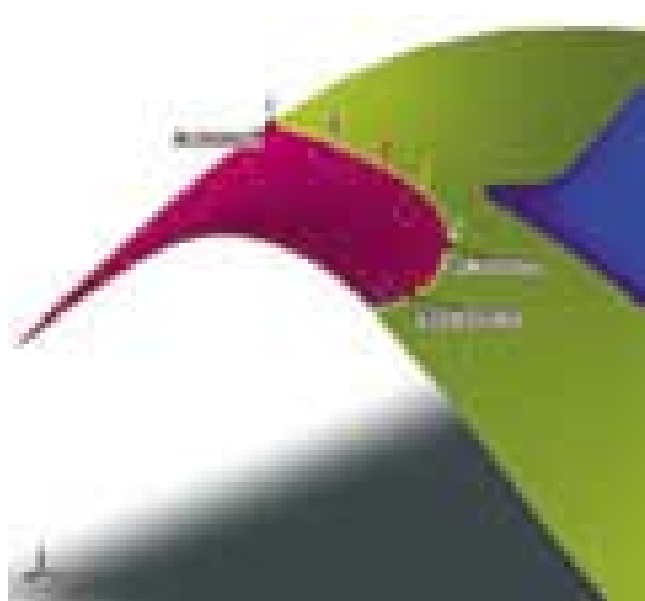
Nově se na nás SolidWorks zatváří hned při otevírání souborů. Na levé straně dialogu pro

otevření souborů přibyl Panel míst tak, jak jej známe z Microsoft Office 2000, a to včetně možnosti přidávání souborů mezi oblíbené položky. Samozřejmě to není jediné místo, kde se program přizpůsobil standardům Microsoftu. Ale zpátky k otevírání. Pro výběr z jednotlivých variant modelu nebo sestavy najdete v pravé části dialogu obrázek s náhledem. Pro detailnější výběr nebo vytvoření nové varianty si zaškrtnete políčko Podrobnosti.

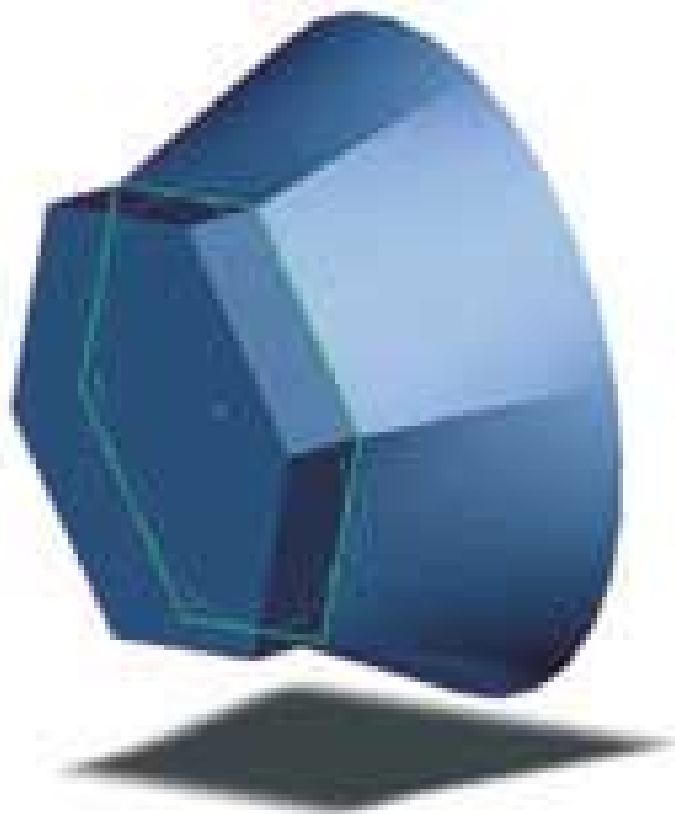
Velmi zajímavou novinkou je přidání popisu, o jakou součást se jedná. To se

Nové funkce pro pevnostní analýzy

Odchyłka normál napojených ploch

Skica použitá pro vysunutí i loft

- netýká jen souborů, ale prakticky všech entit (prvků, těles, skic...), přičemž popisy lze zobrazit ve stromu konstrukční historie. Pro přehlednější seskupování jednotlivých celků na modelu nebo v sestavě se mohou ve stromu historie vytvářet uživatelské složky, do nichž se přesunou odpovídající části modelu nebo sestavy. Takto se dá strom FeatureManager zredukovat a hlavně zpřehlednit.

SKICOVÁNÍ

I když program nabízí celou škálu modelovacích schopností, bez nakreslení 2D profilu a jeho okótování se neobejdeme. Právě pro rychlejší přiřazení rozměrů poslouží automatické kótování. Můžeme vybírat mezi kótováním řetězcovým, od základny k osám nebo kótováním obyčejným. Pro kótování nyní vyberete nejenom jednotlivé segmenty skici nebo hrany, ale třeba i vrcholy siluet modelu mimo skicovací rovinu.

Složité křivky se vytvářejí pomocí splajnů. Zde přibylý dva nové diagnostické nástroje: Zobrazit minimální poloměr a Zobrazit inflexní body. Splajny s datovými body vytvořenými oběma funkcemi se dají kótovat a lze s nimi dál manipulovat.

Velmi jsem ocenil možnost použít jednu skicu pro několik prvků. Podobně není třeba vytvářet novou skicu tam, kde lze použít výběr kontury již vytvořeného prvku.

MODELOVÁNÍ DÍLŮ

Asi nejvýznamnější změnou je modelování jednoho dílu z několika oddělených prvků. Tato vlastnost mně jako uživateli oproti některým jiným systémům dlouho chyběla. Konstruktor si například při vytváření ojnice může vytvořit nejprve dvě oddělená oka a ta následně propojit libovolným žebrem. Dříve bylo nutné vytvářet model postupně jako jeden celek, což v mnoha případech neodpovídalo logice konstruování součástí. Tím tato technologie nekončí. Do jednoho dílu si můžeme vložit i několik jiných dílů. Práce je podobná jako v sestavách (vytváření forem, rozřezávání...), ale liší se v zadávání polohy. Zatímco v sestavách jsou to známé vazby, kdy se jejich změnou mění vzájemná poloha jednotlivých dílů, u „dílu v dílu“ se tvar zadává zadáním přesné polohy a natočením jednotlivých částí.

Již dříve bylo možné díl rozřezat a vytvořit tak několik samostatných dílů. V této verzi přibylý odříznutí části geometrie tělesa konstrukční rovinou.

K již tak silným možnostem zaoblování přibylý zaoblení tečně ke třem skupinám ploch. Nový rychlý náhled může být buď celkový, nebo jen pro určitou část vznikajícího zaoblení.

VYTVÁŘENÍ SESTAV

Firma SolidWorks se trvale snaží o dosažení co nejvyššího výkonu. Ten je patrný i při

SONY

Namíchejte si Sony koktejl
a nadělte si k ježíšku

SPORTOVNÍ LEDVINKU HUSKY!

Ledvinku získáte ke každému nákupu

400 kusů CD Sony

(libovolný mix 74 min., 80 min., CD-R, CD-RW)

www.diskus.cz
DISKUS

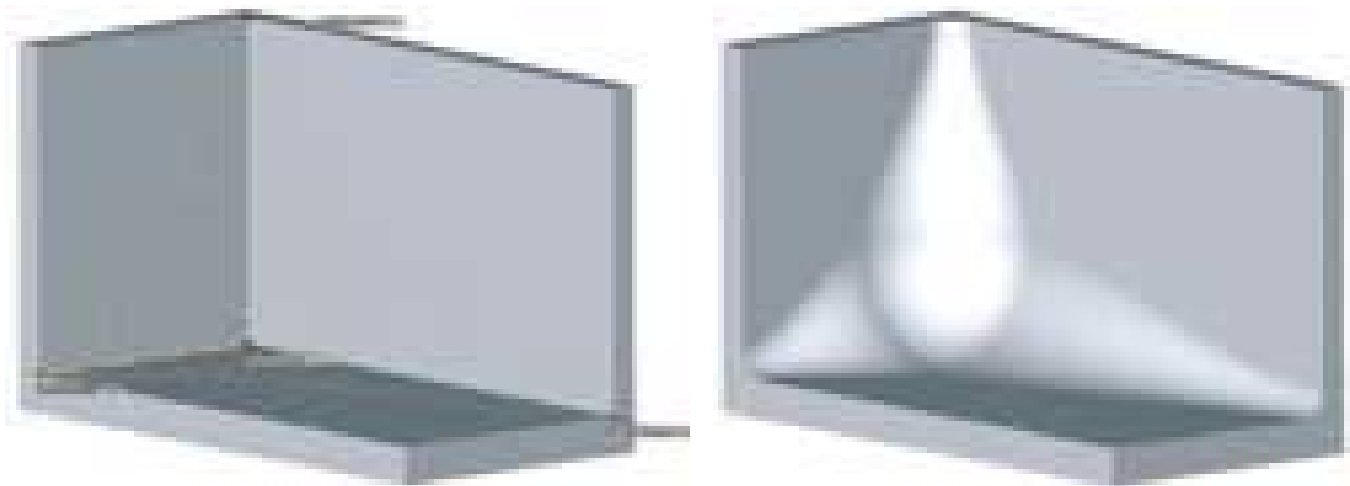
❖ Praha 8, tel.: 266 315 401, fax: 266 315 399

❖ Praha 2, tel./fax: 224 923 345

❖ České Budějovice, tel./fax: 386 353 047,
603 465 623

❖ Ostrava - Mariánské Hory, tel./fax: 596 624 745

❖ Brno, tel./fax: 545 213 082

Zaoblení s proměnným poloměrem v náhledu a po vytvoření

- vytváření rozsáhlých sestav skládajících se z více než deseti tisíc součástí. Někdy se však stane, že necháme takovou sestavu (a nebo i složitý díl) zregenerovat a mezitím si vzpomeneme, že požadovaná změna měla vypadat úplně jinak. Pak stačí stisknout klávesu Esc, regenerace se přeručí a můžeme provést patřičné změny.

Systém se zdokonalil i v simulacích pohybu a mechanických interakcí mezi tělesy. Fyzikální simulace umožňuje přidávat do sestavy takové prvky, jako jsou motory (lineární nebo rotační), pružiny nebo vliv gravitace. Jednotlivým tělesům se přiřadí pohony a fyzikální podmínky, spustí se kinematická simulace a už jenom sledujeme, jak mechanismus pracuje. Samozřejmě je při tomto režimu možné vyšetřovat i vzájemné kolize dílů.

VÝKRESY

Stále ještě existuje hodně uživatelů, kterým se nelíbí, že na prkně nebo i v AutoCADu

dělali určitý popisek nebo kótu svým způsobem a teď jim to nejde. I na takové nespokojence SolidWorks pamatuje – je možné si pro jednotlivé typy popisů nastavit libovolný font. Ve šrafování zase přibyla možnost nahrazení šrafování plnou plochou.

Pokud si zapneme automatické vkládání os, odpadne nám zdržování při kreslení rotačních částí. Stane-li se, že by se mělo několik os překrývat, program zobrazí jen tu nejdelší. Co jsem však osobně velmi uvítal, je kreslení os v osovém pohledu (příčném řezu). Dříve se vytvářely jako jednoduchý křížek, nyní se pěkně protáhnou přes obrys tvaru a jsou čerchované, jak jsme zvyklí v naší středoevropské dokumentaci. I osy u ohýbaného potrubí se vytvářejí podle našich zvyklostí.

Pro rychlé vytváření výkresů slouží definování pohledů v šabloně. Po přetažení modelu se pak automaticky vyplní předem nastavené výřezy, které odpovídají pohledům definovaným v modelu.

IMPORT A EXPORT

Umět komunikovat s okolním světem není důležité jenom pro lidi, ale i pro programy. Kromě toho, že SolidWorks umí načítat přímo soubory z programů Solid Edge, Unigraphics, CADKEY, Pro/Engineer a dalších, dá se konstatovat, že nejlépe se „dorozumí“ s produkty od Autodesku, například načte i velké sestavy z Mechanical Desktopu. Uži-

vatelé AutoCADu zase dostanou své výkresy včetně bloků se všemi atributy. Před vložením lze importovaný soubor prohlédnout v okně 3D prohlížeče (otáčet s ním ze všech stran) a nastavit, co se má nebo nemá importovat. S programem AutoCAD se SolidWorks „baví“ dokonce přímo, takže pokud máme otevřeny oba programy, lze objekty přetahovat myší.

Jestliže se při importu nenačte strom konstrukční historie a parametrické rozměry, pomůže rozšiřující modul FeatureWorks. Ten rozpozná rotační tvary, složené díry, tažení profilů, lemy plechových dílů, a dokonce i proměnná zaoblení, takže se i z modelů přenesených z neparametrických programů dají získat součásti s historií a parametry. Přeneseným statickým geometriím se tak vrací lehkost, přizpůsobivost a v některých případech to může do návrhu vnést i novou koncepci.

ZÁVĚR

Novinky postupně uváděné v nových verzích programu určitě přispěly k tomu, že se systém SolidWorks probojoval do čela ve světě používaných strojařských CAD aplikací a že se spokojeně zabydluje i v našich konstrukčních kancelářích. K tomu mu pomáhá kompletní česká lokalizace, pro verzi 2003 připravená dokonce v předstihu před uvedením na světový trh.

■ ■ ■ Jan Štátný

SOLIDWORKS 2003

3D parametrický MCAE systém.

Minimální požadavky Pentium III, 256 MB RAM, 150 MB na HD, Windows 98/Me/NT/2000/XP

Výrobce SolidWorks Corporation, Concord, MA, USA

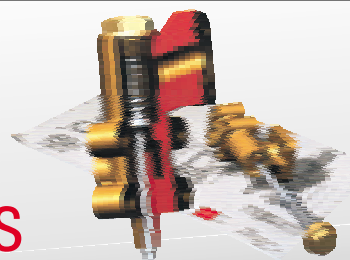
Poskytl: Ancor, Brno

Cena 207 900 Kč včetně DPH

PLACENÁ INZERCE

Internet: <http://www.ancor.cz>

e-mail: info@ancor.cz

fax: 545 241 702

telefon: 545 241 723, 545 211 070

IXOS eCONSERVER PRO MICROSOFT EXCHANGE SERVER

A nic se neztratí

Současný provoz mnoha firem je postaven na elektronické poště. Ale co dělat, když dosáhnete horní meze kapacity svého klienta? Řešením může být eCONserver od německé společnosti IXOS SOFTWARE.

Outlook je, jak známo, poštovní klient s mnoha omezeními. Běžný uživatel se s nimi většinou ani nesetká, ale pokud ho využíváte opravdu naplno, dospějete jednou k nepříjemné hlášce oznamující vám překročení maximální kapacity vašeho mailboxu.

Noční můra všech uživatelů elektronické pošty – překročil jste kapacitu svého mailboxu. Je potřeba mazat nebo zálohovat.

Řešení je hned několik:

1. Smažete některé e-maily. Pak ovšem hrozí, že pokud je budete náhodou někdy později ještě potřebovat, nebudete už je mít k dispozici.
2. Zazálohujete. Každý uživatel si bude zálohovat svá data sám nebo s pomocí administrátora. Staré a časově velice náročné řešení. To abyste najali jednoho administrátora jen na zálohování Outlooku.
3. Použijete k zálohování standardní funkce poskytované Microsoft Exchange Serverem. Pak ale hrozí, že budete-li potřebovat obnovit data pouze z jednoho mailboxu, budete muset obnovit celou databázi. To zabere moc času a čas jsou, jak známo, peníze. Jak lze celý problém řešit prostřednictvím eCONserveru? Společnost IXOS dodává na trh několik řešení pro nejrůznější platformy, počínaje SAP přes Lotus Notes až po Microsoft Exchange.

Největší výhodou IXOS eCONserveru je především transparentnost celého procesu zálohování. Uživatelé jsou data zálohována, aniž by o tom věděli, a pokud například potřebuje vyhledat dokument poněkud staršího data, eCONserver mu jej zcela transparentně nabídne ze zálohy tak, jako by ho uživatel měl přímo ve svém mailboxu.

Také přístup k PST souborům, kam Outlook ukládá své zálohy, je pomalý. A navíc po každém přístupu k PST souboru je nutno jej znovu zálohovat. U některých řešení jsou dokonce vyhrazeny samostatné souborové servery jen pro PST soubory. To naštěstí u eCONserveru odpadá.

K výhodám řešení samostatného zálohování patří především redukce velikosti samotné databáze se zálohami. Toho je dosaženo kompresí a také odstraněním přebytečného „balastu“ ze samotné zálohy. Díky technologii ukládání se redukuje počet PST souborů, neboť tato technologie ve své funkci PST soubory v podstatě nepotřebuje. Toto řešení navíc vůbec nepotřebuje instalaci na straně klienta ani samotného Exchange Serveru.

Celé řešení běží na samostatném stroji připojeném k Microsoft Exchange Serveru, ze kterého si „tahá“ všechna potřebná data a případně je ukládá na externí média, jako jsou např. magnetooptické disky, DVD-R, disková pole apod.

Celé to funguje následujícím způsobem: K serveru s IXOS eCONserverem je připojena jakákoliv zálohovací jednotka. Samotný eCONserver je pomocí RPC rozhraní připojen k ExchangeLink službě, která prostřednictvím MAPI rozhraní komunikuje se samotným Exchange Serverem. A je v podstatě jedno, zda se jedná o Exchange verze 5.5, nebo 2000. Důležitá je podpora MAPI rozhraní pro komunikaci se službou ExchangeLink. Pro IXOS není problém rozběhnout takovouto zálohu po VPN prostřednictvím pronajatého datového okruhu, nebo dokonce tunelováním přímo prostřednictvím internetu. Ale řešení tunelováním prostřednictvím internetu je velice riskantní a asi žádná lepší firma zabývající se počítačovou bezpečností by vám takové řešení neschválila, nehledě na další nedostatky internetu, jako je například praktická neexistence garance kvality přenosu, pokud by se jednalo o linky vedoucí přes několik autonomních systémů, kdy každý může patřit jinému providerovi.

eCONserver nabízí také některé další služby, jako například zálohování dokumen-

ECONSERVER PRO MS EXCHANGE

Program pro archivaci elektronické pošty.

SYSTÉMOVÉ POŽADAVKY:

SERVER: Pentium III, 1 procesor, 512 MB RAM a 1024 MB virtuální paměti, 40 GB HDD back-up na RAID5 nebo RAID 1, SCSI 2 adapter, síťový adapter

MINIMÁLNÍ POŽADAVKY: MS Win NT 4.0 SP 6a nebo Win 2000 SP 1

VÝROBCE: IXOS Software AG

ZAPŮJČIL: IXOS Software, s. r. o., www.ixos.cz

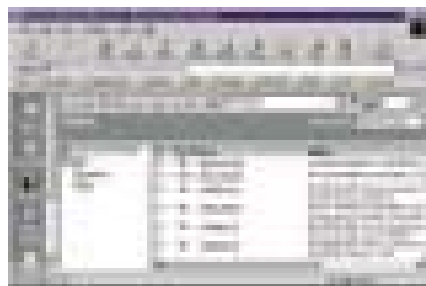
tů uložených v Microsoft Webstore. Toto transparentní řešení umožňuje ukládat dokumenty do Webstore, aniž by hrozilo nebezpečí, že se váš server zhroutí pod tíhou uložených dokumentů.

Softwarové řešení podporuje Windows technologie. Zcela transparentně podporuje jako klienta Outlook i Outlook Web Access, administraci prostřednictvím MMC konzoly a několik dalších klientů.

Pro člověka znalého alespoň základů administrace Exchange Serveru nebo podobných produktů by neměl být problém si eCONserver samostatně nastavit a oproti některým konkurenčním produktům ho lze bezproblémově zvládnout v malém týmu lidí i pro velké počty klientů.

Jediným problémem by mohlo být spojení mezi IXOS a Exchangem, kdy je potřeba si občas trochu pohrát s nastavením služby ExchangeLink.

■ ■ ■ Aleš Vokál

Ixos plně podporuje technologie Microsoftu, podle ikony lze také velmi jednoduše rozpoznat, o jaký druh položky se jedná.

TELEPORT PRO 1.29

Web off-line

Teleport Pro je špičkový off-line browser. Můžete si s ním na svém počítači vytvořit přesnou kopii webu, zahrnující adresářovou strukturu a všechny soubory, které web obsahuje (tzv. mirror). Kromě toho umí Teleport Pro prohlédnout zvolený web a stáhnout všechny soubory odpovídající délky nebo typu, vypsát seznam všech souborů, ze kterých se web skládá, nebo vyhledat na stránce zvolené výrazy. Stažený web si pak můžete prohlížet na svém počítači bez nutnosti dalšího připojení k internetu. Pro urychlení práce využívá Teleport Pro až desetinasobné připojení ke kopírovanému webu. Aplikace dokáže stáhnout stránky vytvořené v HTML, používající CSS styly, DHTML a Java skripty. Kopírování webu lze kdykoliv přerušit, při příštím spuštění pak program pokračuje od místa přerušování. Zkopírovaný web můžete kdykoliv podle potřeby aktualizovat, stahovat se budou jen nové nebo změněné soubory. Práci s aplikací usnadňuje průvodce, ve kterém si zvolíte požadovanou akci, vyplníte internetovou adresu a hloubku odkazů pro prohlédávání, vyberete si co všechno chcete z webu stahovat (text, grafiku, zvuky), popřípadě napíšete klíčové slovo nebo název souboru, o který máte zájem. Pokud je přístup k webu chráněn heslem, musíte ho zadat. Práce s programem je velmi jednoduchá; přestože program komunikuje pouze anglicky, bude si s jeho použitím vědět rady i začátečník. Pro pokročilejší uživatele nabízí Teleport Pro mnoho dalších zajímavých nastavení. Teleport Pro využijete vždy, když si budete chtít prohlížet svůj oblíbený web s minimálními náklady na připojení k internetu. Demoverze, kterou si můžete stáhnout z webu výrobce, vám umožní stáhnout 40 webů, z každého však maximálně 500 souborů. ■ ■ ■ Radek Kubeš

VÝROBCE Tenmax

INFO www.tenmax.com

VELIKOST SOUBORU cca 0,9 MB

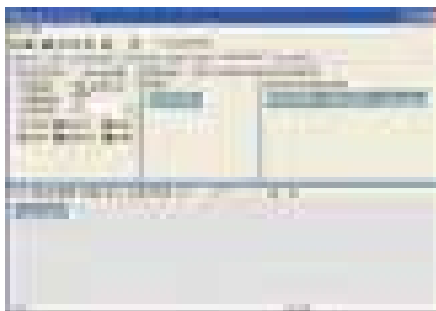
OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA shareware, 40 USD

DEKNOP 3.6.1

Webová tlačítka

Je mnoho cest, jak získat atraktivní tlačítka pro web. Můžete si je stáhnout z nějaké stránky (ovšem pozor na autorská práva), nakreslit si je – nebo je vytvořit ve speciálním programu, jako je třeba DeKnop. Hlavní výhodou DeKnopu oproti podobným aplikacím (jako jsou např. Crystal Button nebo Xara Webstyle) je jeho jednoduchost a hlavně cena. DeKnop je totiž úplně zdarma.

Pokud se přenesete přes fakt, že tlačítka vytvořená v DeKnopu mohou mít pouze obdélníkový nebo čtvercový tvar, bude vaši tvorbu omezovat jen vlastní fantazie. U tlačítek a textů můžete nastavit velké množství parametrů, jako jsou rozměry, okraje, barvy, textury, stínování, průhlednost, barevné přechody, fonty, různá zarovnání textu nebo 3D efekty. Vytvořená tlačítka lze ukládat ve formátech GIF, BMP, JPEG nebo PNG.

Velmi zajímavá je možnost Neobook buttons, což je série tří různých vzhledů jednoho tlačítka podle toho, zda je tlačítko nahoře (nestisknuté), ukazuje na něj kurzor (tzv. hover), nebo je dole (stisknuté). V náhledu pak máte možnost si vyzkoušet, jak bude tlačítko při různých stavech vypadat. Takto vytvořená tlačítka se pak do stránek vkládají pomocí Java skriptů.

Pro inspiraci nebo usnadnění práce obsahuje DeKnop několik hotových tlačítek (soubory typu BTN a NEO), která slouží jako nápověda a prezentace některých stylů. Pokud vlastníte již hotová tlačítka, nemůžete je v DeKnopu upravovat přímo, ale můžete je použít jako texturu. DeKnop si můžete stáhnout z webu autora, kterému byste měli poslat pohlednici (jde o tzv. card ware). Instalace a ovládání programu nebudou, i přes absenci češtiny, žádným problémem ani pro začátečníky.

■ ■ ■ Radek Kubeš

VÝROBCE Sam Francke

INFO home.hccnet.nl/s.j.francke/deknop

VELIKOST SOUBORU cca 0,8 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA freeware

WINISO 5.3

Vypalování

Způsobů, jak zkopírovat CD, je několik, existuje i možnost vytvoření tzv. image souboru – přesného obrazu CD, jehož hlavní výhodou spočívá v tom, že získáte kopii CD v jediném souboru na pevném disku, ze kterého můžete později CD vypálit. Pokud při vypalování image souboru používáte, asi byste uvítali nějakou aplikaci, pomocí které by bylo možné image nejen vytvářet, ale hlavně editovat. Právě tomuto účelu slouží program WinISO.

WinISO spolupracuje se všemi běžně používanými vypalovacími programy a s jejich image formáty. Konkrétně jde o formáty ISO (standardní formát), BIN/CUE (CdrWin), CIF (Easy CD Creator), IMG (Clone CD), NRG (Nero) a BWT (BlindRead). WinISO zvládne i soubory FCD (Virtual CD) a VCD (Virtual Driver).

Aplikace WinISO umí image vytvářet z CD nebo ze souborů na pevném disku, hotové image soubory můžete prohlížet, editovat (přidávat/odebírat soubory) nebo „rozbalit“ zpět na jednotlivé soubory. Kromě toho umí WinISO vytvořit i bootovací CD nebo instalovat software přímo z image souboru. Libovolný podporovaný formát můžete pomocí WinISO zkonvertovat na standardní ISO, což využijete, pokud třeba z internetu stáhnete image file ve formátu, který váš vypalovací program nezná. Image soubor můžete také nechat prohlédnout antivirovým programem (pokud nějaký vlastníte).

WinISO si můžete stáhnout z webu výrobce, demoverze má však řadu podstatných omezení (je omezena velikost image souboru a počet souborů v něm). Rozhraní aplikace je podobné kompresním programům (WinRAR, WinZIP), ovládání je naprosto jednoduché. K aplikaci si můžete stáhnout i češtinu, s použitím si poradí každý, kdo vypalování a image souborům alespoň trochu rozumí. ■ ■ ■ Radek Kubeš

VÝROBCE WinISO Computing Inc.

INFO www.winiso.com

VELIKOST SOUBORU cca 1,2 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA shareware, 30 USD

Tisk na x způsobů

Fineprint 2000 je užitečný tiskový ovladač pro tisk pod Windows. Nabízí širokou škálu možností, jako je tisk 2, 4 nebo 8 stran na jeden list papíru, tisk brožur, oboustranný tisk, tisk na předtištěné pozadí, vodotisk, tisk okrajů nebo vložení dodatečného okraje pro svázání dokumentu – to vše na jakékoliv tiskárně. Hlavní výhodou programu však podle mě spočívá v možnosti tisku (převodu) dokumentů do souborů ve formátu TIFF. Možná se ptáte: K čemu je to dobré? Především pro převod textu z PDF do Wordu či jiného textového editoru.

Pokud často tvoříte různé texty, jistě byste jako zdroj informací uvítali i PDF dokumenty. Jak ale dostat text z PDF do Wordu? Přepisování rozhodně není nejlepší nápad. Jednou z možností je PDF dokument vytisknout, naskenovat a použít OCR funkci, další možností je naskenovat a rozpoznat text z PDF přímo z obrazovky, bez vytištění na papír. Nejelegantnější řešení, při kterém nebudete potřebovat ani písáčku, ani tiskárnu, ani skener, vám nabízí právě program Fineprint 2000 ve spojení s MS Office Document Imaging (součástí například MS Office XP). Pokud PDF dokument uložíte pomocí Fineprintu 2000 do TIFF souboru a ten otevřete v MS Office Document Imaging, program rozpozná text a vloží ho přímo do Wordu, kde jej můžete dále upravovat.

Program Fineprint 2000 je shareware, nainstaluje se jako další tiskárna ve vašem počítači. Neregistrovaná verze přidává na každou stránku vašeho dokumentu řádek s reklamním textem. Program komunikuje česky, jeho ovládání nevyžaduje žádné zvláštní schopnosti. ■ ■ ■ Radek Kubeš

VÝROBCE Fineprint

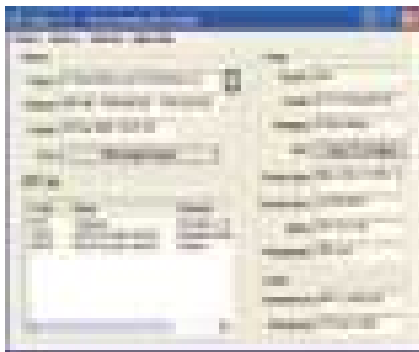
INFO www.fineprint.cz

VELIKOST SOUBORU cca 2 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA shareware, 1416 Kč

Najdi správný kodek

Asi jste na to už narazili všichni: pokud si na počítači často přehráváte filmy ve formátu DivX, jistě jste se již setkali se situací, kdy vám u filmu nefungoval obraz nebo zvuk. Je to způsobeno tím, že nemáte v počítači nainstalovaný potřebný video- nebo audiokodek. Pokud takový film spouštíte ve Windows Media Playeru, program se sice chybějící kodek pokusí z internetu stáhnout, ovšem v drtivé většině případů neúspěšně. Pokud budete chtít kodek hledat sami, asi nebudete vědět, který z nepřeberného množství kodeků vlastně potřebujete. Velice jednoduché a elegantní řešení tohoto problému nabízí program GSpot.

Program se nainstaluje, po jeho stahnutí z internetu ho stačí pouze rozbalit a spustit, ovládání je velmi jednoduché. V nabídce Soubor-Otevřít vybereme soubor s filmem, program pak sám automaticky určí název potřebného kodeku, jeho poskytovatele a zda je kodek v počítači nainstalován. O filmu se dozvíme ještě další podrobnosti, například počet snímků za sekundu, délku, formát zvuku aj.

V dalších nabídkách můžeme zjistit, jaké kodeky máme nainstalované, a také se podívat na seznam všech kodeků, které se používají (asi 200).

Podle názvu a prodejce kodeku je pak snadné pomocí internetového vyhledávače (např. Google) požadovaný kodek najít. Drobnou vadou na kráse je chybějící podpora filmů ve formátu MPEG.

GSpot 1.1 je možné stáhnout ze stránky autora (29 KB), pro soukromé použití je zcela zdarma. K dispozici je také jeho verze v češtině na www.cdr.cz. ■ ■ ■

Radek Kubeš

VÝROBCE Steve G.

INFO www.headbands.com/gspot

VELIKOST SOUBORU 29 KB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA freeware

NOKIA
3510

Hmotnost: 150 g (včetně baterie)

Rozměry: 150 x 42 - 50 x 19 - 20,5 mm

Doba hovoru: 2,5h - 4,5h

Pohotovostní režim: až 13 dnů, údaje se standardní baterií BLC-2

Hlavní funkce: polyfonické vyzváněcí tóny, úžasné nové hry, příjem MMS (služba multimediálních zpráv), WAP s podporou GPRS, zábavné a funkční kryty, 100 - 500 záznamů v kalendáři.

Provozní frekvence: síť EGM 900/1800 v Evropě, Afriče a Asii

Barevné provedení: kryty Xpress-on™ Active Cover (LED-lights), Xpress-on™ Art Covers, Glow-In a Xpress-on™ Cover.

simfonie
SÍŤ ZNAČKOVÝCH PRODEJŮN

Praha 1 Navrátilova 1,
tel.: 02 - 22 23 01 12

Praha 3 Seifertova 95,
tel.: 02 - 22 78 07 83

Praha 7 Kamenická 26,
tel.: 02 - 20 19 92 60

0800 1NOKIA
0800 166542

www.simfonie.cz

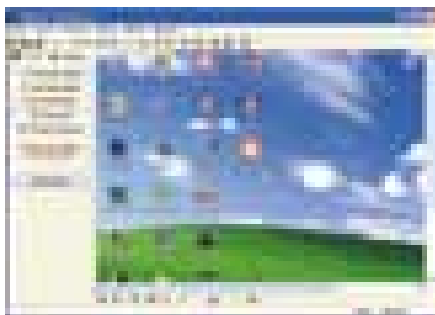
Ostrava Hlubinská 20,
tel.: 069 - 74 88 183

Plzeň Americká 32,
tel.: 019 - 72 25 551

MWSnap 3.00

Lapač screenshotů

MWSnap je velmi šikovný prográmeček pro tvorbu tzv. screenshotů, tedy kopií obrazovky. Aplikace dokáže „vyfotit“ celou plochu, aktivní okno nebo libovolně zvolenou oblast. Získané obrázky lze přímo v programu lehce editovat – otáčet, vsíle či vodorovně převracet, přidávat do nich různé druhy kurzorů, doplňovat jim rámečky nebo z nich vytvářet tlačítka. Hotové obrázky můžete ukládat ve formátech BMP, JPEG, PNG, TIFF nebo GIF. U jednotlivých formátů lze nastavit kompresi (JPEG), barevnou hloubku (BMP, TIFF) nebo průhlednost (GIF).

Užitečná je možnost automatického ukládání obrázků v požadovaném formátu do předem zvoleného adresáře, názvy obrázků jsou odlišeny číselnou příponou, do názvu lze přidat i datum a čas pořízení. Nastavit lze i automatický tisk obrázků na zvolené tiskárně. Funkce programu lze vyvolávat pomocí nastavitelných klávesových zkratk.

MWSnap toho ale umí ještě mnohem více. Součástí aplikace je i šikovné měřítko objektů na obrazovce (měří v pixelech), lupa, kterou si můžete zvětšit libovolnou část obrazovky, nebo Color picker, pomocí kterého můžete zjistit barvu jakéhokoliv objektu na obrazovce v RGB modelu. Aplikace může sloužit i jako jednoduchý prohlížeč a konvertor obrázků. Na rozdíl od jiných podobných aplikací (Hypersnap) je MWSnap zcela zdarma, můžete si ho stáhnout z webu autora. Ovládání programu je velmi jednoduché, v menu je možné si nastavit češtinu. Pokud ke své práci potřebujete pořídit velké množství screenshotů, bude vám MWSnap s automatickým ukládáním a klávesovými zkratkami dobrým pomocníkem. Jediné, co MWSnap nedokáže, je vyfotit sám sebe. ■ ■ ■ Radek Kubeš

VÝROBCE Mirek Wojtowicz

INFO www.mirekw.com

VELIKOST SOUBORU cca 0,6 MB

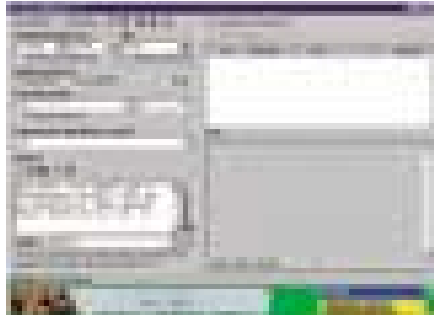
OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA freeware

SMS GATEKEEPER 1.5

SMS zprávy pohodlně

Vzhledem k benevolenci všech našich tří mobilních operátorů můžeme my čeští uživatelé bohatě využívat možnosti posílat SMS zprávy přes internet. Samozřejmě to lze přímo z internetových stránek jednotlivých operátorů, ale jsou tu i komfortnější způsoby. Existuje totiž celá řada programů/nástrojů na odesílání SMS zpráv prostřednictvím internetu. K nejoblíbenějším bezesporu patří Sms GateKeeper (SG), jehož autorem je mladý programátor Jakub Dušek. Vlastnosti, kterými SG oplývá, skutečně uspokojí všechny potřeby jak běžného odesílatele textových zpráv, tak i notorického „mobilového spammera“.

Jména svých kontaktů s telefonními čísly si můžete přehledně rozdělit do skupin, které si sami nadefinujete, a pak s nimi pohodlně provádět běžné databázové akce: přidávání, mazání a úpravy. Zprávy pak lze odesílat libovolně podmožnině kontaktů nebo celým pojmenovaným skupinám. Vznikne-li potřeba, aby z jednoho počítače posílalo zprávy více lidí, kteří si se svými databázemi kontaktů nechtějí „lézt do zelí“, je možné SG používat ve víceuživatelském režimu – to znamená, že lze nadefinovat několik uživatelů a případně i uložitiš jejich dat.

Poslání libovolné zprávy lze odložit až na určitý den a hodinu. Pro ty, kteří mají vytáčené připojení k internetu, je důležité, že si mohou nashromáždit několik zpráv v off-line režimu a odeslat je pak všechny najednou. Z dalších „vymožeností“ bych ještě uvedl možnost ovládání programu skriptovacími jazyky a z příkazové řádky, snadnou detekci existence nové verze, podporu proxy serverů nebo možnost odesílání do sítě některých operátorů v Polsku, Německu, Švýcarsku a na Slovensku. Přítomnost i budoucnost SG vidím v růžových barvách a mohu ho všem směle doporučit. ■ ■ ■ David Hanousek

VÝROBCE Jakub Dušek

INFO <http://dusek.webz.cz/apps/sms.php>

VELIKOST SOUBORU cca 1 MB

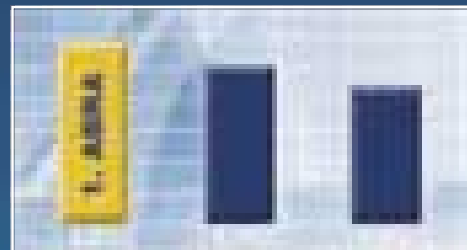
OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/98/ME/2000/XP

CENA zdarma (bannerware)/399 Kč (plná verze)

PLACENÁ INZERCE

ABRA®

ekonomický software

JE NEJPOUŽÍVANĚJŠÍ

mezi firmami s více než 1 PC*

* Marketingový průzkum DIMAR 12/01, náhodný vzorek 1000 obchodních společností

ABRA® G3

ekonomický software

- Pokroková architektura Client/Server
- Provoz na OS Windows nebo Linux
- Možnost komunikace s jinými aplikacemi přes otevřené rozhraní
- Propojení vzdálených poboček formou replikací dat bez nutnosti pevného připojení
- Nastavení systému podle potřeb uživatele
- Snadné získání důležitých informací
- Kvalitní technická a servisní podpora
- Certifikace výrobce dle ISO 9001

Znáte lepší řešení?

Bezplatná prezentace:
16. a 22. ledna 2003
www.abra.cz, 800 109 001

PRAHA 5: Na Valentince 1, 257 312 432
BRNO: Veselá 24, 542 216 360-1
OLOMOUC: Erbenova 2, 602 708 100
OSTRAVA: Čujkovova 30, 596 740 734

UNITEDLINUX

Je Linux na prodej?

UnitedLinux je výkonný linuxový operační systém, důsledně založený na standardech. Je vyvíjen, nabízen a šířen partnerským sdružením firem Conectiva, SCO, SuSE a Turbolinux, z nichž každá je renomovaným linuxovým dodavatelem s hlavní sférou působnosti v jiné oblasti světa.

Informace uvedené v tomto článku pocházejí nejen z materiálů a webových stránek konsorcia UnitedLinux, ale i z rozhovorů se zástupci dvou členů konsorcia, konkrétně společnosti SCO a zejména společnosti SuSE, resp. jejího místního zastoupení. Tyto firmy také do společného projektu vložily i lidské zdroje – vývojové kapacity. Třicet vývojářů SCO bylo vyčleněno pro úzkou spolupráci s firmou SuSE, u níž je zajišťován vývoj společného produktu. Proto nepřekvapí, že po technické stránce je základem UnitedLinuxu SuSE Linux Enterprise Server, doposud dodávaný ve verzi 7.

ENTERPRISE LINUX

Nové verze standardních linuxových distribucí přicházejí na trh velmi často, zpravidla vícekrát ročně. To je vítáno individuálními uživateli a linuxovými fanoušky, toužícími po novinkách a zlepšeních, které otevřený (open source) model vývoje přináší doslova každý den, ale je to naprosto nepřijatelné pro uživatele v náročném podnikovém prostředí. Ti potřebují stabilní platformu certifikovanou pro jejich hardware, která zaručí, že jimi užívané aplikace nepřestanou každé tři měsíce při upgradu operačního systému řádně fungovat. Aby bylo možné požadovanou stabilitu zajistit, vycházejí nové verze Enterprise Serveru v cyklu osmnácti měsíců. Významná zdokonalení Linuxu, resp. jeho jádra, k nimž dochází v době mezi uvedením jednotlivých verzí, jsou do produktu zaváděna tzv. backportingem. Ten má na starosti elitní skupina kernelových vývojářů (SuSE Security Team), vychovaných a svým způsobem stále působících v oblasti open source.

OPEN SOURCE A KOMERCE

Stěžejním problémem UnitedLinuxu je úspěšné řešení rozporu mezi open source modelem vývoje Linuxu (a z něho vyplývající „nulové“ ceny) a mezi požadavky na provoz systému v podnikovém prostředí, které lze prakticky řešit jen na komerční bázi. To, že vývoj v open source je velmi efektivní, je dnes už mezi odborníky v ICT vesměs uznáváno. Jak ale

prodávat něco, co je zadarmo?

Způsob, jakým je uvedená otázka formulována, je trochu zavádějící. Pokud chtějí linuxoví výrobci využívat výhod open source, musejí důsledně zachovávat jeho principy. Chtějí-li svobodně a zdarma těžit z jeho výsledků, musejí také zdarma poskytovat výsledky své

práce (přestože je ve svých produktech může využít jejich konkurence, a třeba i dříve než oni sami). Nemohou tedy prodávat to, co je zadarmo, ale jen to, co přidávají sami mimo rámec open source.

Takovou „přidanou hodnotou“ jsou samozřejmě služby, především podpora při instalaci a upgradu systémů, servis při výskytu problémů a v neposlední řadě implementace a integrace systému se stávajícími prostředky zákazníka. S tím samozřejmě souvisejí i certifi-

Paula Hunterová, generální manažer konsorcia UnitedLinux. Přišla z pozice viceprezidentky společnosti Xevo Corporation, předtím působila ve vedoucích funkcích několika společností, mezi jinými v Compaq Computer Emerging Markets.

kace, konzultační činnost a také školení a vzdělávání. Velmi důležité je i přizpůsobení systému lokálním podmínkám.

Přidanou hodnotou však mohou být i funkce běžnými uživateli obvykle nevyžadované, ale prakticky nezbytné pro provoz v náročném podnikovém prostředí, jako je automatická instalace, škálovatelnost (využití výkonu více procesorů), multi(hyper)-threading, clustering a high-availability, žurnálové souborové systémy, pokročilá správa systému a záznamových zařízení, výkonné síťové a webové funkce, zabezpečení systému a mnoho dalších.

UNITEDLINUX

Šance na úspěch UnitedLinuxu však leží mnohem více v obchodní než v technické oblasti. Prvním předpokladem je již popsané řešení rozporu mezi open source vývojem a poskytováním systémů pro náročné podnikové nasazení. Velký význam má však i výběr partnerů, kteří si díky geografickému rozdělení sfér působnosti příliš nekonkurují, ale naopak mají výborné předpoklady pro kvalitní zajištění služeb zákazníkům včetně přizpůsobení systému lokálním podmínkám. Příznivě se projeví i uplatnění zkušeností čtyř významných výrobců v rámci jediného produktu.

Vytvoření společného produktu přineslo snížení počtu alternativ, z nichž musejí zákazníci vybírat. To přivítali i výrobci hardwaru a softwaru, kteří mohou vyvíjet a certifikovat své systémy pro menší počet linuxových alternativ – zřejmě proto se už pro podporu UnitedLinuxu vyslovila řada nejvýznamnějších hardwarových a softwarových dodavatelů. To, že byl svět Linuxu rozdělen na sféry vlivu

několika dodavatelů, také znesnadňovalo velkým multinárodním společnostem zavedení jednotné linuxové platformy – s UnitedLinuxem bude jejich rozhodování snazší.

V UnitedLinuxu by mělo být uplatněno maximum uvedených pokrokových prvků výkonných systémů, a to na základě existujících standardů nebo de facto standardů. Systém samozřejmě odpovídá standardům LSB (Linux Standard Base) a LI18NIX (lokalizace a internacionalizace). Vlastní UnitedLinux, jehož verze 1.0 byla uvedena 19. listopadu, je základem (první dva CD v instalaci), na němž každý z partnerů staví své vlastní produkty s přídomkem „Powered by UnitedLinux“. První dva byly ohlášeny tentýž den.

SuSE Linux Enterprise Server 8 je zřejmě zaměřen na „velké“ výkonné systémy a zákazníky, tedy tradiční doménu unixových systémů. Podporuje široký rozsah hardwarových platform na bázi Intel (i Itanium 2) a AMD a celou řadu IBM eServer. Je vybaven novým instalačním, konfiguračním a administrátorským nástrojem AutoYaST, podporujícím automatickou instalaci. Deklarována je škálovatelnost do 32 procesorů a 64 GB vnitřní paměti, podpora Next Generation POSIX Threads (NGPT) a další „enterprise class“ funkce. Dostupný bude v prosinci.

SCO Linux Server 4.0 nabídl čtyři ihned dostupná vydání, označená Base, Classic, Business a Enterprise, která se liší zejména stupněm podpory (Enterprise s roční neomezenou podporou 24 x 7 „via phone, mail, web“, s maximální dobou odezvy 1 hod. a s přidělením vlastního Account Managera). Podporuje klasické platformy Intel a AMD a nabízí mezi jiným i nástroje pro transparentní začlenění SCO Linux Serveru do sítí Microsoftu a jako cenově výhodnou alternativu k MS Outlooku také SCO Volution Messaging Server. Snahou SCO tedy zřejmě je nabídnout a usnadnit zákazníkům Microsoftu migraci na cenově efektivnější platformu SCO Linux Serveru.

JAK DÁLE?

Když v roce 1991 Linus Torvalds vytvořil Linux, zpočátku se zdálo, že pro zajištění jeho jednotnosti postačí udržování jednot-

ného jádra systému. Rozvoj a růst linuxových distribucí přinesl nebezpečí rostoucí fragmentace, jemuž se snaží čelit projekt UnitedLinux. Při uvážení dalšího vývoje je však velmi pravděpodobné, že i „add-ons“ jednotlivých partnerů konsorcia UnitedLinux budou zaměřeny podobným směrem, a budou si tedy vzájemně konkurovat. Dojde tedy znovu k fragmentaci, nebo bude společná báze UnitedLinuxu rozšířena třeba na tři nebo čtyři společné CD? To asi bude, kromě získávání další podpory a partnerů, jednou z dalších starostí vedení projektu.

Serverové produkty jsou bezesporu velmi důležité. V prostředí široké spolupráce s dostupností kdykoliv a odkudkoliv se bude stále více dat, ale i inteligence a aplikací přesouvat na stranu serverů. Přesto ještě

UNITEDLINUX
A JEHO ZAKLÁDAJÍCÍ ČLENOVÉ

- UnitedLinux, Wakefield, MA, USA
www.unitedlinux.com
- Conectiva S. A., Rei Curitiba, Brazílie
www.conectiva.com.br
- SuSE Linux AG, Norimberk, Německo
www.suse.de
- The SCO Group, Santa Cruz, CA, USA
www.sco.com
- Turbolinux, Tokio, Japonsko
www.turbolinux.co.jp

stále existuje a dlouho bude existovat klasický desktop – důvody nejsou ani tak technické, jako spíš ty, že uživatelé chtějí mít vlastní data i vlastní nástroje přímo u sebe. Proto se dá očekávat (a signály se už objevily) i vývoj „enterprise class“ desktopového linuxového systému – konečně není to nic nového, cestu od desktopu k čistě profesionálním systémům prověřil už Microsoft.

■ ■ ■ Josef Chládek

UNITEDLINUX

INSTALACE MANDRAKE LINUXU PO SÍTI

Instalujeme Mandrake bez CD

V Chipu 6/02 jsme představili edici PowerPack oblíbené distribuce Mandrake Linuxu ve verzi 8.1 a současně jsme slíbili, že informace o této zajímavé distribuci budeme nabízet i v budoucnu.

Tento článek obsahuje poměrně detailní popis jednoho z možných způsobů instalace zmíněné distribuce – čtenáři zde naleznou nejnnutnější informace potřebné k instalaci Mandrake Linuxu v jeho nejnovější verzi 9.0 ze sítě.

JDEME NA TO...

Tohoto trochu netradičního (zejména pro koncové/domácí uživatele) způsobu instalace pravděpodobně nejvíce využijí osoby stojící před úkolem efektivní instalace Linuxu na počítače, jež nutně nemusí být vybaveny CD mechanikami, na druhou stranu by však měly obsahovat rychlé připojení k síti, protože veškeré instalované součásti budou postupně stahovány ze vzdáleného serveru.

Dopředu prozradím, že celý popis se konkrétně týká instalace volně stažitelné verze 9.0 z FTP serveru <ftp://mandrake.redbox.cz>.

Než se pustíte do vlastní instalace, musíte se na ni připravit, minimálně si musíte vytvořit tzv. instalační disketu. Nejprve je nutné si obstarat tzv. image soubor instalační diskety `network.img`. Ten lze získat například stažením ze zmíněného serveru z adresáře `/Mandrake/9.0/i586/images/`.

Dále je třeba vytvořit přesnou kopii staženého obrazu diskety. To lze provést pomocí programu `rawwritewin.exe` (je umístěn na stejném FTP serveru v adresáři `/Mandrake/9.0/i586/dosutils/`). Po spuštění staženého programu pak stačí zadat cestu k image souboru (Image file...), zvolit disketovou jednotku jako cílovou (Floppy drive) a vše potvrdit tlačítkem Write.

INSTALUJEME

Po úspěšném ukončení popsané přípravné fáze je nutné vložit vytvořenou disketu do disketové mechaniky instalovaného počítače (nemusím asi zdůrazňovat, že nutným před-

pokladem zahájení instalačního procesu je povolení bootování počítače z disketové mechaniky v BIOS), restartovat počítač a počkat, až se program načte do paměti a dojde k inicializaci instalačního procesu. To poznáme velmi jednoduše, protože jsme v dialogovém okně vybědnuți ke stisku klávesy Enter (instalace nebo aktualizace systému Mandrake Linux) či klávesy F1 k vypsání dalších voleb instalace.

Po stisknutí klávesy Enter se spustí druhá fáze instalačního procesu podle popisované metody instalace, která je rozčleněna opět do několika dílčích kroků:

- 1) V dialogovém okně je uživatel nejprve vybědnuť k volbě instalační metody (Please choose the installation method). Podle použitého protokolu pro přenos v síti má k dispozici tyto možnosti: NFS (Network File System), FTP (File Transfer Protocol) a HTTP (Hypertext Transfer Protocol).
- 2) Prakticky teprve v okamžiku zvolení vybrané položky (zvolil jsem FTP) začne druhá fáze instalace distribuce po síti, ve které

jsou již konkretizována vybraná síťová nastavení serveru a instalovaného počítače. Vraťme se však zpět – po odklepnutí volby je uživatel nejprve informován o nahreném ovladači síťové karty, jehož bude při instalaci dále využito. Po vzetí této informace na vědomí (tlačítko OK) lze v následujícím dialogovém okně zvolit IP atribut použitý při instalaci (Please choose the desired IP attribution): Static (pokud má síťová stanice pevně přiřazenou IP adresu), DHCP (Dynamic Host Configuration Protocol – server DHCP propůjčí IP adresu pouze na určitou dobu, po jejím uplynutí je nutné žádat o novou adresu) a ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line – v České republice není ještě k dispozici).

- 3) Zvolil jsem volbu Static a tím jsem se dostal k dalšímu dialogovému oknu, v němž se postupně zadávají potřebné síťové informace instalovaného počítače:
 - IP adresa počítače (IP of this machine);
 - IP adresa Domain Name Serveru (IP of DNS);

Prostředí grafického instalátoru DrakX

- ■ IP adresa výchozí brány (IP of default gateway);
 - síťová maska (Netmask).
- 4) V dalším kroku (pokud již není z předchozí doby IP adrese přiřazeno jméno) je uživatel ještě vybidnut k zadání položek Host name a Domain name.
- 5) Nyní zbývá zadat informace o serveru, na němž se nacházejí instalační soubory. To se konkrétně provede zadáním:
- mandrake.redbox.cz u položky nazvané FTP server;
 - /Mandrake/9.0/i586/ u položky, pomocí níž je zadáván adresář obsahující instalační soubory (Mandrake Linux directory).
- Poznámka: Zbývající dvě položky (Login a Password) pak mohou zůstat nevyplněné.

Potvrzením takto vyplněného dialogového okna se zakončí druhá fáze instalačního procesu a (proběhne-li připojení k FTP serveru úspěšně) automaticky se spustí třetí fáze instalace. Ta je již obdobná jako u všech ostatních metod instalace. V ní je uživatel po detekci hardwaru počítače postupně krok za krokem veden pomocí propracovaného open source grafického instalátoru DrakX (samozřejmě pracuje také v textovém režimu) při zadávání základního nastavení počítače a také při volbě softwarových komponent určených k instalaci.

DOJEM

Myslím si, že tento způsob instalace ještě více přibližuje svět počítačů oživených pomocí distribuce Mandrake Linuxu dalším uživatelům, vlastníkům odpovídající (tzn. rychlé) připojení k síti a požadujícím specifické možnosti, jež jsou nabízeny spolu s tímto způsobem instalace. Těmi jsou například instalace na stanice bez CD/DVD mechaniky či instalace v lokální síti, v níž mohou být instalační soubory umístěny na server, ke kterému mohou přistupovat i stanice, jimž je jinak blokováno přístupu vně vnitřní síť.

Všechna dialogová okna (s nimiž se uživatel setká) jsou navržena velmi přehledně, a tak i poměrně začínající „instalátor“ (trochu se orientující v síťových nastaveních počítačů) s úspěchem využije možnosti instalace Mandrake Linuxu například ze zmíněného FTP serveru. ■ ■ ■ Milan Pinte, milan.pinte@vogel.cz

Vytvoření bootovací diskety v programu RawWrite

PAPER WORLD

Internationale Frankfurter Messe

Celý svět na jednom místě.

Vítejte na veletrhu Paperworld 2003, největším odborném veletrhu na světě věnovaném oblasti kancelářů, papírnictví, škole, umění a grafice. Na jednom místě zde naleznete celou nabídku tohoto odvětví, od aktuálních trendů až po etablované klasické výrobky. Navažte a prohlubte své mezinárodní kontakty a nechte se inspirovat přehlídkou trendů: nejenže ukáže naprosto přesně, co si budou Vaši zákazníci v budoucnosti přát, nýbrž Vám poskytne i praktickou pomoc pro sestavení Vašeho sortimentu.

Informace:

K + M EXPO s.r.o.

Tel.: 224230104

Fax: 224234395

messefrankfurt@mbox.vol.cz

www.paperworld.messefrankfurt.com

Frankfurt am Main
25. – 29. 1. 2003

PŘECHOD OD WINDOWS K LINUXU RED HAT 7.3

Základní uživatelské nastavení

Ve druhé části článku o přechodu od Windows k Linuxu se autor zaměřil na základní uživatelské nastavení po instalaci operačního systému Red Hat 7.3.

Nainstalovaný Linux nabootoval bez problémů a ve všech řádcích a při všech spouštěných procesech se objevilo v pravé části obrazovky zelené OK. Nemohl jsem si představit lepší začátek. Systém ukončil první část zobrazením přihlašovacího

okna, jež mi dává možnost volby grafického prostředí v roletce *Typ relace* – mohu si vybrat mezi prostředím GNOME, KDE, nebo FAILSAFE. Zadáám tedy uživatelské jméno a heslo. (Mám nastavené dva účty, takže si mohu vybrat, který zvolím jako první. Pro začátek si nejsem jistý, a proto volím obyčejný účet s přístupovými právy *user*. Pokud by se mi něco nezdařilo, nenapáchám tolik škody a pro úvodní seznámení mi to bohatě postačí.) Stisknutím tlačítka *Start* se konečně může rozběhnout grafické prostředí.

KDE

Zvolil jsem si prostředí KDE, které se mi nejvíce zamlouvá svou grafickou podobou a také velkou podobností s okny ve Windows (mám na mysli vizuální podobnost). Při prvním přihlášení mi systém dává možnost přizpůsobit si některé hlavní rysy tohoto prostředí. Není třeba se bát, že snad něco nastavím špatně – pokud se tak stane, mohu si průvodce spustit znovu a nastavit si jinou z voleb (ikona KDE na liště | *Systém* | *Průvodce nastavením pracovní plochy*).

V úvodní obrazovce jsem dotázán na zemi a na jazyk. Ve druhém okně mám k dispozici výběr chování systému. To znamená, že si mohu přizpůsobit dekoraci oken, způsob aktivace oken (zda poklepáním jako u Windows, nebo jednoduchým klepnutím jako u unixových systémů), chování myši při výběru, upozornění o startu aplikace a schéma klávesnice. Ve třetím kroku provedu nastavení úrovně efektů – zde záleží na tom, jaký mám procesor, jakou paměť a další vybavení počítače. S tímto nastavením se dá hodně pohrát při stisknutí tlačítka *Zobrazit detaily*. Nejsem sice příznivcem přílišného spouštění efektů, jako je rolování menu, mnoho animací či různých automatických náhledů, ale uznávám, že některé jsou dobré a užitečné. Volím tedy možnost nastavení efektů pro pomalý procesor, tedy téměř minimální.

V dalším kroku se musím vypořádat s výběrem stylu okna. Mám opět přednastaveno několik možností, ale já zůstanu u první, tedy KDE (další styly jsou pojmenovány *Platinum*, *Západ slunce* a *Redmond*). Úvodní nastavení se chýlí ke konci, v předposledním kroku si mohu nast-

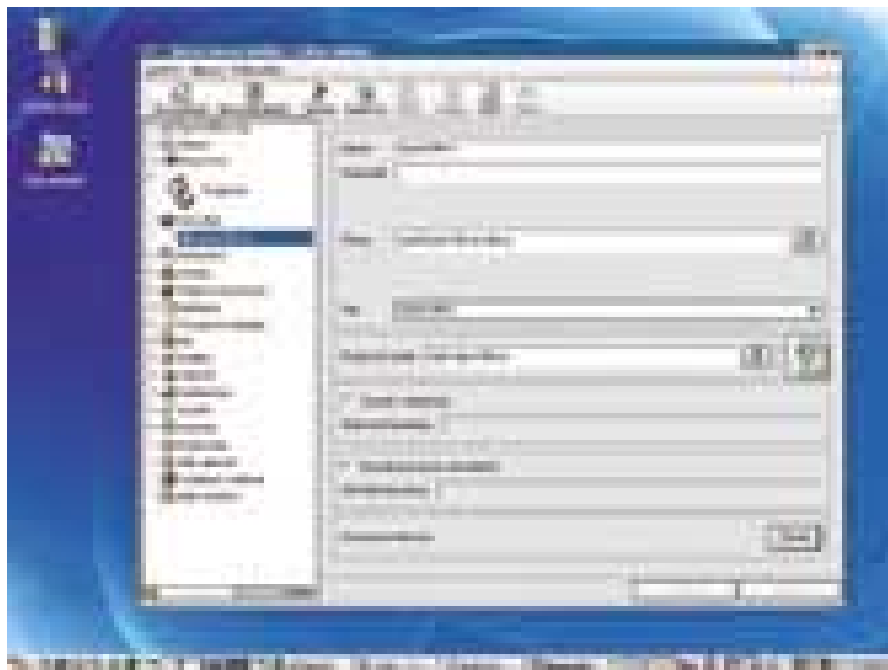
Ovládací centrum KDE

■ vit spodní lištu. Vybírám ze tří možností – volba Minimal umístí do lišty nejméně ikon pro spuštění aplikací, což pro začátek úplně postačuje. Později si mohu přidat další pro mne užitečná tlačítka. Proto další varianty, Normální a Full, ponechám bez povšimnutí.

V posledním dotazu je mi nabídnuta ještě možnost dalších nastavení přes ovládací centrum. K tomuto nastavení se mohu vrátet a hrát si s ním, až budu úplně spokojen. Co se týká nastavení vlastností prostředí, nabízí KDE daleko více možností než Windows. Zatím tedy tuto možnost dalšího nastavení přeskočím stisknutím tlačítka *Dokončit*. A hotovo, základní prostředí se zobrazilo a mohu se pustit do obhlídky terénu. Musím uznat, že se mi prostředí, v němž mám pracovat, celkem zamlouvá.

SPOUŠTĚCÍ LIŠTA

Spouštěcí lišta je lépe propracovaná a dává více možností než známá lišta z Windows. Pokud začnu s prohlídkou zleva, jako první je tlačítko se symbolem prostředí KDE, odkud se spouštějí všechny aplikace, které jsou nainstalovány. Další tlačítko (se symbolem lampy nad pracovní deskou) po stisknutí minimalizuje všechna otevřená okna do lišty. Vedle se nachází ikona se symbolem monitoru (když ponecháte myš chvíli na ikoně, v nápovědě se dozvíte, co ikona zastupuje), sloužící ke spuštění konzoly, kterou budu určitě hojně využívat – spousta nastavení a činností se efektivněji vykoná po zadání příkazu s patřičnými parametry přímo v konzole. V tom je Unix/Linux kouzelný – pomocí konzoly se dá velice elegantně řídit celý systém včetně síťových nebo tiskových operací. Je však nutné alespoň přibližně znát příkazy, pomocí nichž lze dokázat opravdu hodně. Případné parametry jednotlivých příkazů lze vyčíst z informací v nápovědě – stačí v konzole napsat *man <příkaz>* a za okamžik dostanu podrobný popis příkazu včetně parametrů. Na internetu lze také nalézt některé zdroje, které uvádějí stručný přehled příkazů a jejich použití.

Nastavení hlavní nabídky

Podíváme-li se dále na lištu, uvidíme ikony v tomto pořadí: ovládací centrum – v přehledné formě veškerá uživatelská nastavení; nápověda – částečně je i v češtině a dají se zde nalézt zajímavé informace; domovský adresář – prohlížení adresářů pomocí aplikace Konqueror na způsobu Exploreru s více možnostmi a nastaveními (tato aplikace byla už popsána v samostatném článku); Konqueror – zde jako internetový prohlížeč (i když já dávám přednost jiným). Samozřejmě lze tlačítka odstranit, změnit, přidat či přesunout pomocí pravého tlačítka myši.

Vedle popsaných ikon se nacházejí symboly čtyř pracovních ploch (obrazovek) – na každé z nich lze samostatně pracovat s libovolným programem. Dále se na liště objevují všechny spuštěné aplikace, nezávisle na tom, na které ze čtyř obrazovek byly spuštěny. Pokud by nám čtyři virtuální obrazovky nestačily, můžeme přidat jednoduchým způsobem další. Pro usnadnění práce máme v liště další dvě ikony, kon-

krétně pro uzamčení pracovní plochy a odhlášení ze systému.

Nyní se dostáváme k systémové části lišty, kde se zobrazuje datum a čas, zvolený typ klávesnice, nastavení hlasitosti a další systémová hlášení o stavu některých hardwarových subsystémů. Samozřejmě si opět lze pohrát s nastavením a vše si přizpůsobit k obrazu svému. Už tady je vidět, že Linux dává široké pole působnosti a že si lze přizpůsobit pracovní plochu a panel KDE opravdu tak, jak nám vyhovuje, což u Windows není zdaleka tak jednoduché. Ještě jsem pozapomněl na poslední možnost panelu KDE, a sice na tlačítko v pravém rohu, které celý panel schová do růžku s ikonkou šipky a následně po klepnutí opět rozbalí.

OVLÁDACÍ CENTRUM

Nyní bychom se mohli blíže podívat na ovládací centrum KDE a alespoň částečně nastínit možnosti nastavení. Jak už jsem se zmínil, spouští se ■

PLACENÁ INZERCE

- ikonou v panelu KDE. Po klepnutí na ikonu se za chvíli objeví okno nazvané *Ovládací centrum*. Pohyb po tomto velkém konfiguračním nástroji není nikterak složitý. V levém okně jsou abecedně seřazeny jednotlivé oblasti, které po rozbalení obsahují jednotlivé konfigurovatelné části systému. V pravém okně se objevují možnosti nastavení u vybrané části. V dolní části pravého okna se po vybrání některého nastavení objeví čtyři tlačítka: *Nápověda*, *Implicitní* (vrací nastavení do původního stavu, po instalaci), *Použít* (můžeme hned vyzkoušet nastavení) a *Obnovit* (v případě, že zadáváme parametry a píšeme nějakou hloupost, můžeme nastavení vrátit do stavu před započtením našeho zásahu).

V ovládacím centru lze nastavit téměř vše, počínaje pozadím jednotlivých obrazovek nebo spořičem až po nastavení jádra nebo spouštěcího prostředí. Rozebírat jednotlivé položky by zabralo opravdu hodně času. Základní oblasti, z nichž si lze vybírat, jsou na obrázku. Možností je opravdu hodně, a tak je velice užitečné tlačítko pro implicitní nastavení, které vrátí původní nastavení po instalaci. Pokud nejste přihlášení s dostatečným oprávněním, žádá od vás systém při některých nastaveních heslo správce. To je pro vás signalizace, že zasahujete do systému a že je třeba dbát zvýšené opatrnosti. Pokud chcete spustit pouze některou oblast pro konfiguraci, můžete se k tomuto nastavení dostat také přes hlavní menu, kde si vyberete nastavení a kde se vám zobrazí jednotlivé části, u nichž lze provádět konfiguraci samostatně.

DALŠÍ MOŽNOSTI KONFIGURACE

V další části se podíváme na hlavní menu s aplikacemi. Procházet celé menu položku po položce nemá zatím smysl, bude také pro každou instalaci poněkud odlišné. Zaměřím se pouze na věci podle mého názoru nejdůležitější – hrát si s jednotlivými aplikacemi mohou kdykoliv potom. I toto menu je plně konfigurovatelné, stejně jako ve Windows. Stačí pouze klepnout pravým tlačítkem na ikonu KDE a vybrat položku *Editor nabídky*. Otevře se okno, v němž mohou provádět konfiguraci – přidávat či odebrat názvy položek, podsložek a přímo spouštěcích aplikací; musím ale vědět, odkud se která aplikace spouští. Při zadávání některé aplikace, která vyžaduje jinou úroveň přístupu, můžete přímo v tomto editoru zadat, pod jakým jménem se program bude spouštět. Ovládání tohoto editoru je opět jednoduché a vcelku jednoznačně pochopitelné.

Další užitečný konfigurační nástroj se nachází buď na ploše, nebo v hlavním menu ve složce *Systém* a jmenuje se *Control Panel*. Opět záleží na druhu instalace, které nástroje zde budou k dispozici.

Nástrojem pro konfiguraci tiskárny *Printer Configuration* lze jednoduchým způsobem pomocí několika kroků nainstalovat a odzkoušet tiskárnu (samozřejmě jde-li o typ, který systém zná). Pokud by systém nedokázal tiskárnu správně detekovat, musel bych se na internetu podívat po ovladačích a způsobu konfigurace. Já používám starší tiskárny HP a neměl jsem problémy.

Pomocí nástroje *Service Configuration* se dostaneme ke spouštění všech démonů majících na starosti jednotlivé služby systému (něco na způsob Služby u systému Windows NT, 2000). Samozřejmě že bez hesla administrátora se do této aplikace nedostaneme. Zde se například spouštějí či zastavují FTP server, WWW server, SQL server, Sendmail apod. Většinou jde o služby, které systém zapíná při bootování a úspěšné spuštění signalizuje zeleným OK. Začínající uživatel musí opět dbát zvýšené opatrnosti. I když se u jednotlivých položek aplikace objevuje

stručná nápověda, která vysvětluje, co která služba obstarává, měl by si být jistý, že je to opravdu to, co hledá, a především si musí pamatovat změny, které prováděl, aby se mohl vrátit do původního stavu. Jinak by se mohl dočkat nečekaných a velmi nepříjemných stavů systému.

Důležitými nástroji jsou i pomocné aplikace pro konfiguraci serverů (WWW, FTP, SQL – pokud je hodláte používat). Jde pouze o základní nastavení, aby se servery rozběhly. Pokud byste chtěli důkladnější nastavení, patrně se neobejdete bez zásahu do konfiguračních souborů. Dále odtud můžete spustit konfiguraci data a hodin, konfiguraci uživatelů nebo nastartovat prohlížeč hardwarové konfigurace.

ZÁVĚREM

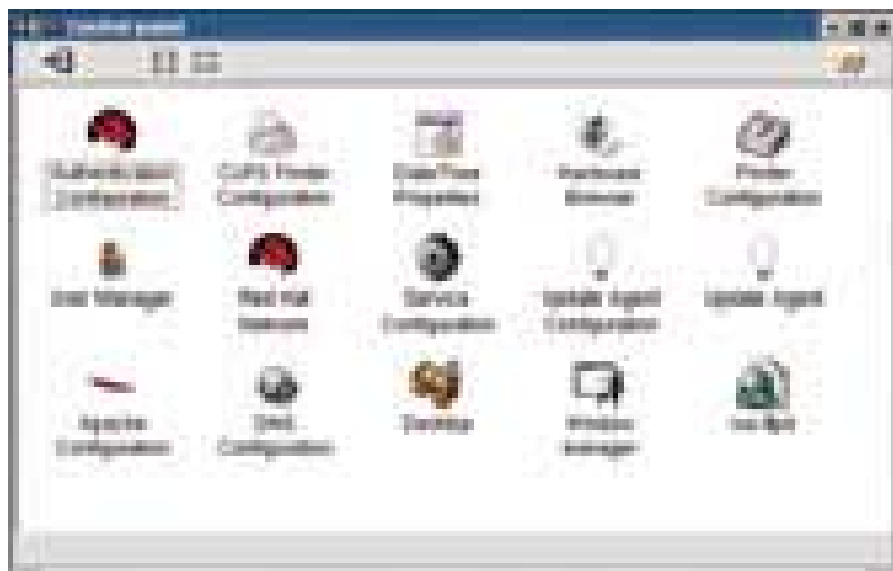
Z hlediska prvního seznámení se s prostředím by to mohlo být asi všechno, dále už záleží na každém uživateli, jaká si provede nastavení, co konkrétně bude používat. V některých oblastech je konfigurace pomocí grafického prostředí velice jednoduchá. Konfigurace přímou editací příslušných souborů je často efektivnější, ale vyžaduje už jisté znalosti, které přijdou postupem času při používání Linuxu. Rozhodně stojí za to jej přinejmenším vyzkoušet. Nebojte se neznalosti příkazů při používání konzoly, popis základních příkazů se dá nalézt třeba na internetu a další lze zjistit z nápovědy.

Větší množství příkazů za vás může provádět také velmi oblíbený Midnight Commander, který je podobný Norton Commanderu. Spouští se velice jednoduše, stačí spustit konzolu nebo nehlásit se při startu do grafického prostředí a při úvodní obrazovce podržet klávesy Ctrl+Alt+F1 (až F6), přihlásit se v textovém modu a napsat příkaz *mc*. Pokud se Commander nespustí, patrně jej nemáte nainstalovaný (dá se doinstalovat např. pomocí správce instalačních balíčků).

Dále už se musí každý rozhodnout sám, který systém mu lépe vyhovuje. Názory, že soubory, které používá a tvoří například v práci, nelze přečíst v Linuxu a naopak, jsou mylné. Většinou jsou kompatibilní, pokud nepoužíváte nějaký speciální software se speciálními výstupními soubory. Kancelářské balíky, které jsou dnes k dispozici pro Linux, rychle dohánějí své konkurenty z dílny Microsoftu, a v mnoha případech je svou jednoduchostí předčí. I ostatní aplikace se objevují ve verzích pro Windows a pro Unix/Linux. Instalace není také příliš složitá. Nebojte se vyzkoušet si doma Linux a uvidíte, že se s tímto operačním systémem dá velice dobře pracovat. Pokud se vám nezamlouvá, můžete se opět klidně vrátit k Windows.

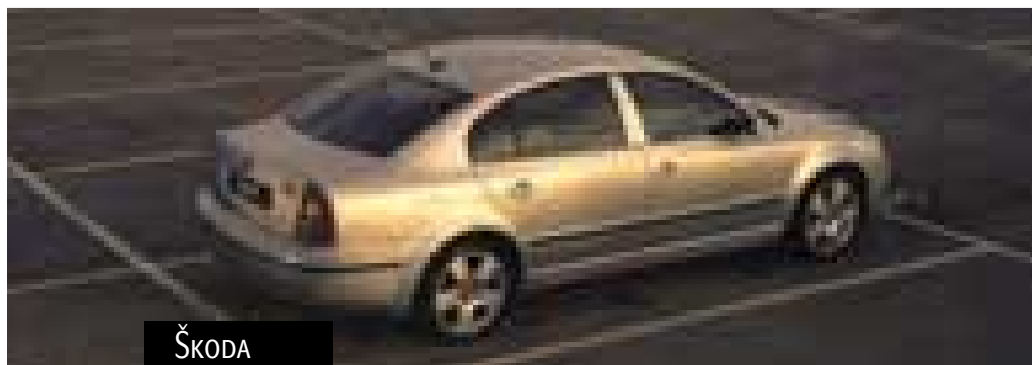
■ ■ ■ Pavel Kameník,

pavel.kamenik@post.cz

Control panel

inzerce

ŠKODA

Až do ulice

Zatím se stále ještě orientujeme podle papírových map, ale zdá se, že doba, kdy sedneme do auta, vložíme do přehrávače CD s digitální mapou a pak už se jen necháme vést až k cíli své cesty, je neuvěřitelně blízko.

Po dobu čtrnácti dnů jsem měl možnost testovat navigační systém společnosti Škoda Auto Mladá Boleslav. Ta od října 2002 nabízí podrobnou digitální navigační mapu celé České republiky jako doplněk k vestavným navigačním systémům, které má ve své nabídce. Když pomenu to, že jsem se mohl svézt ve Škodě Superb, která je opravdu velmi příjemným vozidlem, musel jsem ocenit i kvalitu dodávané mapy.

ELEKTRONICKÉ MAPY DO KAŽDÉHO VOZU?

Navigační systém si můžete objednat do modelů Fabia, Octavia a Superb. Systém kombinovaný s rádiem zabere výškově dvě pozice „klasického“ rádia. Je charakterizován velkým displejem, jenž zobrazuje informace o tom, kde jste, nebo vám nabídne spoustu informací, které během jízdy potřebujete. To, že máte auto s navigačním systémem, se pozná už podle antény, která má před „tyčkou“ pro příjem rádiového signálu plošku, jež polyká informace ze satelitů, ze kterých pak vypočítává přesnou polohu vozidla. Ale podívejme se na to, jakým způsobem se celé zařízení ovládá.

Tak předně si musíte zakoupit CD s digitální mapou oblasti, do které jedete. V našem případě tedy hovoříme o digitální mapě České republiky, protože digitální mapy Německa, Alp a dalších evropských oblastí už koncern Volkswagen nabízí poměrně dlouho, Škodovka pak od modelů z roku 1998. Dlouhý čas měli novináři možnost testovat navigační systém jen v Mladé Boleslavi, ale od října letošního roku už je k dispozici celá republika, přesněji řečeno 28 000 kilometrů silnic. A abych byl přesný, z ulice do ulice se zatím

dostanete jen v Praze a v Mladé Boleslavi, stejně tak mapa zobrazuje pouze dálnice, silnice 1. třídy a některé úseky silnic 2. třídy. To však nemusí vadit, protože například vzhledem ke světlé výšce Octavie jízdu po polních cestách ze svých vlastních zkušeností nedoporučuji...

UKAŽ MI CESTU

Tak, CD je vložen a vy vyjždíte. Vlastně ještě ne, protože dříve než vyjedete, můžete zadat cíl své cesty. Ale nemusíte – pak se systém chová jako pasivní prvek, který vám na mapě ukazuje, kde jste. Což se taky hodí. Takže zadáte adresu. Obsluha je logická a ke všemu potřebujete jen pár tlačítek rozmístěných kolem obrazovky. Nejčastěji ale budete mačkat kombinované točítko pro nastavování hlasitosti (pro rádio) a zadávání údajů (režim navigace). Volíte nejprve město – jednotlivá písmena jeho názvu nastavujete točítkem, přičemž na panelu se objevují města, která začínají shodným, už zadaným počátkem slova. Potvrzením se přesunete do sekce pohybu v seznamu a vyberete město (v Praze městskou část) – systém vám pak (lze-li to, například v Praze nebo v Mladé Boleslavi) nabídne volbu jména ulice. Zadáte tedy ulici a chvíli počkáte, až se vypočítá nejkratší cesta z místa, kde se nacházíte, až k místu, kam byste rádi došli. Toto místo je označeno praporečkem a cesta se zobrazuje na mapě modrou linií. Rozjedete se.

HLASOVÁ NAVIGACE

Za chvíli vám docela příjemný syntetický hlas například oznámí (v angličtině, němčině, francouzštině, španělštině, italštině, holandsky, dle

vaší volby, nikoli však v češtině), že na nejbližší křižovatce pojedete doprava. A tak to jde pořád. S neuvěřitelnou přesností vás systém na dálnici 1 km před výjezdem upozorní, že musíte dálnici opustit. Co se však stane, když pokynů neuposlechnete? Systém se snaží vás nejprve upozornit na to, že máte provést „U turn“ neboli obrát (na dálnici nikdy!!!), a pokud vidí, že se pramálo jeho radou řídíte, nezbyvá mu než spočítat a zobrazit novou trajektorii vašeho dalšího pohybu.

PŘÍJEMNÉ DOPLŇKY

A teď ještě pár „fajnšmekrovin“, kvůli kterým jsem auto s navigací opravdu nerad vracel. Máte-li nastavenou automatickou volbu měřítka, v případě, že se blížíte k nějaké křižovatce, zvolí se vždy to nejvyšší rozlišení, abyste viděli „kudy dál“. Při zvýšení rychlosti anebo průjezdu křižovatkou se celkem logicky rozlišení mapy opět zmenší (abyste měli přehled). Pokud vám nevyhovuje žvatlání dámy v reproduktoru, můžete její hlas utnout. Stejně tak můžete volit měřítka mapy manuálně – 1 cm na displeji pak odpovídá cca 100 m ve skutečnosti. Na mapě jsou zobrazovány servisy Škoda; pokud chcete mít ještě zobrazeny čerpací stanice, nemocnice či policejní stanice, stačí se chvilku prohrábnout v menu a třeba při čekání na červené si nastavit i tyto parametry zobrazování. V seznamu najdete i možnost zrychleného přístupu k nemocnicím, policii apod., takže několik odklepnutí – a víte, kam máte jet. Jsou tu i dva režimy zobrazení: denní a noční. První je za světla lépe vidět, druhý naopak v noci neruší.

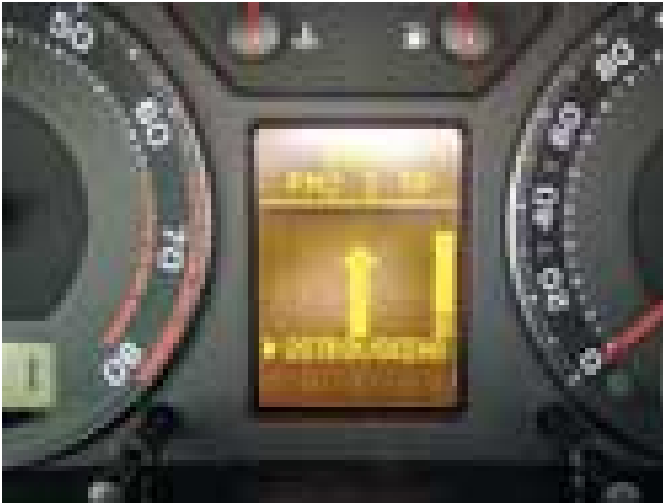
Musím říci, že mi systém velmi vyhovoval a že tvůrce počítal s běžnými uživateli – je až neskutečné, jak propracované je ovládání, aby se nemuselo nic zbytečně mačkat, a jak

NAVIGAČNÍ SYSTÉM VE VOZECH ŠKODA

Integruje 28 000 km dálnic, silnic 1. třídy a některých silnic 2. třídy; podrobné plány Prahy a Mladé Boleslavi; mapa obsahuje celkem 14 000 bodů zájmu (POI – Point of Interest), což jsou lékárny, čerpací stanice, parkoviště, restaurace, bankomaty, hotely, úřady, pošty, policejní stanice, školy, nákupní a kulturní centra, železniční a autobusové stanice a prodejní a servisní místa Škoda Auto; mapa bude v půlročních intervalech aktualizována a koncem příštího roku pokryje území ČR, ve kterém žije 54 % populace.

Navigační mapy jsou v prodeji u obchodníků Škoda, během roku 2003 pak i v prodejnách TeleAtlas. Systém je kompatibilní se systémem Bosch/Blaupunkt Travel Pilot DX, takže může být použit i v jiných vozech, které tento systém používají (Seat, Volkswagen atd.).

CENA 2899,90 Kč s DPH – navigační mapa (viz www.skoda-auto.cz/accessories), systém dynamické navigace s rádiem (ceny včetně DPH): 65 900 Kč (Škoda Fabia), 59 300 Kč (Škoda Octavia), 56 900 Kč (Škoda Superb).

Vše je jasné – uprostřed šipka určující, kam pojedete, napravo signalizace, jak daleko jste před bodem změny jízdy.

A takhle vypadá výstup navigačního systému při navigaci k cíli.

- dobře je udělané zobrazování (například automatická volba měřítka mapy), abyste vždy dostali maximum informací bez vedlejších a zbytečných hlášek, které nevnímáte nebo které jsou vám většinou na nic.

Příjemné je i to, že je k dispozici i multifunkční zobrazovač, který se nachází přímo před vámi mezi tachometrem a otáčkoměrem. Pak zde vidíte název ulice, ve které se nacházíte (jste-li v Praze nebo v Mladé Boleslavi; přiznám se, že v Brně a Ostravě jsem nebyl), a velká šipka vám ukazuje, kam na příští křižovatce pojedete. Vlastní navigační systém pak umožňuje dva režimy zobrazení – ve formě mapy, nebo ve formě navigátoru, který vám říká, kde jste a kam máte jet.

Nadšení nechávám stranou a jdu ke kritice toho, co se mi nelíbilo. První věc, kterou musím zařízení vytknout, je hlas dámy, která vás navádí, kudy máte jet. Její hlas se totiž, většinou stejně jako hlas vaší manželky sedící

vedle vás a držící se jednou rukou držadla a druhou mapy, zesiluje podle hlasitosti autorádia. A vždycky ho překřičí. Takže někdy dáma hovoří hlasitěji, než čekáte, což vede k tomu, že se leknete (podobně jako když vedle klimbající manželka nenadále promluví). Hlasitost vaší syntetické průvodkyně je o dost vyšší, i když je nastaven jen jeden dílek, o který má mluvit hlasitěji než autorádio. Uznávám, že cesta k cíli je prioritou, ale přece jen by se ta elektronická madam mohla chovat méně vlezle. Tedy mělo by být možné nastavit ještě citlivěji její hlasitost ve srovnání s hlasitostí přednesu autorádia. V nejhorším případě ji však můžete vypnout (což u manželky jde dost těžko, že?).

Druhá věc je také maličkost. Menu je tak komplexní, že vám bude nejméně čtrnáct dní trvat, než najdete způsob, jak co ovlivnit, nastavit a najít. Tedy nastavování parametrů je tak komplexní, až je komplikované. Naproti tomu zadání cíle cesty je velmi snadné,

a to už po několika minutách používání systému.

Třetí věc je, že bohužel zatím není funkční systém RDS/TMC automaticky poskytující informaci, které cesty jsou zaplněné, a podle toho by vám navigační zařízení navrhovalo jinou trasu. To si ještě musíme chvíli počkat. Zatím není možné zadávat ani objíždky ručně, prostě musíte využít toho, že někde sjedete ze silnice a necháte si spočítat novou trasu. Vše je tedy na vás.

Bohudíky. Přece si do toho za volantem nenecháme od někoho kecat, že? A ještě když ten, kdo radí, je schován někde v počítači. A jen tak mezi námi, tu paní jsem hledal všude, v motoru, v kufru vozu – nenašel jsem ji. Ale vůbec mi to nevadí. Celý tenhle systém je opravdu vynikající. Až na jednu věc. Sice ví, kde je policejní stanice, ale neví, kde má ta která policejní stanice právě postavený radar... ■ ■ ■ Milan Loucký, milan.loucky@vogel.cz

Jedna z obrazovek nastavování parametrů – konkrétně se nastavuje i hlasitost syntetické poradkyně.

POI – Point of Interest – bod zájmu. Můžete si například nechat vyhledat cestu k nejbližší dětské pohotovosti.

Nebezpečí na počítači

Váš počítač není před hackery chráněn, ani když zrovna není připojen k internetu. Jak zavisťují kolegové, tak třeba jen „šikovné“

děti na něm mohou způsobit velkou spoušť. My vám poradíme, jak zamezit nejhoršímu, nebo alespoň minimalizovat škody...

121 Dvacet bezpečnostních omylů: Nenechte se ukolébat šifrováním

121 Pět pravidel pro hesla: Smysluplná hesla jsou pouze ta nesmyslná

122 Heslo v handheldu: PDA nejsou bezpečné

123 Zrádné zařízení: Odposlouchávaný hardware

126 Nástroje hackerů: Nástroje profesionálů

127 Nedostatky ve Wave LAN: Tajné značky pro hackery

128 Špion proti špionovi: Honeynet – past na hackery

Dvacet bezpečnostních omylů

Když chce hacker napadnout cizí počítač, použije k tomu jakýkoliv prostředek – někdy banální, jindy lstivý, hlavní je, že to funguje. Dokonce ani neprolomitelné kódovací algoritmy nejsou stoprocentně bezpečné. Chip vám ukáže, jaká nebezpečí hrozí a co proti tomu můžete podniknout.

Kódujete dokumenty Office, Windows jsou chráněny heslem a internetový provoz kontroluje Personal Firewall.

Heslem jste zajistili také e-mailový program a Internet Banking provádíte přes nový bezpečnostní standard HBCI. Řídíte se heslem, že opatrnosti není nikdy dost, a cítíte se tak v bezpečí?

Nepodléhejte falešnému pocitu bezpečí. Hackeři snadno vaše hesla objeví, přejdou přes firewall a prolomí kódování dokumentů. I slavné HBCI představuje určitá rizika a vaše správa e-mailů je pro hackery v podstatě otevřenou knihou. A nejhorší na tom je, že tito záluční špioni nemusí být zrovna dvakrát mazaní. Skuliny, kterými k vám mohou zloději dat proniknout, jsou velká jako vrata od stodoly a potřebné programy kolují po internetu – k dispozici pro každého, kdo šikovně hledá. To ale neznamená, že hesla a personal firewalls jsou pro kočku. Naopak, v určité míře svoji úlohu plní. To

ale platí pouze v případě, že jsou optimálně konfigurovány. Jsou-li na počítači nainstalovány ochranné programy, vzbuzují samy o sobě pocit bezpečí – ten je ovšem klamný. Ten, kdo lehkovážně vybírá hesla, a dokonce je ukládá na pevný disk, otevírá útočnickům dveře svého počítače dokořán.

Chip shromáždil rozšířené omyly s tématem bezpečnost na počítači a ukáže vám, jak těchto omylů hackeři využívají. Nemusíte ale propadat panice. Samozřejmě se také dozvíte, jak svůj počítač před napadeními efektivně chránit.

OMYL 1: HESLA CHRÁNÍ POČÍTAČ

Pokud někdo chce proniknout do vašeho počítače, musí nejprve prolomit heslo. Tím můžete chránit svůj počítač před neoprávněným přístupem. Existují dvě možnosti, jak chránit počítač heslem: buď můžete zajistit BIOS a tím nastavení systému, nebo chráníte

PĚT PRAVIDEL PRO HESLA

Jen nesmyslná hesla dávají smysl

Sex, Vánoce a fotbal mohou sice zpříjemnit život, ale jako ochrana před hackery se tyto pojmy nehodí. Ani křestní jméno přítelkyně není ideálním heslem. Tzv. „Social Hacking“ je nejpravděpodobnější možností, jak zaútočit na cizí počítače. Útočník hledá heslo v sociálním okolí oběti.

JAK NAJÍT TO SPRÁVNÉ HESLO

Pravidlo 1: Heslo by nemělo mít méně než 8 znaků a mělo by se skládat jak z písmen, tak i z číslic a jiných znaků.

Pravidlo 2: Nepoužívejte žádný existující pojem, žádná jména nebo data narození a žádné řady čísel, jako např. „123“. Také vylučte jednoduché vzory klávesnice „qwert“ nebo „yxc“.

Pravidlo 3: Pro různé přístupy užívejte různá hesla. Pokud se stane, že heslo někdo objeví, jsou způsobené škody omezené.

Pravidlo 4: Svá hesla co nejčastěji měňte. Samozřejmostí by měla být úplně jiná řada znaků. Nespolehejte se na změnu např. jen dvou písmen.

Pravidlo 5: Ukládejte své heslo na funkční klávesy nebo v programech. Jinak hackeři vaše heslo bez problémů objeví.

celý systém. Bez hesla nelze váš počítač spustit. Když chtějí hackeři tento mechanismus obejít, postupují jednoduše a radikálně: na chvíli odpojí baterii, která zásobuje čip BIOS proudem. Tím se BIOS resetuje (ale jeho nastavení se ztratí) a je smazáno také heslo.

U druhé varianty není bohužel zajištěn počítač, ale BIOS. Jeho heslo lze snadno prolomit, protože hacker má přístup k počítači a operačnímu systému. Může tak spustit nástroje jako např. Killcmos32 nebo BIOS320, které heslo zjistí nebo jednoduše smažou.

OCHRANA: Nemůžete nic moc dělat.

Proti odpojení baterie pomůže jen uzamykatelný kryt počítače. Softwarovým útokům na BIOS vašeho počítače jste vydáni na pospas.

OMYL 2: NA PEVNÝ DISK SE ŽÁDNÝ HACKER NEDOSTANE

U Windows NT, 2000 a XP můžete přístup na pevné disky omezit – ale jen v tom pří-

padě, že jsou formátovány systémem souborů NTFS (New Technology File System). Toto omezení pomocí funkce „Uživatelská práva“ lze snadno odstranit, protože hacker musí pouze dekodovat heslo administrátora – pro profíky je to otázkou minut: pomocí ilegálního softwaru vyřadíte bez problémů i to nejkomplicovanější heslo. Jakmile hacker disponuje právy administrátora, má k počítači kompletní přístup a může na něm bez problémů úřadovat.

OCHRANA: Žádná. Funkce „Uživatelská práva“ není žádnou překážkou.

OMYL 3: KÓDOVANÉ SYSTÉMY SOUBORŮ JSOU BEZPEČNÉ

Uživatelé Windows 2000 a XP Professional mohou kódovat systémy souborů NTFS. Klepněte na odpovídající adresář pravým tlačítkem myši a vyberte »Vlastnosti«. Přes »Upřesnit« jděte na »Šifrovat obsah a zabezpečit tak data«. Data jsou poté chráněna 96bitovým klíčem. Na prolomení by hackeři potřebovali dobu delší, než je jeden lidský život.

Ale pod Windows 2000 trpí tato funkce malou vadou na kráse. Administrátor disponuje tzv. „masterkey“, pomocí něhož lze všechna data restaurovat. Pokud hacker získá práva administrátora, získá tím i přístup k datům.

OCHRANA: Ať pod Windows 2000 nebo pod XP Pro, kódování neuvžívá žádné heslo, ale certifikát, který musí být na počítači nainstalován. Tento certifikát slouží jako klíč. Jen pomocí něj získá hacker přístup k datům. A to je vaše šance. Exportujte klíč a smažte ho z pevného disku. Zakódovaná data jsou poté v bezpečí.

Jak na to: Klepněte v menu »Start« na »Nastavení« a na »Ovládací panely« a poté dvakrát na »Možnosti internetu«. V oddílu »Obsah« vyberte »Certifikáty«. Klepněte na »Exportovat« a vyberte »Další«. Aktivujte volbu »Ano, exportovat privátní klíč«. Následující okno přeskočte pomocí »Další«. Nyní zadejte heslo podle svého výběru. Klíč byste nejprve měli uložit na pevném disku. Další hlášení potvrďte.

Teď se nacházíte u přehledu certifikátů. Vyberte »Odstranit« a potvrďte opakovaný dotaz pomocí »Ano«. Přesuňte exportovaný klíč z pevného disku na externí zálohovací médium, např. na disketu.

POZOR!: Udělejte si ale kopii i tohoto disku, protože při jeho ztrátě nemáte jinou možnost, jak se dostat k zakódovaným datům. Lepší by proto bylo použít USB zálohovací zařízení nebo podobné externí médium.

Hotovo – data jsou v bezpečí. Pokud s nimi potřebujete manipulovat, importujte klíč z média dvojnásobným klepnutím. Nezapomeňte ale vymazat certifikát z pevného disku po každém použití ve Windows. Je to sice pracné, ale bezpečné.

OMYL 4: OFFICE PAKETY NIKDO NEROZMOTÁ

Mnozí, kteří chtějí chránit své dokumenty, důvěřují vestavěné ochraně Windows Office. V podstatě mají pravdu, ale pouze v případě, že vlastní nejnovější verzi Office XP a že byla provedena správná nastavení. Jinak nemají hackeři těžkou práci. S programy jako Advanced Office 2000 Password Recovery Tool heslo vystopují.

HESLO V HANDHELDU

Handheld není bezpečný

Handheldy jsou často používány pro ukládání hesel nebo čísel kreditních karet. Sice je samozřejmě také možné chránit PDA heslem, to ale pro hackery není žádná překážka.

PalmOS: Vedle možnosti zadávání normálních písmen a číslic může uživatel také definovat „krátké volby“, tzv. shortcuts. V Palmu jsou obsaženy dva Debug-Shortcuts pro tvůrce, pomocí nichž lze přístroj vždy spustit přes sériové rozhraní. Tak můžete pomocí oblíbeného C-Compileru Codewarrior od Metroworks soubory na Palm (do Palmu) zapisovat nebo je načítat (vybírat). Debug modus funguje vždy, i pokud je Palm chráněn heslem. Ačkoli je tato chyba veřejně známá, dodnes se na aktuální PalmOS Version 4.1 nic nezměnilo.

Jiné systémy: Údajně je možno zaútočit na Windows CE/PocketPC 2002 podobným způsobem.

Ochrana: Jisté je jen ukládání dat do kódovaných souborů. Vhodnými programy pro tento účel jsou Secret pro PalmOS, který pracuje pomocí IDEA-kódování (International Data Encryption Algorithm), nebo CodeWallet pro PocketPC.

OCHRANA: Pokud nepoužíváte Office XP, není co chránit. Lze však podstatně prodloužit dobu hledání hesla při útoku, zvolíte-li heslo rafinovaně (viz začátek článku). Ještě jistější je ale používání Office XP. Zde máte na vybranou z více způsobů kódování. Když dokument uložíte, klepněte na »Uložit jako« na dialog »Jiné« a aktivujte »Bezpečnostní opatření«. Klepněte v následujícím okně na »Další«. Nyní vyberte jiný algoritmus, např. »RC4, Microsoft-RSA SChannel Cryptographic Provider«, jehož kódování je ještě relativně bezpečné.

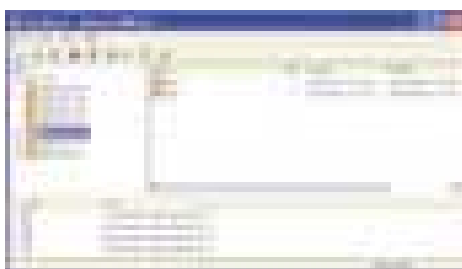
OMYL 5: PAKOVACÍ PROGRAMY DATA OCHRÁNÍ

Jako přídatné funkce nabízí většina archivačních programů možnost opatřit data heslem. Většina uživatelů tím ale propadá falešnému pocitu bezpečí. Pro hackery nejsou tato hesla žádným problémem. ZIP soubory jsou dekódovány během několika sekund.

OCHRANA: Hackerům můžete udělat čáru přes rozpočet. Přijde na to, kterým programem a kterou verzí byly soubory pakovány a kódovány. U programu WinZip od verze 8 nezbývá hackerům jiná možnost, než postupně zkoušet různá hesla. To je metoda sice namáhavá, ovšem nikoliv bezvýsledná. Vybírejte proto svá hesla opatrně.

OMYL 6: TO, CO JE JEDNOU SMAZÁNO, NELZE OBNOVIT

Zakódované soubory jsou v bezpečí pouze tak dlouho, dokud jsou zašifrovány. Když

jsou smazány, nepodléhají již ochraně kódovacích programů. Mnoho uživatelů věří tomu, že smazaná data nenávratně zmizela. Ale ve většině případů mohou cizí uživatelé soubory a adresáře obnovit (rekonstruovat), a to pomocí velice jednoduchých prostředků. Existuje celá řada různých nástrojů, které toto řemeslo ovládají. Na oblasti diskové paměti NTFS se specializuje nástroj »Restore2000 Pro« od firmy BitMart (www.bitmart.net). Pro

I HARDWARE MŮŽE BÝT ODPOSLOUCHÁVÁN

Zrádné záření

Pokud pracujete na síti, musíte počítat s variantou, že můžete být sledováni. Pomocí nasnadě: vytáhnout síťový kabel z počítače. Ale i tento způsob »zabezpečení« může zklamat. Poměrně snadno lze totiž sledovat monitor, klávesnici, nebo dokonce magnetické paměti, např. pevné disky. Tato problematika je sice již dávno známa, ale dopady v reálu vyšly na světlo až prostřednictvím podrobné vědecké studie. Holandský profesor Wim van Eck popisuje ve své práci »Elektromagnetické záření monitorů: Riziko instalace odposlouchávacího zařízení?« detailně problém vyzařování digitálních médií.

Jak lze odposlouchávat: Pomocí normálního televizoru lze sledovat obsah obrazovek monitorů, které jsou umístěny v okolních místnostech nebo mohou být i poměrně vzdáleny. Kromě televizního přístroje potřebuje útočník jen vhodnou směrovou rádiovou anténu a zesilovač signálu. S dobrým zařízením lze zobrazit černobílý obraz ve velmi dobré kvalitě ještě na vzdálenost 1000 metrů.

Problémem nejsou horizontální a vertikální synchronní impulzy monitoru, ale data, která jsou poskytována (dodávána) s podstatně větší frekvencí grafickou kartou. Kabel monitoru zde funguje jako anténa, která vysílá data do éteru. I když nové moderní monitory díky ergonomickým předpisům a předpisům o ochraně prostředí vysílají podstatně slabší signály, lze data přijímat na vzdálenost několika set metrů. Se správným vybavením se může hacker zaměřit na vysílače signálů a získat tak čistý černobílý obraz. Na sledování textů monitorů bankovních automatů to bohatě stačí. Překonat lze dokonce i horizontální vychylovací kmitočty o 75 kHz. Sice je to o trochu dražší, náklady se pohybují v řádech tisíců eur, ale funguje to. Možné je dokonce i barevné zobrazení. Sledovat lze nejen monitory, i pevné disky, klávesnice a myši mohou být tímto způsobem odposlouchávány.

Jak se můžete chránit: Pokud chcete chránit firemní informace proti útočníkům, potřebujete rušičku (rušící stanici) nebo Faradayovu klec. Oficiální čísla a informace k tomuto tématu najdete například na stránkách německého Spolkového úřadu pro bezpečnost v informační technice (BSI).

www.bsi.de/literat/faltbl/012_blab.htm

všechny ostatní systémy souborů, které jsou používány pod Windows, tedy FAT systémy, jsou používány programy jako např. SystemSuite 4 od firmy Ontrack. Pomocí těchto programů lovci dat a hackeři objeví i uživatelem dávno smazaná a zapomenutá data.

OCHRANA: Abyste mohli data vymazat s konečnou platností a jednou provždy, potřebujete speciální nástroje. Tyto programy nemazou jen daný soubor, ale přepisují navíc příslušné sektory na pevném disku pomocí nul a jedniček. Obnovení takto smazaných dat je extrémně složité, i pokud pracujete pro tajné vládní organizace. Tyto speciální nástroje najdete jako přídavek u mnoha programů. Např. v nástroji „Wipe“ je integrován kódovací program Pretty Good Privacy (PGP). PGP najdete například na webu www.pgpi.com.

OMYL 7: CACHE WINDOWS DRŽÍ JAZYK ZA ZUBY

Správa ukládání pod Windows skrývá jistá bezpečnostní rizika. Do odkládacího souboru aplikace ukládá Windows všechna data, která nemusí být nutně uložena v operační paměti počítače. Tak jsou tam uloženy například části dokumentu Wordu chráně-

če, který se skrývá v některých jiných nástrojích), mohou se hackeři propracovat k datům pomocí dálkového přenosu dat.

OCHRANA: Proti „trojským koním“ se můžete chránit pomocí Firewallu. Ale i tyto programy mohou být prolomeny. Aby bylo možné zabránit lokálnímu přístupu, je vhodné zakódovat soubor PAGEFILE.SYS, který se nachází obvykle na pevném disku C:\. Potřebujete k tomu ale speciální programy, jako např. BestCrypt.

OMYL 8: PGP ZACHOVÁ LISTOVNÍ TAJEMSTVÍ

V současné době je Pretty Good Privacy jednou z nejjistějších metod pro zabezpečení nečitelnosti digitálních textů pro nepovolané osoby vůbec. Zvláštní je především práce s páry klíčů. Každý uživatel PGP má vlastní pár. Jeden klíč z tohoto páru, který slouží jen pro šifrování, je přístupný každému. S tímto klíčem odesílatel zašifruje svoji

zprávu. Příjemce může přečíst zprávu pomocí svého druhého klíče.

Aby „Privacy Key“ nepadl do rukou hackerů, je ještě jednou zakódován heslem. A v tomto bodě se právě nachází slabina domněle bezpečného systému, protože pomocí Brute Force Attack (útoků hrubou silou – pomocí PC jsou otestovány všechny myslitelné možnosti) lze heslo prolomit.

V odkládacím souboru Windows najdete všechna data nezakódovaná. Není to výzva?

ného heslem – přirozeně volně přístupné. Hackeři jsou přímo zvaní „prošmejdit si“ soubor PAGEFILES.SYS. Musí ho jen otevřít v textovém editoru a rázem mají k dispozici třeba i citlivá data.

Pro takovéto útoky není ani nutný přímý přístup k počítači. Pokud se ve vašem počítači uhnízdí tzv. „trojský kůň“ (zlomyslný program pro dálkové ovládání počíta-

Dva experti v oboru kryptografie – Jonathan Katz a Bruce Schneier – odhalili před nedávnem mezeru v zabezpečení, která umožňuje převést text do čitelné podoby bez soukromého klíče. Při použití jejich varianty „Chosen-Ciphertext“, útočné kryptografické techniky, je PGP minimálně v některých případech neúčinný. Tato metoda v praxi opravdu funguje, a proto PGP

přínejmenším ve verzi 2.6.2 již není bezpečný. Tento princip ohrožuje všechny verze PGP, příslušné programy jen nebyly dosud napsány nebo zveřejněny. Podrobně je postup popsán na <http://www.counterpane.com/chosetText.html>.

OCHRANA: Pojistěte privátní heslo v každém případě pomocí chytře zvoleného hesla a uschovejte ho mimo počítač. Vhodnými médii jsou např. disketa nebo výměnný datový nosič (např. USB disk). Tak se snižuje pravděpodobnost, že hacker vaše heslo prolomí.

OMYL 9: NA MĚ NEMÁ NIKDO ZÁLUSK

Většina lidí si hackera představuje asi takto: nedbale oblečený sedí v noci před svým počítačem, v ruce třímá šálek kávy, na monitoru běhají řádky strojového kódu. Někde krátce něco pozmění – a hotovo, už je v cizím počítači.

Realita má ale s touto představou jen velmi málo společného. Většina hackerů využívá totiž úplně jednoduše známých bezpečnostních mezer. A na ty nové nepřijdou tak, že si pohrávají se strojovým kódem, ale metodou „pokusu a omylu“ a čirou náhodou. Jen velmi málo bezpečnostních mezer je hledáno systematickým postupem. Většinou k objevení dojde náhodou při práci. Poté už jen záleží na smýšlení objevitele, jestli objev nahlásí výrobci, nebo jestli se nejdřív trochu pobaví.

OCHRANA: Pokud administrátor uzavře známé bezpečnostní mezery (k nalezení na www.securityfocus.com), může být ve většině případů útok zvenčí odvrácen. Proti neznámým bezpečnostním mezerám platí pravidlo: Odstranit známé nedostatky a dodržovat bezpečnostní pravidla v oblasti hesel a bezpečnostních nastavení.

OMYL 10: PERSONAL FIREWALLS CHRÁNÍ

Norton Personal Firewall, ZoneAlarm nebo Tiny Firewall – tyto a jiné ochranné programy slibují bezpečnost pro stolní počítače. Ale skutečnost, že se program nachází na tom samém počítači, který má chránit, nám objasňuje slabinu systému.

Důvod: V Personal Firewall jsou uvedeny důvěryhodné aplikace, které mají přístup k internetu. Toho může být velice jednoduše zneužito: „trojský kůň“ se usídlí v počítači a přejmenuje se podle některé z těchto aplikací – např. na Outlook.exe. Poté naváže kontakt. V nejlepším případě Firewall

oznámi, že se důvěryhodná aplikace pokouší navázat spojení. Většinou ale nedojde ani k tomuto hlášení.

Dobrym příkladem je program „FireHole“ od Roberta Keira (k nalezení na

<http://keir.net/firehole.html>). Demonstruje, jak je v praxi jednoduché obejít personal firewall. Jako most pro tento nepovolený přístup je využíván jen Internet Explorer – program, který každý používá a který personal firewalls bez připomínek pustí na internet. FireHole zasílá jen neškodná data, protože jeho úkolem je pouze poukázat na bezpečnostní mezery, a ne jich využívat.

OCHRANA: Lepší ochranu získáte kombinací personal firewalls a programu, který kontroluje soubory, jako je např. virový skener, jenž označuje změněné soubory signaturou a uživatele o změnách ihned informuje.

OMYL 11: FIREMNÍ FIREWALLS JSOU STOPROCENTNĚ BEZPEČNÉ

Firmy vyžadují větší firewally. Chráněna musí být celá síť, ne jen jeden počítač. Mezi internet a firemní síť je proto nainstalován vlastní firewall počítač. Zní to sice bezpečně, ale bezpečné to není.

Jen zřídka se podaří ochránit kompletní síť. Důvod: Většina útoků nepřichází zvenčí, ale odehrává se uvnitř sítě. Nemusí to ale být v každém případě zlý úmysl některého zaměstnance. Úplně přitom stačí, když disketa donesená z domu obsahuje vir nebo „trojského koně“. Škůdce už si potom cestu do sítě najde.

Další problém: Ve firemních sítích je často uvolněn port 80 nebo nainstalován proxy, aby zaměstnanci mohli surfovat na internetu. Právě toho „trojského koně“ využívají.

OCHRANA: Pokud máte za úkol chránit firemní síť, buďte rychlí. Na příslušných místech, např. Bugtraq, NTBugtraq nebo Vulnwatch, jsou zveřejňovány nové bezpečnostní mezery jednotlivých systémů. Na druhé straně je také diskutováno o řešeních problémů a jsou zde k dispozici informace o falešných alarmech. Administrátorovi tedy

nezbývá nic jiného než se denně informovat a pokoušet se tyto objevené mezery v bezpečnosti co nejrychleji uzavírat. Špičkovou adresou pro všechny administrátory je www.securityfocus.com.

OMYL 12: ROUTER JE CHRÁNĚN POMOCÍ HESLA

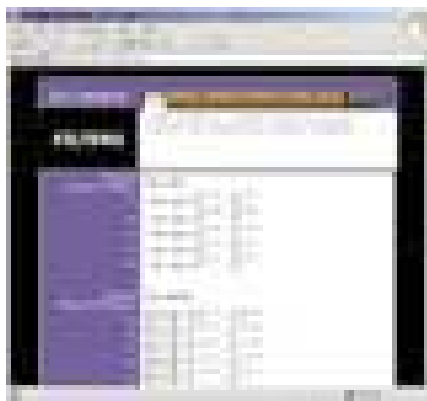
Ochrana heslem je u mnoha routerů nedostatečná. U špatných přístrojů existuje řada triků, jako např. přímé vyvolání konfiguračních stránek. Jiné přístroje nevyžadují žádné

pauly po zadání určitého počtu špatných hesel a umožňují tzv. brute force útoky (útoky hrubou silou): postup, kdy jsou vyzkoušeny všechny myslitelné kombinace. A pokud je heslo ještě navíc špatně zvoleno, může útočník do sítě vniknout velice rychle.

OCHRANA: Nahrávejte pravidelně firmware patche routerů a informujte se při nákupu nového přístroje o bezpečnostních funkcích.

OMYL 13: UZAVŘENÉ PORTY ZABRÁNÍ ÚTOKŮM

Mnoho uživatelů vlastní router s možností blokování portů. Cítí se proto v bezpečí před útoky z internetu. To je ale pravda pouze částečně, protože uzavření portu samo o sobě moc smyslu nemá. Pakety, které na router přicházejí a nedávají odpověď na předtím položenou otázku, jsou tak jako tak blokovány. Pokud ale do firemní sítě vnikl „trojský kůň“, je uzavírání portů

k ničemu, protože existuje řada jiných možností, např. port 80 (http přístup).

OCHRANA: Vezměte to i z druhého konce. Vedle blokování portu použijte také virový štít.

OMYL 14: WEBOVÉ STRÁNKY JSOU CHRÁNĚNY PROVIDEREM

Webová stránka u bezplatného webového providera je vydána útokům na pospas. Jen málo z nich nabízí oblasti chráněné heslem. Alespoň částečnou ochranu představuje metoda „Security-by-Obscurity“, tedy „bezpečnost pomocí zmatenosti“. Provozovatelé svých domovských stránek také chtějí často zabránit tomu, aby byl přečten jejich zdrojový kód. Ten by mohl také objasnit interní strukturu jednotlivých stránek. Aby bylo možno tomuto zabránit, nabízejí někteří výrobci softwaru na internetu JavaScripty –

často dokonce za úhradu. Scripty mají pomocí kódování nebo deaktivací kontextového menu zabránit, aby návštěvník stránky mohl prohlížet HTML kód.

Webové stránky u bezplatného providera nejsou obvykle proti útokům hackerů příliš chráněny.

OCHRANA: „Bezpečnost pomocí zmatenosti“ má svá omezení. Náhodou nebo nešikovně uvedeným odkazem je celá strategie vyřazena. Absolutní ochrana zdrojového kódu neexistuje. Pokud browser stránku zobrazí, nejsou data kódována.

Vlastní webový server nabízí více možností. Pomocí hesel, která stárnou, lze stránky efektivně chránit. Pokud je přenos přes http kódován, může být dokonce zabráněno, aby byl síťový provoz odposloucháván. To ale před-

pokládá, že byla provedena všechna ostatní bezpečnostní opatření. Proto nemohou na serveru běžet jiné služby než ftp, který umožňuje přístup ke stejnému souboru.

Je jedno, který webový server používáte, jestli Apache nebo Linux nebo Internet Information Server; informujte se pravidelně o updatech a bezpečnostních mezerách – nejprve na homepage výrobce, poté na mailinglists jako Bugtraq nebo Vulnwatch.

OMYL 15: U eDONKEY ZŮSTÁVÁTE ANONYMNÍ

Milióny uživatelů si vyměňují data přes peer-to-peer síť a přitahují tím velké množství různých datových „slídičů“. Hackeři mají snadnou práci, protože aktivity u File-Sharing služeb a u eDonkey nemohou zůstat anonymní. Pokaždé, když zadáte požadavek pro vyhledávání nebo můžete ze sítě stahovat data, jsou na stovky cizích počítačů rozeslány datové pakety. Všechny počítače mohou sledovat, co právě děláte.

Množství dat, která o sobě mohou ostatní shromažďovat, je enormní. K informacím vede snadná cesta. Špion na výměnnou burzu umístí návnadu ve formě populárního souboru. Pokud tento soubor hledáte, stane se z vás průhledný uživatel: „sběratel dat“ dostane vaši IP adresu a vaši přezdívku až pod nos.

OCHRANA: Pomoc u problémů s eDonkey & Co. neexistuje, protože protokol není vybaven proti „tajnůstkářství“. Pokud chcete, aby vaše aktivity zůstaly tajné, musíte přejít na burzu s lepšími bezpečnostními opatřeními. Např. Freenet na <http://freenetproject.org/> (nejedná se o stejnojmenného providera). Tato burza poskytuje proti špionům jistý stupeň ochrany díky kódování a inteligentnímu vyhledávacímu managementu. Bohužel Freenet není příliš rozšířen a má v nabídce málo objektů na výměnu.

OMYL 16: UVOLNĚNÍ SOUBORŮ JE NEVIDITELNÉ

Windows jsou cílem datových špionů číslo jedna, především pokud se pokoušejí proniknout do domácích sítí. Tato „uvolnění“

PROGRAMY PROFESIONÁLNÍCH HACKERŮ

Nástroje hackerů

K vystopování mezer v zabezpečení nebo cracknutí programů potřebují hackeři a crackeři v podstatě dva druhy nástrojů: Disassembler a Debugger.

DISASSEMBLER PRO ODKÓDOVÁNÍ APLIKACÍ

Aby mohl počítač provádět pokyny aplikací, musí jim rozumět. Každý byte aplikace se tak stává částí strojového kódu. Pro počítač se tedy soubor skládá z bitů – z nul a jedniček, které umí číst a interpretovat. Určitá pořadí těchto bitů znamenají příkazy, většinou pro ukládání nebo matematické početní operace, tedy násobení nebo dělení.

Pro hackery ale strojový kód není to pravé ořechové. Kdo ho dnes koneckonců ještě plynule ovládá? Programový kód musí tedy nejprve přeložit. Jen v tom případě mohou totiž hackeři objevit nedostatky v zabezpečení programu. O tento zpětný překlad se postará Disassembler. Převádí řady bitů na slova, čímž vznikne text čitelný pro normálního člověka.

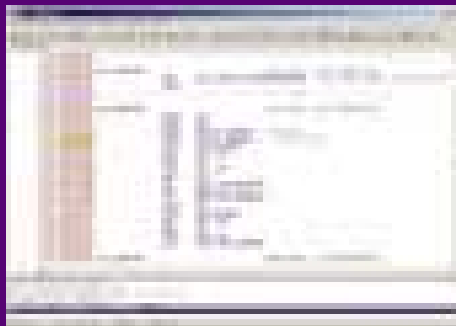
Autoři virů a hackeři se také pokoušejí ochránit svůj vlastní kód proti Disassembleru. Program sestaví tak, že při analýze Disassemblerem vznikají chyby. Je ale otázka času, kdy experti tento způsob rozluští a plně pochopí.

Nejnámější a nejrozsáhlejší Disassembler je tzv. Intelligent Disassembler, krátce IDA, který najdete na internetu pod www.datarescue.com/idadbase/ – stojí něco okolo 300 eur. Existují sice také menší specializované nástroje, ale IDA ovládá již ve standardní verzi kodeky 20 různých rodin procesorů. V tomto ohledu nemá konkurenci.

DEBUGGER PRO KONTROLU PROGRAMŮ

Debugger je klasickým nástrojem každého programátora. Debugger prověřuje příkazy zdrojového kódu a hledá chyby v aplikacích; programátor tak získává velmi cenné informace.

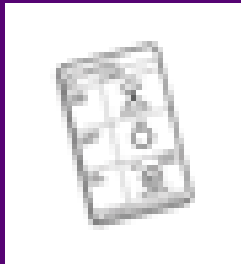
V případech, kdy není žádný zdrojový kód k dispozici, pracuje Debugger v podstatě jako Disassembler: analyzuje strojový kód. Ale namísto převodu souboru do čitelného kódu je využit obsah operační paměti. Hacker tak může velmi dobře sledovat chování v určitých situacích, namísto toho, aby jen vytahoval klíče z různých textů.

NEDOSTATKY VE WAVE LAN

Značky pro hackery

Bezdrátové sítě jsou všechno, jen ne bezpečné. Kódovací postup WEP (Wired Equivalent Privacy) byl v polovině minulého roku

rozluštěn; ale většina sítí nepoužívá dokonce ani toto kódování – jsou prostě nechráněné. A to je něco pro hackery! Napojí se a surfují na webu na náklady provozovatele sítě WLAN (Wireless Local Area Network). V současné době kolují na internetu mapy všech větších měst, kde jsou zakreslena tzv. veřejná místa. Tyto mapy sestavují většinou mladí hackeři, kteří vyrážejí na tzv. Wardriving. Vyzbrojeni laptopem, WLAN modulem a GPS navigací prohledávají města. Získaná data poté zveřejní na internetu jako ukazatele (záchytné body) pro jiné WLAN piráty. Nebo to funguje i takto: Hackeři označují pomocí tajných znaků místa, na kterých je možno navázat přístup do rádiové sítě. Symboly jsou založeny na starých znacích, které byly používány zloději ke značení objektů vhodných pro vloupání nebo na zdech domů jako varování před kousavými psy. Dnešní významy těchto znaků popisují, jestli se jedná o kódovanou síť, na které frekvenci vysílá a jak daleko signál sahá. Pokud je síť chráněna pomocí WEP, je současně připojen i potřebný klíč.

OCHRANA: Používejte zásadně bezpečné spojení, jako je IP Sec, SSL nebo SSH. To poskytuje jistou míru bezpečnosti.

slouží především pro přesun souborů na počítači s Windows v lokální síti. Hackeři mohou pomocí skenerů portů, např. pomocí nástroje Nmap (www.nmap.org/nmap/), testovat bezpečnostní mezery velkého množství IP adres ve velmi krátké době.

Ačkoli pro to nejsou „uvolnění“ zamýšlena, najdou data přesto svoji cestu do webu. Na vině je síťový protokol NetBios, který je standardně propojen s internetovým protokolem TCP/IP. Proto Windows uvolňuje porty 137 až 139, které vše útočníkovi velmi usnadňují: jeho hodina udeří, jakmile uživatel vstoupí na internet, např.

kvůli stažení e-mailů nebo jen kvůli surfování.

OCHRANA: Ukrývání uvolnění pomocí \$ znaku na konci jména je neúčinné, protože existují programy, které toto uvolnění opět zviditelní. Pod Windows 95 a 98 není účinné dokonce ani heslo. Toto kódování prolomí profesionálové během vteřiny. Jediné smysluplné východisko zní: Odstraňte spojení protokolu NetBios a TCP/IP. Ještě lepší řešení: Ze seznamu protokolů odstraňte úplně NetBios. Ve většině sítí již byl tento protokol tak jako tak nahrazen protokolem TCP/IP.

OMYL 17: WEBOVÉ BROWSERY JSOU STÁLE BEZPEČNĚJŠÍ

Je jedno, jestli se jedná o Explorer, Netscape, nebo Operu – v každém z těchto browserů je každý měsíc objevena minimálně jedna bezpečnostní mezera. Paradox: Často se to týká programů, které většina uživatelů vůbec nepoužívá, ale přesto je mají aktivovány. Příklad: V Internet Exploreru lze zajistit chyby Java programů v Log souboru. Tuto funkci užívají jinak pouze lidé, kteří programují s Javou – normální surfař ji nepotřebuje.

Chyba, která existuje u Internet Exploreru od verze 4, umožňuje útočníkům pomocí Java programů provádět kódy na PC – dveře pro hackery jsou otevřené. Vyzkoušejte to sami: www.xs4all.nl/~jkuperus/msieread.htm. Pokud se na této stránce objeví hlášení „Test úspěšný!“, není váš browser bezpečný.

OCHRANA: Proti těmto chybám platí jediné – být dobře informován a nahrávat updaty ihned po jejich uveřejnění. Držte se také rady Deny-all-Regel: Vypněte všechna přidavná nastavení, která nepotřebujete.

OMYL 18: U MAIL KLIENTŮ JE BEZPEČNOST PRIORITY

Většina e-mailových klientů funguje tak, že při odesílání zpráv neprobíhá žádné ověření heslem. Namísto toho si program „vyzvedne“ (obstará) heslo při každém odesílání z pevného disku. Aby mohlo být heslo zasláno jako čistý text, ukládá ho e-mailový klient jen jednoduše zakódované. Freewareové nástroje jako „Advanced Mailbox Password Recovery“ (www.elcomsoft.com) tyto kódy bez námahy prolomí.

Pokud si hacker obstará třeba i jen přístup pro čtení pomocí otevření (uvolnění) Windows (viz omyl 16), najde heslo pro e-mail a odkóduje ho. Pak už může klidně číst vaši elektronickou poštu, a dokonce posílat e-maily vašim jménem. Kromě vašich soukromých zpráv mohou ale e-maily obsahovat přístupová hesla a třeba i čísla kreditních karet.

OCHRANA: Úplně jednoduchá – neukládejte žádná hesla, ale zapamatujte si je. Pokud jste již nějaké heslo uložili, smažte ho a změňte. Programy často nezobrazují heslo, ačkoli nebylo ze souboru vymazáno. Proto si

Proti chybám v browserech se lze chránit i tím, že aktivujete pouze používané služby.

ověřte, ve kterém programu bylo heslo uloženo a jestli bylo opravdu smazáno.

OMYL 19: NA SVŮJ ICQ ÚČET MÁTE PŘÍSTUP POUZE VY

Pomocí brute force útoků (pomocí hrubé síly) toho u Instant Messaging systémů příliš nedocílíte, protože známé služby jako AOL, ICQ nebo Yahoo zablokují přístup k účtu ve chvíli, kdy se někdo pokusí zadat více nesprávných hesel v rychlém sledu za

ru. Nejjednodušším způsobem je zadání nového hesla.

Jiné řešení: Smažte Config soubor. Tím ale ICQ zapomene i všechna ostatní nastavení.

**OMYL 20:
VAŠE STOPY NA INTERNETU
NEMŮŽE NIKDO JINÝ PŘEČÍST**
Pomocí tzv. cookies mohou surfaři ukládat nastavení na webových stránkách. Provozovatel webového serveru může tak sledovat

ŠPION PROTI ŠPIONOVÍ

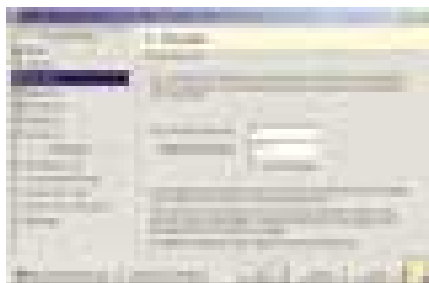
Honeynet – past na hackery

Jak se hackeři chovají, jak pracují? Odpověď na tuto otázku má dát projekt „Honeynet“. V této síti je více tzv. Honeypoints (medových hrnečků) – to jsou počítače, které mají za úkol buď samostatně, nebo společně lákat na sebe hackery. Celá síť slouží pro účely analýzy ilegálních útoků. Obranný potenciál těchto počítačů je téměř nulový, na druhé straně na nich také nejsou uložena důležitá data. Počítač vlastně funguje jako past na „trojské koně“, viry a červy.

Analýzou útoků zjistí provozovatelé Honeynetu, jaká opatření mají velkou šanci na úspěch. Honeynet existuje od roku 1999, celá práce je založena na principu open-source, není tedy komerční.

Pro zvýšení motivace jsou často pořádány soutěže, při nichž jde zpravidla o čest a někdy také o peníze. Účastníci se nechají od vedení projektu „nakazit“ virem nebo „trojským koněm“ a jejich úkolem je k tomuto škůdci zodpovědět předložené dotazy.

Informace: www.honeynet.org

sebou. O to více nebezpečí hrozí ze strany uvolnění Windows a uložených konfiguračních souborů na vašem počítači. Pokud se někdo tímto způsobem dostane k vašemu heslu, může komunikovat vašim jménem.

OCHRANA: Zásadně platí i zde – neukládat heslo, ale zapamatovat si ho. Kdo se tohoto luxusu nechce (nemůže) vzdát, měl by alespoň odstranit NetBios spojení.

POZOR! Pokud jste jednou uložili heslo do ICQ, nemůžete ho smazat. Je obsaženo neustále v konfiguračním souboru.

chování surfaře, a to i v tom případě, že se IP adresy většiny providerů díky dynamickému rozdělování neustále mění. Data lze ale také vysledovat pomocí spywaru. To jsou programy, které jsou instalovány během surfování a zasílají informace sběrnému počítači. Spyware se v principu neliší od „trojského koně“ a užívá se často i na výměnných burzách.

OCHRANA: Proti cookies pomáhají známé obranné programy jako Cookie-Cooker/JAP nebo WinSweep. Pokud potřebujete něco proti spywaru, pomůže vám Ad-Aware, ale absolutní jistotu u spywaru nikdy nemáte. Neustále se totiž objevují nové verze. Ad-Aware byste proto měli aktualizovat přinejmenším stejně tak často jako antivir. Elegantním řešením je kombinace s personal firewallem. Spyware není většinou tak vycytralý jako „trojský koně“; firewall je většinou odhalí při navazování spojení.

MAGIX MUSIC MAKER 7 deLUXE

Hudební tvořitel

Je to tak trochu hudební podvod, ale spousta skladeb (a velice dobrých a vyhledávaných) vznikla náhodou. Experimentem nebo chybou. Spojením zdánlivě nespojitelného často vznikají neopakovatelné věci. Možná právě proto se spousta firem, které se zabývají vývojem profesionálního audio-software, občas vrhne do projektu, jako je třeba Acid. Takovým prostorem pro experimentování je i Music Maker od Magixu.

Pro vytváření hudby potřebujete talent, znalosti, píli, chuť, cit. Programy, které pomáhají vytvářet skladby z předem připravených smyček, tento výčet

Magix Music Maker 7 deLuxe – celkový pohled

redukuje na pouhý sluch (a cit pro míchání) a chuť (tvořit) – přístup na internet však není nevýhodou. Stačí, že talent a píli v sobě kombinovali autoři smyček a znalosti původce programu. A ty tvůrci software Magix Music Maker 7 deLuxe rozhodně mají. Přestože jste nikdy předtím s podobným programem nepracovali, je pravděpodobné, že během několika málo minut se s ním (pomocí tutorial videa) naučíte pracovat a jen o něco málo později budete mít hotovu první písničku.

Music Maker (ačkoli ten název je u verze 7 už trochu zavádějící) se dodává ve dvou verzích. Já jsem měl k dispozici (vyšší) verzi deLuxe, která kromě mnohých rozšíření software (vypalování CD, rozšířený počet stop a větší množství efektů) zahrnuje ještě tři CD-ROM plné smyček. Když jsem všechno nakopíroval na disk (není větší „opruz“, než když se nějaký projekt při startu pídí po smyčce, která je na některém ze stovek CD, jež se vám válejí po

stole), zabrala složka Music Makeru téměř 2 GB – nikdy nevěřte tabulkám o minimálních nárocích na systém. Měl jsem tím pádem ale tu výhodu, že jsem se ihned mohl pustit do skládání.

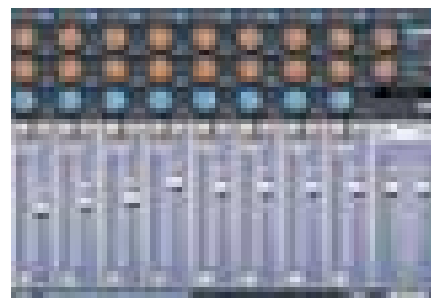
PRÁCE, NEBO SKLÁDÁNÍ?

Jak už je u programů tohoto typu téměř železným pravidlem, je dvojsmyslný výraz *skládání* to nejpřesnější, co pro tvorbu můžete použít. Po spuštění Music Makeru se před vámi objeví okno, jehož prostor je rozdělen na videodisplej, prohlížeč a stopy.

Díky prohlížeči máte téměř jistotu, že můžete celou dobu pracovat jen jednou rukou. Tato část vám totiž umožní přístup ke všem souborům (jak na disku, tak na internetu), které jsou v projektech použitelné. Tento výčet se neomezuje pouze na wavy, aiffy, mp3, ale zahrnuje i videosoubory a obrázky. Stačí jen projít jednotlivými úrovněmi. Prohlížeč vždy soubor, na kterém se zastavíte, přehraje, případně zobrazí náhled.

Na univerzální stopy pak soubory házíte bez ladu a skladu systémem drag & drop. Bez ohledu na to, zda se jedná o obrázek, nebo o smyčku bicích, Music Maker si soubor upraví tak, aby mu „lícovail“ s tempem projektu, bez toho, aby změnil ladění.

Smyčky k sobě tedy lepíte jako stavebníci. V jedné stopě můžete mít zároveň jak běžící titulky, tak i basovou linku.

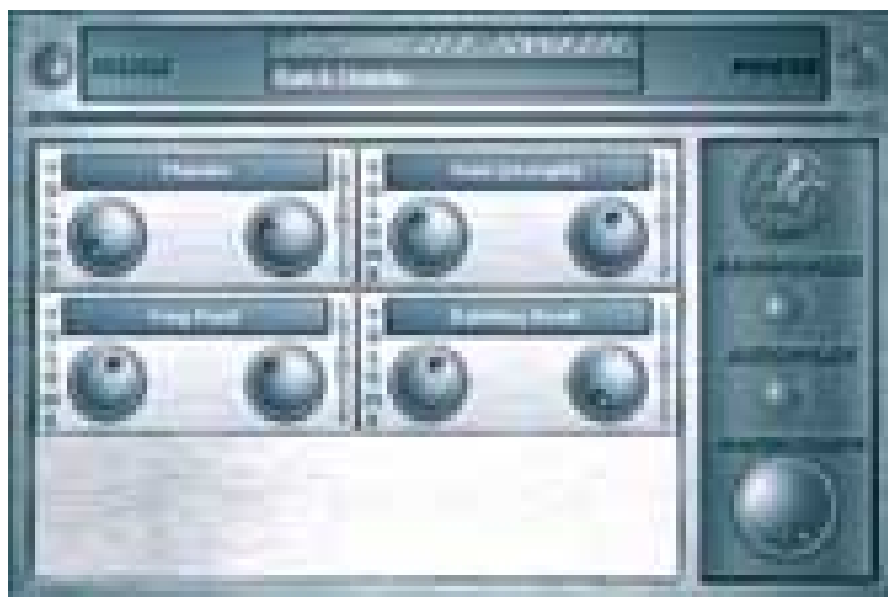

(Master) Reverb

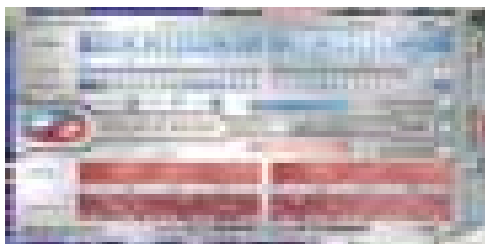
Každá smyčka má své vlastní ovládání pro hlasitost, náběhy a délku. Posledně jmenovanými můžete buď zvolit, jak dlouho se smyčka bude opakovat, nebo ji nathovat v průběhu časové osy.

MÍCHÁNÍ A EFEKTY

Podobně jako u Music Studia 7 (viz minulé číslo) poklepání na objekt v aranžovacím okně vyvolá dialog pokročilejších úprav smyčky. Na každý vzorek lze v reálném čase aplikovat celou řadu efektů virtuálního racku. Najdete v něm desetipásmový ekvalizér, kompresor, reverb a delay, dis-

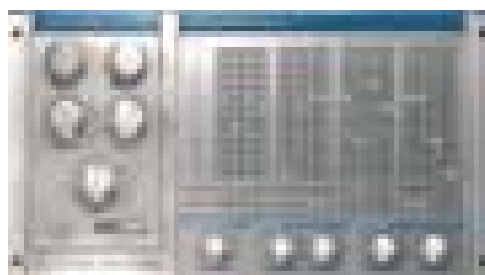
Ambient Synth

Modul Drum&Bass

- tortion. V reálném čase též můžete na smyčku navěsit dva DirectX plug-iny. Kromě toho v dialogu Audio FX Rack najdete také šestici non real time efektů – Normalize, FFT filter, Vocoder...

Zkušený uživatel si s těmito efekty vyhraje do aleluja. Music Maker 7 deLuxe však myslí i na ty, kteří nemají patřičné znalosti v oblasti audioprocessorů. Zvláště ti pak ocení, že z prohlížeče lze na objekty „házet“ (drag & drop) přednastavení, která kombinují několik efektů současně. Nemusíte vůbec vědět, že zvuk „jako v kostele“ má na svědomí reverb a zvuk „jako by se ozýval z telefonního sluchátka“, vzni-

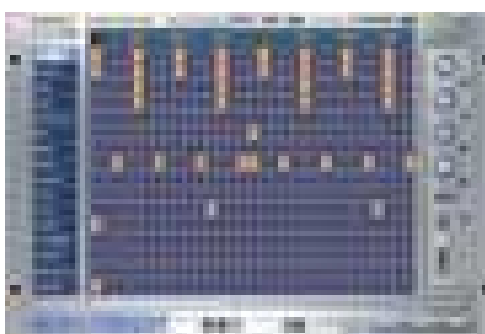

Syntezátor Silver Synth Pro

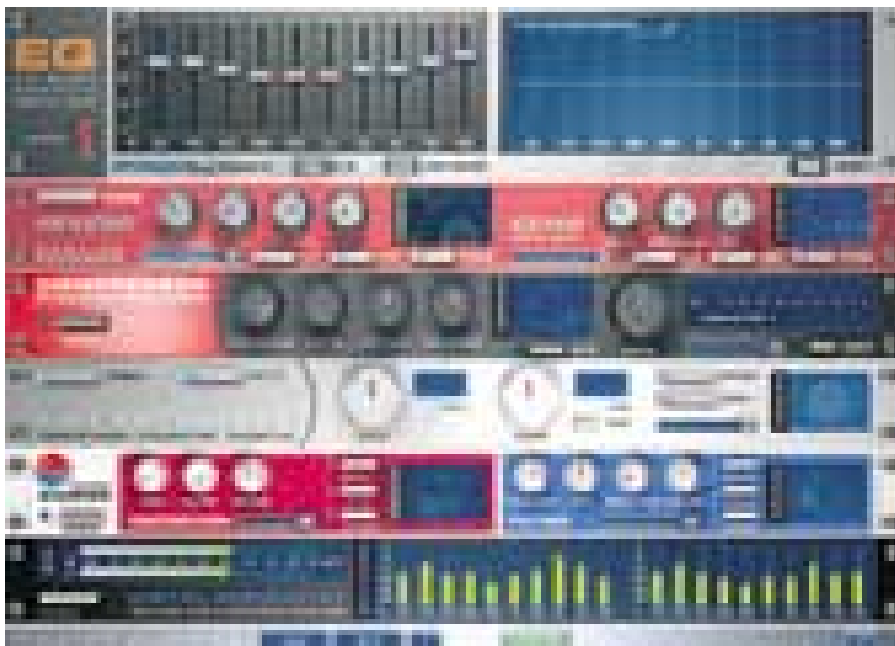
ká potlačením určitých frekvencí zvukového spektra. Všechno, co musíte udělat, je sáhnout po kýženém presetu (Vana, Telefon, Staré rádio).

V prohlížeči navíc narazíte na celkem zajímavá 3D přednastavení, která simulují různý směrový pohyb.

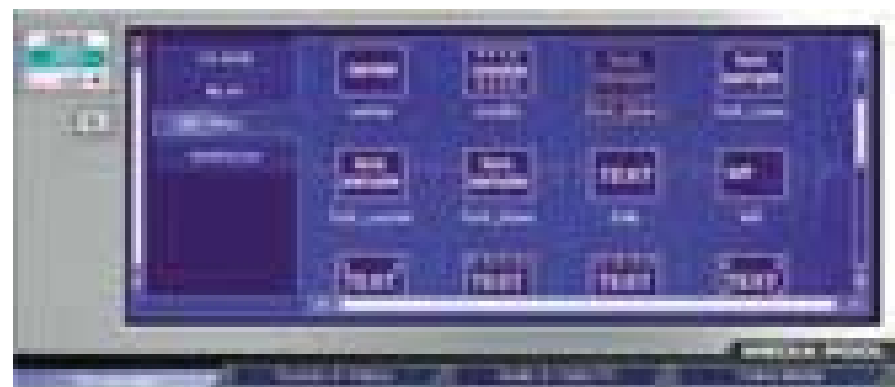
Mixér Music Makeru není tak propracovaný jako u Music Studia, ale u tohoto programu plní svou funkci beze zbytku. Obsa-

Beat Box

Audio FX Rack Music Makeru 7

Je libo titulky?

huje pouze ovládání hlasitosti každé stopy, výstup na dva společné efekty a jeden slot na DirectX plug-in. Master stopa pak ještě navíc disponuje FFT Filterem.

Velice příjemně mě překvapilo záhlaví jednotlivých stop, přestože na první pohled působí stroze – žádná hejblátka ani potenciometry, jen tlačítka Solo, Mute a FX. Avšak button FX neznámá, jak jsem se původně mylně domníval, přístup k plug-inům navěšeným na stopě, ale pečlivě uschovanou funkci automatizace některých parametrů. Patří mezi ně samozřejmě hlasitost, panoráma, ale také distortion, potenciometry aux sběrnice na mixu a smooth a sharp filtry. Pomocí tohoto dialogového okna můžete křivky i zapisovat, a to jak v reálném čase, tak pomocí „rytmických obálek“. Používáte-li tento zajímavý způsob, zvolíte pouze parametr (aux sběrnice), tvar průběhu křivky (sinusoida, pila), periodu (čtvrtová, osminová nota...). Tímto způsobem se dají získat velice zajímavé výsledky.

Dalším překvapením, které mě doslova vykojilo, byl fakt, že v zápatí aranžovacího okna jsem našel záložku Multiplayer. Tu bych čekal třeba u her, ale u hudebního softwaru? Je fakt, že multiplayer zní mnohem lépe než multimeter. A právě to je to, co z programu tato záložka udělá. Tím, že se její pomocí připojíte na síť Magixu, překročíte hranice svého obýváku a můžete se spojit s dalšími skladateli, společně komponovat, pracovat na jednom projektu a komunikovat. Víc hlav víc ví, víc uší víc slyší...

SYNTEZÁTORY

To, že tvoříte ze smyček, však ještě neznámá, že eliminujete základní tvůrčí složku. Music Maker 7 deLuxe totiž obsahuje i slušné množství virtuálních nástrojů. Ty jsou bohužel jen vestavěné a nedají se rozšiřovat třeba o VSTi moduly (i když externí MIDI nástroje používat můžete, protože do stop můžete „naházet“ i MIDI). Nicméně jejich používání je velice zajímavé. Způso-

■ bem drag & drop dopravíte do stopy event, který symbolizuje místo, kde bude instrument hrát. Stejně jako audiosmyčky můžete event instrumentu libovolně natahovat, přesouvat a kopírovat. Valnou část z nich tvoří step sekvencery. Silver Synth Pro a Copper Synth jsou si velice podobné. Jsou to virtuální kopie klasických syntezátorů – to nejjednodušší, co můžete mít. Generátor zvukové vlny a sada tlačítek určujících ladění a délku not.

Velice zdařilý je také BeatBox, který se značně podobá sekvenceru – automatickému bubeníku Fruity Loops. Pouhým „vyplňováním tabulky“ z něj vymačkáte libovolný rytmus. „Přístroj“ obsahuje více než desítku bicích sad, z nichž každá je sestavena z šestnácti (syntetických) bubnů. Při vytváření až čtyřtaktových rytmických smyček lze využít i toho, že každý jednotlivý buben má své vlastní korekce hlasitosti, panorámy, rezonanční filtr a distortion.

Když už je řeč o rytmice, bylo by neslušné nezmínit efekt Drum&Bass. Ten v sobě snoubí generátor bicí smyčky a basové linky. To je velice užitečné, pokud nevíte, odkud

MAGIX MUSIC MAKER 7 deLUXE

Program pro skládání hudby.

SYSTÉMOVÉ POŽADAVKY W9x/NT/ME/2k/XP, 300MHz procesor, 64 MB RAM, 16bitová zvuková karta, grafická karta s rozlišením 800 x 600, 150 MB volného místa na disku

VYRÁBÍ/POSKYTL Magix A.G. (www.magix.net)

CENA cca 2000 Kč

se odpíchnout. U bicích má k dispozici základních pár smyček, u kterých uživatel určí, od které doby se budou v kterém taktu přehrávat (příklad: pátý takt – 3., 4., 1., 2), nebo kterým směrem. K perfektnímu rytmickému podkladu se tak dá dojít metodou pokus – omyl.

Potřebujete-li své skladbě dodat atmosféru, sáhnete určitě po nástroji Ambient Synth. Tento syntezátor simuluje různá prostředí (továrna, farma) nebo počasí. Jeho pomocí si do skladby můžete pořídit (umělý) potlesk, déšť, hromobití či zvuk projíždějících aut. A zní opravdu věrně.

Jestli mě ale něco opravdu pobavilo, byl to způsob, jakým Music Maker používá funkci Speech, kterou najdeme i ve Windows. Zvolíte-li v menu efektů Text-to-speech, použije Music Maker microsoftský SAM (nebo jiný hlas, který máte v systému nainstalovaný) jako zpěváka, kterému zadáte jakýkoliv text a on ho namluví (no, spíš jen převede) do wavu. Na rozdíl od jiných zpěváků řekne SAM bez uzardění cokoliv. Jen s češtinou měl

Real time editor videa

tento rezident mých anglických „oken“ trochu problémy. „Ř“ jsem ho nenaučil ani za pytel třešní a u všech ostatních slov měl silný přízvuk, který dělá s děvčaty divy. Slovo „se“ četl neomylně jako „Southeast“, takže jsem všechno musel přepisovat, jako by to měl číst Angličan. Když se mi ale po hodinách práce ve stylu profesora Higginse podařilo z něj něco dostat, bylo to fakt hoostey (Čti hustý, Same).

VIDEO

Aby těch funkcí u Music Makeru 7 deLuxe nebylo málo, převzal na sebe tento program i malou část možností, které nabízí specialista Magixu na pohyblivé obrázky (Magix Video 2.0). Kromě toho, že dokáže importovat video, jednoduše ho prolínat a stříhat, umí Magix Music Maker také obrázky efektovat různými filtry (emboss, lens), hrát si s barvami a kontrastem.

Videoeventy mají také svůj reálný editor, ve kterém se můžete oddat pokročilým nastavením (kromě barev a efektů můžete také do obrazu zoomovat a otáčet s ním).

Úplně stejně, jako se chová k videím, zachází Music Maker i s obrázky (jpg, tif, bmp...). Můžete je třeba použít jako pozadí k videu (obrazy lze mixovat i pomocí zvláštních efektů) nebo k titulům. Ty mohou být trojrozměrné strnulé či pohyblivé. Zkrátka jaké si vzpomenete. Music Maker má k dispozici velice pokročilý editor titulků. Ten určuje, jak a kam se bude text pohybovat, jaká bude jeho velikost, barvy a font.

Skoro by se chtělo říct, že Magix Music Maker 7 deLuxe obsahuje všechno, co potřebujete k tomu, abyste si vytvořili vlastní

hudbu i videoklip k ní. Všechno to ale asi nebude. Proč by jinak Magix vytvářel ještě právě Video deLuxe?

Ať tak, či tak, název Music Maker k tomuto programu už moc nepasuje. Možná že to tak bylo u předchozích šesti generací, ale sedmička by se spíš měla jmenovat Multimedia Maker nebo tak nějak. Bez ohledu na jméno však s tímto programem příjemně strávíte spoustu času. ■ ■ ■ Jakub Tureček

Pokročilý editor titulků

HODNOCENÍ PRODUKTU

- + široké možnosti
- + jednoduché ovládání
- + propojení s internetem a komunita
- + cena
- malé možnosti mixpultu
- prospěla by podpora VSTi

Renesance u Matroxu

Důkazem renesance kanadského Matroxu není jen tolik diskutovaná Parhelia, ale i nejnovější přírůstek v rodině videoeditačních karet, Matrox RT.X10. Zcela v duchu dnešního trendu jde o real-time nástroj, který je jednodušší a levnější variantou další novinky, Matroxu RT.X100.

Matrox RT.X10 je rozměrnější karta s aktivním větráčkem a externím breakout boxem, který se připojuje na její zadní stranu. Z něj je vyveden i port FireWire a audiokonektor pro propojení se zvukovou kartou. Díky obousměrnému převodníku a analogovým vstupům a výstupům na boxu (S-video, kompozitní video a audio) si karta poradí i s analogovým signálem, který automaticky převádí na DV kompatibilní video.

Součástí balení je Adobe Premiere 6.5 s výukovým CD, DVDit! 2.53 LE pro authoring DVD a mini DVD, CD s ovladači a podrobný tištěný manuál. V jeho podání vypadá instalace a příprava systému poněkud složitě, ale opak je pravdou. Je však nutné dodržet doporučené hardwarové nároky (viz popis produktu). Pokud nejsou splněny, není možné, jak jsem se s Pentiem 1,6 GHz přesvědčil, pokračovat v instalaci ovladačů. Větší pozornost si zaslouží i výběr základní desky, protože s deskami s čipsety VIA mohou být problémy (viz stránky Matroxu). Na vině není Matrox, ale firma VIA, jejíž čipsety nesplňují kritéria pro provoz většiny real-time zařízení. Pro procesory AMD jsou kompatibilní starší, ale spolehlivě sady AMD 760 a 760 MPX.

ZÁZNAM VIDEO

Záznam videa lze provádět dvěma způsoby – z DV zařízení pomocí Matrox MediaTools nebo Premiere a z analogového zdroje jen prostřednictvím Premiere. MediaTools je „drobností“, která jistě potěší. Dokáže prohlédnout pásku a vytvořit seznam všech scén, které můžeme později digitalizovat. Nechce-

me-li se zdržovat vytvářením playlistu, můžeme scény zaznamenat v průběhu skenování pásky. Nechybí ani možnost doplnění komentáře ke scénám s náhledy a další organizace zaznamenaného materiálu. V průběhu nahrávání i přehrávání z disku je k dispozici i náhled na TV monitoru, takže menší okno v MediaTools nevádí. Nakonec můžeme soupisku uložit i jako Premiere projekt, čímž odpadá nutnost importu klipů do editoru.

Záznam analogového signálu v Premiere již tak pohodlný není, ale pro převod starších nahrávek jsou možnosti dostačující. Kvalitu analogového záznamu můžeme zlepšit nastavením ostrosti, jasu nebo kontrastu. Podle manuálu by karta RT.X10 měla umět suplovat funkci korekce časové základny (TBC), pokud jí příspěvkové zařízení není vybaveno (TBC odstraňuje časovou chybu, která způsobuje neklid obrazu projevující se vzlněním nebo zubatými okraji převážně na svislých liniích). Jak se s tím vypořádá, jsem bohužel nemohl

vyzkoušet, ale pro majitele starších videokamer nebo videorekordérů by tato funkce mohla být užitečná. Subjektivně mi digitalizovaný analogový obraz připadal velmi dobrý, kvalitativně prakticky nerozeznatelný od přímého výstupu z videokamery.

EDITACE, EFEKTY A REAL-TIME

Původní RT karty od Matroxu byly založeny pouze na hardwarové technologii Flex 3D, která zajišťovala přehrávání efektů v reálném čase. U RT.X10 je hardwarová akcelerace navíc kombinována s výkonem CPU. Část efektů je proto „poháněna“ samotnou kartou (například nativní přechody Premiere, organické stíračky, 3D přechody), jiné efekty pak procesorem (změna rychlosti videa a barevné korekce). To je docela rozumné řešení, protože vše nespočívá na bedrech jedné komponenty a zároveň je zachována možnost upgradu karty softwarovou cestou.

Matrox RT.X10 ve spolupráci s Adobe Premiere 6.5

Záznam pomocí Matrox MediaTools

- Co znamená real-time v případě RT.X10? V prvé řadě si můžeme bez výpočtu přehrávat cca 60 původních přechodů Premiere, což u podobných konkurenčních karet možné není. V reálném čase je zobrazováno i video nebo grafika v superimpose stopě s nastavenou průhledností nebo zrychlené či zpomalené video. RT.X10 dokáže i „podržet“ snímek a nahradit celý klip statickým obrázkem (Frame Hold), taktéž bez renderingu.

Tyto funkce poskytuje samotná Premiere. Další možnosti získáme instalací Matrox plug-inů. Z přechodových efektů to je sada organických stíraček, otáčení a rolování listů a Advanced DVEs, což je sada dalších 2D

Export na DV zařízení

a 3D efektů. Tato sada, stejně jako Page Curls, je obsažena i v nabídce videoefektů – záleží na tom, zda je použijeme jako přechod, nebo jako efekt. Mezi videoefekty prováděnými v reálném čase je navíc i modul pro korekci barev. V každé sadě pak najdeme několik podobných efektů, předem nastavených od výrobce. S výjimkou Page Curls nejde o efekty, které by obraz prostоровě deformovaly jako například Hollywood FX, ačkoliv můžeme obrazem rotovat a určovat jeho pozici v prostoru.

Výborně je vyřešeno vkládání klíčových snímků, které lze provádět přímo v ovládacích panelech efektů. Je to jistě pohodlnější a přehlednější než v Premiere. Bohužel nastavení klíčových snímků, resp. námi vytvořených efektů nelze ukládat.

Abychom zachovali real-time vlastnosti karty, nemůžeme RT efekty a přechody používat, jak se nám zlíbí. Jejich používání je omezeno na dvě videostopy a dvě grafické stopy. Navíc je v některých případech nutné dodržet pořadí, v jakém mají být efekty aplikovány, a záleží také na tom, jaké kombinace efektů použijeme. Myslím, že při běžné práci na výše

uvedená omezení často nenarazíme, ale při používání různých kombinací efektů a přechodů je s tím třeba počítat.

Vlastní editace v Premiere probíhá naprosto bez problémů. Video „nezadrhává“, odezva na TV monitoru je okamžitá. Výborné hodnocení si zaslouží i stabilita editoru, což rozhodně není malé bezvýznamné plus.

Při exportu lze video přenést na DV přístroj i na analogové video. V tomto směru exportní modul Matroxu nabízí více než samotná Premiere. Do videa lze například ve stanoveném rozsahu vložit logo, opatřit začátek filmu barevnými pruhy nebo „černými obrazovkami“. RT.X10 nedisponuje hardwarovou podporou MPEG, takže pro přípravu materiálu pro DVD musíme použít Adobe MPEG Encoder (nepoužijeme-li kodér integrovaný v DVD it!)

ZÁVĚR

Co říci na závěr? Je škoda, že cena karty je vyšší, než se původně čekalo, protože v zámoří se dá sehnat za 500 USD – za ekvivalentní sumu v českých korunách by byla vynikající koupí. Na druhou stranu ani současná cena není nijak přemrštěná, uvážíme-li, že jde o jedno z nejlevnějších RT řešení, a pokud se nepletu, je v současné době nejlevnější RT kartou s analogovými vstupy.

RT „desítka“ na mě zapůsobila jako bezproblémový a stabilní hardware. Její možnosti jsou vzhledem k ceně slušné, i když nabídka efektů by mohla být širší. Přesto jsem, snad kromě modulů pro klíčování obrazu v reálném čase a výstupu na TV monitor z prostředí Title Designeru nebo omezení při používání efektů, nepostrádal nic podstatného, co pro běžnou editaci potřebujeme. Kromě zmíněné stability oceňuji utilitu MediaTools, plnou verzi Premiere 6.5 a velmi dobré „zázemí“ pro práci s klíčovými snímky ve firemních efektech. Komu by se zdály možnosti RT.X10 nedostatečné, může se poohlédnout po její dražší kolegyni RT.X100, která je v mnoha směrech vyspělejší (export na DV z časové osy, nahrávání a akcelerovaný výstup do MPEG, více efektů apod.). Na obou kartách je nejpříjemnější fakt, že Matrox je opět na scéně. ■ ■ ■ Jan Kosnar

MATROX RT.X10

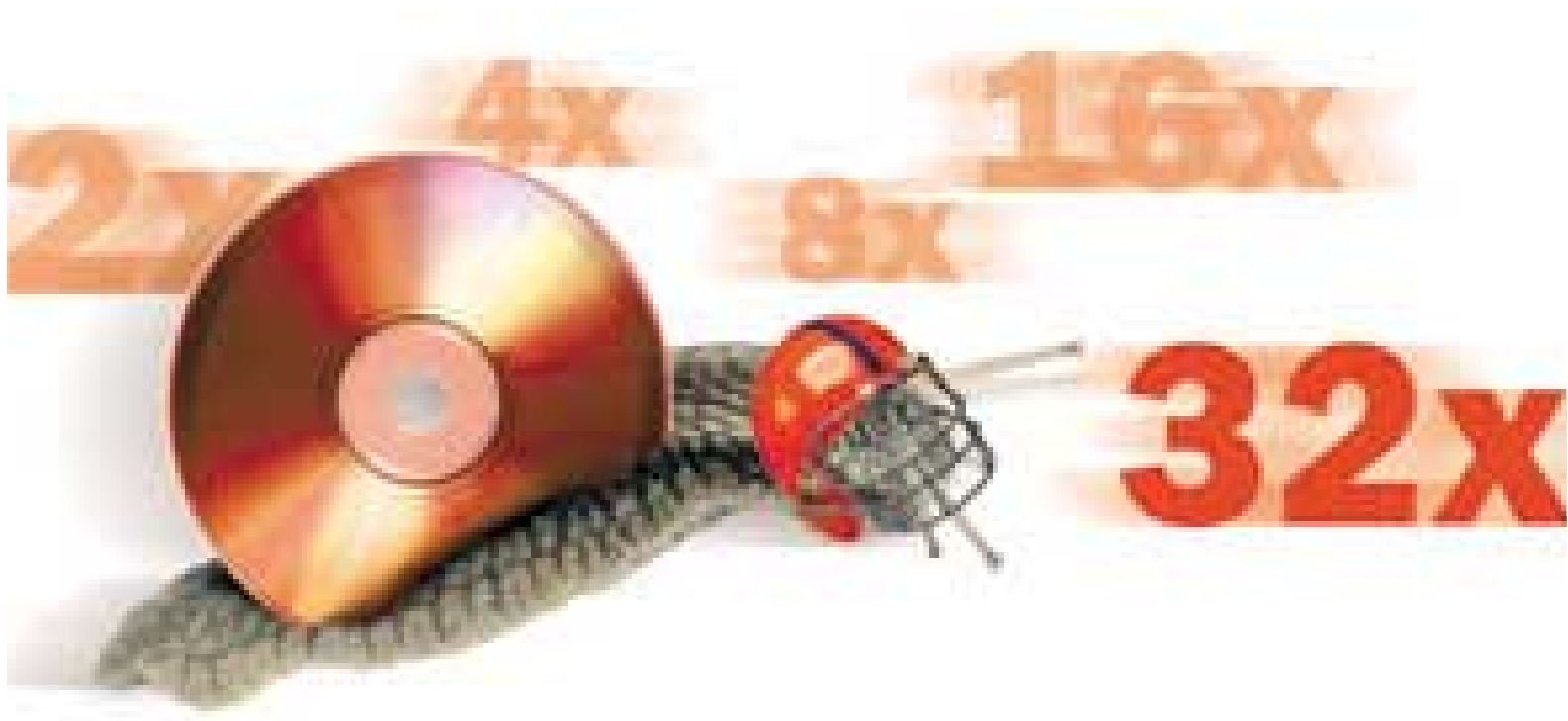
Real-time karta pro zpracování digitálního i analogového videa

MINIMÁLNÍ POŽADAVKY Pentium 4 1,7 GHz, 512 MB RAM, AV rated HD, CD-ROM, HW DirectDraw overlay, Windows XP/2000

VÝROBCE Matrox Electronic Systems, Dorval, QE, Kanada

POSKYTL Visual Connection, Praha

CENA 22 570 Kč včetně DPH

ZRYCHLENÍ MECHANIK CD-RW

Lekce rychlého zápisu

Mechaniky CD-RW se už staly téměř neoddělitelnou součástí nových počítačů. Většina z nás si ale určitě pamatuje dobu nedávno minulou, kdy jednotky pro zápis kompaktních disků byly ještě vzácností. Přitom rychlejší modely se objevují v poslední době poměrně často, a tak pořízený rekordér zastarává doslova za půl roku.

Proto se majitelé čtyřrychlostních mechanik se závisť dívají na majitele osmistrychlostních, stejně jako majitelé rekordéru s 24násobnou rychlostí sní o 48rychlostním zařízení. I když v posledním případě to není až tak zásadní (řekněme, že zápis na disk bude trvat o minutu méně), v případě čtyř- a osmistrychlostních zařízení je rozdíl skutečně značný. A přitom většině uživatelů nízkorychlostních rekordérů může být jenom líto vyhazovat stará zařízení, protože takové mechaniky dnes už nikdo nepotřebuje a prodat je se sotva povede. Tím spíše, že vyměnit CD-RW jednotku 32x za 48rychlostní se každý uživatel neodváží. Ale řešení ve skutečnosti existuje pro jedno i pro druhé, přičemž je velice jednoduché.

NEJSOU TO ŽÁDNÁ KOUZLA...

I když se to zdá divné, zvýšit produktivitu zapisovací jednotky je v mnoha případech možné prostou výměnou firmwaru pocháze-

jícího ze zařízení s vyšší rychlostí. Proč taková myšlenka hned zpočátku nenapadla většinu „overclockerů“, těžko říct. Ale jak známo, všechno geniální je jednoduché a dřív nebo později se stává vlastnictvím široké veřejnosti – v tomto případě všech uživatelů CD-RW zařízení.

Mnozí z vás se budou ptát: Jak je možná taková modifikace, jak to výrobci mohli připustit? Odpověď je jednoduchá. Většina modelů s podobnými charakteristikami byla vyrobena na jednom čipsetu, a proto rozdíly mezi elektronickými – a často i mechanickými – částmi prostě neexistují. Veškerá omezení jsou vepsána ve firmwaru rekordéru. Výrobci nemohou obnovovat výrobní linky každé pololetí, a proto často hned zpočátku výrobního cyklu produkují výkonnější rekordéry a občas značně snižují jejich rychlosti firmwarem zařízení. Proto ve většině případů je postačující přeinstalovat firmware z modelů s vyšší rychlostí a jednotka bude normálně pracovat na vyšších rychlostech.

Je ovšem nutné pochopit následující: Vyrobit ze čtyřrychlostního rekordéru rekordér 48x se vám asi nepodaří a skutečně velice mnoho záleží na konkrétním modelu. Proto bychom vás také chtěli informovat o prověřených jednotkách,

kteří jsou zcela určitě schopny podobného upgradu. Nebudte smutní, pokud nenajdete v textu svůj model. Vždy je možné upřesnit informaci na internetu nebo prostě rozebrat CD-RW mechaniku a zkontrolovat, na bázi jakého čipsetu byla vyrobena. Je pravda, že

KLADY A ZÁPORY MOŽNÉ PLODY UPGRADU

Tento článek není určen pro nezkušené uživatele! Nepromyšlené zásahy mohou přinést i nečekané a destruktivní výsledky, za které redakce Chipu nemůže nést žádnou odpovědnost.

- + vyšší rychlost zápisu a přepisu
- + lepší kompatibilita se zapisovatelnými médii a vysoká kvalita zápisu (ne ve všech případech)
- + nové metody zápisu a podpora nových standardů, například Mt. Ranier
- + možnost skoro vždy se vrátit k původnímu stavu

- ztráta záruky
- možné opotřebení a občas nestabilní práce v případě drobných rozdílů v konstrukci mechanik
- špatná kompatibilita se starými programy - přeinstalovaná jednotka prostě nebude nalezena, protože program o ní neví
- existuje nebezpečí, že upgrade úplně vyřadí rekordér z provozu

MODEL MECHANIKY	Analogický model původního výrobce
CREATIVE 8432E	Plextor PX-W8432T
CREATIVE 8433E	Panasonic CW-7585
CREATIVE 8435E	Samsung SW-208
CREATIVE 8438E	SEC (Samsung)
CREATIVE 8439E	Panasonic CW-7586
CREATIVE 12/10/32	Plextor PX-W1210TA nebo Lite-On 12/10/32

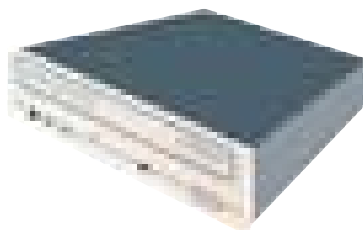
Tab. 1.: OEM výrobci CD-RW mechanik Creative Labs

- při experimentech s přeinstalací musíte mít na paměti, že existuje určitá pravděpodobnost vyřazení celé jednotky z provozu, přičemž v některých případech nenávratného vyřazení. Proto pokud se budete rozhodovat, musíte mít představu, do čeho se použijete.

RODOKMEN VAŠEHO REKORDÉRU

Začneme tedy s populárními mechanikami CD-RW společnosti Lite-On. Čím jsou tak populární? Lite-On je jedním z největších OEM dodavatelů zařízení pro renomované společnosti. Mnohé mechaniky s hrdými značkami (Sony, TDK a jinými) pouze nesou na předním panelu svá loga, i když vlastní zařízení je vyrobeno například právě společností Lite-On. Celý rozdíl mezi rekordéry těchto firem spočívá v zásadě jenom ve vnějším provedení, a někdy ani to ne. Pro příklady není nutné chodit daleko: například společnost Creative Labs sama nikdy CD rekordéry nevyrobila. Všechna zařízení, která se prodávala pod touto značkou, jsou ve skutečnosti zhotovena jinými výrobci (tab. 1).

Lite-On je velký dodavatel OEM rekordérů pro mnoho společností. Jsou mezi nimi známé firmy, jako např. TDK, lomega, Sony, Verbatim, Memorex, Traxdata a jiné. Jak vidíte, je to poměrně dlouhý seznam, i když samozřejmě zdaleka ne všechny modely těchto výrobců jsou OEM produkty firmy Lite-On. S naprostou jistotou je však známo,

že původ u firmy Lite-On má jeden ze 40 rychlostních modelů TDK, některé 32x i 40x modely od lomegy, všechny rekordéry Sony, počínaje 32x a rychlejšími, úplně všechny mechaniky Verbatim, všechny CD-RW jednotky Memorex, počínaje modelem Twelve 1040 MAXX, a jednotky Traxdata – 32x a rychlejší.

V principu existuje u OEM rekordérů Lite-On několik odlišujících znaků. Za prvé, verze firmwaru se skládá ze čtyř písmen

některé mechaniky (například od TDK) mají vlastní rozlišitelný design.

Všechny tyto údaje jsme uvedli proto, abychom ukázali, že přeinstalaci firmwaru z rychlejšího rekordéru Lite-On do pomalejšího od Verbatimu nemůže v podstatě nic bránit. Samozřejmě mechanika se potom při restartu, a také ve Windows a v aplikacích, bude hlásit jako Lite-On, ale to asi není rozhodující.

Stojí za to odlišovat situace, kdy máte různé jednotky na stejných čipsetech. V tom případě se přeprogramování v žádném případě nesmí provádět, protože ve všem ostat-

EXISTUJÍCÍ MECHANIKA	Upgrade z mechaniky	Nárůsty rychlosti
LTR-0841	LTR-12101B	4x - R, 6x - RW
LTR-16102C	LTR-24102B	8x - R
LTR-24103S	LTR-32123S	8x - R, 2x - RW
LTR-32125W	LTR-40125W	8x - R, 8x - čtení
LTR-32125W	LTR-48125W	16x - R, 8x - čtení
LTR-40125S	LTR-48125W	8x - R
LTR-40125W	LTR-48125W	8x - R

Tab. 2. CD-RW mechaniky Lite-On, které je možné upgradovat na vyšší rychlosti (R = record, RW = rewrite).

EXISTUJÍCÍ MECHANIKA	Upgrade z mechaniky	Nárůsty rychlosti
LTR-12101C	LTR-16101B	4x - R, 8x - čtení
LTR-48126	LTR-48246	12x - RW
LTR-48166	LTR-48246	8x - RW
LTR-48126	LTR-52246	4x - R, 12x - RW, 4x - čtení
LTR-48166	LTR-52246	4x - R, 8x - RW, 4x - čtení
LTR-48246	LTR-52246	4x - R, 4x - RW

Tab. 3. CD-RW mechaniky Lite-On, které je také ve většině případů možno upgradovat (R = record, RW = rewrite). **Pozor, bez záruky!!!**

a čísel. Za druhé, je možné je poznat podle vnějšího vzhledu předního a zadního panelu. To však není spolehlivý ukazatel, protože

ním – v elektronice a mechanice – se jednotky mohou lišit. Tak například pokud máte rekordér Mitsumi na čipsetu Oak OTI-9797 a rychlejší TDK na stejném čipsetu, přehrajeme-li do prvního firmwaru z druhého, je tu reálná šance úplně mechaniku zničit.

Co se týká konkrétně zrychlení rekordérů Lite-On, můžete se řídit tabulkou 2, která uvádí jednotky podléhající upgradu.

Pouze s otazníkem (je možné, nikoliv však zaručené, že podléhají přeinstalaci firmwaru z rychlejších rekordérů) zůstávají modely Lite-On uvedené v tab. 3.

Ostatní modely zrychlit nelze a přeprogramování může znamenat jejich kolaps a naprosté vyřazení z provozu. Zpravidla budete nuceni po zdařilém přeprogramování jednotky odpojit volbu „Smart-Burn“, abyste měli možnost zapisovat maximální

Nehledě na rychlostní rozdíly, je možné mezi těmito mechanikami pozorovat zjevnou podobnost. To není překvapivé: obě totiž vyrobila společnost Plextor.

- rychlostí. Když je tato možnost zapnuta, nedovoluje často technologie Smart-Burn zapisovat na média velkou rychlostí, zvláště v případě, kdy byly CD-R a CD-RW disky oficiálně certifikovány na nižší rychlosti.

Co se týká především operace přeinstalace firmwaru rekorderů Lite-On, provádí se pod Windows, stejně jako v případě většiny oficiálních upgradů firmwaru – pomocí programu, který se nachází v jednom archivu s novou verzí mikroprogramu. I když i tady jsou omezení: například pod Windows XP mnohé programy pro upgrade flash paměti (zvláště v případě zastaralých CD-RW jednotek) odmítají pracovat.

Používat tyto programy je velice snadné a nebudeme se zdržovat popisováním jednoduchých operací zmáčknutí několika kláves. Ale stojí za to upozornit na moment charakteristický pro mnoho přeinstalací, který je nutné brát v úvahu v případě nutnosti obnovení poškozeného ovladače: v EXE souboru nebo v samotném mikroprogramu může být zabudována kontrola modelu rekordéru. Proto v některých případech bude nutné příslušný soubor otevřít jakýmkoliv hexadecimálním editorem a vyhledat v něm název modelu rekordéru. Například pokud přeprogramováte LG model 8320B (32× rekordér) na 8400B (40× rekordér). V tomto případě

Programy určené k přeinstalaci firmwaru jsou pod Windows plně automatizovány – pro úspěšné provedení upgradu CD-RW mechaniky stačí pouze jedno klepnutí myši.

Abychom si vyjasnili, na bázi jakého čipsetu je rekordér vyroben, je občas nutné ho rozebrat.

stojí za to vyhledat v EXE souboru zapisovacího programu firmwaru 40rychlostní CD-RW jednotky skupinu znaků „8400B“ a zaměnit tato písmenka a číslice za „8320B“. Potom je nutné provedené změny nahrát. Tato jednoduchá úprava by vám měla umožnit zmiňovanou jednotku bez problémů upgradovat. Obecně řečeno, přeinstalování v případě zrychlení je vždy lepší provádět z MS-DOS.

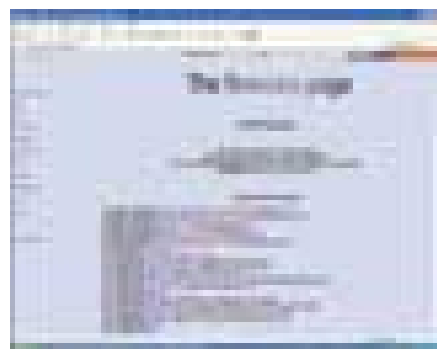
Nyní pár slov o případech, kdy se něco nepovedlo. Pokud po přeinstalování rychlejšího firmwaru mechanika funguje neokrektně, je možné ji vrátit do původního stavu jenom pod MS-DOS. Konkrétně, rekordéry Lite-On obsahují čipsety od firem Sanyo a Mediatek, ke každému z nich se používá vlastní DOS program pro přeinstalování. V prvním případě to je Pflash, ve druhém Mtkflash. Jak používat druhý z nich, si můžete přečíst v samostatném rámečku v tomto článku.

MÉNĚ TRIVIÁLNÍ VARIANTY ZRYCHLENÍ

Co se týká rekordérů jiných výrobců, mnohé z nich také zpravidla mohou být zrychleny jednoduchou záměnou firmwaru. V tabulkách 4, 5 a 6 jsou uvedeny pro nás známé modely různých výrobců.

EXISTUJÍCÍ MECHANIKA	Upgrade z mechaniky	Nárůsty rychlosti
HP8250	HP9300	6x - R, 8x - čtení
HP7570	HP8100	2x - R + 80 min. CD-R, RW
HP7540	HP8100	2x - R
HP9100	HP9300	2x - R
HP8200	HP9100	4x - R, 8x - čtení
Sony CRX-120E/40E	HP9300	2x - R

Tab. 4. Možné upgrady mechanik HP (R = record, RW = rewrite)

Firmware pro CD-RW rekordéry je možné najít na stránce „The firmware page“ (www.firmware.fr.st), kde je dobrý výběr jak nových verzí firmwarů, tak i starých, což může být velice prospěšné v některých méně úspěšných případech.

Tak například Aopen CRW1632 (rychlost 16/10/32) se jednoduchou záměnou firmwaru od Aopen CRW2010 změni v 20/10/40 rekordér. Analogickým způsobem je možné zrychlit mechaniky Hewlett-Packard HP8250 a HP9100 použitím firmwaru z HP9300. V prvním případě získáte z 4/4/24 rychlost 10/4/32. Je pravda, že pro to budete muset použít program na přepis flash paměti od Sony – to v případě, kdy zařízení jsou analogická rekordérům Sony. Vyskytují se ale také modely z produkce Philipsu, které na sobě nesou značku HP. V jejich případě je nutné používat přepisovací program pro rekordéry Philips. V tab. 4 se uvádí malý seznam možných upgradů rekordérů od HP.

Fakt je, že zrychlení některých modelů se může zdát mnoha uživatelům jako nebezpečná činnost, protože tato procedura není vůbec triviální. Tak například při přechodu z HP8200 na HP9100 se zpočátku spouští

■ program upgradu pro původní rekordér a začíná obnovou běžné verze „regulérním“ firmwarem, určeným jenom pro tento model. Když bude proces zhruba v polovině, je nutné vypnout počítač. Ne však pouze ukončit Windows, ale přímo zmáčknout tlačítko „Power“. Když znovu zapneme počítač, obje-

ví se okno, které hlásí, že přeinstalace se nezdařila. Je nutno zvolit „Finish“ a nechat proces dokončit. Když potom spustíte Windows, jednotka bude (překvapivě) rozpoznána jako HP9100, a pak je nutno ji znovu přeinstalovat – tentokrát už verzí firmwaru pro 9100. Po vší této alchymii však získáte bez-

vadně pracující HP9100 místo HP8200.

Mnozí z našich čtenářů jistě vědí, že japonská společnost Ricoh je velkým výrobcem nejrůznějších mechanik. Specializuje se i na OEM dodávky. Přehled najdete v tab. 5, která také ukazuje možné upgrady různých rekordérů vyráběných touto společností.

Některé modifikace uvedené v tabulce jsou možné pomocí programu Rmorph verze 2.0, který není složité najít na internetu na adrese www.megagames.com/console/cd/files/ricon/rmorph20.zip. Po spuštění tohoto programu je nutné zadat, jakou přesně jednotku se chystáte modifikovat, a napsat jméno binárního souboru firmwaru. Program do tohoto souboru vloží modifikaci a potom je možno přeinstalovat mikroprogram utilitou Ricoh Flash (Rflash), používanou pro jednotky Ricoh.

Je možné také použít program pro upgradu pro MS-DOS s názvem ATAMMP3, kterému je nutno v příkazové řádce zadat následující sekvenci:

```
A:\ATAMMP3.EXE /T filename.bin
```

VARIANTA OBNOVENÍ FIRMWARU ZMĚNÍME NÁZEV?

Dříve než přistoupíte k jakékoliv aktualizaci mikroprogramu, ať už se jedná o novou „regulérní“ verzi firmwaru, nebo o verzi pro urychlení mechaniky, je nutné určit aktuální pracující verzi. To uděláte velmi snadno. Za prvé se verze firmwaru ukazuje při startu počítače, za druhé je možné ji vidět v kterémkoliv zapisovacím programu typu Nero Burning Rom. Obyčejná aktualizace firmwaru nepředstavuje nic zvláštního. I když to neznamená, že podobnou proceduru bychom měli přehlížet. Tak například jeden z modelů Mitsumi, který musel zapisovat v režimu DAO, to ve své době zvládl jenom po provedení upgradu firmwaru.

Existuje ještě takový případ, jako je přeinstalace firmwaru OEM rekordérů ze značkou jiných společností mikroprogramem původního výrobce. Může k tomu existovat řada důvodů. Například, skutečný výrobce obnovuje firmware ke svým zařízením častěji a občas v nich opraví dostatečně závažné chyby. Také některé specializované programy fungují jenom s „rodným“ rekordérem. Kromě toho například rekordéry od Plectoru byly vždy dražší než modely konkurentů a dodnes se považují za elitní zařízení. Současně TDK, lomega a jiné firmy prodávaly a prodávají pod svojí značkou jednotky vyrobené Plectorem, které se ve skutečnosti ničím neliší, možná jenom dostupnější cenou. Jak vidíte, taková aktualizace firmwaru také bývá velice užitečná.

PLACENÁ INZERCE

TESCO

PROFESIONALNI RESENI

Podpora PC/SCD
 ...

Podpora PC/SCD
 ...

Podpora PC/SCD
 ...

Podpora PC/SCD
 ...

- kde T je nutný klíč odpojovací kontrolu modelu přeinstalovaného rekordéru a filename.bin - jméno souboru firmwaru.

Také část CD-RW jednotek firmy LG můžeme urychlit pomocí záměny firmwaru. V jejich případě je nutno modifikovat přeinstalaci již výše zmíněným způsobem, kdy model nové jednotky se v novém mikroprogramu nahrazuje označením staré, původní mechaniky. Je to poměrně jednoduché a nemělo by to vyvolávat zvláštní problémy. V tab. 6 je uveden malý seznam známých úspěšných modifikací rekordérů od LG.

ZÁVĚR

V tomto článku jsme se dotkli jenom relativně jednoduchých způsobů urychlení mechanik CD-RW. Připouštíme, že existují i vytříbené a nebezpečné způsoby, které však mohou dávat výrazné výsledky. Samozřejmě jsme nezmínili všechny modely. I když jste v textu svoji CD-RW mechaniku nenašli, je s ní určitě možné něco udělat. Ale nejprve je třeba zjistit, na jakém čipsetu je váš rekordér založen.

Podobnou informaci je samozřejmě možné najít na internetu. Nebo je možné zařízení prostě rozebrat a podívat se na označení základního mikročipu. To zvládně

EXISTUJÍCÍ MECHANIKA	Upgrade z mechaniky	Nárůsty rychlosti
RICOH 7063A	Ricoh 7083A	2x - R, 4x - RW
ACTIMA ARW-4420	Ricoh MP7060	2x - R, 4x - čtení
AOPEN CRW9420	Ricoh MP7060	2x - R, 4x - čtení
CARAVELLE RW 4420	Ricoh MP7060	2x - R, 4x - čtení
COMPRO CDRW7040A	Ricoh MP7060	2x - R, 4x - čtení
DELTA OME-W141	Ricoh MP7060	2x - R, 4x - čtení
IMATION SUPER RECORDER 4x4x20	Ricoh MP7060	2x - R, 4x - čtení
MEMOREX CD-RW 4420	Ricoh MP7060	2x - R, 4x - čtení
RICOH MP7040A	Ricoh MP7060	2x - R, 4x - čtení
RICOH RW7040A	Ricoh MP7060	2x - R, 4x - čtení
SMART&FRIENDLY SAF768 CD SPEEDRACER PLUS	Ricoh MP7060	2x - R, 4x - čtení
USDIVES RW7040A	Ricoh MP7060	2x - R, 4x - čtení
VERBATIM CDRW4420	Ricoh MP7060	2x - R, 4x - čtení

Tab. 5. Možné upgrady OEM mechanik Ricoh (R = record, RW = rewrite)

asi každý, problém je pouze v tom, že přicházíte o záruku. Dále je nutné zjistit, jaké ještě existují mechaniky na tomtéž čipsetu, jaké jsou jejich rychlostní charakteristiky a kdo je vyrábí. Ve výsledku se může ukázat, že máte jednotku OEM od firmy Plextor, Ricoh, Lite-On nebo od nějakého dalšího známého výrobce nebo že charakteristiky čipsetu umožňují zrychlit rekordér až na mezní hodnoty.

V tomto článku jsme se také nedotkli otázky upgradu starých SCSI mechanik. Ale ty už dnes v domácích podmínkách málokdo používá, navíc se v současné době vyrábějí především rekordéry IDE. Kromě toho, operace zrychlení není v tomto případě vůbec jednoduchá. Uvedme jen, že v jednom z případů je nutné rozebrat mechaniku a odříznout nožku jednoho z rezistorů na desce, přičemž to je jenom část celé operace. Skoro určitě bude nutná ještě montáž dodatečného ventilátoru. Samozřejmě pokud se někdo nebojí těžkostí, na internetu je možné najít zdroje vysvětlující podobné modifikace. ■ ■ ■
Denis Patrakov

EXISTUJÍCÍ MECHANIKA	Upgrade z mechaniky	Nárůsty rychlosti
LG-8320B	LG-8400B	8x - R
LG-8083B	LG-8080B	4x - R

Tab. 6. Úspěšné upgrady mechanik LG

PRAKTICKÉ RADY

AKTUALIZACE JEDNOTEK CD-RW POD MS-DOS POMOCÍ PROGRAMU MTKFLASH

Pro začátek je potřeba vytvořit bootovací disketu DOS, na kterou je nutné umístit program Mtkflash a příslušný mikroprogram firmwaru. Samotný rekordér musí být připojen na primární IDE řadič (ne na řadič RAID) jako Master nebo Slave. Přitom je důležité si pamatovat, jak přesně je jednotka zkonfigurována. Na disketě také nesmějí být ovladače pro CD a DVD mechaniky, tj. nesmí na ně být odkaz v autoexec.bat a config.sys. Je žádoucí, aby na IDE řadiči byla připojena jenom jedna přeprogramovatelná jednotka, protože v opačném případě jsou možné určité problémy, zvláště pokud by připojené jednotky měly čipsety jedné a téže společnosti.

Pro začátek nebude na škodu zálohovat aktuální firmware. Do příkazové řádky je nutné zadat:

```
Mtkflash "x" R /B /M filename.bin
```

kde "x" je číslice od 1 do 4, označující zapojení jednotky:

- 1 - Primary Master;
- 2 - Primary Slave;

- 3 - Secondary Master;
- 4 - Secondary Slave;
- R - označuje načtení mikroprogramu;
- B - binární soubor;
- M - načtení všech částí firmwaru do jednoho souboru; filename.bin - jméno souboru firmwaru.

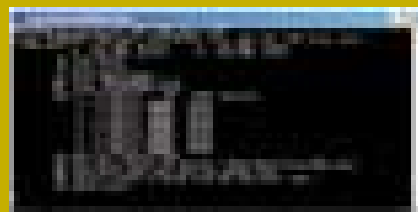
Co se týká přeinstalace nového mikroprogramu, je to operace velice podobná, příkaz bude vypadat následujícím způsobem:

```
Mtkflash "x" W /B filename.bin
```

kde všechny parametry označují to samé, kromě toho W - zápis nového firmwaru z odpovídajícího souboru filename.bin.

Pokud se vám v procesu přeinstalace přece jenom podařilo jakýmkoliv způsobem jednotku „zkazit“, pak pomocí Mtkflash je možné firmware získat například z analogického

modelu CD-RW a potom přepsat do svého rekordéru. Ale často je snadnější jej vyhledat na internetu - s vysokou pravděpodobností jej tam najdete. Tím spíše, že zdrojů věnovaných firmwaru jednotek CD-RW je poměrně mnoho.

Program Mtkflash se může hodit při zrychlování CD-RW mechanik na čipsetu Mediatek a také v případech, že se přeinstalace nezdaří.

AVID XPRESS DV

A vida Avida!

V době, kdy uvádíme seriál o střihu digitálního videa zaměřený na program Final Cut Pro, získali jsme možnost otestovat jeho největšího konkurenta, střihový program Avid Xpress DV.

Xpress DV je velmi přibližně totéž co Final Cut Pro (dále jen Xpress a Final Cut): střihový systém, umožňující na rozdíl od různých domácích hraček plně profesionální střih digitálního videa, to celé za cenu přijatelnou i pro amatérského uživatele (i když u Avidu je cena už hodně na horní hranici akceptovatelnosti). Obě aplikace dokáží řídit DV kameru připojenou k počítači prostřednictvím rozhraní FireWire a snímat z ní videoklipy, obě nabízejí bohatou paletu služeb pro úpravy a střih klipů do sekvencí a obě umožňují výsledné sekvence uložit na disk ve formátu vhodném pro přípravu DVD.

Není ani zdaleka v mých silách zabývat se Xpressem stejně podrobně, jako se v seriálu o střihu zabývám Final Cutem – s Avidem jsem si hrál jen asi týden a obě aplikace jsou příliš složité na to, abychom je dokázali opravdu důkladně využít dřív než po řadě týdnů práce. Pokusím se ale aspoň orientačně srovnat výhody a nevýhody obou systémů v hlavních oblastech střihu.

BALENÍ, INSTALACE A PODOBNĚ...

Jednou z prvních vlastností, které nás na nové věci osloví, je samozřejmě její cena. Z tohoto hlediska je na tom Final Cut o něco lépe: Xpress je přibližně o polovinu dražší. Instalace u obou aplikací nedá zapomenout, kolik zlodějů se mezi námi pohybuje: Final Cut Pro je distribuován na médiu chráněném proti kopírování a Xpress jde ještě dál – používá dongl, který je třeba zapíchnout do USB portu a bez něhož prostě nepoběží. USB dongly se ovšem nedělají průchozí, což je docela nepříjemné, pokud chceme k počítači připojit další USB zařízení.

Vlastní instalace Final Cutu je bezproblémová. Instalaci Xpressu jsem nedělal, zdá se však, že pro instalaci potřebuje Classic (vrstvu kompatibility se starým Mac OS 9), což je opět trochu nepříjemné.

PRVNÍ DOJMY

První dojem po spuštění Xpressu je pro uživatele Macintoshe přinejmenším smíšený: Avid

nabízí elegantní, ale dost nepřehledné a především nestandardní uživatelské rozhraní. V Mac OS X existuje řada pravidel, určujících, jak se mají chovat okna, jak vypadají dialogy, jak vypadají tlačítka... Xpress je porušuje snad všechna, pouze hlavní nabídka zůstává standardní.

Samozřejmě, firma Avid to nedělá jen tak „pro zábavu“. Nabízí profesionální střihové systémy už řadu let a jejich uživatelské rozhraní se v hlavních rysech nemění přinejmenším od roku 1994. Xpress se proto ovládá „jako Avid“ bez ohledu na to, na jaké platformě běží a jaké jsou její standardy pro uživatelské rozhraní. Profesionálním střihačům to přináší obrovské výhody. Na druhou stranu – tento článek je určen spíš nadšeným amatérům, jimž asi mnohem lépe vyhovuje aplikace dodržující standardy daného operačního systému.

Můj dojem se ještě zhoršil poté, co jsem se pokusil použít nápovědu. Pro tu totiž Xpress využívá formát HTML (což je velmi rozumné), avšak tvrdošjně ignoruje uživatelská nastavení preferovaného browseru a bez ohledu na cokoli otevírá MS Explorer. Když jsem Explorer smazal, zkoušel to přes Classic z OS 9, když jsem mu smazal i ten, snažil se jej spustit z odpadkového koše. Teprve když jsem koš vysypal, pochopil jsem důvod: nápověda sice konečně vzala na vědomí OmniWeb určený jako standardní browser, ale ukázalo se, že obsahuje javascripty, které jinde než v Exploreru nefungují... Tady už vysvětlení založené na kompatibilitě s profesionálními systémy nestačí: Avid je zkrátka z bůhvíjakých důvodů pevně vázán na Explorer, a tím to vadne.

PŘEDVOLBY A NASTAVENÍ

Systém předvoleb Xpressu sice opět užívá nestandardní uživatelské rozhraní, ale je mimořádně šikovný – libovolný blok předvoleb lze duplikovat, různé varianty pojmenovat a pak mezi nimi podle libosti přepínat. Systém předvoleb také rozlišuje nastavení vázaná na uživatele, na celý systém a na konkrétní projekt a zřetelně zobrazuje, které je které. To vše je velmi příjemné.

Mimochodem, Avid opět nezapře, že kromě Xpressu nabízí i plně profesionální systémy: uživatelské předvolby (např. rozlo-

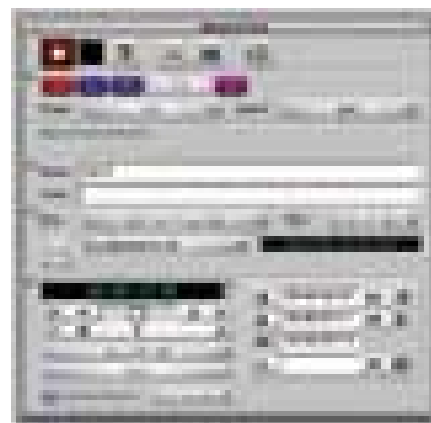
žení střihových funkcí na klávesnici počítače) jsou totiž mezi všemi systémy Avid plně přenositelné, takže profesionál si může doma dovolenou v Xpressu střihat se stejným nastavením, jaké používá v práci na velké projekty.

Předvolby se mi zdály trochu nepřehledné, to je však asi dáno velkým bohatstvím nejrůznějších nastavení, jež jsou k dispozici – v tomto směru jsou na tom Xpress a Final Cut zhruba stejně.

SNÍMÁNÍ ZDROJOVÉHO MATERIÁLU Z KAMERY

Snímání klipů z kamery se mi zpočátku příliš nedařilo. Ukázalo se však, že to byla jen má chyba – snímáním z kamery jsem začínal, když jsem ještě měl problémy se v uživatelském rozhraní Xpressu vyznat. Po řádném přestavení předvoleb a po stisknutí několika tlačítek, jež jsem původně vůbec za tlačítka nepovažoval, vše začalo fungovat normálně.

Přesto se mi trochu stýskalo po snímacím okně Final Cutu, které je podle mého názoru přinejmenším pro amatéra pohodlnější, nabízí lepší uživatelské rozhraní (např. volitelné rychlé přetáčení jsem v Xpressu nenašel, jen

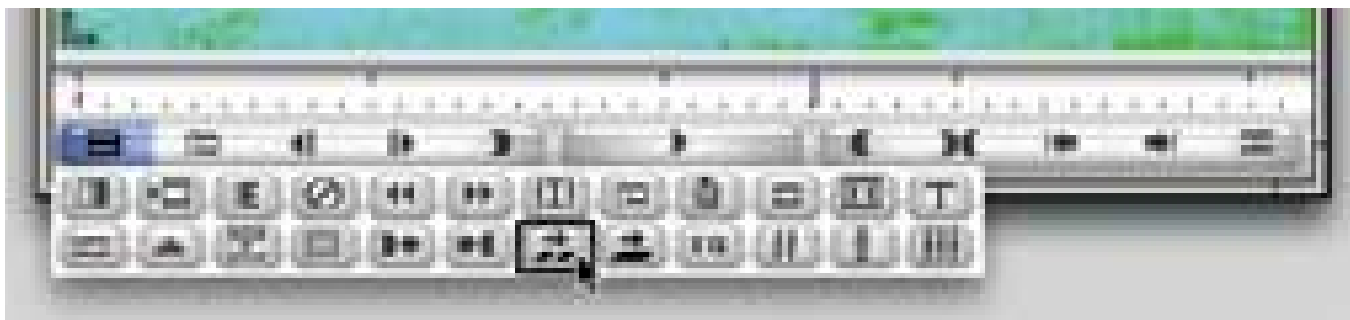

Okénka jsou pěkná na pohled, ale nestandardní ovladače jsou přinejlepším matoucí.

zpomalené) a – díky možnosti ignorovat drop frames, již Avid s hrdým gestem profesionála nepodporuje – toho také dokáže víc z kamery sejmout, byť za cenu nižší kvality.

SPRÁVA NASNÍMANÝCH KLIPŮ

Zatímco v dosud zkoumaných oblastech mi Final Cut připadal lepší nebo zhruba stejný, služby pro správu nasnímaných klipů uživatelům Xpressu docela závidím. Ačkoliv jeho

„Pop up“ paleta příkazů v okně Composer

- složky (bins) pro ukládání klipů nejsou obecně hierarchické, je v něm k dispozici řada pohledů, jež Final Cut nemá, a i další služby jsou velmi, velmi bohaté. Při profesionální a poloprofesionální práci se jistě hodí i možnost Xpressu přímo pracovat se scénáři – o něčem podobném se Final Cutu ani nezdá.

Na druhou stranu – ať jsem hledal, jak jsem hledal, nepodařilo se mi pro sejmutý klip nastavit to, že jde o anamorfní 16 : 9 (to by Avid měl poznat automaticky už z informací, jež mu posílá kamera). Jak se mi podařilo pokusy a studiem manuálu zjistit (a jak mi odborník na Avid nakonec potvrdil), Xpress jako celek prostě buď pracuje v anamorfním režimu 16 : 9, nebo ne – a tím to končí. To, že by některé klipy mohly být anamorfní a jiné ne, a přesto je chceme všechny sestříhnout do téže sekvence, zřejmě tvůrcům Avidu zatím nedošlo.

PRÁCE S KLIPEM

Pro vlastní práci s klipem – určení jeho vstupního a výstupního bodu, umístění značek a podobně – slouží v obou aplikacích okno Preview. Základní služby, jež nabízí, jsou v obou aplikacích srovnatelné. Final Cut ovšem umožňuje v tomtéž okně nastavit pro klip libovolné filtry, určit odlišné vstupní a výstupní body pro zvukový doprovod a podobně. Tyto možnosti Xpress nemá a musíme je dohánět až při vlastním střihu v sekvenci použitím efektů, „trimmingu“ apod. Pouze zvukový ekvalizér můžeme použít na klipy ještě ve složce – se vším ostatním máme smůlu. Samozřejmě, vždy je možné klip vestříhnout do pomocné sekvence, aplikovat tam na něj cokoli a sekvenci pak používat stejně jako ostatní materiál. Z pohledu uživatele zvyklého na Final Cut je to však dost nepohodlná „berlička“.

HRUBÝ STŘIH

Hrubý střih probíhá v obou aplikacích velmi podobným způsobem: náhled zpracovávané sekvence v Xpressu dává okno Composer, jehož služby a chování se zásadně neliší od okna Canvas ve Final Cutu. Lze v něm prohlížet sekvenci, určovat její vstupní či výstupní bod pro tříbodo-

vý střih a pomocí klávesových zkratk nebo speciální pop up palety do něj můžeme vestříhnout klip z náhledového okénka v režimech Splice (Insert ve Final Cutu) či Overwrite.

Příjemné je, že paletu můžeme od okna „odtrhnout“ a umístit kamkoli na obrazovku, i to, že její obsah je bohatě konfigurovatelný. Méně příjemné je, že Composer nedokáže vestříhnout klip v režimu Superimpose (tj. do automaticky doplněné další stopy – takovou stopu musíme ručně přidat a aktivovat, což je nepohodlné). Podobným omezením je nemožnost vložit klip a zároveň na něj aplikovat standardní přechodový efekt. Nepříjemné je také to, že do Composeru nelze vestříhávat klipy vhozením myši přímo ze složek pro správu zdrojového materiálu – to jde jen do okna Timeline. Na druhou stranu umí Composer pracovat v profesionálním režimu dvojitého okna příspěvek/sestřih. Domnívám se ale, že to většina amatérských uživatelů neocení.

do Timeline tak, že jej vhadou přímo myší ze složky, je dost nepříjemné, že Xpress nedovolí vhodit jej do kterékoli stopy. Aktivní stopy jsou přece pro vestřihávání pomocí klávesových alternativ či Composeru, při vhadování mohou snadno zamířit kamkoli!

JEMNÝ STŘIH

Hlavní prací při jemném střihu je dobře vyladit přechody mezi jednotlivými klipy. K tomuto účelu Xpress nabízí klasické okno Trim, v němž vedle sebe vidíme poslední záběr minulého a první záběr příštího klipu a můžeme podle potřeby měnit hranici mezi nimi. Zde jsem nenarazil ani na nečekané problémy, ani na žádné zázračné služby. Příjemná je možnost přepínat mezi „velkým“ a „malým“ trimovacím oknem, ale z hlediska pohodlí při jemném střihu jsem mezi Final Cutem a Xpressem necítil zásadní rozdíl.

Okno Timeline

Okno Timeline je opět víceméně standardní. Nejdříve pochvaly. Ačkoli rozdělení zoomu a klasického posuvníku na dvě části v Xpressu není tak hezký nápad jako „ušaté posuvníky“ Final Cutu, v praxi se mi s tím pracovalo lépe. Užitečná je schopnost Xpressu měnit výšku kterékoli stopy nezávisle na ostatních – ačkoli jde o drobnost, už mnohokrát mi něco podobného ve Final Cutu citelně chybělo. Co mne naopak mrzelo? Jestliže vestřihávám klip

Podobné je to i s dalšími službami pro jemné úpravy přímo v Timeline: můžeme posunovat hranici mezi klipy, přesunovat klip jako celek nebo měnit obsah klipu (tj. beze změny jeho hranic přemísťovat jeho vstupní a výstupní bod) a ještě mnohem více – to celé přímo myší v okně Timeline. Xpress tyto služby nazývá „slip“ nebo „slide“ trim a nabídne je poté, co označíme více klipů tažením zprava doleva (zatímco tažení zleva doprava zname-

- ná něco jiného). Inu, uživatelské rozhraní je opět – řekněme – zvláštní, ale v praxi je to stejně pohodlné jako paletky Final Cutu – jen si musíme všechny finty a triky pamatovat.

FILTRY A EFEKTY

Xpress na rozdíl od Final Cutu nerozlišuje filtry a přechodové efekty. Klidně můžeme aplikovat třeba stíračku na klip nebo dejme tomu barevné odklíčování na přechod mezi dvěma klipy. Nakonec proč ne, v obou případech jde jen o videosignál, ale připadá mi to malinko matoucí.

Okno Trim

Uživatelské rozhraní je v obou aplikacích zhruba podobné. Po aplikaci efektu stačí přejít na místo, kde je, a můžeme si vyžádat okno se sadou ovladačů specifickou pro daný efekt. Ve Final Cutu to je okno náhledu pro filtry a speciální okno pro přechodové efekty, u Xpressu to je v obou případech speciální okno. Zdálo se mi, že s oběma se pracuje zhruba stejně dobře.

Nelíbí se mi ale způsob, jakým Avid kombinuje více filtrů nad jedním klipem. Za normálních okolností vidíme pouze jeden z nich, ovšem můžeme okno Timeline (velmi snadno) přepnout do režimu, kdy pro každý efekt zobrazí navíc jakousi „pseudostopu“. Jediný klip pak je zobrazen najednou v několika „stopách“; v každé reprezentuje jeden z efektů, jež jsou na něj aplikovány.

Je to možná opět jen věc zvyku, ale přístup Final Cutu, kdy je v sekvenci prostě stopa, v ní klip a mohu si pro něj otevřít okno, v němž je kompletní seznam filtrů a efektů, jež jsou na něj aplikovány, mi připadá intuitivnější a pohodlnější.

TITULKY A TRIKY

Standardní generátor titulků, který je součástí Xpressu, nabízí velmi pohodlnou a impresivní sadu služeb pro tvorbu statických titulků, využívajících nejrůznějších písem, barev, stínů a podobných efektů; nakolik se mi však podařilo zjistit, Xpress nepodporuje práci s běžícími titulky. Částečně to lze dohnat pomocí klíčových bodů a pomocí změny atributu pozice titulku, ovšem dlouhé titulky „jako v kině“ tak stejně nesestavíme.

V Xpressu se mi také nepodařilo najít jinou možnost pro rozpožbování klipu (např. pro

účely trikových záběrů typu „UFO přelétá přes Máchovo jezero“), než využít standardní efekt Picture in Picture. Nic proti tomu, ovšem schází možnost rotace.

ZÁVĚR

Avid Xpress DV nabízí některé služby velmi vhodné pro profesionální střih, jež ve Final Cutu prostě neexistují – dobrým příkladem může být práce se scénáři. Místy navíc zazáří nějaká velmi příjemná funkce, jako je bohatství služeb při zobrazení složek se zdrojovým materiálem nebo velice šikovné nezávislé změny velikostí stop v Timeline.

Na druhou stranu, ačkoli (vyjma drobností, jako jsou běžící titulky nebo rotace klipu) prakticky není nic, co by se v Avidu sestříhnout nedalo, zdá se mi jeho uživatelské rozhraní zbytečně spartánské a nepohodlné. Řadu akcí, na něž ve Final Cutu Pro stačí jediné vhodné tažení myši, musím v Xpressu dělat na několikrát. Dobrým příkladem může být třeba vestřžení klipu na požadované místo metodou

Superimpose. Ve Final Cutu stačí jediné tažení do okna Canvas, Xpress to ale s oknem Composer neumí vůbec, musíme jít do Timeline – a v něm je nadto nutné nejdřív ručně připravit novou stopu a označit ji jako aktivní...

Ono je to do jisté míry samozřejmé: Avid existuje už řadu let; Final Cut Pro je mladší, takže se jeho tvůrci mohli poučit u Avidu, okoukat, co je šikovné – a naopak doplnit nové a jiné služby tam, kde Avid z historických důvodů tak skvělý není. Nadto je nutné vzít v úvahu, že jsem dlouhodobě zvyklý pracovat ve Final Cutu, takže automaticky využívám postupy, jež jsou pro něj vhodné. Je velmi pravděpodobné, že dlouholetý uživatel Xpressu má naopak vžitě postupy, jež velmi dobře fungují v tomto programu a byly by zase problematické ve Final Cutu.

Ambivalentním argumentem je uživatelské rozhraní – Xpress DV má prakticky totožné uživatelské rozhraní jako „velké“ střihové systémy Avid. Pro někoho to může být obrovská výhoda, ale pro většinu amatérských uživatelů to je zdroj nepříjemností: Proč nemohu miniaturizovat okno? Protože to Avid nedělá. Proč nemohu pracovat s dokem? Protože Avid jej skrývá bez ohledu na uživatelské nastavení. Proč nemohu otevřít kontextové menu? Protože v Avidu je na to potřeba přidržet přepínače Ctrl+Shift, ne jen Ctrl jako ve všech ostatních aplikacích. A tak dále...

Pokusím-li se sečíst výhody a nevýhody, přidám-li k tomu vyšší cenu Avidu a to, že Final Cut Pro je univerzální střihový systém, umožňující práci s libovolným typem materiálu, kdežto Xpress DV je – jak už jeho jméno ukazuje – omezen výhradně na práci s formátem DV, je výsledek poměrně jasný:

- Pokud bych pracoval na profesionálních zakázkách, kde potřebuji speciální služby Xpressu (scénáře apod.), uvažoval bych o něm.
- Kdybych potřeboval přenášet projekty mezi Macintoshem a počítači s MS Windows, opět bych uvažoval o Xpressu, který je k dispozici v obou prostředích.
- Pro amatérský střih na Macu bych ale jednoznačně zvolil Final Cut Pro. ■ ■ ■ Ondřej Čada

AVID XPRESS DV

Poloprofesionální Real-time systém pro střih videa.

MINIMÁLNÍ POŽADAVKY

PC – Pentium III 750 MHz, 256 MB RAM, Windows XP;
Mac – G4 400 MHz, 256 MB RAM, Mac OS 10.1.4;
obojí – AV rated HD, CD-ROM, DV port.

VÝROBCE Avid Technology, Tewksbury, MA, USA

POSKYTL Visual Connection, Praha.

CENA 62 990 Kč včetně DPH.

LAYOUT WWW STRÁNEK

Obejdeme se bez tabulek?

Většina prezentací na internetu v současné době využívá pro rozmístění prvků na stránce tabulky. Takové řešení je jednoduché při vytváření; horší už je to s přehledností kódu stránky a nejméně příjmná situace nastane, chcete-li provést v layoutu stránky změnu. Navíc jsou takové stránky nepoužitelné pro zdravotně postižené uživatele, přistupující k internetu pomocí speciálních čtecích zařízení, kterým tabulky činí dost velké potíže. Zkusme teď tabulky využívat především k účelu, ke kterému byly vytvořeny (tj. k přehledné prezentaci informací), a layout stránky řešit nějak jinak.

Abyste mohli zapomenout na tabulky, budete potřebovat skupinu vlastností kaskádových stylů, které byly přidány do jejich druhé verze (CSS2). Celé se to nazývá vizuální formátovací model. Vizuální proto, že stránka je určena především pro zobrazení na monitoru. Pojmenování vychází tedy z typu média, které je určeno pro výstup. Pokud byste pomocí CSS2 definovali rozmístění např. pro tištěnou stránku, print preview na obrazovce nebo pro hlasový výstup, použili byste jiný typ média, a tedy i jiný formátovací model.

Zřejmě vám trochu času zabere „zažití si“ principu vizuálního formátování, brzy ale zjistíte, že tento způsob nabízí možnosti, které s tabulkami prostě nesvedete. Příprava stránek i jejich změny zaberou mnohem méně času a hlavně stránky budou lépe čitelnější (zkuste vymazat ze svých stránek všechny tabulkové tagy, které používáte pro layout, a zjistíte, že máte asi tak o polovinu kratší soubor). Jak si ukážeme později, dá se celkem snadno

vyřešit i problém s různým rozlišením monitoru či se změnou velikosti okna.

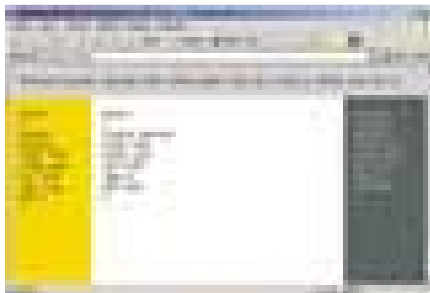
ZÁKLADNÍ ROZDĚLENÍ STRÁNKY – SLOUPCE A HLAVIČKA

Na začátku je potřeba určit základní rozdělení stránky. Pomocí příkladu kódu uvedeného v podtitku na straně 143 vytvoříte na stránce tři sloupce a hlavičku. Výška všech tří sloupců bude automatická – sloupec bude tak dlouhý, aby se do něj vešel jeho obsah. A pozor! Takto navržená stránka **nemá problémy při změně rozlišení ani při změně velikosti okna!**

Výsledek pak vypadá tak, jak vidíte na obr. 1.

Pozici prvku v rámci HTML stránky určují vlastnosti *position*, *top*, *right*, *bottom*, *left* a *float*. Hodnotu vlastností *top*, *left*, *right* a *bottom* lze samozřejmě zadávat i v konkrétní délce (např. v pixelech).

Všimněte si, že vlastnost *position* má v tomto příkladě hodnotu *absolute*. Takový blok v dokumentu je zcela vytržen ze svého normálního umístění (respektuje pouze základní blok, což je v tomto případě *body*) a je umístěn na pozici na stránce, kterou udávají *top*, *left*, *right* a *bottom*. *Position* může mít kromě *absolute* hodnotu *relative*, *fixed* nebo *static*.

Obr. 1: Výsledek kódu – tři sloupce a hlavička, nezávislé na změně rozlišení nebo velikosti okna

Static je přednastavená hodnota. Pokud tedy vlastnost *position* u některých elementů neurčíte, budou mít tyto prvky právě hodnotu *static* a budou se zobrazovat v normálním pořadí za sebou, tak jak jsou zapsány ve zdrojovém dokumentu.

Fixed je speciální případ absolutního určení pozice bloku, navíc však je prvek jako by připevněn na stále stejném místě a nepohybuje se ani při rolování.

Relative – při tomto nastavení novou pozici bloku prohlížeč vypočítá s ohledem na normální tok, tzn. k normální pozici připočítá hodnoty *top*, *left*, *right* a *bottom*, a na tuto pozici blok umístí. Následující elementy nejsou tímto vůbec ovlivněny, což v praxi znamená, že se mohou jednotlivé bloky vzájemně překrývat.

Vlastnost *margin* pro element *body* je přidána kvůli prohlížeči IE 5.X, který jinak pravý sloupec nezobrazí správně.

JEMNĚJŠÍ LAYOUT

Poté, co si definujete základní rozdělení stránky, můžete umísťovat další elementy dovnitř základních sloupců a určovat jejich pozici, což je výhodné provádět hlavně pomocí relativního umístění a vlastnosti *float*.

Float využijete hlavně pro **obtékání** (viz obr. 2).

```
IMG {float: left}
```

Takto určíte, aby všechny obrázky byly posunuty doleva a ostatní obsah je obtékal od pravého horního rohu počínaje. Pokud se vám zrovna nehodí, aby obrázek byl obtékán i následujícími odstavci, zajistíte to vlastností *clear*. Tak například deklarace

```
P {clear: left}
```

zajistí, aby levá strana žádného odstavce neobtékala jiné elementy.

Pro dolažení layoutu stránky dobře využijete vlastností tzv. box modelu: *margin*, *padding* a *border*, tj. vnější a vnitřní odsazení a rámeček. Tyto vlastnosti jsou součástí už i první verze kaskádových stylů.

Kromě těchto zásadních vlastností CSS2 definuje několik dalších „vylepšení“. Jedním

PROHLÍŽEČE A CSS2

CSS2 je platným standardem od poloviny roku 1998. Výrobci prohlížečů si však dali načas, a proto žádný čtyři roky starý prohlížeč podporu vizuálního formátovacího modelu nemá. Dobrou zprávou pro všechny tvůrce webových stránek je, že naopak novější verze všech běžně používaných prohlížečů velmi dobrou podporu CSS2 obsahují. Jedná se o:

- IE od verze 5.5;
- Netscape od verze 6.0;
- Mozillu 1.0;
- Operu od verze 5.0.

Protože tyto prohlížeče používá 99 % návštěvníků internetu, je dnes opravdu možné dodržet při vytváření layoutu stránek doporučení konsorcia W3C.

■ z nich jsou **vrstvy**. V CSS2 má každý blok na stránce tři dimenze umístění. Kromě horizontální a vertikální pozice to je ještě *z-axis*, která má opodstatnění, pokud se bloky navzájem vizuálně překrývají.

PŘÍKLAD KÓDU VYUŽÍVAJÍCÍHO CSS2

```
<html>
<head>
<style type="text/css">
body { margin: 0px; padding: 0px;}
#hlavicka {
    position: absolute;
    width: 100%;
    height: 15%;
    top: 0;
    right: 0;
    bottom: auto;
    left: 0;
    border: 1px solid #000;
}
#menu {
    position: absolute;
    width: 20%;
    height: auto;
    top: 15%;
    right: auto;
    left: 0;
    border: 1px solid #000;
}
#menu2 {
    position: absolute;
    width: 20%;
    height: auto;
    top: 15%;
    right: 0;
    left: 80%;
    border: 1px solid #000;
}
#main {
    position: absolute;
    width: 60%;
    height: auto;
    top: 15%;
    right: 0;
    left: 20%;
    border: 1px solid #000;
}
</style>
</head>
<body>
<div id="hlavicka">... </div>
<div id="menu">... </div>
<div id="menu2">... </div>
<div id="main">... </div>
</body>
</html>
```

Elementy s vyšší hodnotou (zadáva se v celých číslech) překryjí ty s nižší hodnotou *z-axis*.

Zajímavými vlastnostmi pro určení **šířky a výšky** bloku jsou kromě klasických *width* a *height* do druhé verze kaskádových stylů nově přidané *'min-width'*, *'max-width'*, *'min-height'* a *'max-height'*, které umožňují autorům stránek omezit šířku a výšku bloku na určenou hodnotu.

V normálním případě je obsah bloku „uvězněn“ mezi jeho okraji. Ve speciálních případech však může obsah boxu ležet částečně nebo úplně mimo své hranice, a to nejčastěji tehdy, když šířka či výška bloku jsou určeny tak, že se obsah nevejde do určeného místa a přetéká ven za hranice boxu. Pro kontrolu tohoto „**přetékání**“ lze využít vlastnost *overflow* a určit tak, jak a jestli vůbec má být blok oříznut. Vlastnost *clip* pak určí velikost a tvar oříznutí.

Overflow má tyto užitečné hodnoty: *hidden* – obsah bude oříznut, ale nebude možné prohlížet jeho zbylou část pomocí klasického rolování. Tuto hodnotu zvolí asi ten, kdo bude chtít použít pro rolování např. JavaScript; *scroll* – obsah bude oříznut a bude ho možné prohlížet pomocí klasického rolování.

Jediným tvarem podporovaným v CSS2 pro vlastnost *clip* je obdélník. Předpokládá se další rozšíření. V návrhu CSS3 je zatím přidán tvar *inset*, což je také obdélník. Rozdíl je vidět na obrázku 3.

Až budete zabývat své stránky tabulek, nezapomeňte, že konečná šířka boxu na stránce je sumou hodnot levých a pravých vnějších okrajů (*margin*), šířky rámečku (*border*), vnitřních okrajů (*padding*) a šířky obsahu (*width*). Stejně tak se počítá výška, s tím rozdílem, že jde o horní a dolní hodnoty okrajů a rámečku (*top*, *bottom*) a výšku (*height*).

Novinky v CSS3

CSS2 je však zřejmě jenom začátkem v odlišném pojetí layoutu stránek. Zatím zveřejněná pracovní verze třetí generace kaskádových stylů obsahuje kromě jiného modul, který umožní dělit obsah stránky do více sloupců. A opravdu se nejedná o nic nezají-

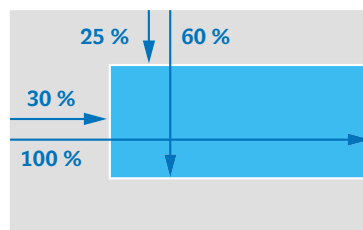
Obr. 2: Obtékání textu

mavého! Výhody oproti tabulkovým sloupcům jsou obrovské: obsah bude moci přetékat z jednoho sloupce do druhého podle dostupného místa; bude možné určit si buď šířku sloupců a jejich počet vypočítá prohlížeč podle potřeby, nebo naopak určit počet sloupců a jejich šířka bude doložena prohlížečem. Možné bude samozřejmě určit pevnou hodnotou jak pro šířku, tak i pro počet sloupců.

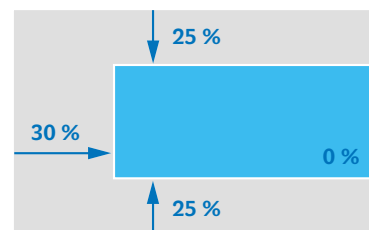
Vlastností *span* bude možné vytvořit element, jehož šířka bude například rovna třem sloupcům, čímž se dá například vytvořit nad více sloupci nadpis. Nové jsou i některé vizuální vlastnosti tohoto vícesloupcového modulu: barva, šířka a styl rozdělovací čáry mezi odstavci, mezera mezi jednotlivými sloupci atd. Součástí návrhu třetí verze je i vlastnost, která určí, zda má být obsah umístěn uvnitř sloupce, nebo mezi sloupci. Díky takovému modulu bude snadné vytvořit z topografického hlediska velmi profesionální WWW stránky.

Obrovské rozšíření čeká v CSS3 i tzv. box model, kde jednak přibudou hodnoty vlastností, jednak dojde k rozšíření skupiny vlastností nyní existujících.

Otázkou zůstává, kdy se tato třetí generace stylů stane standardem a jak si s podporou jejich nových vlastností pospíší výrobci prohlížečů. ■ ■ ■ Soňa Žáčková

`rect(25 %, 100 %, 60 %, 30 %)`

`inset(25 %, 0 %, 25 %, 30 %)`

Obr. 3: Rozdíl mezi vlastnostmi clip: rect (CSS2) a inset (CSS3)

Skvělá nabídka

DVD mechanika Sony + roční

**UŠETŘTE
více než
1000 Kč!**

Interní mechanika DVD-ROM

Typ: SONY DDU1211

Rychlost: DVD/CD 12x/40x

Rozhraní: IDE

Cache: 512 KB

Výstupy: Audio analog/
digital/sluchátka

Klub předplatitelů:

Členem se stává každý předplatitel časopisu CHIP nebo Počítač pro každého.

Každý z členů obdrží klubovou kartu, která opravňuje:

- k nákupu zboží za zvýhodněné ceny v našem vydavatelství
- k nákupu zboží se slevou u partnerských firem,
- k nákupu se slevou v zásilkové službě časopisu Mediashop,
- k účasti v soutěžích o exkluzivní ceny,
- k účasti na klubových akcích.

Po zaplacení částky 3040 Kč obdržíte zásilku s mechanikou na vámi udanou adresu.

Odesílatelem bude agentura Eduton, s. r. o., Václavské nám. 64, 111 00 Praha 1.

Cena je konečná včetně balného a poštovného.

Zásilka bude obsahovat DVD mechaniku a záruční list.

Reklamace na zařízení vyřizuje Eduton, s. r. o.

Nabídka platí do vyprodání zásob.

pro předplatitele

í předplatné s DVD

POUZE ZA 3040 KČ

Mimořádná nabídka do 31. 1. 2003.

S předplatným dostanete:

DVD mechaniku Sony pouze za 1600 Kč

(Běžná konc. cena 2100 Kč. Cena je včetně DPH.)

Předplatné měsíčníku CHIP s DVD za 1440 Kč

(V jednom roce minimálně 3x DVD.)

Členství v klubu předplatitelů

+ zdarma pouzdro na 24 CD/DVD

**Zdarma
pouzdro
na 24 CD**

Objednejte si ihned:

1/ Prostřednictvím kuponu.

2/ Faxem: +420 225 018 900.

3/ Telefonem: +420 225 018 942.

4/ E-mailem: predplatne@chip.cz.

5/ www.chip.cz.

Upozornění: Pokud provádíte platbu převodem z bankovního účtu, je nutné, abyste uvědomili naše oddělení předplatného o údajích předplatitele (úplná adresa, číslo konta, var. symbol – specifický symbol – v případě platby ze sporožira České spořitelny). Nabídka platí pouze pro území České republiky.

HODNĚ ZDRAVÍ A VŠE NEJLEPŠÍ V ROCE 2003 PŘEJE VŠEM SVÝM PŘEDPLATITELŮM REDAKCE ČASOPISU CHIP.

www.hlava.cz

Nakupujte hlavou v naší zásilkové službě!!!
Široký výběr multimédií pro celou rodinu.
Pro členy Chip klubu sleva 5 %.

**Vážení zákazníci,
přejeme Vám všechno nejlepší do roku 2003
a těšíme se na Vaše objednávky.**

ADVENTURA

Pro členy Chip klubu 5% sleva z cen zájezdů
(slevu nelze sloučit se standardním
slevovým systémem Adventury).

Najdete nás na adrese:

Adventura, Voroněžská 20, 101 00 Praha 10
tel.: 02/717 417 34-6, 0604/717 417

fax: 02/717 417 37

e-mail: travel@adventura.cz, www.adventura.cz

nextra
A TELEKOM COMPANY

Firma Nextra, s. r. o., ponúka členom Chip
klubu zľavu vo výške **10 %** na nákup všet-
kých dial-up produktov.

Objednajte si na adrese:

Nextra, s. r. o., Plynárska 1, 824 71 Bratislava 26,
Slovakia, tel.: +421 2 582 285 67,
e-mail: sales@nextra.sk, www.nextra.sk

Speciální vánoční akce pro členy Chip klubu:

tituly Věda hrou + Křížem krážem staletími za cenu 990 Kč vč. DPH.
Dále 20% sleva na multimediální produkty v obchůdku na
www.dkmm.cz nebo osobně na naší adrese.

BSP Multimedia, s. r. o.

Čerčanská 3
Praha 4

Tel.: +420 261 218 070-71

Fax: +420 261 218 069

e-mail: info@dkmm.cz

Terasoft
výukový software

Staňte se členem Chip klubu!

**Úplnou nabídku slev a výhod
najdete na stránkách**

www.chipclub.cz

Jméno:
Příjmení:
Adresa:
Podpis:

Supernabídka pro členy Chip klubu:

Telefony Siemens C45 nebo Alcatel OT 311
jen za **111 Kč** s paušálem T-Mobile, tarif 80.
Standardní cena v obchodech 3757 Kč.

Objednejte si na adrese:

STALIX, s. r. o.

Chovatelská 294, 150 00 Praha 5

Tel.: 607 533 184; 607 250 511;

723 120 560; 737 927 182

e-mail: chip@stalix.cz

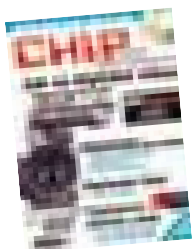
Nabídka platí do 31. 12. 2002.

Novinka

**Chip Speciál
Jak na digitální video**

Pro členy Chip klubu
jen za **159 Kč/268 Sk**

Objednejte si na adrese:

www.vogel.cz/distribuce, tel.: +420 225 018 948,

e-mailem: dobirky@vogel.cz

Na Slovensku objednávejte e-mailem: magnet@press.sk

Pro všechny členy Chip klubu
3% sleva z aktuální nabídky
na www.hexen.tk

speciální nabídka:

CD-R Verbatim 80min 40x

jen za 9,90 Kč bez DPH

CD-RW NEC 40/10/40

za 1700 Kč bez DPH

Kontaktujte nás na adrese:

Farní 4, Jihlava

Tel.: 603 471 011

hexenshop@centrum.cz

www.hexen.tk

Novinka

**PPK speciál č. 1
Začínáme s internetem**

Pro členy Chip klubu
jen za **120 Kč/185 Sk**

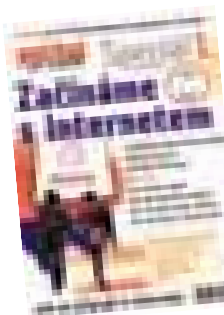
Objednejte si na adrese:

www.vogel.cz/distribuce,

tel.: +420 225 018 948,

e-mailem: dobirky@vogel.cz

Na Slovensku objednávejte e-mailem: magnet@press.sk

S předplatným Chipu automaticky do Chip klubu

Výhody Chip klubu:

- Členem se stává každý předplatitel časopisu Chip nebo Počítač pro každého v ČR a SR.
- Členská klubová karta opravňující:
 - k nákupu zboží za zvýhodněné ceny ve vydavatelství Vogel Publishing s. r. o.;
 - k nákupu zboží se slevou u partnerských firem;
 - k nákupu se slevou v **zásilkové službě časopisu Mediashop**.
- Účast na soutěžích o exkluzivní ceny.
- Účast na klubových akcích.

Výhody předplatného:

- V každém čísle 2x CD-ROM.
- V jednom roce minimálně 3x DVD.
- Každý měsíc dostanete časopis domů do své schránky.
- Poštovné hradí vydavatel.
- UŠETŘÍTE.
- Prémie k předplatnému – pouzdro na 24 CD.
- 15% sleva na předplatné pro držitele studentské karty ISIC.

Objednejte si na www.chip.cz/abo nebo prostřednictvím přiloženého kuponu.

Distribuce – Vogel Publishing s. r. o., P. O. BOX 77, 186 21 Praha 86
tel.: +420 225 018 942, fax: +420 225 018 900, e-mail: abonence.chip@vogel.cz

Na Slovensku objednávejte: Magnet Press Slovakia, s. r. o., P. O. BOX 169, 830 00 Bratislava
tel.: +421 2 44 45 46 28, fax: +421 2 44 45 46 28, e-mail: magnet@press.sk

Předplatné s CD
ušetříte
516 Kč/492 Sk
~~1860 Kč/2700 Sk~~
1344 Kč/2208 Sk

Předplatné s DVD
ušetříte
549 Kč/570 Sk
~~1989 Kč/2322 Sk~~
1440 Kč/2352 Sk

Soutěž pro všechny členy Chip klubu (platí i pro Slovenskou republiku)

o mobilní telefony Siemens A35, sady příslušenství Top Suxess a výukový kurz na CD-ROM „Jak na počítač“

Na CD-ROM „Jak na počítač“ najdete:

- dvě unikátní výuková CD s kompletními texty k mezinárodním testům evropské počítačové gramotnosti ECDL;
- výuku počítačových programů krok za krokem;
- řešení běžných uživatelských problémů;
- testy pro průběžné ověřování znalostí;
- tipy, triky, návody.

Více informací najdete na www.ridicaknapocitac.cz.
Vogel Publishing s. r. o., DISTRIBUCE, P. O. BOX 77, 186 21 Praha 86,
tel.: +420 2501 8948, fax: +420 2501 8500, e-mail: dobirky@vogel.cz

Výhry:

- 2x Go Party – Siemens A35,
- 2x CD-ROM „Jak na počítač“,
- 5x Top Suxess (lehké hands free, kožené pouzdro, nabíječka).

Soutěžní otázka:

Jak se jmenuje nová publikace z řady Chip speciál s DVD tematikou?

- DVD time,
- DVD style,
- DVD vision.

Své odpovědi zasílejte do 22. 1. 2003 na adresu: Marketing – Vogel Publishing s. r. o., P. O. BOX 77, 186 21 Praha 86, nebo na e-mail: chipclub@vogel.cz.

Nezapomeňte uvést svou adresu, heslo „Soutěž Chip club“ a hlavně to, na jaký typ telefonu budete sadu chtít, pokud vyhrajete.

Možnosti:

Siemens: CS25/CSM35/A35/A36/CSME45

Nokia: 5110/61xx/62xx

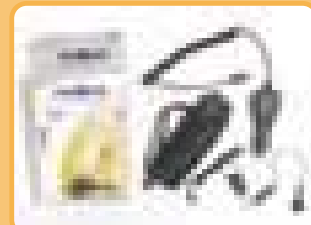
Nokia: 3210/33xx/82xx

Svou odpověď můžete nyní zaslat i formou SMS na číslo +420 728 367 037, a to v následujícím tvaru:

CLUB e

Na začátek SMS zprávy napište slovo CLUB. Písmeno své odpovědi nebo text a adresu oddělte mezerou.

UDÁLOSTI NA FINANČNÍCH TRŽÍCH IT

Jak se kráčí vstříc novému osudu

V jedenáctém čísle jsme se na těchto stránkách věnovali velmi zajímavým odchodům některých předních manažerů světových počítačových firem. Téma jsme bohužel poněkud uspěli, neboť skutečná lahůdka vyplavala na povrch až v pondělí 12. listopadu.

V tento den totiž list Wall Street Journal publikoval první (tehdy ještě nepotvrzenou) zprávu o tom, že Michael Capellas, někdejší výkonný ředitel někdejší společnosti Compaq, opouští počítačového giganta HP a míří na post výkonného ředitele telekomunikační společnosti WorldCom. Zpráva se záhy ukázala jako pravdivá a podložená. Základní fakta jste se mohli dávno dočíst z denního tisku; my se zde pokusíme zaměřit na některé zajímavé detaily.

Prvotní reakcí na Capellasův odchod od HP byl údiv. Michael Capellas má totiž v oboru telekomunikací minimální zkušenosti, a navíc míří z poměrně teplého místa do firmy, která je v konkurzním řízení a kterou vyšetřuje americká Komise pro cenné papíry a finanční trhy kvůli jejím finančním podvodům. Už po pár dnech však řada komentátorů přispěchala s tvrzením, že je tato personální změna vlastně logická a že se nic jiného ani čekat nedalo.

JÁ TO VĚDĚL...

Pravda, na Capellasovo setrvání u HP se dlouhodobě sázet nedalo, a to nejen kvůli jeho kyselému výrazu na inaugurační fotografii s Carly Fiorinovou. V průběhu roku 2002 se v několika rozhovorech nechal slyšet, že se v nitru stále považuje především za výkonného ředitele a že „jakmile jednou stanete na vrcholném postu, něco z toho ve vás zákonitě zůstane“. A společnost, jakou je HP, asi nemohou řídit dva lidé současně. Stranou pozornosti nezůstalo ani to, že si

Capellas jako jediný člen bývalého vedení Compaq nekoupil dům v Silicon Valley a se svým nejbližším týmem zůstal v texaském Houstonu.

Mnohem pikantnější souvislosti však přinesli ti analytici, kteří si důkladně prostudovali poslední výroční zprávu společnosti Compaq z ledna roku 2002. Na straně 79

Co na to finance?

Po výsledkové smrti z minulého Chipu přinášíme tentokrát podstatně skromnější tabulku, a proto jsme se rozhodli ji obohatit o výsledky některých menších firem, které se do minulého srovnání nevešly. V kategorii „Malé ryby“ tak najdete firmy, jejichž obrat čtvrtletní nepřekročil deset milionů dolarů. Jak můžete vidět, některé z nich dlouho patřily k uznávaným značkám a do tohoto spodního patra se propadly relativně nedávno (**Madge, MIPS, Sycamore**), zatímco jiné naopak teprve začínají (**Transmeta, Tucows**).

Ani výsledky takto malých firem však nejsou bez zajímavosti. Podívejme se třeba na firmu **Liquid Audio**, která de facto přestává existovat, neboť svou technologii prodala za sedm milionů USD **Microsoftu**. Jak vidíte, ani tato částka jí nestačila na to, aby vykazovala zisk. Na druhé straně je to pochopitelné – když už končíme, nač ještě platit daně? Ostatní zástupci z této kategorie sice zatím ještě nekončí, ale přinejmenším někteří z nich by o tom měli alespoň uvažovat.

Ale teď už ke „standardnějším“ číslům. Výrobci komponent měli tentokrát pramálo důvodů k radosti. Což o to, v případě společnosti **Infineon** se žádná sláva nečekala (i když uvedené výsledky byly i přesto poměrně nepřijemným překvapením), ale že bude ve ztrátě i **Nvidia**, to byl poměrně velký šok. Nvidia se totiž honosí titulem nejúspěšnější společnosti roku 2001 a vcelku úspěšně si vedla i v roce letošním. Překva-

pivá ztráta ve třetím kvartále byla ale zaviněna odpisem zaměstnaneckých opcí – společnost Nvidia jednoduchým účetním zásahem smazala zisk a rozdělila jej mezi své zaměstnance.

POČÍTAČOVÉ SESTAVY

Kategorii počítačových sestav jsme tentokrát trochu zpestřili zařazením distributorské společnosti **Tech Data** (která by jinak zůstala bezprizorní), ale je jasné, že hlavní pozornost se zaměřuje na ostře sledovaný soubor **Dell** versus **HP**. Tyto společnosti soutěží nejen o zájem investorů, ale také o titul největšího světového výrobce počítačů (byť jen osobních). Z hlediska čistě účetního je na tom lépe Dell, který vykazuje jednak větší míru ziskovosti, jednak o něco vyšší počet prodaných péčecíček. Přesto si trůfáme odhadnout, že větší radost má Carly Fiorinová, již se integrace s **Compaqem** daří nad očekávání dobře. Společnost **HP** (název Hewlett-Packard z oficiálních dokumentů polehounku, ale jistě mizí) po více než roce opět vykazuje provozní zisk, zavádění úsporných opatření je oproti plánu údajně v 30procentním předstihu a i v propouštění zaměstnanců postupuje HP rychleji, než se původně plánovalo. Přesto i zde je co zlepšovat – počítačové divize se stále pohybují v červených číslech a celkovou bilanci drží nad vodou zejména tiskárny, na nichž společnost HP vydělala necelou miliardu.

■ totiž stojí podrobný popis prémie a bonusů, na něž má Capellas za nejruznějších okolností nárok. A nejlukrativnější balíček (odstupné 14,4 milionu USD, zachování opcí na zaměstnanecké akcie, odpuštění splátek za poskytnutou pětimilionovou půjčku apod.) měl dostat v případě, že rezignuje „z pochopitelných důvodů“ (ty

kdy vrcholila jednání o fúzi s HP. Někteří čtenáři si snad možná vzpomenou, že Walter Hewlett, který proti této fúzi urputně bojoval, poukazyval mj. na nadměrně lukrativní náhrady a prémie pro vedoucí představitele obou firem (ty měly přesahovat 70 milionů USD). Carly Fiorinová a Michael Capellas tehdy reagovali tak, že se těchto prémie okázale vzdali.

o tom, že fúze mezi Compaqem a HP probíhá opravdu velmi svižně a že někdejší výkonný ředitel Compaqu už u HP nemá co na práci. Však také Capellasovu „nenahradiitelnost“ naznačila Carly Fiorinová tím, že na jeho místo nejmenovala žádnou náhradu. Michael Capellas podle této interpretace prostě hledá skutečně důstojnou úlohu, a tou záchrana bankrotujícího WorldComu bezesporu je.

Připomeňme si, že Capellas do čela Compaqu nastoupil kdysi v situaci, kdy tehdejší největší světový výrobce PC procházel vážnou krizí (i když jej zrovna nevyšetřovaly dozorcí orgány). Během několika let dokázal Compaq vrátit k ziskovosti a relativně zkonsolidovat. Když se pak ukazovalo, že návrat k někdejšímu růstu bude obtížný, ba až nemožný, rozhodl se Capellas svou společnost prodat, a dosáhl přitom relativně výhodných podmínek. Z podnikatelského

Jakmile jednou stanete na vrcholném postu, něco z toho ve vás zákonitě zůstane.

zahrnují odstoupení z pozice výkonného ředitele nebo nejmenování na pozici výkonného ředitele v rámci budoucích organizačních změn), a to do 12 měsíců“.

Takto štědrý zlatý padák není obvyklý ani v USA. Navíc si musíme uvědomit, že společnost Compaq podmínky pro vyplacení zlatého padáku takto upravila právě až v lednu 2002,

Až dnes se tedy ukazuje, že Capellas si prostě nechal změnit „prémii za završení fúze“ na „prémii za včasné sbalení kufrů“. A ty si sbalil opravdu včas.

RACIONÁLNÍ ZÁKLAD

Ale abychom jen nepomlouvali – načasování Capellasova odchodu může svědčit také

■ Dell i HP se řadí k firmám, které udělaly Američanům radost – jejich výsledky totiž naznačily, že počítačová a komunikační recese může být u konce. Tento dojem jen potvrdila výroční zpráva společnosti Cisco, která na rozdíl od loňska vykázala zisk a překonala očekávání analytiků. Přesto bychom neměli přeslechnout varovné hlasy, které poukazují na klesající hodnotu koeficientu book-to-bill, tj. na klesající objemy objednávek.

Co se týče dalších komunikačních firem, dalo by se na ně vztáhnout univerzální rčení – jejich zeštíhlování pokračuje takovým tempem, až se člověk bojí, aby z nich nakonec něco zůstalo. Situaci alespoň částečně zachraňuje internet, kde sice už nepanuje zlatá horečka, ale nějaké peníze se tady vydolovat dají. Minule jsme si ukázali příklady firem, které dokáží na internetu vydělávat, a dnes zde máme minimálně dva zástupce, kteří se pohybují na samé hranici rentability. Společnost Tiscali přitom zisky už nějakou dobu slibuje, ale vždy se zastaví těsně před vytyčeným cílem. Uvidíme, jak se jí bude dařit příště. Firma Lastminute.com vykazuje provozní zisk už teď a v černých číslech se ocitne zřejmě poté, až zruší všechny mimořádné odpisy.

FIRMA	OBDOBÍ	OBROT V MIL. USD	ZMĚNA OPROTI LOŇSKU	ČISTÝ ZISK MIL. USD	ZMĚNA OPROTI LOŇSKU
KOMPONENTY					
INFINEON	Q4/02	1071	-22 %	-516	+3 %
NVIDIA	Q3/03	430	+18 %	-49	-
TRIDENT	Q1/03	13	-49 %	-5,8	-79 %
PŘÍSLUŠENSTVÍ					
NINTENDO	H1/03	1712	-8 %	156	-45 %
SCITEX	Q3/02	58	-13 %	-0,8	-98 %
SONICBLUE	Q3/03	78	+43 %	-32	-41 %
SESTAVY					
DELL	Q3/03	9144	+22 %	561	+31 %
HP	Q4/02	18048	-1 %	390	-
TECH DATA	Q3/03	3811	-10 %	33	+15 %
SOFTWARE					
AUTODESK	Q3/03	189	-13 %	-3,9	-
BEA SYSTEMS	Q3/03	234	+7 %	25	-
INTUIT	Q1/03	223	+32 %	-55	-41 %
KOMUNIKACE					
CISCO	Q1/03	4845	+9 %	618	-
NETMANAGE	Q3/03	14	-20 %	-11	+404 %
NOVELL	Q4/02	300	-5 %	-92	-3 %
INTERNET					
LASTMINUTE.COM	Q4/02	381	+98 %	-11	-78 %
TISCALI	Q3/02	178	-5 %	-3,6	-62 %
TERRA LYCOS	Q3/02	144	-10 %	-97	-4 %
MALÉ RYBY					
LIQUID AUDIO	Q3/02	0,1	-92 %	-0,7	-89 %
MADGE	Q3/02	7,6	-46 %	-1,8	-
MIPS	Q1/03	9,4	-24 %	-3,9	+318 %
STARBASE	Q2/03	9,2	-12 %	-3,1	-94 %
SYCAMORE	Q1/03	5,9	-72 %	-17	-93 %
TRANSMETA	Q3/02	6,4	+28 %	-22	-26 %
TARANTELLA	Q4/02	3,9	-3 %	-1,8	-94 %
TUCOWS	Q3/02	8,9	+8 %	0,6	-
VA SOFTWARE	Q1/03	5,1	-9 %	-4,1	-92 %

- hlediska se tedy zachoval racionálně a to, že mu technofilové nikdy neodpustí skutečnost, že de facto pohřbil technologii procesorů Alpha, je finančním analytikům srdečně jedno.

Michael Capellas se tudíž může pochlubit poměrně dobrou reputací krizového mana-

ným dohledem, ale varianta definitivního bankrotu se odkládá na neurčito.

Některé komentáře poukazují na další Capellasovu výhodu – v pozici inženýra a posléze výkonného ředitele Compaqu si získal velmi dobré kontakty na inženýrské šéfy velkých amerických společností,

šéfem Ebbersem o nejrůznější prémii a splátky za poskytnuté úvěry, takže věřitelé oprávněně zbystřili, když si Capellas dohodl s HP velmi podobné podmínky. Snad právě proto se skupina vedená finančníkem Davidem Matlinem snaží do křesla správní rady WorldComu prosadit někdejšího newyorského starostu Rudolpha Giulianiho. Slavný „Rudy“ si získal nehybnou popularitu v době po teroristických útocích na World Trade Center a věřitelé v jeho osobě vidí záruku, že na Capellase ve WorldComu dohlédne.

A v tom může spočívat kámen úrazu. Michael Capellas odcházel od HP s cílem prosadit se jako absolutní vládce a u WorldComu měl slíbeno jak místo výkonného ředitele, tak post předsedy správní rady. Jestliže zjistí, že mu zase někdo šlape na paty, není vyloučeno, že opět sbalí kufry a odejde. A kdo ví, jaký zlatý padák si vyjednal s WorldComem...

■ ■ ■ Karel Stachovec

WorldCom zůstává pod ztřeštěným dohledem.

žera, i když mu chybí zkušenosti z telekomunikačního sektoru a formální akademické vzdělání (je „pouhý“ bakalář).

V souvislosti s WorldComem navíc prokázal velmi dobrou intuici – jen pár dní po jeho nástupu přinesly agentury zprávu, že americká Komise pro cenné papíry a finanční trhy ukončila vyšetřování této společnosti na základě částečného narovnání, což vlastně znamená jakousi tlustou čáru za minulostí. WorldCom sice zůstává pod ztře-

z nichž řada doposud zůstává zákazníky WorldComu. Takové know-how je vskutku škoda jen tak zahodit.

MÁ TO HÁČEK

Ale neměli bychom zůstávat jen u kladů. Do řízení dnešního WorldComu v současnosti výraznou měrou zasahují jeho věřitelé a těm se na Capellasovi nezamlouvají okolnosti jeho odchodu od HP. Připomeňme si, že WorldCom se dnes přetahuje se svým někdejším

Situace na burze

V dnešním přehledu se omezíme na relativně krátké období, které nepokrývá ani celý listopad. Důvodem je jednak posunutí uzávěrky Chipu, jednak Den díkůvzdání, kdy se akciové trhy tradičně odmlčují.

Letos je symbolika tohoto ryze amerického svátku obzvláště silná. První osadníci amerického kontinentu chtěli kdysi vyjádřit vděčnost za to, že přežili krutou zimu, a v podobné situaci se nyní nachází řada akcionářů amerických technologických firem. Už posledně jsme zmiňovali poměrně výrazné oživení finančních trhů z přelomu října a listopadu a dnes můžeme konstatovat, že tento trend vydržel s menšími výkyvy po celý měsíc. Hodnoty burzovních indexů se sice stále pohybují na úrovni srovnatelné s loňským šokem po 11. září, ale vývoj posledních dvou měsíců dává jistou naději, že se situace bude zlepšovat.

Nejintenzivněji své díkůvzdání prožívají pravděpodobně u společnosti **Silicon Grap-**

hics, která odvrátila hrozbu vyloučení z burzovního obchodování, když se jí podařilo vyšroubovat cenu akcií bezpečně nad dolarovou hranici, aniž byla nucena sáhnout k reverznímu splitu. Za poměrně výrazným nárůstem zřejmě stojí několik nedávno publikovaných prognóz, které počítají s výraznějším oživením produkce superpočítačů. **SGI** je také významným dodavatelem systémů pro americkou armádu, takže jí s největší pravděpodobností prospívá současná válečná nálada prezidenta Bushe. Firma **SONICblue** zase nedávno publikovala poměrně příznivé hospodářské výsledky. Společnost **Red Hat** velmi výrazně bodovala zejména koncem listopadu, což nás svádí k domněnce, že investoři tímto způsobem reagovali na comdexovou premiéru konkurenčního systému **UnitedLinux**. Některé analýzy totiž poukazovaly na skutečnost, že ačkoli je **UnitedLinux** založen na rigorózním standardu

a spolupráci několika linuxových distributorů, skutečným standardem je spíše systém **Red Hat**, který podporují významní dodavatelé hardwaru a komerčního softwaru.

O **Citrixu** toho moc nevíme, cena těchto akcií vytrvale stoupá už od července. Pokud jde o **Rambus**, zde hrálo největší roli zřejmě uzavření licenční dohody se společností **Toshiba**.

Červené části dominují (stejně jako minule) asijské firmy; ani komentář tentokrát nemusíme příliš měnit. Pokud jde o společnost **Apple** a **Intergraph**, nemáme k dispozici žádné informace, které by vysvětlovaly, proč se v poslední pětici ocitly právě ony. Cenové poklesy byly však tentokrát tak nízké, že šlo s největší pravděpodobností o „náhodný výběr“ a v červené tabulce se právě tak mohly objevit společnosti **Infineon**, **Omega** či **Borland**. Všechny ostatní tituly vykázaly větší či menší nárůst.

VZESTUPY...				
FIRMA	KURZ AKCIÍ		ZMĚNA	
	1. 11.	27. 11.	ABSOLUTNÍ	RELATIVNÍ
SGI	0,82	1,51	0,69	84,15 %
SONICBLUE	0,44	0,80	0,36	81,82 %
CITRIX	7,73	11,87	4,14	53,56 %
RED HAT	4,69	6,97	2,28	48,58 %
RAMBUS	6,49	9,22	2,73	42,06 %

... A PÁDY				
FIRMA	KURZ AKCIÍ		ZMĚNA	
	1. 11.	27. 11.	ABSOLUTNÍ	RELATIVNÍ
INTERGRAPH	19,05	18,35	-0,70	-3,68 %
APPLE	16,36	15,72	-0,64	-3,91 %
ASUSTEK	73,00	69,50	-3,50	-4,79 %
VIA	45,10	42,00	-3,10	-6,87 %
ACER	33,50	30,10	-3,40	-10,15 %

NÁZORY A KOMENTÁŘE

Hledá se konkurence!

Nevíte o někom?

Vrámci vybudování konkurenčnějšího prostředí urgentně hledáme firmy, které by pracovaly v následujících oblastech: operační systémy, mobilní telefony a kabelová televize. O aktuální situaci se prosím informujte na www.mpo.cz. Očekáváme 'tah na bránu'. Nabízíme širokou státní podporu, včetně záruk za úvěry a úlev na daních."

Tak nějak by mohl znít inzerát, navýsost aktuální již několik let. Chápu, že konkurence je hezká věc, ale všechno nevyřeší, o čemž se právě – po kolikáté už? – utvrzují v USA. Nejvíce se u nás mluví o telefonech, ale tam je

Bohumil Herwig – volný novinář a publicista

konkurence už dlouho a je zcela jasná. Mluví se i o energetice, ale i tam se kupodivu něco děje. O čem se nemluví vůbec, je kabelová televize. Tam je monopol vpravdě úchvatný. Každá firma má „obšancovaný“ svůj prostor a do něj nikoho nepustí. Kdeže, holčkové, zakoupit si od nás jen HBO!

Hodně se mi líbil názor, že by přenosovou síť provozovala a její kapacitu prodávala firma, která by neměla právo provozovat obsah. Zdá se mi, že je to řešení jako šité na český kabelový trh, a nejen na něj. Hodilo by se třeba i pro mobilní telefony. Nastolení všestranně konkurenčního prostředí rozhodně nespočívá v dotovaných telefonech, na které doplácíme všichni, a nejvíce ti, kteří je nemají. Spočívá v prodeji služeb, a nikoli v jejich vázání na něco dalšího.

A co s operačními systémy? Příčiny jsou ovšem více než zřejmé: dlouhodobé přehlížení neúměrně vysokých zisků firmy Apple Computer a následné přehlížení značného tlaku Microsoftu, který si s partnery jednu dobu dělal, co chtěl. Dnes už bude hodně těžké to napravit, ale možná to ani nebude třeba. Jak se poslední dobou zdá, softwarové odvětví se začalo více méně regulovat samo, resp. je začal regulovat trh. Ten o spoustu věcí přestává mít zájem, což potvrzuje i dlouhodobé stagnování akcií Microsoftu. Jak je vidět, do Říma opravdu vede mnoho cest.

O DiViDi

Děvéděčkový podzim se nám pěkně vybarvil. Ceny přehrávačů a celých domácích kin neuvěřitelně poklesly, Stereo a video přišlo se svou kolekcí DVD filmů za pouhých 199 korun a začal vycházet nový časopis DiViDi.

O Stereu mnoho mluvit netřeba. Je to časopis zabydlený, po novinářské, potažmo čtenářské stránce solidně dělaný, i když je trochu překvapivé, že první disk z jeho DVD kolekce byl jen podprůměrný.

Pokud jde o DiViDi, je to časopis amatérský, novinářsky vzato úrovně značně nevalné, která by neobstála ani před deseti lety. I když časopis stojí za starou bačkoru, jeho počín je vpravdě revoluční – v každém čísle jeden opravdový film! To vše za přijatelnou cenu 299 korun českých. Už za tento počín se DiViDi zapíše zlatým písmem do historie a třeba se i časopis sám

časem dostane na úroveň hodnou zaznamenání. Přiznám se, že by mě silně zajímalo, kolik lidí poté, co si DiViDi s Limonádovým Joem přinesli domů, neodolalo a rovnou si ho pustilo. Rozhodně nemohli být nespokojeni. Vždyť je to jeden z nejlépe udělaných domácích disků.

O Windows

Když jsem se před nedávnem snažil aktualizovat Windows 2000, napočítal jsem v nabídce Windows Update ze 13 položek 12 aktualizací zabezpečení. Že bych tak zanedbal údržbu systému? Že bych tak zanedbal zabezpečení? Byl jsem to já, nebo vývojáři Windows 2000, kdo něco zanedbal? Přiznám se, že tohle téma a můj dřevý počítač mi v poslední době tak nějak vrtají hlavou. Zvláště tehdy, když mi Windows „hupsnou“ dolů na nějaké docela obyčejné webové stránce.

O GSM

Žijeme v technologicky pohnuté době. Řada věcí se mění a některé mají moc změnit i celé odvětví. Eurotel nám na tiskové konferenci ukázal, že jako jeden z prvních na světě zprovoznil video na vyžádání. Zatím mu funguje pro jediný telefon (Nokia 7650), ale přijdou další, jako například velmi zajímavý Panasonic EB-GD87, a za chvíli jich bude přímo „tuna“. Mám pocit, že tahle technologie změní celé odvětví. Na mobilu se podíváte na aktuální zprávy, dít v autě zabavíte koukáním na Pata a Mata a vy sami se osvěžíte u erotického počasička. Kvalita videa je překvapivě solidní, i když samozřejmě záleží na tom, kolik lidí ve vaší buňce právě využívá GPRS a jak dobrý máte signál. Na začátek to je vynikající (!) a Eurotel se opravdu pochlapil. Co na tom, že to něco stojí (jeden cca dvouminutový souhrn zpráv asi 17 korun). Na začátku něco stojí každá legrace a naděje, že časem budou ceny příjemnější, tu rozhodně je. ■ ■ ■ Bohumil Herwig, bohumil@herwig.cz

NÁZORY A KOMENTÁŘE

Cesta do budoucnosti?

Dlouho jsem používal PalmPilot, ale už ho nepoužívám. Nepoužívám ani handheld typu iPAQ od Compaqu. Tyhle věcíčky mi prostě nevyhovují.

Ve své dlani už dnes můžete mít úplně všechno, ale já jsem stále zarputilejším příznivcem notebooku. Palm mi nevyhovoval. A nevyhovuje mi ani iPAQ, protože mám rád klávesnici a myslím si, že jako vstupní zařízení je pro zadávání znaků a písmen nejlepší. Čmárání po obrazovce mne nebaví, i když jak se ukazuje, je to zcela jistě cesta do budoucnosti.

Nedovedu si sám představit, že bych třeba na iPAQu vytvářel dokumenty ve Wordu nebo opravoval tabulky v Excelu. Prostě to nejde. Než načárám jeden řádek, mám na klávesnici nadrceno půl stránky. Ano, tato kapesní zařízení umožňují sice dělat cokoli, ovšem rozhraní není to pravé. Je pomalé – *protože jsem totiž pomalý já*. Než něco načárám – a někdy se k tomu musím několikrát vrátet –, úplně zapomenu, o čem jsem chtěl psát, a přistihnu se, že si hlídám ne *obsah*, ale *formu*. Takže raději vybalím notebook a píšu v něm.

Ale musím přiznat jednu věc, kterou mne MDA a HPC dostaly. Jde o mapy, které dovedou určit polohu s přesností na několik metrů. MDA, HPC nebo cokoli jiného kapesního vám umožní orientovat se v neznámém terénu, zjišťovat svou pozici, hledat cestu a podobné věci. To je po dlouhé době jediná věc, kvůli které bych snad byl schopen naplnit svou kapsu takovým zařízením. Měl jsem možnost vidět aplikaci, která vás vede v neznámém městě, a musím říct, že to byla opravdu věc! Ostatně navigační systém ve škodovce, o kterém najdete článek v tomto Chipu, je hodně podobná záležitost, i když komfort ovládání není tak dobrý jako u HPC nebo MDA – v autě je ovládání podřízeno účelnosti.

Nastává konec papírových map, jejich otáčení, hledání ulic v rejstříku, rozkládání a následného skládání? Určitě ne, ale mapa v takovém kapesním zařízení nebo v autě – to je opravdu pohoda.

SKVĚLÝ VYNÁLEZ

Neuvěřitelné se stalo skutkem a diskety jsou snad už definitivně na konci své kariéry. Z jejich postu je vytlačil skvělý nápad – USB paměti, MemoryBird, či jak se to jmenuje. Víím, že jste o nich už slyšeli nebo četli; já chci jen upozornit na to, že byla prolomena další hranice. USB paměť je k dostání už i s kapacitou 1 GB. A to je paráda.

Většina počítačů dnes už USB portem vládne, a tak se přenos dat stává dostupnějším a rychlejším, *pokud nemáte jinou možnost* transferu. Tak třeba potřebujete stáhnout obří ovladače, ale připojujete se z domova zatraceně pomalou linkou. Řešení však existuje. Data můžete nasát třeba v internetové kavárně, kde bývají počítače připojeny linkou s mnohem větší kapacitou, a pak si vše uložíte do jmenované USB paměti. A doma jen tenhle malý zázrak připojíte ke svému stroji – a máte vystaráno.

UMŘE COMDEX?

Neuvěřitelné se stalo skutkem. Už minule jsem se ptal na důvody poklesu zájmu lidí o výstavy a hledal důvody nezájmu lidí o výstavy vůbec. Navíc jsem zmiňoval, že otcem všech „informačnětechnologických“ veletrhů je Comdex, kde se objevují novinky z této oblasti. Loni veletrh naznačil negativní trend – opadl zájem návštěvníků i vystavovatelů. Příkládalo se to tomu, že lidé se bojí po událostech z 11. září 2001 létat a cestovat.

Ovšem načatý negativní vývoj pokračuje a proslychá se, že pořadatel, Key 3 Media Group, chce požádat o konkurz. Proč? Většina firem na Comdexu stále více prezentuje jen beta verze svých produktů, které pak prezentuje na veletrhu spotřebního zboží

Milan Loucký – ředitel Vogel Computer media a publicista

CES, jenž se koná v lednu také v Las Vegas. A Comdex se stává čím dál tím víc veletrhem, kam jezdí šéfové firem, které udávají tón světa informačních technologií, představit své vize, informovat, co připravují. Takže z Comdexu se pomalu (ale jistě) stává *spíš diskusní fórum*. Novinky velkých firem musíte hledat; výstaviště totiž ovládl prodejci z Dálného východu s nabídkou všeho možného. Skoro to začíná vypadat jako vietnamská tržiště, na která jsme tady u nás zvyklí...

Ale pro nás je důležitá jiná věc. Informační technologie se mohutně posunují do oblasti spotřební techniky. Po bok žehliček, ledniček, hudebních soustav, televizí a dalšího zařízení.

Je to dobře, nebo špatně?

Jak se to vezme. Ale vypadá to, že pokud chceme informační technologie dostat i mezi lidi, kteří je jen používají a nezáleží jim na tom, co v nich je, ale na tom, co dovedou, určitě se tomuto trendu nevyhneme. A úpadek Comdexu je zřejmě dalším milníkem na této cestě. ■ ■ ■ Milan Loucký

SOUTĚŽ SE SPOLEČNOSTÍ CÍGLER SOFTWARE, A. S.

ekonomický systém pro Windows
Money S3

Vyhrajte svůj nový ekonomický systém pro Windows

Brněnská akciová společnost CÍGLER SOFTWARE patří mezi přední výrobce ekonomického softwaru v České a Slovenské republice. V její nabídce naleznete ekonomické a manažerské informační systémy, řešení pro výrobní podniky a profesionální obchodování na internetu. Nabídka ovšem není omezena pouze na software – na své si přijdou i zájemci o registrační pokladny Euro a kompletní prodejní systémy.

EKONOMICKÝ SYSTÉM MONEY

Nosným produktem společnosti je ekonomický informační systém Money, který od roku 1990 patří mezi nejoblíbenější ekonomické systémy pro malé až střední společnosti. V současné době využívá služeb systému Money (www.money.cz) více než 30 000 uživatelů z řad firem zabývajících se nákupem a prodejem, výrobou nebo službami. Najdete mezi nimi velkoobchodní řetězce, zemědělská družstva, strojírenské firmy a samozřejmě i drobné živnostníky a podnikatele; přípraveny jsou rovněž speciální zvýhodněné komplety pro neziskové organizace nebo školy.

Nejnovější verze Money S3 je oblíbená především pro své snadné a pohodlné ovládání v prostředí Windows, které umožňuje začít pracovat se systémem co nejdříve a s minimálními nároky na zaškolení obsluhy. Modularita systému pak zákazníkům umožňuje zvolit si vždy tu nejvýhodnější cenovou variantu – od verzí s jednoduchým účetnictvím a fakturací až po síťové ekonomické systémy s podvojným účetnictvím, skladovým hospodářstvím, mzdami a dalšími moduly. Každá verze Money S3 obsahuje také homebanking, propojení s internetovými obchody a registračními pokladnami a nástroj pro úpravu tiskových výstupů.

PLYNULÁ AKTUALIZACE

Nezbytnou součástí každého ekonomického systému je i jeho pravidelná legislativní a funkční aktualizace po celou dobu využívání. V případě Money S3 je zajišťována pomocí produktu **Aktualizace 2003**, díky kterému dostávají uživatelé poštou nejméně 4x ročně CD s nejnovějšími legislativními a funkčními změnami a mají přístup k dalším službám

a bonusům. Aktualizaci mají navíc všichni noví uživatelé Money S3 v prvním roce zdarma.

Odpovědi na dnešní otázky pošlete na adresu REDAKCE CHIPU (Sokolovská 73, 186 21 Praha 8) do 5. 2. 2003 (rozhoduje datum na poštovním razítku) nebo e-mailem na adresu

soutez01@chip.cz. Držíme vám palce a budeme se těšit. ■ ■ ■ CÍGLER SOFTWARE, a. s., -hst

SOUTĚŽNÍ OTÁZKY:

- CÍGLER SOFTWARE, a. s., vyvíjí a prodává systém Money od roku:
 - 1990;
 - 1991;
 - 1992.
- Ekonomický systém Money S3 umožňuje vést účetnictví:
 - pouze jednoduché;
 - pouze podvojně;
 - jednoduché i podvojně.
- Na Money S3 přímo navazuje manažerský informační systém:
 - Analyst S3;
 - Analytik S3;
 - Analyzer S3.

CENY

První výherce obdrží ekonomický informační systém Money S3 Professional, na další čtyři čekají trička a reklamní předměty společnosti CÍGLER SOFTWARE, a. s.

www.money.cz

VYHODNOCENÍ SOUTĚŽE Z ČÍSLA 11/02

Správné odpovědi na soutěžní otázky společnosti **100MEGA Distribution, s. r. o.**, byly: 1. b; 2. a; 3. c.

VÝHERCI

První výherce, **M. Lauri** z Českého Dubu, získává skener Genius Vivid 4 USB, A4 slim, druhý výherce, **P. Hřebačka** z Teplíc, síťovou kartu Fast Ethernet 10/100M, PCI Network Card, **P. Šmejka** z Prahy 6 na třetím místě dostane reproduktory SW – K106, 320 W, čtvrtá **V. Schubertová** z Krnova obdrží tablet Cordless Natural Pen Device a pátý výherce, **R. Kubják** z Příbrami VIII, se může těšit na klávesnici Comfy KB 19e.

VYHODNOCENÍ SOUTĚŽE Z ČÍSLA 11/02

Správné odpovědi na soutěžní otázky společnosti **Minolta** byly: 1. a; 2. b; 3. c; 4. c; 5. c.

VÝHERCI

V. Štěpánek z Hradce Králové se může těšit na barevnou laserovou tiskárnu Magicolor 2300 DL.

VYHODNOCENÍ SOUTĚŽE Z ČÍSLA 11/02

Správné odpovědi na soutěžní otázky společnosti **Tecoma** byly: 1. c; 2. b; 3. dle soutěžících; 4. dle originality a vtipu; 5. a.

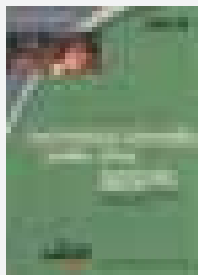
VÝHERCI

První cenu, laserovou tiskárnu T 9312, získává **J. Fiala** z Horní Břízy, **L. Rozsypalová** z Ostravy-Dubiny na druhém místě vyhrává tričko Tally a poukaz na publikace z nakladatelství Computer Press a třetí **I. Bartoňková** z Pardubic obdrží tričko Tally a drobné dárkové předměty Tally.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ CHIP CLUBU Z ČÍSLA 11/02 JE:

IVA-PC je nový projekt společnosti Terasoft, a. s. Na výhry se mohou těšit: **J. Kulhavý** z Trnavy, **T. Kupka** z Dobrušky, **J. Lakomý** z Třebíče, **F. Walter** ze Semil a **L. Polčák** z Val. Polanky.

Novinky na stříbrných discích

POLSKO-ČESKÝ TECHNICKÝ SLOVNÍK

Lingea, Brno 1690 Kč

Slovník s aktuální slovní zásobou obsahuje 40 000 hesel, 50 000 slovních významů, 90 000 víceslovných spojení a speciálních termínů z řady vědních oborů. Je významným pomocníkem pro kvalitní překlady polské technické literatury. Díky fulltextovému vyhledávání ho lze využít i pro vyhledávání polských ekvivalentů českých termínů.

9 bodů

DICTIONARY OF LAW

Lingea, Brno 990 Kč

Elektronická verze nejnovějšího vydání anglického výkladového právního slovníku renomovaného britského nakladatelství Peter Collin Publishing. Slovník obsahuje britské i americké odborné termíny z oblasti trestního, občanského, obchodního i mezinárodního práva. Termíny jsou podrobně vysvětleny a doplněny ukázkovými příklady použití.

9 bodů

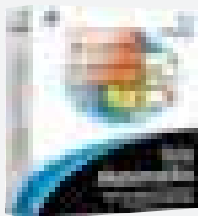

SCIO - ČESKÝ JAZYK

Scio, LANGMaster Group, Praha 1490 Kč

Příprava k přijímacím zkouškám na SŠ - Český jazyk - nabízí 37 lekcí, které obsahují výklad všech důležitých témat, od vyjmenovaných slov přes pravidla psaní s a z, malých a velkých písmen, druhy slov a větných členů až po druhy vět ve složitých souvětích. Nechybí ani ukázka skutečných přijímacích testů.

10 bodů

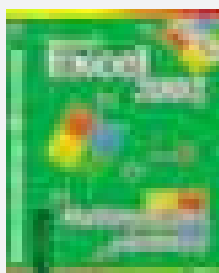

SCIO - MATEMATIKA

Scio, LANGMaster Group, Praha 1490 Kč

Příprava k přijímacím zkouškám na SŠ - Matematika. Kompletní učivo matematiky ZŠ je rozděleno do 38 lekcí a nabízí vysvětlení pojmů i témat, jako jsou číselné výrazy, početní výkony, jednotky a převody, tělesa i rovinné útvary, rovnice a nerovnosti, soustavy rovnic, goniometrie, funkce a grafy, statistika atd. Nechybí ani ukázky skutečných testů.

10 bodů

MICROSOFT EXCEL 2002

Pachner, Praha 499 Kč

Multimediální učebnice známého tabulkového kalkulátoru. V prostředí Zoner Context autoři připravili výuku pro začínající a mírně pokročilé uživatele programu MS Excel 2002 (a ve většině problémů i verze Excel 97). Vysvětlující texty jsou rozděleny do sedmi kapitol, ale těžištěm výuky je více než 120 minut ozvučených videosekvencí.

8 bodů

Naučíte vás plavat

Na reklamním letáku firmy Media Trade Interactive je heslo „Naučíte vás plavat v moři jazyků“. Jejich nejnovější počín v této oblasti nasvědčuje tomu, že to firma myslí opravdu vážně. Ač nejde o zcela novou aplikaci, několik nových přístupů k podpoře reklamního hesla k dispozici je.

Titul, který dnes ve stručnosti představujeme, jsme vám už přiblížili v článkách Domácí učitel angličtiny (třeba až z Austrálie) – Chip 6/99, A učitel je kompletní – Chip 5/00, kde jsme představili nejprve první tři a poté i čtvrtou znalostní úroveň multimediální verze kurzu angličtiny nakladatelství Macmillan Heinemann English Language Teaching v provedení firmy Media Trade. Kromě značné oblíbenosti u uživatelů získal titul i řadu tuzemských a zahraničních ocenění (mj. cenu Europrix '99).

Mezi nové aktivity autorů patří doplnění tohoto rozsáhlého výukového systému ještě o tzv. „nultou úroveň“, určenou pro úplně začátečníky bez jakýchkoli předchozích znalostí angličtiny, příznačně nazvanou Starter.

Další novinkou je vydání tzv. Extra packu – tedy kompletního kurzu pro úroveň Elementary (začátečníci), Pre-Intermediate (mírně pokročilí), Intermediate (středně pokročilí) i Upper-Intermediate (velmi pokročilí), a to místo na 9 CD na jediném DVD. Tento počín uvítají určitě zejména ti, kteří se chtějí intenzivním studiem připravit ke zkoušce „First Certificate in English“ (FCE), protože jim tato forma výrazně usnadní časté „čenzování“ cédéček v mechanice. CD-ROM dodaný v krabici titulu slouží pouze k instalaci programu, pro všechny další aktivity už bude potřeba jen datový DVD. A ještě také internetové připojení pro maximální využití bohatých možností programu – především využití funkce externího učitele (třeba až ze zmiňované Austrálie), elektronického měsíčníku Heinemann ELT (obsahuje aktuální informace z celého světa a slouží pro trénink čtení), příp. zapojení se do diskusního fóra ostatních studentů (uživatelů) tohoto produktu. A pro chvíle relaxace také pro zapojení se do některé internetové jazykové hry.

Na jednom nosiči tak máte k dispozici více než 600 hodin intenzivní výuky angličtiny, čtyři hodiny videoklipů, úplný a systematický přehled anglické gramatiky se vzorovými větami, přehrávače výslovnosti, plně namluvenou slovní zásobu rodilými mluvčími. Prostě kompletní profesionální služby (zatím tedy až na vlastní plavky). ■ ■ ■ Milan Pola

EUROPLUS+ REWARD MILLENNIUM EXTRA PACK

Interaktivní kurz výuky anglického jazyka – komplet levels 1 - 4.

VYDAL/POSKYTL MEDIA TRADE Interactive, Praha <http://www.mediatrade.com>

CENA 5990 Kč

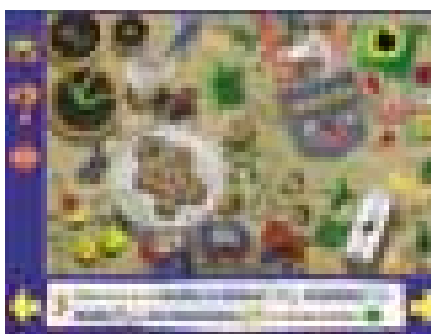
MALÝ ŠPIÓN – POKOJÍČEK PLNÝ HRAČEK

Děti si rády hrají

Malé děti si rády hrají a přitom si nevědomky upevňují dosud získané informace o okolním světě. Jejich energie, kterou tomuto procesu po celý den věnují, je značná a občas převyšuje energii těch, kteří mají na dítě dohlížet. Vytrvalým a jistě také zajímavým pomocníkem při vyplňování potřeby zvědavého poznávání okolního světa malých špuntíků se může stát CD-ROM Malý špión – Pokojíček plný hraček.

K ovládnutí programu není potřeba žádné zvláštní dovednosti, stačí jenom umět používat počítačovou myš a rozumět jednoduchým slovním pokynům, což pro mnoho dnešních mrňousků není žádný problém. Potom se už hráč může pustit do hry.

V malém domečku je připraven pokojíček, kde je šest krabic

s hračkami a různými úkoly. Stručně si je představme.

V první krabici, nazvané Příroda, jsou uloženy desítky živých i neživých předmětů, které lze najít v přírodě. Úkolem „špióna“ je najít a označit právě ty

předměty, které nápověda (slovem i textem) požaduje, a ukázat na ně kurzorem, který je pro usnadnění splnění první úlohy spojen s velkou lupou. Ta předměty, nad kterými se pohybuje, samozřejmě patřičně zvětší. Pokud je správný předmět nalezen, spustí se malá animace.

Druhá krabice obsahuje kromě předmětů také obruče. Ty slouží k ohraničení množin s předměty, které mají nějakou shodnou vlastnost, např. barvu (zelenou), tvar (kulatý) atd. Do společné části dvou protínajících se obručí potom musí dítko umístit právě ty předměty, které splňují obě vlastnosti současně.

Ve třetí krabici je mnoho hraček a věcí, které dítě nachází doma. Úloha je opět stejná: najít všechny požadované předměty. Úlohy, které jsou spojeny se čtvrtou krabicí, učí děti doplňovat jednoduché vzory – např. umístit květy na stonek, ve správném pořadí „navléknout“ korálky apod. V páté krabici jsou čtyři šuplíky plné různých věcí a úkolem je opět vyhledávat ty předměty, které hlasem i textem průvodce programem vyžaduje.

Poslední, šestá krabice se jmenuje Obrázky a umožňuje vytváření, ukládání, načítání a tisk vlastních obrázků. Škoda jen, že tyto obrázky nelze také zařazovat do úloh pro vyhledávání. Další vlastností, kterou jsme u programu postrádali, byla možnost volby obtížnosti hry, aby CD-ROM mohl lépe sloužit různě vyspělým dětem.

CD-ROM Malý špión – Pokojíček plný hraček vhodnou formou pomáhá rozvíjet logické uvažování, postřeh, tvůrčí schopnosti i vizuální paměť dětí. ■ ■ ■ Milan Pola

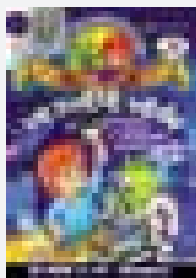
MALÝ ŠPIÓN – POKOJÍČEK PLNÝ HRAČEK

Velká pátrací hra pro malé zvědavé předškoláky (3 – 5 let).

VYDAL/POSKYTL Fragment, Praha <http://www.fragment.cz>

CENA 595 Kč

Novinky na stříbrných discích

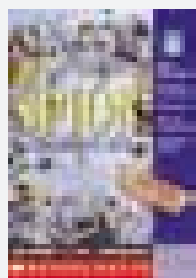
GORDI A TOMÍK VE SVĚTĚ VĚDY

Fragment, Praha

495 Kč

Malý zelený mužíček Gordík hledá pomoc, aby se mohl vrátit zpět na svoji planetu. Je na vás, jak budete při řešení čtyř druhů úloh, zařazených do kategorií Cestování ve vesmíru, Vědecký kvíz, Co je to? a Okem mikroskopu, postupovat a Gordíkovi pomáhat. U her lze volit ze tří stupňů obtížnosti. Jen správné řešení pomůže malému Gordíkovi k cestě domů.

8 bodů

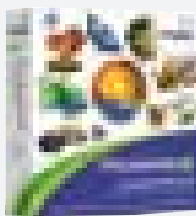
ŠPIÓN - STRAŠIDELNÝ DŮM

Fragment, Praha

595 Kč

Pokud najdete odvahu a vstoupíte do strašidelného domu, budete ho moci řádně opustit až po složení tajné zprávy, jejíž jednotlivé díly jsou ukryty po celém domě. K jejich získání musíte postupně projít deset tajuplných místností a úspěšně vyřešit různé úkoly, jako je hledání předmětů, určování dvojic, hledání souvislostí apod.

9 bodů

ŠKOLA HROU - PŘÍRODOVĚDA 1

LANGMaster Group, Praha

499 Kč

CD série M (pro věkovou kategorii 9 – 12 let) nabízí učivo přírodovědy prvního stupně ZŠ. Obsah je rozdělen do kapitol Vzduch, Voda na Zemi, Horniny, nerosty a půdy, Fauna a flóra a Člověk a prostředí. Kromě výkladu, rozděleného do 38 kapitol, jsou připraveny i testy pro ověřování dosažených vědomostí.

10 bodů

JAK NA POČÍTAČ – KOMPLET

Vogel Publishing, LANGMaster Group, Praha 999 Kč

Kompletní obsah modulů pro nejpoužívanější kancelářské balíky firm Microsoft a Software 602 k přípravě na testy ECDL. Každý modul obsahuje vstupní test znalostí, výukové texty, animace důležitých dovedností přímo v prostředí příslušného programu a znalostní test.

9 bodů

LANGMASTER – VĚDOMOSTI V HRSTI 1

LANGMaster Group, Praha

1990 Kč

Komplet výukového softwaru obsahuje šest titulů (19 CD-ROM): Dobrodružství poznání, Matematika 1 pro věkovou kategorii 9 – 12 let a pro věkovou kategorii 12 – 16 let, Fyzika 1, Chemie 1, Matematika 2 a Biologie 2. K dispozici tak máte rozsáhlý multimediální balík pro různé předměty i všeobecnou povědomost.

10 bodů

VŠEOBECNÁ ENCYKLOPEDIA UNIVERSUM, VERZE 3

CHIP tip
leden 2003

Universum poradí lépe

Před necelým rokem jsme vám představili multimediální elektronickou encyklopedii Universum ve verzi 2. Nyní vás alespoň ve stručnosti seznámíme s novou verzí, do které autoři zapracovali řadu připomínek uživatelů a recenzentů předchozí verze. Uživatelská hodnota tohoto informačního zdroje tak výrazně stoupla a vzhledem k tomu, že konkurenční Diderot prakticky skončil, stala se encyklopedie Universum nejrozsáhlejší elektronickou encyklopedií, která je v současnosti na našem trhu.

Co je v nové verzi nového? Především se trochu změnila barevná grafika, a tedy i čitelnost textu, kterou nyní podporují i možnosti nastavení

velikosti písma a zobrazení v černobílém – kontrastním modu a zvětšení plochy určené pro zobrazení významu hesla. Pro účinnější práci s encyklopedií byly dořešeny funkce vytváření vlastních záložek a zaznamenávání historie vyhledaných hesel v rámci jednoho otevření encyklopedie. Samozřejmě byl opět rozšířen počet hesel a aktualizována ta, u kterých došlo ke změně (nejčastěji v souvislosti s úmrtím významných osobností). Spolu s vylepšením a dalším urychlením vyhledávacích algoritmů je práce s encyklopedií opravdu bezproblémová.

Autoři dále prohloubili zařazování hesel do kategorií, které lze vhodně využívat zejména v případech, kdy hledáme více vzájemně souvisejících hesel. Počet dostupných filtrů je značně rozsáhlý a nyní funguje i velmi praktický filtr na zobrazování pouze internetových odkazů (ve verzi 3 jsou jich zhruba dva tisíce u 1300 hesel – jistě další velmi zajímavý zdroj hledaných informací). Byla vylepšena také práce s obrázky

a možnost přímého tisku obsahu zobrazených hesel. Aby encyklopedie sloužila nejen pro vyhledávání hesel a informací, je nyní připraveno šest znalostních testů (po dvou z biologie, dějepisu a všeobecných znalostí).

Internetový způsob aktualizace dat i ovládacího programu se osvědčil a bude i nadále využíván k pravidelným čtyřměsíčním aktualizacím (předpokládá se, že už především dat) encyklopedie. Pro registrované uživatele předchozí verze 2 byl upgrade na verzi 3 proveden bezplatným zasláním prvního CD encyklopedie.

Vzhledem k vysoké informační a užitečné hodnotě i uživatelské přívětivosti si nejnovější verze multimediální encyklopedie Universum zaslouží naše ocenění Chip tip. ■ ■ ■ Milan Pola

VŠEOBECNÁ ENCYKLOPEDIA UNIVERSUM, VERZE 3

Elektronická multimediální verze rozsáhlé desetiobjemové encyklopedie na dvou CD-ROM.

VYDAL/POSKYTL Euromedia Group, Praha
<http://www.universum.cz>

CENA 1990 Kč

SLOVNÍKY LINGEA LEXICON 2002

CHIP tip
leden 2003

Už nejen angličtina

Anglické slovníky Lingea Lexicon patří mezi nejoblíbenější a také nejrozsáhlejší elektronické slovníky u nás. Také německé slovníky z dílny brněnské firmy mají mnoho spokojených uživatelů a technologii Lingea Lexicon 2002 najdete i u jiných produktů.

Lingea rozšířila svoji zajímavou nabídku o čtyři další produkty (a další neméně zajímavý titul je v poslední etapě dokončování). I když tyto slovníky už asi neosloví tolik zájemců jako výše zmiňované, jejich existence jistě potěší ty, kterým mohou pomoci v práci, studiu i jiné činnosti. Aspoň velmi stručně si je představíme.

Prostředí a ovládání titulů je shodné, stejně jako např. možnost spolupráce s dalšími produkty, zejména textovými editory. Jak je

u slovníků Lingea Lexicon pravidlem, je zobrazování hesel velmi přehledné a pomocí barev a typů písma jsou rozlišeny vlastní heslo, jeho výslovnost, nepravidelné tvary, překlady, příklady, slovesné vazby, synonyma a antonyma či další poznámky. Vybraná hesla lze ukládat k dalšímu procvičování.

VELKÝ SLOVNÍK POLSKO-ČESKÝ

Slovník zpracoval kolektiv autorů pod vedením K. Olivy a představuje dosud nejrozsáhlejší polsko-český slovník. Díky fulltextu může být celkem snadno využíván i pro hledání hesel odpovídajících výrazům českého jazyka. Obsahuje jak všeobecnou slovní zásobu, tak i mnoho odborných výrazů z mnoha oborů.

TECHNICKÝ SLOVNÍK POLSKO-ČESKÝ

Slovník, obsahující aktuální a ověřenou slovní zásobu s důrazem na odbornou terminologii řady vědních oborů, připravil V. Hodoň. Slovník je určen především překladatelům a odborné veřejnosti.

Jestliže výše uvedené polské slovníky jsou překladovými, další dva tituly – anglické – jsou výkladovými slovníky, kde základní data pocházejí od renomovaného britského nakladatelství

Peter Collin Publishing. Veškeré termíny jsou vysvětleny srozumitelnou angličtinou a doplněny ukázkovými příklady použití.

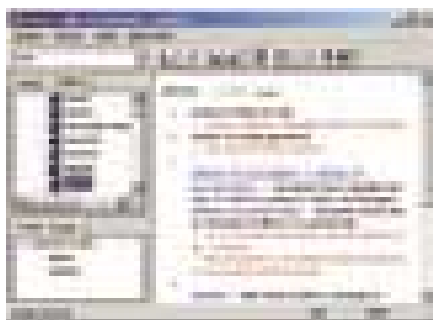
DICTIONARY OF MEDICINE

Slovník obsahuje anglické i americké odborné termíny z oblastí všeobecného lékařství, chirurgie, ortopedie, stomatologie a dalších specializovaných oborů.

DICTIONARY OF LAW

Slovník obsahuje anglické i americké odborné termíny z oblasti trestního, občanského, obchodního, mezinárodního práva i dalších jeho oborů.

Slovníky Lingea Lexicon se vyznačují ještě jednou významnou vlastností: existují nejen pro prostředí MS Windows, ale také pro systémy Mac OS 9 a Linux. ■ ■ ■ Milan Pola

SLOVNÍKY LINGEA LEXICON 2002

VELKÝ SLOVNÍK POLSKO-ČESKÝ 65 000 hesel, 90 000 významů, 45 000 příkladů, frází a idiomů	1990 Kč
TECHNICKÝ SLOVNÍK POLSKO-ČESKÝ 40 000 hesel, 50 000 významů, 90 000 kolokací a termínů	1690 Kč
DICTIONARY OF MEDICINE 16 000 hesel a frází	990 Kč
DICTIONARY OF LAW 11 000 hesel a frází	990 Kč
VYDAL/POSKYTL Lingea, Brno, http://www.lingea.cz	

Vypalujeme CD pomocí programu NERO

Petr Broža | Computer Press, Praha 2002, 96 stran, 87 Kč, v češtině, ISBN 80-7226-775-2

Nero Burning Rom je jedním z nejpoužívanějších programů pro vypalování CD. I přes existenci lokalizované české verze je jeho funkčnost natolik široká, že zejména pro složitější operace se může hodit klasický tištěný manuál, za který lze publikaci *Vypalujeme CD pomocí programu NERO* považovat. Publikace je rozdělena do tří částí. Úvodních dvacet stran neboli první kapitola se obecně zabývá vysvětlením základů vypalování. Dozvíte se, jak jsou na cédéčku uložena data, co je to buffer, sektor, stopa, lead-in a lead-out nebo třeba v další části používané pojmy ISO 9660 a Joliet.

Druhá kapitola se věnuje na obalu deklarovanému tématu, tedy aplikaci Nero Burning Rom verze 5.5.

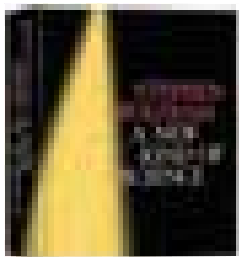
v české verzi. Kapacitně tvoří 3/5 knihy a autor začíná u požadavků na běh aplikace na počítači a u instalace programu, pokračuje popisem pracovního prostředí, vytvářením datových a hudebních cédéček a končí u bootovacích, Video CD a extrahování hudebních stop z cédéček. Třetí, závěrečná kapitola vám poradí, jak používat cédéčko jako disketu, tedy jak pracovat s programem InCD.

Problematika je zpracována stručně, věcně, popsána pochopitelným jazykem, text je doplněn rozumným množstvím screenshotů. Co víc si přát? Myslím si, že za cenu menší než je stokrata jde o dobrou koupí.

■ ■ ■ Michal Přádka, michal.pradka@vogel.cz

A New Kind of Science

Stephen Wolfram | Wolfram Media, Inc., 1197 stran, 44,95 USD, v angličtině, ISBN 1-57955-008-8

Nový druh vědy neboli *A New Kind of Science* je doslovný název knihy, která byla publikována v polovině tohoto roku. Jejím autorem je známá osobnost – Stephen Wolfram, autor programu *Mathematica*, jednoho z nejlepších matematických programů. Kniha se stala bestsellerem, a jak se dalo očekávat, rozpoutala bouřlivé diskuse. Co je tedy na této knize – či spíše myšlenkách – tak zvláštního? Podívejme se blíže.

Kniha se skládá z dvanácti kapitol, ve kterých se autor snaží vysvětlit hlavní směry soudobé vědy, jako je fyzika, biologie, kybernetika apod., pomocí tzv. *buněčných automatů*. (Buněčné automaty jsou nástrojem, který lze použít k simulování rozlehlých či komplikovaných systémů a jejich historii lze vysledovat až do starověké Číny.) Kniha přetéká záplavou obrázků z nejrůznějších simulací, včetně komparativních fotografií z reálného světa, které by měly dokazovat, že výsledky získané pomocí buněčných automatů nejsou náhoda.

Smysl a cíl knihy je popsán v první kapitole knihy *The Foundations for a New Kind of Science*. Autor v ní nastiňuje nejen historické pozadí vzniku buněčných automatů, ale snaží se rovněž naznačit to, co je vlastním obsahem knihy. Vysvětluje, že kniha poskytuje nový typ vědy – přístupu k řešení složitých problémů pomocí již zmíněných automatů s tím, že současné metody jsou nevhodné. Buněčné automaty mohou být využity v oblastech, jako je matematika, fyzika, biologie, sociální

vědy a mnoho dalších. Podle autora se soudobá věda dosud ubírala když ne zcela špatným směrem (jak tvrdí ironicky někteří oponenti knihy), tak alespoň směrem nevhodným. Z kontextu knihy plyne, že buněčné automaty jsou ta pravá metoda, která nám umožní lépe pochopit běh světa. (Ovšem je to skutečně tak?)

Na první pohled se dá vytknout snaha autora dokázat, že celý svět je jen sbírkou buněčných automatů, které se řídí jednoduchými pravidly. To by koneckonců mohla být i částečně pravda. Myslím si ale, že NKS je velmi dobrá kniha o buněčných automatech a že by se mohla stát „biblí“ v tomto směru. Bohužel musím říci, že autor zvolil název knihy značně nešťastně. Je pro mnohé až provokující. Rovněž styl je odlišný od dnešních pravidel. Obecně bývá u odborných knih autor v roli nezávislého „vypravěče“. Formulace jako „já jsem vymyslel, já si myslím“ apod. nejsou sice gramaticky špatné, ale působí trochu anachronicky.

Pokud si budete NKS kupovat s nadějí, že jde o převrat ve vědě, budete asi zklamáni. Nicméně koupíte-li si NKS s tím, že se jedná o knihu s poměrně bohatou sbírkou buněčných automatů a jejich použití, budete asi nadšeni, protože v tomto směru je tato publikace opravdu velmi dobře propracována, i když na druhou stranu vlastní organizace knihy není dvakrát přehledná (více na www.wolframscience.com/nks/). ■ ■ ■ Ivan Zelinka

Recenze dalších knih najdete na CD Chip Plus.

inzerce

inzerce

PŘEDPLATNÉ CHIPU

Stálým předplatitelům zasíláme v dostatečném předstihu před končícím předplatným složenku a zálohovou fakturu na další předplatitelské období.

Novým předplatitelům (soukromým osobám i firmám) je určen objednávací kupon vložený v časopise. Lze použít i vlastní písemnou objednávku, musí však obsahovat všechny údaje požadované na předtištěném kuponu. Objednávky přijímáme poštou na adresu redakce, faxem na číslo **225 018 900**, prostřednictvím webových stránek (www.vogel.cz), na e-mailové adrese abonence.chip@vogel.cz nebo také při vaší osobní návštěvě v našem oddělení distribuce (Sokolovská 73, Praha 8). Do jednoho týdne od obdržení objednávky vám zašleme zálohovou fakturu s poštovní poukázkou typu „A-V“. Zkontrolujte prosím veškeré údaje na zálohové faktuře. Pokud jsou některé nesprávné uvedeny, urychleně nám to sdělte. Předjedete tak následnému vrácení vystaveného daňového dokladu nebo nedoručení časopisu na správnou adresu.

Zaplatit předplatné můžete prostřednictvím vystavené poštovní poukázky nebo převodem na základě údajů uvedených na zálohové faktuře. Pokud uvedete v objednávce IČO a DIČ firmy, vystavíme vám po obdržení platby daňový doklad.

Pozor! – platíte-li ze **sporožirového účtu**, nezapomeňte nám sdělit k číslu účtu banky i specifický symbol vašeho účtu. Pokud chcete zaplatit bez výčkáni na zálohovou fakturu a „A-V“ poukázku, platbu proveďte na náš abonentní účet 481841803/0300 u ČSOB Praha 1. Současně nám pošlete i objednávku s uvedením čísla účtu, ze kterého provádíte převod.

S platbou neotálejte, objednané výtisky zasíláme až po obdržení platby. Uzávěrka objednaných a zaplacených výtisků je vždy 14 dní před expedicí nového čísla.

Od čísla 1/03 je cena samostatně prodávaného výtisku (se dvěma přílohami CD-ROM) 155 Kč nebo (s jednou přílohou DVD) 198 Kč, abonentovi ovšem výrazně ušetří, a to takto:

Cena za roční předplatné Chipu s CD (12 po sobě jdoucích výtisků) je **1344 Kč**, resp. **780 Kč bez příloh CD-ROM**, za půlroční předplatné (6 čísel) zaplatíte **732 Kč**, resp. **414 Kč bez CD-ROM**. Tyto zvýhodněné sazby (např. při ročním předplatném přijde jedno číslo Chipu s CD-ROM na pouhých 112 Kč) platí jen pro uvedené počty výtisků; při objednání jiného počtu se za každý výtisk účtuje plná prodejní cena plus poštovné. Lze objednat i předplatné s Chip DVD, které vyjde v číslech 1/03, 4/03 a 10/03. Cena ročního předplatného **Chipu s DVD je 1440 Kč**. V měsících, kdy nebude přílohou Chipu DVD, čtenář obdrží Chip s 2CD.

Adresa (resp. adresy) pro dodávání časopisu může být jiná než adresa plátce (nezapomeňte, že formát časopisu je A4 a nevede se do běžné domovní schránky). Časopis vám můžeme zaslat i doporučeně – příplatek za jednu zásilku (dle momentálně platného ceníku) pak činí 25 Kč, tj. 300 Kč za rok (při doporučeném zaslání není sleva na poštovném). Předplacené výtisky zasíláme i do ciziny s výjimkou SR – cena předplatného se pak zvyšuje o sazby poštovního plátne v době vystavení faktury.

Další informace o předplatném vám rádi poskytneme v pracovní dny od 8.00 do 16.30 hodin na číslech 225 018 942, 225 018 944.

AKO NA SLOVENSKU?

V SR je cena za jednotlivé číslo (vrátane 2 CD-ROM) 225 Sk.

Předplatné v SR je možné objednat takto:

Chip + CD-ROM ročně (12 čísel) za **2208 Sk**, **polročně** (6 čísel) za **1158 Sk**, alebo **Chip bez CD-ROM ročně** (12 čísel) za **1332 Sk**, **polročně** (6 čísel) za **690 Sk**, alebo **CHIP DVD ročně** (12 čísel) **2352 Sk**, **polročně** (6 čísel) za **1218 Sk**.

Objednat je možné iba uvedené varianty.

Časopis vám môžeme poslať aj doporučeně – príplatek za jednu zásilku (podľa momentálne platného ceníka) je potom 22 Sk.

Abonenci Chipu na Slovensku zabezpečuje výhradne:

Magnet-Press Slovakia, s. r. o.
Teslova 12, P. O. BOX 169, 830 00 Bratislava 3
tel./fax: (+421 2) 44 45 45 59, 44 45 06 97
e-mail: magnet@press.sk

Na túto adresu zasielajte objednávky predplatného, ako i všetky platby poštovou poukázkou typu C. Pri platbe poštovou poukázkou uveďte v správe pre prijímateľa názov časopisu (Chip s CD-ROM, alebo Chip s CD-ROM doporučeně, alebo Chip bez CD-ROM), obdobie predplatného (ročné, alebo polročné) a údaj, od ktorého čísla požadujete dodávku. Ak chcete platiť prevodom z bežného účtu, zašlite na uvedenú adresu písomnú objednávku a počkajte na obdržanie faktúry.

POZOR – v SR nepoužívajte predtlačný objednávkový kupón!

POZOR! Dočasná změna sídla vydavatelství a redakce Chipu:

Vogel Publishing, s.r.o.,
t. č.
Na Florenci 19
110 00 - Praha 1

(PRO POŠTOVNÍ STYK POUŽÍVEJTE PŮVODNÍ ADRESU!)

The Best of Inxev 2002

Redakce časopisu Chip je členem hodnotící komise ocenění „The Best of Inxev“.

Magazín informačních technologií, ročník 13
ISSN 1210-0684; MK ČR 5361

Toto číslo vyšlo 18. 12. 2002 v nákladu 53 800 výtisků.

Šéfredaktor: ing. Jiří Palyza

Zástupce šéfredaktora: ing. Josef Míka

Redakce: Vlastimil Bret (Chip CD), ing. Helena Hajsterová, ing. Josef Chládek (grafika, Linux, Mac), Mgr. Petr Kratochvíl (internet), ing. Martin Kučera (Chip CD), Michal Novák (Chip CD, www.chip.cz), Miroslav Stoklasa (hw), ing. Pavel Trousil (hw), chip@vogel.cz

Sekretariát: Zdena Štégrová, Monika Zvolenská, tel. 225 018 566, 225 018 568

Inzerce ČR: ing. Hana Vančurová (vedoucí), Eva Brožková, ing. Radana Nouzáková, inzerce.chip@vogel.cz, tel. 225 018 646, 225 018 648, 225 018 664, fax 225 018 600

Inzerce SR: Magnet-Press Slovakia, Teslova 12, P. O. Box 169, 830 00 Bratislava 3, magnet@press.sk, tel./fax: (+421 2) 4445 0693

Předplatné: Lucie Hošková, abonence.chip@vogel.cz, tel. 225 018 942 (prac. dny 8-16 hod.)

Distribuce: Alena Filipková, distribuce@vogel.cz, tel. 225 018 928

Technický úsek: Radim Zeman, Pavel Zima

E-mail: U členů vydavatelství lze použít adresu ve tvaru jmeno.prijmeni@vogel.cz

Adresa redakce: Chip, Sokolovská 73, P. O. BOX 77, 186 21 Praha 86

Telefonní a faxová čísla

Sekretariát: tel. 225 018 566, 225 018 568, fax 225 018 500

Inzerce: tel. 225 018 646, 225 018 648, 225 018 664, fax 225 018 600

Externí spolupracovníci: Dr. ing. Bedřich Beneš, ing. Ladislav Bittner, ing. Milan Brož, CSc., ing. Jan Buriánek, RNDr. Ondřej Čada, Mgr. Jiří Donát, Martin Dvořáček, Jakub Formánek, ing. Jaroslav Franěk, ing. Miroslav Herold, CSc., ing. Jiří Chrustawczuk, RNDr. Vlastimil Klíma, ing. Petr Matiasovits, ing. Lukáš Mikšíček, ing. Milan Pinte, Michal Pohořelý, Mgr. Milan Pola, CSc., ing. Michal Přádka, ing. Tomáš Rosa, doc. ing. Vladimír Smejkal, CSc., Štefan Stieranka, Michal A. Valášek, ing. Miroslav Virius, CSc., Petr Vostrý, Petr Zákostelý, Ph.D. ing. Ivan Zelinka, doc. ing. Jiří Žára, CSc.

Design a sazba: Vogel Publishing DTP – Viktor Janeba, Milan Kratochvíl, Jan Moravec, David Vladyka

Foto: Martin Trysčuk

Osvit a tisk: Svoboda, grafické závody, a. s.

Reklama: V případě obdržení vadného výtisku nebo CD se obračejte na naše oddělení předplatného (Sokolovská 73, 186 21 Praha 86, abonence.chip@vogel.cz, tel. 225 018 942), kde vám bude defektní exemplář vyměněn za nový.

Za obsah inzerce ručí zadavatel.

Za původnost a obsahovou správnost příspěvků ručí autor. Právní režim autorských děl nabídnutých redakci se řídí zejména autorským zákonem č. 121/2000 Sb. a dalšími českými právními normami.

Rukopisy redakce nevrací. V případě přijetí díla k uveřejnění redakce autora o této skutečnosti uvede. Tím nabývá vydavatel práva k šíření přijatého díla časopiseckou formou včetně možnosti zveřejnění na WWW stránkách časopisu, vydání na CD-ROM nebo jiným způsobem v elektronické podobě.

Autorská odměna bude poskytnuta jednorázově do pěti týdnů po prvním uveřejnění příspěvku ve vyšší určené interním sazebníkem a zahrne i odměnu za případné vydání díla v elektronické podobě.

Všechna práva k uveřejněným dílům jsou vyhrazena. Přetisk, přepracování, překlad do jiného jazyka a jiné užití díla nebo jeho části, jakož i zařazení díla do jiného díla (souborného, spojení s dílem jiným, zařazení do jakékoliv formy elektronické publikace ap.) bez souhlasu vydavatele jsou zakázány. Autorské právo k časopisu a navazujícím elektronickým publikacím vykonává vydavatel.

Počet výtisků prodaného nákladu ověřuje ABC ČR, Na Florenci 3, Praha 1.

V ČR rozšiřují Mediaprint & Kapa Pressegresso, s. r. o., společnosti PNS, a. s., na Slovensku Magnet Press Slovakia, s. r. o., Mediaprint-Kapa Pressegresso, s. r. o.

O vydavateli: Časopis Chip vychází v licenci německého nakladatelství Vogel Burda Communications ve vydavatelství Vogel Publishing s.r.o. (IČO 45280681) jako měsíčník divize Vogel Computer Media.

Jednatel společnosti: ing. Pavel Filipovič, pavel.filipovic@vogel.cz

Ředitel Computer Media: ing. Milan Loucký, milan.loucky@vogel.cz

Výrobní ředitelka: ing. Vladimíra Kuklovská, vladimira.kuklovska@vogel.cz

Marketing: ing. Petr Molaček (vedoucí), ing. Radek Benda, Michaela Hájková, marketing@vogel.cz, tel. 225 018 544, 225 018 546, 225 018 540

Adresa vydavatelství: Sokolovská 73, P. O. BOX 77, 186 21 Praha 86

Adresa pobočky v Brně: BVV – pavilon O, Výstaviště 1, 647 00 Brno
Vedoucí pobočky ing. Martina Olšanová, tel. a fax 541 159 758, mobil 602 689 473

Vogel Publishing, s. r. o., dále vydává časopisy **IT-Net**, **LEVEL**, **MEDIAshop**, **Oficiální PlayStation 2** magazín a **Počítač pro každého**. Podrobnější informace o vydavatelství a jeho produktech viz www.vogel.cz, na www.chip.cz najdete i vlastní stránku Chipu.

International Connection

CIS: 100440/67

Advertising: Vogel Burda Communications, Poccistr. 11, D-80336 München; Erik N. Wicha, ewicha@vogel.de, Tel. (+49 89) 74 64 23 26, Fax (+49 89) 74 64 22 17. More information about the publishing house and its products is also available on www.vogel.cz.

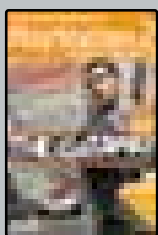
SEZNAM INZERCE

ACER, PRAHA	73	HOLDING CONET, BRNO	93
AGORA PLUS, BRNO	59	KONSIGNA, PRAHA	7
AKTIS, PRAHA	109	KYOCERA-MITA, HOOFDDORP	89
ALWIL SOFTWARE, PRAHA	163	LANGMASTER	117
ANCOR, BRNO	104	LEDA, VOZNICE	108
SWS, SLUŠOVICE	35	MONIMA, PRAHA	93
ASUSTEK, TAIPEI	17	ProCA, PRAHA	45
ASUSTEK, TAIPEI	47	ProCA, PRAHA	91
AV MEDIA, PRAHA	9	ProCA, PRAHA	137
CELADON GROUP, PRAHA	107	RIDEA DISTRIBUTION, CHOMUTOV	11
CÍGLER SOFTWARE, BRNO	25	SIEMENS, PRAHA	67
CINEMAX, PRAHA	158, 159	SONY CZECH, PRAHA	61
COMPELSON TRADE, PRAHA	19	STORMWARE, JIHLAVA	23
CTX COMPUTER, NEUSS	15	SUMA, PRAHA	101
ČESKÝ TELECOM, PRAHA	164	ASUSTEK, TAIPEI	41
DISKUS, PRAHA	103	SWS, SLUŠOVICE	51
ELAP, PRAHA	63	SYMANTEC, DUBLIN	87
ELKO TRADING, BRNO	57	T.S. BOHEMIA, OLOMOUC	79
EXTRAPOINT, PRAHA	71	TECOM, PRAHA	115
FUJITSU SIEMENS COMPUTERS, PRAHA	31	UNICORN, PRAHA	77
GIGABYTE, TAIPEI	55	VAHAL, BRNO	62
GRISOFT/c/ SOFTWARE, BRNO	13	VELETRH PAPER WORLD 2003, FRANKFURT AM MAIN	113
HEWLETT-PACKARD, PRAHA	2	VERBATIM, ESCHBORN	95

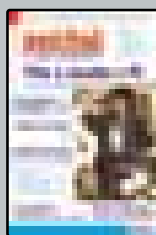
VOGEL online

www.chip.cz

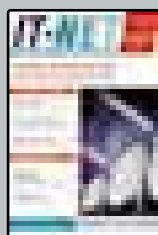
Tento měsíc vyšlo ve vydavatelství Vogel Publishing: WWW.VOGEL.CZ

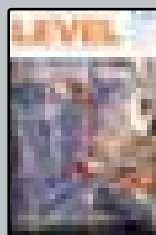
PlayStation 2 – oficiální magazín CZ je časopis pro hráče na konzolách Playstation 2 s demoverzemi her na DVD.

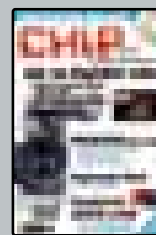
Počítač pro každého je nejčtenější časopis nejen pro počítačové začátečníky.

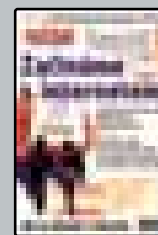
IT-Net je specializovaný měsíčník o sítích, telekomunikacích a službách.

Level je prestižní magazín počítačových her, nejčtenější se dvěma CD nebo s DVD a s plnou verzí hry.

Chip special jak na digitální video je unikátní publikace o digitálním videu a jeho zpracování na úrovni běžného uživatele.

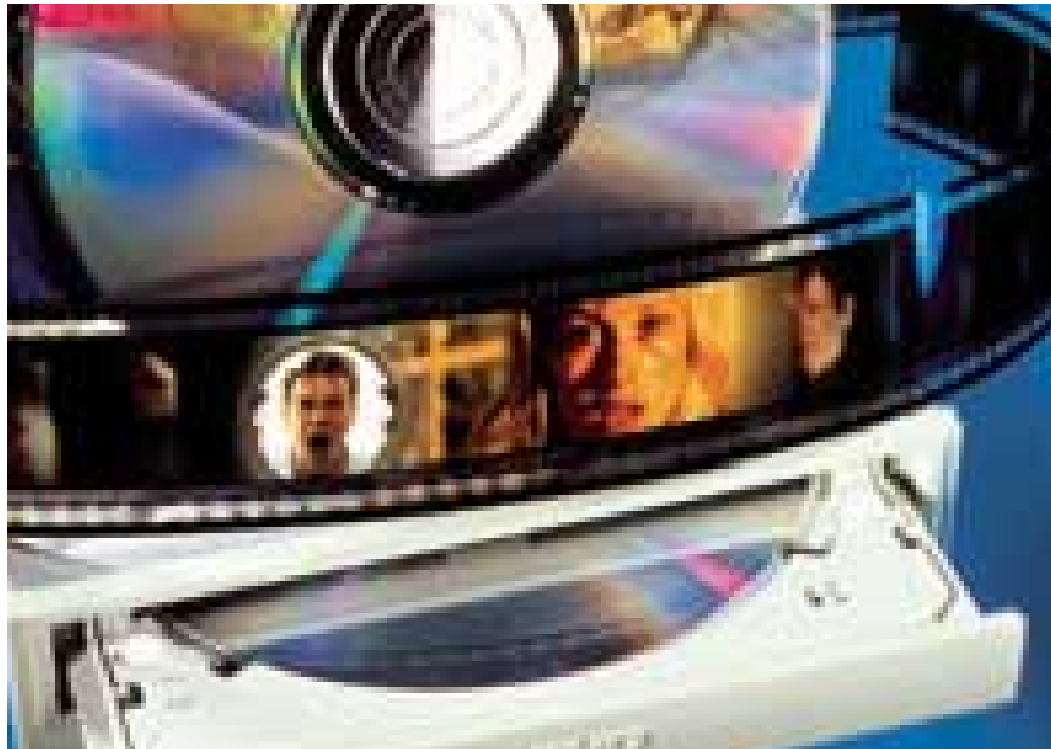
PPK special 1 začínáme s Internetem je publikace pro používání internetu každý den.

Informace o předplatném a objednávkách: tel. +420 225 018 942, 225 018 946, fax 225 018 900, e-mail: abonence@vogel.cz

O ČEM SI PŘEČTETE V ÚNORU

CHIP 2/03 VYJDE 24. 1. 2003

Microsoft nechce zůstat pozadu: čerstvý multimediální balík z Redmondu s názvem Windows Media 9 by měl opět srazit konkurenci. Nový zázrak je skutečnou centrálou multimediální zábavy – obsahuje vylepšené kodeky, skiny, odkazy na aktuální nabídky hudby a videa na internetu, nástroje na čtení, ripování a ukládání dat z CD, multimediální knihovnu, rádio, vypalovací program. Je vůbec možné, aby tohle všechno bylo zadarmo?!

XP VE VRCHOLNÉ FORMĚ

Windows XP je zcela jistě stabilní operační systém. Kdo by si ho ale nechtěl vyladit na nejvyšší možné obrátky? Microsoft sice v průběhu let sám vyvinul vlastní nástroje, které umožňují, aby nový operační systém běžel ještě rychleji, jistěji a stabilněji, přesto existují uvnitř Windows XP skryté možnosti, o kterých se toho moc neví. Na pomoc uživatelům přicházejí další výrobci ladicích nástrojů – společně vybereme ty nejlepší a poradíme s jejich použitím.

STARÁ DATA DO NOVÉHO POČÍTAČE

Asi to postihlo už každého – výměna starého počítače za nový stroj. Transport starých dat na nový PC ale není až tak jednoduchá záležitost. Jak předejít zbytečným ztrátám, jak zachránit stará nastavení ve Windows, ve Wordu, Excelu a v dalších aplikacích? Chip vám příště ukáže, jak na to.

ZPRACOVÁNÍ VIDEOA – SPECIÁLNÍ EFEKTY

Vytváření triků a speciálních efektů patří bezesporu k vrcholům střiháčského umění. I amatérský videonadšenec při něm může zažívat pocity skutečného tvůrce, je však třeba něco vědět i o nástrahách, abyste se v nadšení neutopili v jeho bohatých možnostech. Možná vám k tomu pomůže i další pokračování našeho nepravidelného seriálu.

A ZASE NOVÉ MOTHERBOARDY

Je to jako nekonečná lavina: na trhu se každý měsíc objevují stále nové a nové základní desky nejrozličnějších (především tchajwanských) výrobců. Ti se předhánějí v uvádění nových čipsetů, integrovaných grafických procesorů, zabudování převratných komunikačních technologií atd. V únorovém Chipu opět představíme a navzájem srovnáme několik novinek – tentokrát pro procesor Pentium 4.

Na počítačové periferie se dnes kladou daleko větší nároky. Jednouúčelová zařízení začínají v mnoha případech ustupovat multifunkčním přístrojům, které nabízejí plnohodnotnou tiskárnu, skener, kopírku a někdy i fax v jednom. Šetří se tím nejen místo na pracovním stole, ale i finance. Chip se s vámi podělí ve srovnávacím testu o dojmy z několika takových zařízení, jejichž společným jmenovatelem je inkoustová technologie tisku.

Každý uživatel mající přístup k internetu si občas klade otázku o vlastní bezpečnosti při cestách po síti. Periodicky se objevující zprávy o nových virech nebo útocích hackerů na klidu rozhodně nepřidávají. A protože převážná většina uživatelů se dostává do styku se světovou sítí právě prostřednictvím prohlížeče, povíme si tedy o prostředcích zabezpečení obsažených v nejpoužívanějších brouserch.

Xara Webstyle je užitečný nástroj pro velmi snadné vytváření webové grafiky, který naši věrní čtenáři už dobře znají. Ve své třetí verzi již obsahuje například i nástroje pro úpravu (digitálních) fotografií. Jako už obvykle bude recenzí doprovázen také vydání předchozí verze produktu na Chip CD a jako bonus pro všechny naše čtenáře i výhodná sleva při nákupu poslední, třetí verze produktu.